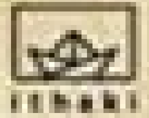
Lewis Carroll

Alice Harikalar Diyarında

ve

Aynadan İçeri

LEWIS CARROLL, Asıl adı Charles Lutwidge Dodgson olan Lewis Carroll, 27 Ocak 1832'de İngiltere'nin kuzeyinde dünyaya geldi. Oxford Üniversitesi'nden dereceyle mezun oldu ve matematik alanında doçentlik unvanı aldı. 1862 yılında yazmaya başladığı çocuk öyküsü Alice *Harikalar Diyarında'nın* kahramanı, okul müdürünün ortanca kızı Alice'ti. *Alice Harikalar Diyarında* ve 1872'de bu öykünün devamı olarak yazdığı *Aynadan İçeri* kısa sürede klasikler arasına girdi. Kendi adıyla yazdığı pek çok şiirin yanında matematikle ilgili eserler de vermiştir. Yaşamının büyük bölümünü İngiltere'nin kuzey sahillerinde geçirmiş, 1898 yılında da yine burada yaşama veda etmiştir. Eserlerinin çoğunu yazdığı Whitburn'de anısına bir heykel dikilmiştir.

Lewis Carroll

Alice Harikalar Diyarında ve *Aynadan İçeri* üzgün Adı Alice in Wonderland and Throught the Looking Glass

İlhakı Yayınlan * 666

Redaksiyon Nur Küçük Sayla Düzeni ve Baskıya Hazırlık İthaki Sertifika No 11407 ISBN 978-605-375-006-2 2, Baskı, Nisan 2013, Istanbul

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şu.'nın yan kuruluşudur. Bahariye Cad. Dr İhsan Ünlüer Sok.Ersoy Apt. A Blok N: 16/15 Kadıköy-İST Tel: (0216) 348 36 97 - Faks: (0216) 449 98 34 ithaki@ilhaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık Gümüşsüyü Cad. Topkapı Çenter, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İST. Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97 Sertifika No: 25001

Lewis Carroll

İçindekiler Tablosu

ALİCE HARİKALAR DİYARINDA

ve

AYNADAN İÇERİ

Çeviren

Kıymet Erzincan Kına

Sunum:

Lewis Carroll ve Yapıtları Üstüne

Matematikçi Charles Lutwidge Dodgson (1832-1889) ya da edebiyatta tanındığı ismiyle Lewis Carroll çelişkileri ve bazı eleştirmenlere göre çift kişilikli karakteriyle Viktorya döneminden (1837-1901) çok izler taşır. İngiltere sanayi devriminin ve sömürgeciliğinin altın çağı olarak kabul edilen Viktorya dönemi; çalkantıları, çatışmaları ve ikilemleri içinde barındıran sancılı bir geçiş sürecidir. Bu çağın toplumsal hayattaki tutuculuğu ve ahlaki gösterişi, insana nefes aldırmayan disiplini, belki de gerçekten kopmak isteyen yazar ve şair Lewis Carroll'ın bilinçaltıyla edebiyat eserlerinde fantastik kurgular olarak yansımıştır. Lewis Carroll ismi de eserlerindeki kelime oyunlarının bir yansıması olarak, yazarın ilk iki adı Charles Lutvvidge'in, Latincesi Carolus Lodovicus'den türettiği bir isimdir. Yazar, aynı zamanda Charles Lutwidge Dodgson yanıyla döneminin titiz bir matematikçisi ve mantıkçısı olarak Oxford Üniversitesi Christ Kilisesi'nde hocadır. Ayrıca muhafazakâr İngiltere Kilisesi'nin sâdık bir üyesi ve papazdır. Öteki Dodgson, yani Lewis Carroll ise neşe dolu bir insandır. On bir çocuklu bir ailenin üçüncü çocuğu olarak kardeşlerini eğlendirmekte kazandığı deneyimle el çabukluğunda, sihirbazlıkta, bilmece sormada ve hikaye anlatmada ustalaşmıştır. Lewis Carroll olarak aynı zamanda fo**toğraf** sanatçısıdır. 1880 yılında fotoğraf çekmeyi bırakana kadar çok sayıda kareye imza atmıştır. Fotoğraflarında temel olarak insanları, köpekleri, ağaçları kullanan Carroll, çektiği bazı yarı-nü çocuk fotoğrafları nedeniyle çocuk istismarcılığıyla suçlanmışsa da bu suçlama asla doğrulanmamıştır.

Bir matematikçi ve edebiyatçı olarak matematikle ilgili yazdığı eserlerde Charles Lutwidge Dodgson adını kullanırken, edebiyat eserlerinde Lewis Carroll adını kullanmıştır. Matematikçi yanı oldukça tutucu, ama bir o kadar da dikkatli ve disiplinlidir. Matematik alanında yazdığı kitaplar arasında en önemlisi, *Euclid and his Modern Rivals* (1879) (Öklid ve Günümüzdeki Rakipleri)'dir. Ayrıca bir mantıkçı olarak ı887'de *The Game of Logic* (Mantık Oyunu) ve ı8g6'da *Symboiic Logic Part I* (Sembolik Mantık Bölüm ı) adlı kitapları yayımlanmıştır. Ancak daha çok edebiyatçı yanıyla Lewis Carroll olarak *Alice's Adventures in Wonderland* (Alice Harikalar Diyarında) (1865) ve devamı *Through the Looking-Glass* (Aynadan İçeri) (ı872) adlı kitaplarıyla ünlenmiştir. Bu kitapları *The Huntingof the Snark(ı874)* (Kopan Avı) adlı uzun epik şiiri *ve* en son yayınlanan romanı *Sylvie and Bruno(ı88g-ı8gj)* izlemiştir. Ölümünden çok sonra da Roger Lancelyn Green (1918-87), Lewis Carroll üzerine birçok kitap yazmış, Carroli'ın günlüklerinin editörlüğünü ya-pıp 1953'de yayımlamış, i979'da da mektuplarının yayımlanmasına yardımcı olmuştur.

Lewis Carroll yaşadığı Viktorya döneminin gerçekçi edebiyat geleneğinin dışında bir yazardır. O dönemde özellikle çocuk edebiyatında yazılan kitapların gerçekçi olması, ahlaki ve dini konularda çocuklara temel bilgiler kazandırması, onların erdemli ve akıllı birer yetişkin olarak eğitilmelerine yardımcı olacak eserler olmaları beklenirdi. Bu yönüyle Levvis Carroll, Alice öykülerinin çocuklara hitap eden yönüyle, döneminin çocuk edebiyatı geleneğini alt üst etmiş ve var olan yapıtlara göndermeler yaparak onlarla inceden inceye alay etmiştir. Tıpkı Robert Southey'nin didaktik

"The Old Man's Comforts and How He Gained Them" adlı şiirine bir parodi olarak yazılan ve *Alice Harikalar Diyarında* da yer alan "Kocadın Sen William Baba" şiirinde takla atıp amuda kalkan William Baba gibi.

Alice Harikalar Diyarında ve *Aynadan İçeri* kitapları yediden yetmişe herkese hitap ediyor. İçindeki hayal gücü ve saçmalıklarıyla günümüzün gerçekçi çocuklarına biraz yabancı gelse de, yine de Alice'in sihirli oluşu ve karşısına çıkan tuhaf yaratıklar nedeniyle çocuklar için dikkat çekicidir.

Yetişkinler içinse, bu hikâyeler, kullanılan sözcüklerdeki ses, biçim, anlam çağrışımları ve okurun hayal gücüyle, her dönemde yeniden yazılacak ve farklı farklı yorumlar kazanacak kara mizah eserleridir. Yine de Viktorya döneminin üst kesim toplumsal ve siyasal yapısının kara mizahlaştırılarak çok dikkatlice işlendiği bir alegori olmaları nedeniyle hikâyenin arka planının bir miktar bilinmesi gerekir. Zira Viktorya dönemine, tarihsel ve kültürel öğelere çok ciddi göndermeler ve gizli anlamlar vardır.

Viktorya dönemi, ilerleme, aynı zamanda ilerlemeye duyulan kuşku çağıdır. Zenginlik-yoksulluk, inanç-akıl, kilise-bilim, idea-lizm-materyalizm, cinselliğin bastırılması-fuhuş hep iç içedir. Sınıf ve cinsiyet ayrımı, muhafazakârlaşma ve ahlaki gösteriş diz boyudur.

İşte bu yüzden olsa gerek dönemini yansıtırcasına Alice öyküleri, ikilemler ve bu ikilemlerin birbiri içinde erimesi üzerine kuruludur. Charles Ludwidge Dodgson-Lewis Carroll, matematik-ede-biyat, yetişkinler-çocuklar, kara mizah-çocuk kitabı, gerçek-düş, bilinç-bilinçaltı, yeraltı-yer üstü, gerçek-görünen, akıllılık-delilik, mantık-saçmalık ve içindeki bütün diğer o ikilemleriyle bize çizginin ötesinden bakmayı anlatan, semboller ve ironi konusunda dikkatli olmamız gereken bir yapıt sunar.

Alice Harikalar Diyarında (1865) ve devamı *Aynadan İçeri* (1872) kitaplarının doğum sürecini başlatan hikayeler, 1862'de Thames

Nehri'ne yapılan kayık gezisinde Levvis Carroll'ın çok sevdiği küçük kızlardan biri olan Alice ve iki kız kardeşine anlatılmaya başlanmıştır. Gezi sonrasında eve geri döndüklerinde Alice, bu serüvenleri Carroll'dan kendisi için yazmasını ister. Lewis Carroll bunları yazmaya o akşam başlasa da, tamamlanmaları için iki sene geçmesi gerekir. Tek başına bu durum bile bu kitabın bir çocuk kitabı olarak yazılmadığının göstergesidir. Bu hikâyeler ilk anlatıldığında Alice 10 yaşındadır. *"Alice'in Yeraltındaki Maceraları"* adlı gerçekten çocuklara yönelik ilk kitap çıktığında Alice 12 yaşındadır. "*Alice Harikalar Diyarında*" çıktığında Alice

13 yaşındadır. “*Aynadan İçeri*” çıktığında ise Alice 19 yaşındadır. Belki de bu yüzden olsa gerek birçok eleştirmene göre *Alice Harikalar Diyarında* edebiyatçı yanıyla bir Lewiss Carroll yapıtıyken, *Aynadan İçeri* matematik ve mantık yönünün baskın olduğu bir Dodgson yapıtıdır.

Hikâyenin başında Alice, terbiyeli, temkinli, eğitimli bir küçük hanımefendi olarak büyüklerin sözcüsü gibidir. Fakat bir yandan da yedi yaşında bir kız çocuğu olarak Viktorya döneminin çocuklara bakış açısına göre hiçbir şey bilmeyen, faydasız, boş boş hayal kurup oturan değersiz çocuklarının da sözcüsüdür. Ancak her şeye rağmen diğer Viktorya dönemi çocuk karakterlerinden farklı olarak eleştirel bir yanı vardır ve kendine güveniyordur. Bu yüzden olsa gerek keyfi uygulamalar içinde olan despot kraliçeye meydan okur ve bir şekilde yetişkin otoritesine karşı gelir. Alice meraklı bir çocuktur da; işte o meraktır ki bizi gerçeğin peşinde düşler âlemine savurur. Bu savrulmada Dodgson’un bilincinden Carroll’ın bilinçaltına yapılan yolculuktan da izler vardır. Alice’in tavşan deliğinden atlamasıyla yeryüzü yeraltı karşılaştırmasına, aynadan içeri girişiyle gerçek ile görünen karşılaştırmasına tanık oluruz. Bu iki yolculukta da Alice’in harika düşler dünyası, bütün deliliği, saçmalığı, şaşırtıcılığı, sorumsuzluğu, soğukluğu ve zalimliği ile yetişkinlerin materyalist dünyasının ironik bir yansımasından öte bir şey değildir. Carroll, yetişkinlerin dünyasının berrak, lekelenmemiş bir çocuk için ne kadar saçma göründüğünü gösterir.

Ancak kimi eleştirmenlere göre de, Carroll bu eserlerinde büyüklerin dünyasına sadece ayna tutar, ciddi değişiklikler yapma peşinde değildir. Bundandır ki Alice geçirdiği bütün dönüşümlere rağmen, hiç zarar görmez. Hatta meydan okuyuşunda da ait olduğu sınıfın etkisi vardır. Alice aynı zamanda papaz kimliği ile döneminin bir yansıtıcısı olarak, yazarın ergenliğe henüz geçmemiş, cinselliğe bulaşmamış masum, körpe ve kutsal Meryem Anasıdır. Yazarın kendi özel yaşantısında özellikle küçük kızlara olan düşkünlüğü ve onlarla arkadaşlığı da bunu destekler yöndedir.

Edebiyata kazandırdığı eserleri içinde üzerinde yirmi yıl çalıştığı son kitabı olan ve yer yer Alice öyküleriyle benzerlik kurulan *Sylvie and Bruno(1889/1893)* ile Carroll, Viktorya dönemi edebiyatına, Alice öykülerinde olduğundan çok daha yıkıcı bir şekilde saldırır. Viktorya dönemi gerçekliğine karşıt olarak düş ve gerçek, dil ve mantık arasındaki sınırı zorlayarak yirminci yüzyılın edebiyatına kapı aralar. Alice öykülerinde Alice'in rüyasından uyanışı, ablasını ve kedisini bıraktığı gibi yanında aynen buluşu gerçekle düşün sınırını bir yerde belirlemiş olur. Fakat *Sylvie and Bruno*'da gerçekle düş arasındaki çizgi bulanıktır. Bu eserde düşler sadece gerçeğin "öte yakasıdır." Romanda olaylar iki mekânda geçer. İlki 19. yüzyılın Viktorya dönemi, diğeri ise Fairyland adındaki hayali bir dünyadır. Fairyland'de geçen olaylar Alice'deki gibi saçmalıklar ve şiirlerden oluşurken, Viktorya dönemi İngilteresinde geçen olaylar ise dini, toplumu, felsefeyi ve ahlakı çeşitli boyutlarıyla tartışan karakterlerden oluşan toplumsal içerikli bir romandır.

Bir diğer eseri *The Huntingofthe Snark (18/4)(Kopan Avı)* İngilizcede yayınlanan en uzun saçma epik şiirdir. Carroll'un Alice öykülerinden sonra en fazla bilinen ve sevilen bu yapıtı, *Kopan Avı* olarak Türkçeye Barış Pirhasan tarafından çevrilmiştir. Bu eserde *Aynadan İçeri* öyküsünde yer alan *Jabbenvoky(Cabbaroku)*'dan kay-naşık sözcükler ve hayali yaratıklar itibarıyla ciddi izler vardır. Hayalı bir yaratığın peşine düşmüş garip bir gemi tayfasının yolculuğunu konu alan ve içinde mizah barındıran bir şiirdir.

Çeviri Süreci Üstüne

Alice Harikalar Diyarında ve devamı *Aynadan İçeri* kitapları, mantık ve matematik kavramlarının arka planda yer aldığı, ses ve biçim oyunlarının alabildiğine at koşturduğu büyükler için yazılmış bir kara mizah eserleri olarak ele alındıklarında, akıcılıklarına ve bütünlüklerine zarar verilmeden çevrilmeleri, bir çevirmen için oldukça çetin, ama bir o kadar da keyifli bir iştir. Bu iki kitabı diğer çevirilerimle karşılaştırdığımda, bu süreçte sanki Türkçede Lewis CarrolPı ve onun yazarlığını oynadığım hissine zaman zaman çok kapıldım. Alice'in özündeki anlamı, okur üzerinde bıraktığı etkiyi ve akıcılığını kaybetmemek adına birebir çeviriden yer yer kaçındım ve bu uğurda çok mecbur kaldığımda kimi zaman yoruma ve uyarlamalara yer verdim. Ancak bütün bu süreçte çevirinin, çevirmen tarafından baştan yaratılan bir eser olmadığı ve yabancı bir dil ve kültürden erek-dil ve kültüre aktarılan bir eser olduğu gerçeğini de göz ardı etmedim.

Ses ve biçim öğeleriyle birlikte, özellikle seslere bağlı anlam ve çağrışımların ağır bastığı, özünde bir şiir olan Alice'i çevirmeye oğluma hamileyken başlamıştım, bitirdiğimde oğlum hayata merhaba diyeli altı ay olmuştu. Farklı bir yaratma sürecini hem bedensel hem de psikolojik boyutuyla yaşıyor olmam, bu süreci benim için hem zor hem kolay kıldı. Öncelikle emeğe, alın terine, eseri yaratana ve yaratılan esere olan saygım ve sevgim bin kat arttı. Yaratılan eserin özüne ihanet etmemem gerektiğine olan inancım bir kez daha pekişti. Yine bu yüzden olsa gerek olabildiğince bağlı, gerektiğince özgür çeviri anlayışının gerektiğince özgür kısmına mecburen fazla yöneldiğim oldu. Kaynak metne görece sadakat sanki Alice'i Barbie güzelliğinde bırakacak, onu özü itibarıyla cansız, kuru, yavan ve sıkıcı kılacaktı. Oysa onu Türkçede İngilizcedeki güzelliğine ve canlılığına yaklaştırmaya çalışmak

gerekti. Hamileliğimle başlayan bu çeviri sürecinde karnımdaki tekmeler, bir bakıma Türkçede de can kazanmak ve özgürleşmek isteyen Alice'in de tekmeleriydi. Böylece bir yandan oğlum Kerem İlke ışığa kavuşmanın özlemi içinde tepinip durdu karnımda, bir yandan da ben, Lewis Caroll'ın Alice'i doğurma sürecini oynadım. Öyle ya çevirmenlik biraz da yazarı oynamaktı galiba.

Bu anlamda yazarı oynadığım, dolayısıyla özgür davrandığım bölümlerden bir tanesi *Jabbenvocyk (Cabbaroku)* şiiridir. Eserdeki matematiği ve mantığı en iyi gördüğümüz yerlerden birisi olan bu şiir, İngilizcede yazılan saçma şiirlerin en önemlilerinden de bir tanesidir. Şiirde ses ve şekil oyunlarıyla beraber, İngilizcede olmayıp doğrudan yazarın türettiği birçok sözcük vardır. Yine de Lewis Carroll gerçek olmayan kelimeleri sanki gerçekmişçesine kullandığından şiirde neler olup bittiğini az çok çıkarırız. Örneğin bir kelimenin ne anlama geldiğini bilmesek bile bunun bir sıfat mı, isim mi, fiil mi olduğunu kullandığı eklerden anlayabiliriz. İşte bu ilginç şiirin, yazarın türettiği saçma sözcüklerden oluşan özellikle ilk kıtasını çevirmem geceli gündüzlü bir haftadan fazla bir zamanımı aldı. Hatta yayına hazırlanıncaya değin dönüp dönüp değiştirme gereği duyduğum yerler oldu.

Bu süreçte ilmek ilmek işlenen bir şiiri önce söktüm, sonra yeniden işlemeye çalıştım. Sökme işleminde öncelikle sözcüklerin türetilme yöntemlerini anlamaya çalıştım. Bu yöntemlerinden birinde yazar var olan sözcükleri birbiri içinde eriterek yeni kaynaşık sözcükler (portmanteau vvords) oluşturmuştur. Bu kelimelerin anlamlarını çözme aşamasında, öncelikle Carroll'ın daha sonraki yazılarında yer alan eklemelerden ve *Aynadan İçeri* kitabının 6. Bölümünde Yumurta Adam'a yaptırdığı açıklamalardan yola çıkıp hangi sözcüklerin birbirleri içinde eridiğini anlamaya çalışarak yeni kaynaşık sözcüğün anlamına ulaşmaya uğraştım. Örneğin, bu şiirin ilk kıtasında yer alan "sümrak" sözcüğünü, Carroll'ın uydurduğu bir kaynaşık sözcük olan "slithy" sözcüğü içinde eriyen kelimelerin (slimy: sümüksü, lithe: kıvrak,) Türkçe anlamlarından yola çıkarak uydurdum. Bazen de yazarın, hangi sözcüğü var olan hangi sözcükten yararlanarak türettiğini çözmeye çalıştım. Örneğin, Yumurta

Adam'ın yaptığı açıklamalardan ve bunu destekleyecek şekilde Carroll'ın kendi yazdıklarından yola çıkarak, ilk kıtada yer alan "brillig" sözcüğünün, "bryl or broil" sözcüklerinden türediğini ve "akşam yemeğini pişirme öncesi, akşamüzeri" anlamına geldiğini çözdükten sonra, Türkçedeki şiirselliğe de uyacağını düşünerek "çayaltı" sözcüğünü uydurdum. Kimi zaman da bir türlü kaynağına varamadığım sözcükler oldu. Örneğin şiirin adı bu şekilde uydurulan sözcüklerden biridir. *Jabberwocyk* sözcüğünü Türkçeye çevirirken, şiirin genel ruhuna ve özüne sadık kalarak, ses ve biçim öğelerini de dikkate alıp İngilizceye "*Cabbaroku*" şeklinde yaklaştırmaya çalıştım.

Metnin diğer geri kalan bölümlerinde de yer yer çok ümitsizliğe kapıldığım, yine de umarsız bir umutla yoluma devam etmeye çalıştığım kelime oyunlarını çevirme sürecinde, metnin kendi içindeki bütünlüğüne, akıcılığına ve tutarlılığına zarar vermemeye çalışmak öncelikli hedefim oldu. Çoğunlukla İngilizcesinde yer alan ses ve anlam benzerliğini korumaya çalıştım. Örneğin, *Alice Harikalar Diyarında* kitabının eğitim sistemiyle inceden inceye dalga geçildiği 9. Bölümünde yer alan ders adlarından *Reeling* (gerçekte Reading) ve *Writhing* (gerçekte Writing) sözcüklerini Türkçede çocukların bu sözcükleri ilk konuşmaya başlama dönemlerindeki telaffuzlarını da hesaba katarak *Otumat* ve *Yazmat* şeklinde çevirdim. Bu bölümde bazı derslerin adlarını yazar, İngilizcede var olan farklı bir sözcükle karşılamıştı. Bunları çevirirken ince anlamsal ayrımları ve kullanışlarını dikkate almaya çalıştım. Böylece *"Toplama"* yerine *"Tamah", Çıkarma* yerine *Çıldırma, Çarpma* yerine *Çopurlaşma* (İngilizcesinde de *uglification* o dönem için pek kullanılan bir kelime değildi) ve *Bölme* için *İstihza* sözcüklerini kullandım. Bu bölümde bazen de kaynak metinde kullanılan mantıktan yola çıkarak yorum ve uyarlama katıp Türkçe ses çağrışımları kurmaya çalıştım. *Resim* için kullandığım *Rasim, Çizim* için kullandığım *Sızım, Karalama* için kullandığım *Yaralama, Yağlı Boyama* için kullandığım *Yağlı Bayılma* sözcükleri böyle çıktı. Ses, anlam ve şekil benzerliğini kurmakta çok güçlük çektiğim zaman genel anlamı korumaya çalışarak, kaynak metinde anlamaya ve çözmeye çalıştığım mantığı bir tarafından Türkçeye uyarlamaya çalıştım. *Alice Harikalar Diyarında* da yer alan Istakoz Kadrili bölümündeki "bezgit-mestgit-mezgit" uyarlaması buna bir örnek. Doğrudan ses ve şekil benzerliğinden ödün verip, bu

benzerliği ses çağrışımları ve oyunlarıyla yakalamaya çalışarak anlam benzerliğini korumaya çalıştığım bölümler de oldu. *Alice Harikalar Diyarında* kitabının 9. Bölümünde İngilizce metindeki "lesson-les-sen" arasındaki sözcük oyununu Türkçeye "Derslerden ders çıkarılırdı, dersler dert olmasın istenirdi. O yüzden dersler gün gün eksilirdi," şeklinde aktardım. Ses ve biçimi örtüştürmeye anlamı da yakınlaştırmaya çalıştığım yerler de olmadı değil. *Aynadan İçeri* kitabındaki *Tweedledum and Tıveedledee* bölümünü *Tumbadız ile Tumbadik* şeklinde çevirirken, bunun İngilizcede bir tekerleme parodisi oluşunu ve kitaptaki karakterleri betimleyici yönünü dikkate alarak Türkçede halk dilinde "kısa ve şişman" anlamına gelen "tumbadız" sözcüğünü kullanıp tumbadik sözcüğünü de uydurdum.

Kimi bölümlerde de kaynak metinden birebir çeviri yapmak gerekti. Örneğin Alice'deki masalsı havayı bozmamak için, *Aynadan İçeri* bölümünde Türkçedeki satranç terimleri doğrudan kullanılmadı. Bundan dolayı da Kızıl Kraliçe'yi Siyah vezir, Beyaz Kral'ı Beyaz Şah, Piskoposu Fil olarak çevirmedim. Bir başka örnek de 17. yüzyıldan bir tekerlemeye gönderme olarak Humty Dumty'de-ki ses, biçim ve anlam benzerliğini Türkçede bir türlü örtüştüre-mediğim için, bu karakterin adını birebir çevirisiyle anlamı korumaya çalışıp "Yumurta Adam" şeklinde çevirmem oldu.

Bu çeviri ya da Lewis Caroll'ı oynama süreci beni aynı zamanda çocukluğuma, çocukluğumda babaannemden, annemden dinlediğim masallara, tekerlemelere ve ninnilere de götürdü. Şiirleri özellikle de tekerlemeleri çevirirken kulağımda çocukluğumdan kalan sesler ve sözcükler yeniden gün yüzüne çıkmak için can atıyorlardı. İşte 160. sayfada kullandığım "daldafanmak" sözcüğü böyle çıktı. Kaynak metindeki anlam ve ses uyumuna çok yakın olduğunu düşündüğüm bu sözcük, farklı farklı yörelerde "duldalanmak, tuldalanmak" şeklinde de telaffuz edilmekte olup, "bir yerin altına girip sığınmak, kendini korumak, güvene almak" anlamında kullanılır. Metinde de çiçeklerin ağacın *dallarının* altına girerek *daldalanmaları* anlamı ve sesi yakalaması açısından benim için çok heyecan verici olmuştu.

Bir çevirmen olarak yer yer Türkçenin çok kısır sözcük dağarcığı olduğu söylemlerini çok duydum, benim de aynı duyguya kapıldığım dönemler olmadı değil. Ama Alice ile şu ihtimali de göz önünde bulundurmak gerektiğini düşünmeye başladım. Sanırım Türkçenin kaynaklarını yeterince kullanmayan, Türkçeyi sadece İstanbul Türkçesi olarak gören araştırmacıların, yazarların, çevirmenlerin de biraz sorgulama ve araştırma içine girmeleri, hem halihazırda halk arasında kullanılan sözcükleri keşfetmeleri, hem de Türkçenin sözcük türetmeye yatkın yönünü dikkate almaları gerekiyor.

Kıymet Erzincan Kına

ALİCE HARİKALAR DİYARINDA

ALİCE HARİKALAR DİYARINDA

Çeviren

Kıymet Erzincan Kına

Yazarın Notu

Şapkacı'nın Bilmecesinin (bkz. s. 77) Herhangi bir cevabı olabilir mi sorusuyla o kadar sık karşılaştım ki, bana gayet uygun görünen bir cevabı burada belirtebilirim: "[Kuzgun ve Yazı Masası] birkaç nota/not' üretebilirler, ama hepsi de çok düzdür[1] [2] [3] [4] ve ikisi de asla ters konmaz![5]" Fakat bu çözüm sonradan akla gelen bir cevap. İlk ortaya konduğunda Bilmecenin hiçbir çözümü yoktu.

Noel 1896

Yaldızlı bir ikindiüstü başladı her şey

Süzüle süzüle gidiyorduk nehir boyunca,

İş bilmez iki kürekçimizle.

Mini mini kollar gidip gelmede öylece

Numaradan kürek sallamada o minik eller

Kılavuzluk yolunda gezimize sessizce.

Ah bu zalim Üçlü! Günün bu saatinde

Durgunken hava böyle

Masal diye tutturmazlar mı, bir tüyü oynatacak

Nefesi almaktan acizken ben böyle!

Ne gelir ki elinden tek başına bu zavallının

Gelmişken bir araya bu üç dilbaz böyle?

İlki zorba, atıldı öne yıldırım hızıyla

‘Başla’ diye buyurmakta.

İkincisi kibar, umutla beklemekte

'Saçmalık olsun,’ derken ‘lütfen içinde’

Üçüncüsü, bölmekte masalı

En az bir kez her dakikada.

Derken sessizlik kapladı dört bir yanı

Kovalarlarken masalın peşini.

Yol almada düş yolcusu bir diyara,

Bir harikalar diyarı ki yabanıl ve yeni.
İnanarak doğruluğuna yarı yarıya

Kurtla kuşla sohbet içinde dostane.

Ve son damlasına yaklaştıkça masalın,

Kurudukça düş kuyusunun duvarları,

Bitkince didinmekte yorgun savaşçı.

Bir yana bırakmak isterken masalı,

‘Arkası yarın,’ dedikçe, ‘Yarın işte şimdi,’

Diye çığrışır kızların şen çığlıkları.

İşte böyle gelişti Harikalar Diyarı.

İşte böyle usulca teker teker,

İlmek ilmek işlendi acayip olaylar.

Ve artık masal sona erer,

Dümeni kırarken eve o şen mürettebatla,

Batan güneşin altında hep beraber.

Alice! Çocukça bir öykü işte.

Tutun onu ellerinizle nazikçe,

Çocukluk düşlerinizin sarmalandığı bir yere koyun.

Belleğin gizemli kıvrımları boyunca

Bir seyyahın çok uzak diyarlardan derlediği

Bir taç misali başınıza çiçekleri solmuşça.

BİRİNCİ BÖLÜM

Tavşan Deliğinden Aşağıya

Alice, ırmağın kıyısında, ablasının yanı başında hiçbir şey yapmadan öylece oturmaktan sıkılmaya başlamıştı; ablasının okuduğu kitaba bir iki kez şöyle bir göz attı; ne ki, kitapta ne bir resim vardı, ne de bir konuşma, "İçinde resim ve konuşma olmayan bir kitap, ne işe yarar ki," diye geçirdi aklından, Alice.

Böylece, taç yapmak için kalkıp papatya toplamasının zahmete değip değmeyeceğini düşündüğü sırada (sıcaktan uykusu gelip sersemlediğinden, düşünebildiği de pek söylenemezdi ya) aniden, pembe gözlü beyaz bir tavşanın yanından koşarak geçtiğini gördü.

B*unda öyle çok* fazla bir olağanüstülük yoktu; Tavşan'ın kendi kendisine, "Eyvah, geç kaldım!" diye söylenişinde *de fazla* bir gariplik bulmamıştı (sonraları düşününce, gerçekten bunlara şaşırmış olması gerektiğini anlayacaktı; ama nedense o an her şey doğal gibi gelmişti

ona); fakat ne zaman ki Tavşan, *yeleğinin cebinden bir saat* çıkarıp ona bakarak hızlandı, o zaman Alice, beyninde şimşekler çakarak ayağa fırladı; çünkü bir yeleği ve cebinden çıkaracak saati olan bir tavşana ömründe hiç rastlamamıştı; meraktan tutuşmuş bir halde, Tavşan'*ın* ardı sıra tarlayı koşarak geçti ve neyse ki tam zamanında yetişip, Tavşan'ın bir çitin altındaki kocaman deliğe giriverdiğini görebildi.

Delikten bir daha nasıl çıkacağını hiç düşünmeden, Alice de gitti Tavşan'ın ardından.

Tavşan deliği tıpkı bir tünel gibi dümdüz ilerliyordu; birden aşağıya doğru meyletmeye başladı; her şey öylesine ani olmuştu ki, Alice, daha nasıl duracağını düşünmesine fırsat kalmadan, kendini bir anda aşağıya doğru düşerken buldu.

Ya kuyu çok derindi, ya da Alice çok yavaşça düşüyordu, öyle ki, aşağıya doğru giderken, etrafını seyredip, bundan sonra olacakları merak edecek kadar bol zamanı oluyordu. Önce, aşağıya bakarak, neye doğru gittiğini anlamaya çalıştı, ama öyle karanlıktı ki hiçbir şey göremiyordu; sonra, dönüp etrafına kuyunun duvarlarına baktığında, her tarafın dolap ve kitap raflarıyla dolu olduğunu fark etti; orada burada tahta çivilere asılı resim ve haritalar vardı. Raflardan birinden bir kavanoz aldı geçerken; üzerinde "PORTAKAL MARME-LATI" etiketi vardı, ama ne yazık ki içi bomboştu; vurur birilerini öldürebilirim korkusuyla, kavanozu aşağıya atmak istemedi, bu yüzden, onu geçerken dolaplardan birine zar zor yerleştiriverdi.

"Eh!" dedi, Alice kendi kendine, "Böyle bir düşüşten sonra, bir daha merdivenlerden yuvarlansam da vız gelir! Evde herkes bana ne kadar cesursun diyecek! Damdan düşsem ne yazar. (Bu, pek olmayacak bir şey de değildi üstelik), bundan hiç kimseye söz etmem ki."

Düş ha düş. Hiç mi sonu gelmeyecekti bu düşüşün? "Şu ana kadar acaba kaç kilometre aşağı indim?" dedi bağırarak. "Dünyanın

merkezinde bir yerlere yaklaşmış olmalıyım. Dur bi bakalım: Sanırım, altı bin beş yüz kilometre ediyordu." (Görüyorsunuz ya, Alice okuldaki derslerinde epey bir şey öğrenmişti: gerçi etrafta onu dinleyen kimse olmadığından, bilgisiyle fiyaka satacağı yer değildi ya burası, yine de olsun, pratik yapmış oluyordu.) "Evet, uzaklık bu kadar olacaktı... fakat o halde acaba ben hangi enlem ve boylama geldim?" (Alice'in enlem ve boylamın ne demek olduğuna ilişkin hiçbir fikri yoktu ya, yine de bunlar hoş ve gösterişli sözcüklerdi.)

İşte, yine başlamıştı kendi kendine konuşmaya. "Acaba, doğruca dünyanın içinden geçip öbür tarafından mı çıkacağım? Baş aşağı yürüyen insanların arasına çıkmak kim bilir ne eğlenceli olacak? Antipati miydi neydi... (ağzından çıkan sözcük kendisine de çok doğru gelmediğinden, o anda kimsenin onu dinlemediğine pek memnun olmuştu.)... tabii ya, burasının hangi ülke olduğunu sorarım birilerine. Affedersiniz, hanımefendi, burası Yeni Zelanda mı? Yoksa Avustralya mı?" (Konuşurken de, eğilip diz kırarak selam vermeye çalışıyordu... aşağı doğru giderken, böyle selam verdiğinizi bir düşünün bakalım! Yapabilir misiniz?) "Kimbilir kadın beni nasıl da bilgisiz küçük bir kız sanacak? Yok, yok, sormak pek iyi bir fikir değil. Belki de olur a, bir yerlerde bir tabela görürüm."

Düş ha düş. Yapacak hiçbir şey yoktu, böylece Alice yeniden konuşmaya başladı. "Bu gece Dinah beni nasıl da özleyecek!" (Di-nah, kedisi oluyordu.) "Umarım, çay zamanı tasına süt koymayı akıl ederler. Dinah, canım benim, keşke sen de aşağıda benimle olabilseydin. Şansa bak ki, buralarda hiç fare yok, ama olsun, yarasa yakalarsın, yarasa da hani, fare gibi bir şey işte. Yalnız, acaba kediler yarasa yer mi?" Alice'in çok uykusu gelmeye başlamıştı, sanki rüyadaymış gibi kendi kendine konuşmasına devam etti: "Kediler yarasa yer mi? Kediler yarasa yer mi?" bazen de "Yarasalar kedi yer mi?" diyordu, gerçi ikisine de cevap veremedikten '» sonra, nasıl sorduğu pek de önemli değildi. İçinin geçtiğini hissetti, hattâ rüyasında Dinah ile el ele yürüdüğünü ve ona ciddi ciddi, "Hadi, doğruyu söyle, şimdiye kadar hiç yarasa yedin mi?" diye sorduğunu görmüştü; işte tam da o anda birden pat diye yere, kupkuru yaprakların üzerine iniverdi; düşüş bitmişti.

Hiçbir yeri acımamıştı, anında fırlayıp ayağa kalktı: Yukarı baktı, ama yukarısı zifiri karanlıktı; önünde de upuzun bir başka geçit uzanıyordu ve Beyaz Tavşan telaşla aşağıya doğru giderken hâlâ görüş alanındaydı. Kaybedecek hiç zamanı yoktu; Alice rüzgar gibi öne fırladı ve Tavşan tam köşeyi dönerken, onun şu sözlerini işitti: "Vah, kulaklarım, vah bıyıklarım, nasıl da geç kaldım!" Alice de onun hemen arkasından aynı köşeyi döndü, ama Tavşan ortalıkta görünmüyordu. Alice, tavana asılı bir dizi lambayla aydınlanan uzun, basık bir salonda buldu kendini.

Salonun dört bir yanında kapılar vardı; ne var ki hepsi kilitliydi; bir o yana, bir bu yana giderek her bir kapıyı açmayı denedikten sonra, oradan bir daha nasıl dışarı çıkacağını kara kara düşünerek salonun ortasına doğru yürüdü.

Birden, her tarafı camdan, üç ayaklı küçük bir masa gördü; üstünde, minik altın bir anahtardan başka bir şey yoktu. Alice, ilk önce, bu anahtarın salondaki kapılardan birinin olabileceğini düşündü; ama nafile! Ya delikler çok büyük, ya da anahtar çok küçüktü, sonuçta hiçbir kapıyı açamadı. Fakat salonu ikinci dolaşmasında daha önce fark etmediği alçak bir perdeyle karşılaştı, perdenin arkasında yaklaşık kırk santimetre yüksekliğinde bir kapı vardı, küçük altın anahtarı kapıya soktu: Yaşasın anahtar kapıya uymuştu!

Kapı, fare deliğinden çok fazla geniş olmayan küçük bir geçide açılıyordu: Yere çömelip, ömrünüzde görebileceğiniz en güzel bahçeye açılan bu geçide baktı. Bu karanlık salondan çıkıp, şu göz alıcı çiçek tarhlarıyla serin fıskiyelerin arasında gezmeye nasıl da can atıyordu, ne var ki kafasını bile kapıdan içeri sokamıyordu. "Kafam içeri girse ne olur ki," diye düşündü, zavallı Alice, "omuzlarım girmedikten sonra." Ah, keşke, tıpkı bir dürbün gibi küçülebilseydim! Nasıl başlandığını bir bilebilsem, bunu da yapabilirdim gibi geliyor bana." O kadar çok olağanüstü şey olmuştu ki, Alice artık, imkânsız çok az şeyin olabileceğini düşünmeye başlamıştı.

Küçük kapının yanında beklemenin bir anlamı yok gibiydi, bu yüzden olur ya, masanın üstünde başka bir anahtar ya da bir şekilde

insanları dürbün gibi küçültecek kuralların olduğu bir kitap bulmak umuduyla masanın yanına geri döndü: Bu sefer küçük bir şişe buldu masada (“Bu şişe demin kesinlikle burada değildi,” dedi Alice), güzel basılmış büyük harflerle “BENİ İÇ” yazılı kâğıt bir etiket vardı şişenin boynunda.

”Beni iç,” demek kolaydı, ne var ki, akıllı küçük Alice’in bunu hiç de aceleye getirmeye niyeti yoktu. “Yok, önce bakacağım,” dedi, “üstünde *zehirli* işareti var mı yok mu anlayacağım.” Öyle ya, Alice, orasını burasını yakan, ya da vahşi hayvanlara yem olan veya buna benzer kötü olaylarla karşılaşan çocuklarla ilgili birkaç güzel öykücük okumuştu; bunlar sırf, kızgın bir maşayı uzun süre tutarsan yanarsın; parmağını bıçakla çok derinden kesersen, genellikle kanatırsın türünden arkadaşlarından öğrendikleri basit kuralları anımsayamadıkları için başlarına geliyordu bu çocukların; hele, ‘zehirli’ yazısının olduğu bir şişeden çok içersen, er geç dokunacağı hemen hemen kesindir kuralını aklından hiç çıkarmamıştı.

Ancak, bu şişede, ‘zehirli’ yazısı yoktu, böylece Alice, cesaretini toplayıp, tadına bir bakıverdi, tadı çok hoşuna gittiğinden bitiriverdi hemencecik (gerçekten de, kirazlı tart, krema, ananas, kızarmış hindi, karamela ve tereyağlı kızarmış ekmek karışımı bir tadı vardı).

***

“Ne tuhaf bir his!” dedi Alice. “Galiba, bir dürbün gibi kısalıyorum.”

Gerçekten de öyleydi; Şimdi, artık yirmi beş santimden biraz uzuncaydı, şu küçük kapıdan içeri girip o güzel bahçeye gidecek kadar kısaldığı düşüncesi yüzünü ışıl ışıl etmişti. Ama, yine de, daha fazla kısalır mıyım diye birkaç dakika daha bekledi: Biraz tedirgindi; “Belki de bir mum gibi eriyip biteceğim. Acaba o zaman neye benzerim?” Bir mum alevinin söndürüldükten sonraki halini gözünün önüne getirmeye çalıştı,

öyle ya, daha önce hayatında böyle bir şey gördüğünü hiç anımsamıyordu.

Bir süre bekleyip bir şey olmadığını görünce, hemen koşup bahçeye girmeye karar verdi; ama zavallı Alice tam kapıya varmıştı ki, küçük altın anahtarı unuttuğunu fark etti; almak için geri döndüğünde de, ne yazık ki, artık boyunun masaya yetişmediğini gördü. Anahtarı, camın altından çok rahat görebiliyordu, masanın ayaklarından birine tırmanabilmek için elinden gelen her şeyi yaptı, ama nafile, çok kaygandı; denemelerinden yorulup bitkin düşünce, yere oturup hüngür hüngür ağlamaya başladı zavallıcık.

"Hadi, hadi, böyle ağlamanın hiçbir anlamı yok!" dedi kendine sert bir tavırla. "Hemen şimdi ağlamayı kessen iyi edersin!" Kendine, genellikle çok iyi öğütler verirdi (bunlara nadiren uysa da), kimi zaman da gözlerinden yaş getirtinceye kadar paylardı kendini; hiç unutmuyordu, bir keresinde kendi kendine kroket oynarken, hile yaptığı için kendi kulaktozuna vurmuştu, çünkü bu tuhaf çocuk iki farklı insanmış gibi davranmaya bayılırdı. "Ama şimdi, iki farklı insanmış gibi davranmanın ne yararı var," diye düşündü zavallı Alice. "Baksanıza, bu halimle doğru dürüst tek bir insan bile etmem!"

O sırada, gözü, masanın altında duran küçük cam bir kutuya takıldı. Kutuyu alıp açtı, içinde küçücük bir kek vardı, üzerine kuş üzümleriyle güzelce 'BENİ YE' yazılmıştı. "Peki yiyeceğim," dedi, Alice, "bu kek boyumu uzatırsa, anahtara ulaşabilirim; yok eğer kısaltırsa, o zaman da, kapının altından sürünerek geçebilirim; öyleyse, her iki durumda da bahçeye gireceğim, hangisi olursa, olsun!"

Ağzına bir lokma kek attı, boyunun kısaldığını mı yoksa uzadığını mı anlamak için, elini başının üstünde tutarak, "Hangisi? Hangisi?" dedi kendi kendine tedirginlikle; aynı boyda kaldığını görünce oldukça şaşırmıştı. Kim kek yese genellikle böyle olurdu zaten, gelin görün ki Alice, normalin dışında olağanüstü şeylerin gerçekleşmesi beklentisine öyle bir alışmıştı ki, yaşamın tüm olağanlığıyla devam etmesi çok sıkıcı ve aptalca geliyordu.

Böylece, başladı kekini yemeye ve bitiriverdi hemen.

İKİNCİ BÖLÜM

Gözyaşı Havuzu

”Tuhaf, tuptuhaf,” diye bağırdı, Alice (Öyle şaşırmıştı ki, düzgün konuşmayı bile unutmuştu o anda), “şimdi de dünyanın en büyük teleskopu gibi uzu-yorum! Hoşçakalın, ayaklarım!” (aşağıya ayaklarına baktığında, nerdeyse göremiyordu onları, kendisinden öyle uzaklaşıyorlardı ki). “Ah, zavallı ayacık-larım, şimdi size kim ayakkabılarınızı ve çoraplarınızı giydirecek, canlarım benim? Benim giydiremeyeceğim kesin! Sizden o kadar uzağım ki, sizi düşünüp kendimi hiç zahmete soka-mam, başınızın çaresine bakın artık... ama, onlara karşı kibar da olmalıyım,” diye düşündü, Alice, “yoksa istediğim yere götürmezler beni! Dur, ne yapabilirim, bir bakayım. Tamam, her Noel onlara yeni bir ayakkabı alırım.”

Bunu nasıl yapabileceğini tasarlamaya koyuldu. “Ayakkabıları, bir ulak götürmeli,” diye düşündü, “insanın kendi ayaklarına armağan göndermesi amma da matrak olur! Hem adres de ne tuhaf olacak!

Alice'in Sayın sağ ayağı

Şömine önü kilimi

Şömine paravanası yanı

(Alice'ten Sevgilerle)

Aman Tanrım, ben ne saçmalıyorum, böyle!"

Tam o anda kafası salonun tavanına çarptı; şimdi artık boyu iki yetmişten uzuncaydı, minik altın anahtarı eline alır almaz doğruca bahçe kapısına koşuverdi.

Zavallı Alice! Tek yapabildiği, yan yatıp bir gözüyle bahçeye bakmak oldu; öyle ki, içeriye girebilmek her zamankinden de ümitsizdi. Oturup yine ağlamaya başladı.

"Kendinden utanmalısın," dedi Alice, "senin gibi kocaman bir kız (bu laf da gayet yerindeydi hani) ağlar mı böyle hiç! Hey, sana söylüyorum, kes şu zırlamayı artık." Ne var ki, sular seller gibi gözyaşı akıtarak ağlamasına devam etti, ta ki, salonun yarısına kadar yayılan on santim derinliğinde bir havuz oluşturuncaya değin.

Bir süre sonra uzaklardan pıtır pıtır ayak sesleri gelmeye başladı, ne geliyor diye alelacele gözlerini sildi. Gelen, bir elinde beyaz güderi eldivenleri, diğer elinde kocaman yelpazesiyle göz alıcı kıyafetleri içinde Beyaz Tavşan idi. Büyük bir telaş içinde koşarcasına geliyor, bir yandan da kendi kendine, "Ah, Düşes! Düşes! Eğer onu beklettiysem doğrayacak beni!" diyordu. Alice, kendini o denli çaresiz hissediyordu ki, kim olursa olsun yardım istemeye hazırdı; böylece, Tavşan ona yaklaştığı anda, kısık, ürkek bir ses tonuyla, "Lütfederseniz, efendim," diye söze başladı. Tavşan, öyle bir irkildi ki, beyaz eldivenleri ve yelpazeyi yere düşürerek olanca hızıyla karanlığa doğru seğirtti.

Alice, yelpaze ve eldivenleri yerden aldı, salon çok sıcak olduğundan, konuşması sırasında sürekli yelpazeleniyordu: “Tanrım! Bugün her şey ne tuhaf! Daha dün her şey kendi olağan halindeydi. Acaba ben gece mi değiştim? Bi düşüneyim: Bu sabah kalktığımda ben ben miydim? Sanki biraz farklı gibiydim, ama ben aynı ben değilsem, o

zaman yahu ben kimim? İşte asıl bilmece bu!" Yaşıtı bütün arkadaşlarını, "acaba onlardan birine dönüşmüş olabilir miyim?" diye gözünün önüne getirmeye başladı.

"Kesinlikle Ada olamam," dedi, "onun saçları uzun ve lüle lüle, benimkisi hiç de öyle değil. Mabel da olamam, çünkü ben çok. çeşitli şeyler biliyorum, oysa onun bildiği şeyler o kadar az ki! Hem, o o, ben de benim. Of, Tanrım, her şey ne kadar kafa karıştırıcı! Önceden bildiklerimi şimdi biliyor muyum diye, bir sınayayım kendimi. Bi bakalım: Dört kere beş on iki, dört kere altı on üç, dört kere yedi... Of bu gidişle dünyada yirmiye kadar gelemem! Ama çarpım tablosu her şeyi göstermez ki. Coğrafyaya bir bakalım. Paris'in başkenti Londra, Roma'nın başkenti Paris ve Roma... Hayır, eminim hepsi yanlış! Kesin Mabel'a dönüştüm. 'Küçük timsah...' şiirini okumayı bir deneyeyim bakalım." Sanki ders anlatıyormuş gibi ellerini kucağında kenetleyip şiiri tekrarlamaya başladı, ama sesi boğuk ve tuhaf geliyordu, sözler de önceki gibi değildi...

"Küçük timsah kıymetlendirir

Işıl ışıl kuyruğunu

Yıkatıp Nil'in suyuna

Her bir altın pulunu!

Keyifle sırıtır sanki

Güzelce açıp pençelerini,

Kibarca gülümseyen ağzı

Buyur eder küçük balıkları!”

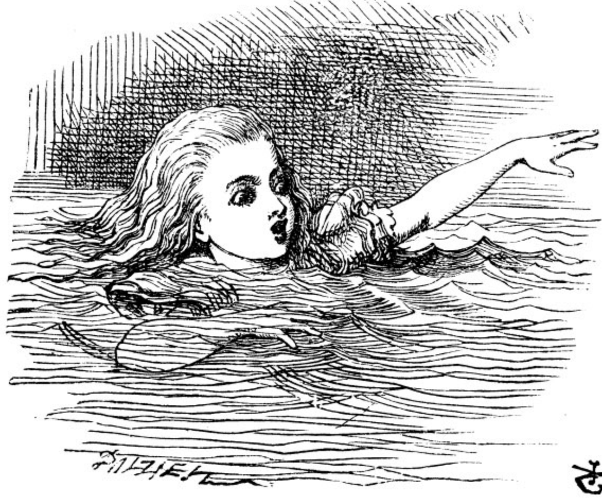
“Yok, yok eminim, asıl sözler bunlar değil,” dedi zavallı Alice, gözleri yeniden yaşlarla dolarken konuşmasına devam etti, “doğru, kesinlikle Mabel oldum, demek ki gidip o daracık sıkıcı evde yaşamak zorunda kalacağım, elimde oynayacak hiçbir oyuncağım olmayacak ve ah! Öğrenecek bir sürü dersim olacak! Tamam, öyleyse kararımı verdim; eğer Mabel isem burada kalacağım! İnsanların yukarıdan başlarını sarkıtıp, ‘Hadi canım, yeniden yukarı gel,’ demeleri boşuna olacak. O anda sadece, ‘O halde söyleyin, ben kimim?’ diyeceğim onlara. 'Önce bunu söyleyin. O kişi olmak Hoşuma giderse, yukarı çıkarım, yok eğer gitmezse, başka biri oluncaya değin kesin burada kalacağım’” Sonra yeniden gözyaşlarına boğuldu. “Ama of Tanrım... Keşke başını aşağı sarkıtan bi-rileri olsa! Burada böyle yapayalnız kalmak canıma tak etti!”

O anda, ellerine ilişti gözleri, bir de ne görsün: Konuştuğu sırada, Tavşan’ın minik beyaz eldivenlerinden birini takmış eline. “Bunu nasıl yapabildim,” diye düşündü. “Galiba yeniden küçülü-yorum.” Boyunu ölçmek için kalkıp masanın yanına gitti; tahminine göre şu an altmış santimetre civarındaydı ve hızla kısalıyordu: Bunun nedeninin elinde tuttuğu yelpaze olduğunu o anda fark etti; tümüyle kısalıp yok olmaktan kıl payı kurtularak aceleyle elinden atıverdi yelpazeyi.

“İyi atlattım,” dedi, Alice, bu ani değişim karşısında iyiden iyiye ürkmüştü, yine de, yok olmamıştı, bundan dolayı çok mutluydu. ”Şimdi, doğruca bahçeye!” Olanca hızıyla küçük kapıya yöneldi; ama ne yazık ki, kapı yine kapalıydı ve minik altın anahtar, daha önce olduğu gibi, masanın üzerinde duruyordu. “Her şey eskisinden de beter,” diye düşündü zavallı çocuk, “hiç bu kadar kısalma-mıştı boyum, hem de hiç! Diyorum işte; her şey iyice kötüye gidiyor!”

Tam bu kelimeler ağzından döküldüğü anda, ayağı kaydı ve cumburlop diye çenesine kadar tuzlu suyun içine gömüldü. İlk aklına gelen şey, her nasılsa denize düştüğü oldu. "Öyleyse, trenle geri dönebilirim," dedi kendi kendine. (Alice, hayatında bir kez deniz kenarına gitmişti; o zaman edindiği genel kanıya göre, İngiltere sahillerinde nereye giderseniz gidin hep şunlarla karşılaşırsınız: Denizde soyunmak için kullanılan birçok tekerlekli kabin, tahta küreklerle kum kazan çocuklar, sıra halinde dizilmiş pansiyonlar ve ardında da bir tren istasyonu.) Ama çok geçmeden anladı ki, burası, boyunun yaklaşık üç metre civarında olduğu zamanlarda ağlarken oluşturduğu gözyaşı havuzuydu.

"Keşke bu kadar ağlamasaymışım," dedi kendi kendine, bir çıkış yolu bulmak için yüzdüğü sırada. "Galiba kendi gözyaşlarım-da boğularak cezamı çekeceğim! Kesinlikle çok tuhaf bir şey olacak bu. Hoş, bugün her şey tuhaf zaten."

Tam o anda, biraz ötede havuzda bir şeyin çıkardığı *şap şap* seslerini duydu, ne olduğunu anlamak için sesin geldiği yöne doğru yüzmeye koyuldu. İlk başta bunun bir mors ya da suaygırı olduğunu düşündü, ama sonra ne kadar küçüldüğünü anımsayınca, onun da kendisi gibi ayağı kayıp suya düşen bir fare olduğunu anladı.

“Şu fare ile acaba konuşsam mı?” diye bir düşündü. “Bu aşağılarda her şey öyle olağanüstü ki, fare pekala konuşabilir bence. Her neyse, denemekte yarar var.” Bunun üzerine sözlerine başladı: ”Hey, Fare, bu gölden nasıl çıkılır, biliyor musun? Hey Fare, burada böyle durmadan yüzmekten çok yoruldum.” (Alice, bir fare ile konuşmanın doğru yolunun bu olduğunu düşünüyordu; daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı, ama kardeşinin Latince Dilbilgisi Kitabında ‘fare- farenin- fareye- fare- Hey Fare’ gibisinden bir şey gördüğünü anımsadı.) Fare, ona büyük bir merakla baktı; sanki minik gözlerinden birini kırpmıştı, fakat tek kelime etmedi.

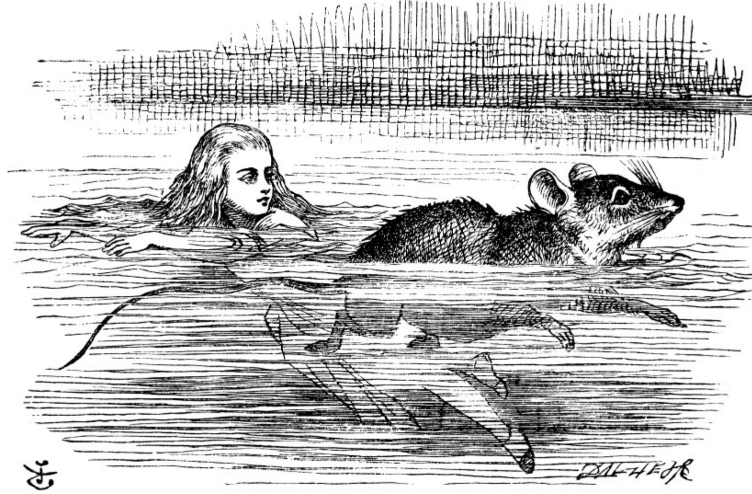
“Belki dilimizi anlamıyordur,” diye aklından geçirdi Alice; “bana kalırsa, bu, Fatih William ile gelmiş bir Fransız Faresi.” (O engin tarih bilgisine karşın, Alice'in olayların ne kadar zaman önce olduğuna ilişkin net bir fikri yoktu.) Böylece, Fransızca ders kitabındaki ilk cümleyle yeniden sözlerine başladı: “Qü est ma chatte?/Ke-dim nerede?” Fare, birden, sıçrayıp sudan çıktı, korkudan tir tir titriyor gibiydi. Alice, zavallı hayvanın duygularını incittiği için,

“Aman, lütfen beni affedin,” dedi telaşla. “Kedileri sevmediğinizi bir an unuttum.”

“Kedileri sevmek mi!” diye tiz ve öfkeli bir sesle bağırdı Fare. “Sen benim yerimde olsan sever miydin onları?” “Sevmezdim herhalde,” dedi Alice usulca. “Kızmayın ama yine de keşke size bizim kedi Dinah'ı gösterebilseydim. Bir görseydiniz onu, nasıl hoş-lanırdınız kedilerden. Öyle sevimli, lıysal bir şey ki,” Alice, bir yandan havuzda uyuşuk uyuşuk yüzerken, bir yandan da neredeyse kendi kendine konuşmaya devam ediyordu. “Ateşin yanına oturarak sevimli sevimli mırmır eder, patilerini yalayıp yüzünü temizler... Öyle sevimli ve yumuşak ki, onu hep okşamak geliyor içimden... Fare yakalamada da bir numara... Aman, affedersiniz!” diye haykırdı Alice yeniden, çünkü Fare’nin tüyleri diken diken olmuştu. Alice, bu sefer Fare’nin gerçekten gücendiğini hissetmişti. “İstemezseniz ondan bir daha söz etmeyiz.”

“Biz öyle mi!” diye bağırdı başından kuyruğuna kadar vücudunun her tarafı tir tir titreyen Fare. “Sanki bu konuyu ben açmışım gibi! Bizim ailemiz kedilerden oldum olası nefret etti: iğrenç, alçak, adi şeyler. Bir daha onlardan söz etme bana.”

“Peki, tamam,” dedi Alice, konuyu bir an önce değiştirmek isteyerek “şey, peki köpekleri sever misiniz?” Fare, sorusuna cevap vermedi, Alice hararetle sözlerine devam etti: “Bizim evin orada minik şirin bir köpek var. Görmenizi isterdim! Parlak küçücük gözlü bir teriyer, uzun kıvırcık kahverengi tüyleri var! Bir şey fırlatmaya gör, hemen koşup getirir; ne zaman yemek istese, salta durup öylece yalvaran gözlerle bakar. İşte böyle, daha neleri neleri var, yarısı bile aklımda değil. Hem, biliyor musunuz, sahibi bir çiftçi; öyle faydalı bir köpekmiş ki, yüz paund edermiş! Bütün sıçanları öldürdüğünü söylüyor... Hay Allah!” diye bağırdı Alice üzüntülü bir ses tonuyla. “Galiba onu yine gücendirdim.” Zira Fare, alabildiğine hızla havuzun suyunu allak bullak ederek Alice’tert ötelere kaçıyordu.

Bunun üzerine Alice, Fare’nin ardından tatlılıkla seslendi. “Sevgili Fare, ne olur geri dönün. Hiçbirini sevmiyorsanız, ne kedilerden söz ederiz, ne de köpeklerden!” Fare, bu sözleri üzerine, geri dönüp yavaşça ona doğru yüzmeye başladı; yüzü oldukça solgundu (öfkeden, diye düşündü Alice). Sonra kısık, titrek bir sesle, ”Hadi kıyıya çıkalım, orada sana hikâyemi anlatırım,” dedi, “o zaman anlarsın, neden kedi ve

köpeklerden nefret ettiğimi.” Havuzdan çıkma zamanı gelmiş geçiyordu bile, çünkü içine düşen hayvanlarla hınca hınç dolmaya başlamıştı. Düşenlerin arasında bir ördek, bir dodo, bir kırmızı papağan, bir kartal yavrusu ve daha birçok tuhaf yaratık vardı. Alice, kıyıya doğru yüzmeye başladı, bütün ekip de onun ardından yüzmeye koyuldu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kuru Kurul Koşusu ve O Upuzun Hikâye

Kıyıda gerçekten de tuhaf görünümlü bir ekip toplanmıştı: Telekleri çamura bulanmış kuşlar, tüyleri vücutlarına yapışmış hayvanlar, hepsi de sırılsıklam, sinirli ve huzursuz.

Kuşkusuz, ilk mesele nasıl kuruyacaklarıydı. Bu konuyu istişare etmeye koyuldular; sanki yıllardır tanışıyorlarmış gibi, birkaç dakika sonra kendini onlarla senli benli konuşurken bulmak Ali-ce'e çok doğal gelmeye başlamıştı bile. Hattâ Papağan'la oldukça uzun bir tartışmaya girişti, sonunda Papağan suratını asıp "Ben senden daha büyüğüm ve senden daha çok şey biliyorum," diyerek kestirip attıysa da Alice onun yaşını öğrenmedikçe bunu kabul etmediğinden ve Papağan da yaşını söylemeyi kesinlikle reddettiğinden söyleyecek bir şey kalmamıştı.

Nihayet, anlaşıldığı üzere diğerlerine sözü geçen Fare, "Yerinize oturun ve beni dinleyin! Hepinizi *kurutacağım*!" diye haykırdı. Hemen Fare'nin etrafında büyük bir halka oluşturup oturdular. Alice, endişeyle gözlerini Fare'ye dikti, öyle ya, üstünü başını hemen kurutmazsa, çok kötü soğuk alacağını biliyordu.

“Öhö, öhö!” dedi Fare, çalımla. “Herkes hazır mı? Bu bildiğim en iyi kuruma yöntemi. Sessizlik, lütfen! Bir lidere ihtiyaç duyan ve son zamanlarda zapt edilmeye ve fethedilmeye fazlasıyla alışan İngiltere, davası Papa tarafından da desteklenen Fatih William’a boyun eğdi. Mercia ve Northumbria kontları Edwin ve Morcar...” ”Of,” dedi Papağan, soğuktan tir tir titreyerek.

Fare, çatık kaşla ama kibarca, “Affedersiniz! Bir şey mi söylediniz,” dedi.

“Yok, söylemedim,” dedi Papağan telaşla.

“Bir şey dediğinizi sandım da,” dedi, Fare. “Devam ediyorum. Mercia ve Northumbria kontları Edwin ve Morcar da ona bağlı olduklarını ilan ettiler; hattâ vatansever Canterburry Başpiskoposu Stigand bile bunu doğru bularak...”

“*Neyi* bulmuş?” diye sordu, Ördek.

“*Bunu,* işte,” diye yanıtladı Fare oldukça sinirlenerek, “bu’nun ne olduğunu tabii ki bilirsin.”

“Kendim bulduğumda, bunun ne olduğunu tabii ki iyi bilirim,” dedi, Ördek. “Bu, genellikle bir kurbağa ya da solucandır.
Benim sorumsa, Başpiskoposun neyi bulduğu.”

Fare, bu sözleri dikkate almayıp aceleyle sözlerine devam etti,

“...bunu doğru bularak Edgar Atheling ile beraber Wil!iam’ı karşılamaya ve ona tahtı teklif etmeye gitti. William'ın yönetimi önceleri oldukça ılımlıydı. Ne var ki, ordusundaki Norman askerlerinin küstahlığı...”

Konuşurken Alice'e dönerek, "Şimdi nasılsın, canım," dedi.

"Hâlâ ıslak," dedi Alice mahzun mahzun. "Bu anlattıklarınız hiç de bizi kurutacakmış gibi gelmiyor bana."

"O halde," dedi Dodo, ayağa kalkıp ciddi bir tavır takınarak, "bu içtimanın, acilen daha müessir tedbirlerin ittihaz edilmesi maksadıyla feshini teklif ediyorum."

"Doğru dürüst konuş!" dedi Kartal yavrusu, "söylediklerinin yarısının anlamını bile bilmiyorum, üstelik senin bildiğini de sanmıyorum." Güldüğünü görmesinler diye, Kartal yavrusu başını öne eğdi; kimi diğer kuşlar da kıkırdamaya başladı.

"Şunu önermek istiyordum," dedi Dodo gücenmiş bir halde, "kurumak için en iyi yol kurul koşusu düzenlemek."

"Kurul koşusu nedir?" diye sordu Alice, çok da bilmek istediğinden değildi, ama Dodo binlerinden bir soru bekler gibi duraksamıştı, hiç kimsenin de bir şey sormaya pek niyeti yok gibiydi.

“Tabii ki bunu açıklamanın en iyi yolu, yapmak olacaktır.”

(Olur ya, bir kış günü siz de bunu yapmayı denerseniz diye, Do-do’nun nasıl yaptığını size anlatacağım.)

Dodo, ilk önce, daireye benzer bir yarış pisti çizdi (“Şekli tam benzetmenin pek bir önemi yoktur,” dedi), sonra da bütün ekip pist etrafında oraya buraya dizildiler. “Bir, iki, üç, başla,” gibisinden bir şey yoktu, istedikleri anda koşmaya başladılar, canları istedikleri anda da yarıştan ayrıldılar, bu yüzden yarışın ne zaman bittiğini bilmek pek kolay olmadı. Neyse, sonuçta, yaklaşık yarım saat koşmanın ardından hepsi kupkuru olmuşlardı. Dodo, birden, ”Yarış bitti!” diye bağırdı; hepsi Dodo'nun etrafını sarıp nefes nefese, “Peki ama kim kazandı?” diye sordular.

Dodo bu soruyu yanıtlamadan önce uzun bir süre düşünmek zorundaydı; diğerleri onu bekleyedursunlar, Dodo bir parmağını şakağına dayamış bir halde (genellikle Shakespeare’in resimlerinde gördüğünüz şekil) öylece oturuyordu. Nihayet, *“Herkes* kazandı, hepiniz ödülü hak ettiniz,” dedi.

“O halde ödülleri kim verecek?” diye sordular, hep bir ağızdan.

“Tabii ki O,” dedi Dodo, parmağıyla Alice’i işaret ederek; bütün ekip bir anda, “Ödül! Ödül!” diye bağırarak Alice'in etrafını sardı.

Alice ne yapacağını bilmiyordu, umutsuzluk içinde elini cebine *sokup bir kutu şekerleme çıkarıp (neyse* ki *tuzlu su* kutudan içeri *girmemişti) ödül olarak onlara dağıttı. Her birine tam* tamına bir *şeker düştü.*

“Ama olmaz ki, kendisine de bir ödül olmalı dedi Fare.

“Tabii, tabii,” diye cevap verdi Dodo ciddî bir tavırla. “Başka ne var cebinde,” diye devam etti, Alice’e dönerek.

“Sadece bir yüksük,” dedi Alice, üzgün üzgün.

“Buraya uzat,” dedi Dodo.

Ardından da gayet resmi bir tavırla, “Bu zarif yüksüğü kabul buyurmanızı istirham ediyoruz,” diyerek yüksüğü sunarken, herkes yeniden Alice’in etrafına toplanmıştı; bu kısa konuşma biter bitmez herkes alkışladı.

Alice bütün bunların çok saçma olduğunu düşünüyordu, ama herkes o denli ciddi görünüyordu ki, gülmeye pek cesaret edeme-di; söyleyecek bir şey bulamadı, sadece olabildiğince ağırbaşlı gözükmeye çalışarak eğilip selam verdi ve yüksüğü aldı.

Sıra şekerlemeleri yemeğe gelmişti; bu durum biraz gürültü patırtıya yol açtı; büyük kuşlar bunların dişlerinin kovuklarına bile gitmediğinden yakınırken, şekerler küçüklerin de boğazlarına kaç-tı ve sırtlarına vurmak gerekti. Yine de en sonunda bu iş de bitti; hepsi yeniden halka halinde Fare’nin etrafına oturup kendilerine bir şeyler anlatması için ona yalvardılar.

“Bana hikâyeni anlatacağına söz vermiştin,” dedi Alice ve yine küseceğinden biraz çekinerek fısıltıyla ekledi, “Neden Ke... ile Kö...’den nefret ediyorsun?”

“Dönüp de arkama baktığımda upuzun ve acıklı,” dedi Fare, Alice’e bakıp ah çekerek.

“Haklısınız, uzun,” dedi Alice, şaşkınlıkla Fare’nin arkasındaki jyruğa bakarak, “fakat neden acıklı?” Fare’nin konuşması sıra-)da Alice’in

şaşkınlığı devam etti, o yüzden arkasındakiyle ilgili *attıklarından şöyle bir şey canlanıverdi gözünün önünde:*

"Hadi"

dedi öfkeli

evde gördüğü

fareye,

"Doğruca

mahkemeye,

davacıyım

senden.

Gel,

itiraz

istemem

ille de

mahkeme.

Yok zira

bu sabah

hiç işim

gerçekten de."

Dedi ki

fare

bu azgın ite,

"Olur mu hiç,

sayın

bayım

böyle

mahkeme.

jürisiz,

hâkimsiz

boşa tükenir

nefesimiz.”

“Benim hakim,

benim jüri'“

dedi

kocarruş

kurnaz

öfkeli,

“Görüp

bütün

davayı

ve-

re-

ce-

ğim

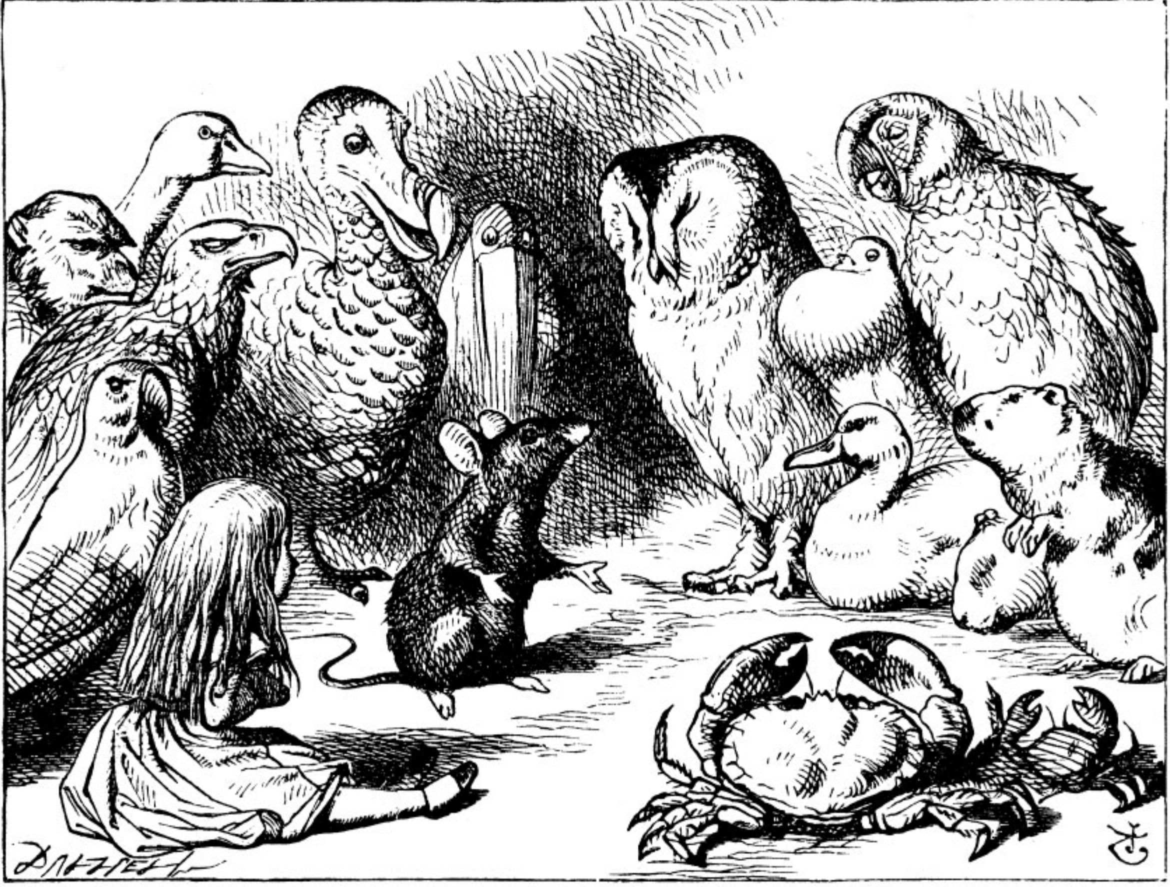
ölüm

ka-

ra

rı

nı”

“Aklın burada değil!” diye çıkıştı Alice’e Fare. “Ne düşünüyorsun, bakalım?”

“Özür dilerim,” dedi Alice ezile büzüle, “Sanırım beşinci büküme kadar gelmiştiniz.”

“Ne düğümü?!” diye bağırdı Fare öfkeyle.

Her an başkalarına yardıma hazır olan Alice hevesle etrafına bakınarak “Düğüm ha!” dedi. “Ah izin verin, çözmenize yardım edeyim!”

“İzin mizin vermeyeceğim,” dedi Fare, kalkıp oradan uzaklaşarak. “Böyle saçma sapan konuşarak bana hakaret ediyorsun!”

“Öyle demek istemedim,” diye yalvarıp yakardı, zavallı Alice.

“Ama siz de öyle çabuk küsüyorsunuz ki!”

Fare, buna yalnızca homurdanarak cevap verdi. “Ne olursunuz, gelip hikâyenizi bitirin,” diye seslendi, Alice ardından. Ötekiler de hep bir ağızdan, “Hadi ama lütfen hikâyeni bitir!” dediler. Ne ki, Fare, başını acele acele sallayıp adımlarını biraz daha hızlandırdı.

Fare gözden kaybolur kaybolmaz, Papağan, “Kalmadığı yazık oldu,” diye iç geçirdi; yaşlı bir Yengeç bunu fırsat bilerek, kızına, ”Bak yavrum, Bu sana *kendini* kaybetme konusunda bir ders olsun!” dedi. “Çeneni tut, anne!” dedi küçük Yengeç aksi bir tavırla. ”Sen bir istiridyenin sabrını bile taşırmaya yetersin!”

“Ah, keşke şu bizim Dinah burada olsaydı!” diye bağırdı Alice, ortaya öylece. “Hemen, gidip getirirdi onu!”

“Kusura bakmayın, ama Dinah’ın kim olduğunu sorabilir miyim?” dedi Papağan.

Alice, kedisi hakkında konuşmaya her an hazır olduğundan hemen atıldı: “Dinah bizim kedimiz. İnanmazsınız ama fare yakalamakta üstüne yok! Ah keşke bir de kuşların ardından gidişini görseniz! Bir kuşu görmesiyle, onu yutuvermesi bir olur!”

Bu konuşma orada bulunanlar arasında müthiş bir heyecan yarattı. Kimi kuşlar, oradan alelacele uzaklaştılar; yaşlı bir Saksağan, dikkatlice sarınarak, “Gerçekten gitsem iyi olacak, gecenin serinliği boğazıma pek iyi gelmiyor,” dedi; bir Kanarya sesi titreyerek yavrularına, “Hadi canlarım, bu saatte çoktan yatakta olmalıydınız!” diye seslendi.

.

İşte böylece, hepsi çeşitli bahanelerle oradan uzaklaştılar. Alice, öylece yapayalnız kalmıştı.

“Keşke Dinah’tan hiç bahsetrnieseydim!” dedi kendi kendine hüzünle. “Aşağıda hiç kimse onu sevmiyor sanki. Oysa o dünyanın en iyi kedisi! Ah, benim canım Dinah’ım! Seni bir daha görebilecek miyim, acaba?” İşte yine zavallı Alice ağlamaya başlamıştı, kendini öyle yapayalnız, öyle keyifsiz hissediyordu ki. Derken, uzaktan bir yerlerden ayak sesleri duymaya başladı; Fare’nin fikir değiştirip hikâyesini bitirmek üzere geri geldiği ümidiyle başını kaldırıp hevesle baktı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tavşan Küçük Bill'i Görevlendiriyor

Gelen Beyaz Tavşan idi; sanki bir şey kaybetmişçesine bir yandan kaygıyla yerleri kolaçan ediyor bir yandan da yürüyordu. Alice, Tav-şan'ın bir şeyler mırıldandığını işitiyordu, "Düşes! Düşes! Ah, benim canım patilerim! Ah benim canım kürküm, bıyıklarım! Beni idam ettirecek, dağ gelinciklerine av olmaktan kurtulamayışımız kadar eminim bundan! Nerde düşürmüş olabilirim acaba onları? Alice, Tavşan'ın aradığı şeylerin yelpaze ve beyaz güderi eldivenler olduğunu anlamıştı. Yardımsever bir kız olduğundan hemen onları aramaya koyuldu, fakat görünürde yoktular, gölde yüzdüğünden beri her şey sanki değişmiş gibiydi, camdan masası ve küçük kapısıyla büyük salon büsbütün yok olmuştu.

Derken, Tavşan, yerleri arayıp duran Alice'i fark edip, öfkeli bir ses tonuyla, "Mary Ann, sen buralarda ne arıyorsun? Derhal eve koş ve bana bir çift eldivenle bir yelpaze getir! Çabuk ol!" diye bağırdı. Alice öyle bir korkmuştu ki, Tavşan'a kendisini başka biriyle karıştırdığını bile söyleyemeden, derhal işaret ettiği yöne doğru fırladı.

"Beni hizmetçisi sandı," dedi kendi kendine, koşarken. "Kim olduğumu anladığında kimbilir nasıl da şaşıracak! Olsun, yine

de yelpazesiyle eldivenlerini ona götürsem iyi olacak... Tabii bulabilirsem." Alice, böyle konuşup durduğu sırada, kapısında parlak pirinç bir levha üzerine "B. Tavşan" yazılı minik, şirin bir eve vardı. Kapıyı çalmadan içeri girip, gerçek Mary Ann ile karşılaşır da yelpazeyle eldivenleri bulamadan evden çıkartılır korkusuyla hızla üst kata çıktı.

"Bir tavşanın ayak işlerini yapmak ne tuhaf olacak," dedi Alice, kendi kendine. "Sanırım, çok geçmeden Dinah da bana iş buyuracak." Derken, Alice, olacakların hayalini kurmaya başladı. "'Bayan Alice, derhal buraya gelin ve yürüyüşe hazırlanın!' 'Geliyorum, dadı! Ama Dinah geri dönene kadar fare dışarı çıkmasın diye bu deliğe göz kulak olmak zorundayım.' Ama sanmıyorum ki," diye devam etti Alice, "böyle insanlara emir verdiği takdirde, Dinah'ı evde tutsunlar!"

Alice, bu sırada kendini, derli toplu küçük bir odanın içinde buldu; penceresi önünde minik bir masa ve masanın üzerinde (umduğu gibi) bir yelpaze ve iki üç çift güderi eldiven duruyordu; yelpazeyi ve bir çift eldiveni kapıp da tam odadan çıkmak üzereydi ki, gözü birden aynanın yanında duran küçük şişeye takıldı. Bu sefer, "BENİ İÇ" yazılı bir etiket yoktu, yine de, Alice, tıpayı çıkarıp dayayıverdi ağzına şişeyi. "Biliyorum, ne zaman bir şeyler yiyecek ya da içecek olsam, mutlaka ilginç bir *şeyler* oluyor," dedi kendi kendine. "Bakalım, bu küçük şişe bana ne yapacak? Umarım, boyum uzar. Böyle ufak tefek bir şey olmaktan gerçekten bıktım."

Öyle de oldu, hem de beklediğinden çok daha çabuk; daha şişenin yarısına bile gelmeden, kafasının tavana değdiğini fark ederek, boynu kırılmasın diye başını öne eğmek zorunda kaldı. Alelacele şişeyi yere koyup, "Bu kadarı gerçekten yeter. İnşallah daha fazla uzamam... Böyleyken bile kapıdan dışarı çıkamıyorum... Keşke bu kadar çok içmeseydim!" dedi.

Eyvah ki, eyvah! Dilemekte çok geç kalmıştı! Büyüdükçe büyüyordu, az sonra yere diz çökmek zorunda kaldı; bir dakika sonra artık diz çökecek yer bile kalmamıştı; bir dirseğini kapıya dayayıp,öbür

kolunu da başının etrafına dolayarak yere uzanmayı denedi. Ne ki, boyu durmadan uzuyordu; son çare olarak, bir kolunu camdan dışarı sarkıtıp, ayağını da yukarıya bacaya doğru uzatarak, kendi kendine, "Artık ne olursa olsun. Elimden başka bir şey gelmez. Ne *olacak* benim şu halim?" dedi.

Neyse ki, küçük sihirli şişenin etkisinin ömrü dolmuştu, artık boyu uzamıyordu; ama hiç rahat değildi ve odadan çıkma şansı da nerdeyse hiç olmadığından, böyle mutsuz duruşuna şaşmamak gerekirdi.

"Evde olmak çok daha güzeldi," diye düşündü zavallı Alice, "insanın sürekli büyüyüp küçülmediği, tavşan ve farelerin kendisine buyruklar vermediği bir yerde olmak... Keşke, o tavşan deliğine girmeseydim, diyeceğim... ama yine de... ama yine de insan merak etmiyor da değil bu yaşamı! Acaba bana gerçekten ne olmuş olabilir? Masal okurken böyle şeylerin olabileceği aklımın köşesinden geçmezdi, şimdi ise her şeyin tam da ortasındayım! Benimle ilgili bir kitap yazılmalı, evet kesinlikle yazılmalı! Büyüdüğümde bir kitap yazacağım... ama zaten büyüdüm ya," diye ekledi hüzünle, "en azından, *burada* artık daha fazla büyüyecek yer kalmadı."

"Ama öyleyse," diye düşündü Alice, "asla şimdikinden daha yaşlı olmayacak mıyım? Bu bir bakıma iyi bir şey... hiçbir zaman yaşlı bir

kadın olmayacağım... ama bu sefer de hep ders çalışmak zorunda kalacağım! Aman, hiç hoşuma gitmedi bu iş!"

"Ah, seni aptal Alice!" diye çıkıştı, kendine. "Burada nasıl ders çalışacaksın? Kendine bile yer yok, ders kitaplarına nasıl olsun?"

İşte böylece, tam bir karşılıklı konuşma halinde dalmış gidiyordu ki, bir iki dakika sonra dışarıda bir ses duydu ve susup kulak kabarttı. "MaryAnn! MarryAnn!" diyordu ses, "çabuk eldivenlerimi getir!" Ardından merdivenlerden ayak sesleri gelmeye başladı. Alice, bu ayak seslerinin kendisini aramaya gelen Tavşan'a ait olduğunu biliyordu; Tavşan'dan bin kat daha büyük olduğunu ve korkması için hiçbir neden olmadığını unutarak evi yerinden sarsacak kadar titremeye başladı.

Bu arada Tavşan da kapıya varmış, açmaya çalışıyordu; ama kapı içeri doğru açıldığı, Alice'in dirseği de sıkıca kapıya dayalı olduğu için çabası sonuç vermedi. Alice, Tavşan'ın kendi kendine, "O halde, gidip pencereden gireyim," dediğini duydu.

"Bunu hiç yapamazsın!" diye düşündü Alice; duyduğu seslerden Tavşan'ın tam pencerenin altına geldiğini tahmin ettiği an, birden avucunu açıp onu yakalamaya çalıştı. Bir şey yakalayamadı, ama küçük bir çığlık, ardından da bir düşme sesiyle beraber cam şangırtıları duydu; ona öyle geliyordu ki, Tavşan, bir hıyar fideliğinin ya da buna benzer bir şeyin üzerine düşmüştü.

Bunun üzerine, öfkeli bir ses -Tavşan'ın sesi- geldi Alice'in kulağına, "Pat! Pat! Nerdesin?" Ardından da daha önce hiç duymadığı bir ses duydu, "Tabii ki, buradayım. Patates için toprağı eşeliyorum, efendim."

"Toprağı eşeliyormuş," dedi Tavşan, öfkeyle, "gel buraya, diyorum sana. Şuradan çıkmama yardım et." (Daha fazla cam şangırtısı sesi.)

“Söyle bakalım, Pat, bu penceredeki şey de nedir böyle?”

“Tabii ki, bir kol efendim,” dedi. (Kolu “gol” diye telaffuz ediyordu.)

“Bir kolmuş, seni budala! Hiç böyle kocaman kol olur mu? Bütün pencereyi kaplamış.”

“Tabii, kaplamış efendim; ama gene de kol.”

“Peki, tamam, ama burada ne işi var? Git çabuk, kaldır oradan!”

Ardından büyük bir sessizlik çöktü ortalığa; ara sıra Alice’in kulağına şöyle fısıltılar geliyordu: “Hiç hoşuma gitmedi bu efendim, tabii, hiç gitmedi!” “Dediğimi yap diyorum sana, seni ödlek şey!” Alice, sonunda, yeniden elini açıp bir şeyler yakalamaya çalıştı. Bu sefer *ik* cılız çığlık sesi ve ardından çok daha fazla cam şangırtısı duydu. “Ne kadar da çok hıyar fideliği varmış böyle!” diye düşündü Alice. “Acaba şimdi ne yapacaklar! Beni pencereden çıkarma konusuna gelince, keşke bunu *yapabilseler!* Burada daha fazla kalmayı ben çok mu istiyorum sanki!”

Alice, bir süre başka hiçbir ses duymaksızın öylece bekledi: Nihayet, küçük bir arabadan gelen tekerlek tıkırtıları ve hep bir ağızdan konuşma sesleri duymaya başladı, söylenenleri seçebiliyordu: “Öbür merdiven nerede?.. Ben bir taneden başka getirmeyecektim ki; diğeri de Bill'de... Bili, oğlum, onu buraya getir. Bu köşeye koy onları... Yok, önce ikisini birbirine bağla... Yarısına bile ulaşmıyor... Ulaşır, ulaşır; bu kadar titizlenmeye gerek yok... Hey, Bili, buraya gel! Yakalasana şu ipi... Dam buna dayanacak mı acaba? Çatıdaki şu arduvaz taşma dikkat et. Gevşemiş... Eyvah, üstümüze geliyor! Kafanızı sakının! (büyük bir şangırtı)... Kim yaptı bunu?.. Sanırım Bili... Bacadan aşağı kim inecek?.. Yok, ben inmem. Kendin in... Dünyada bunu yapmam!.. Bili inmeli. Hey Bili! Efendi, aşağıya senin inmeni istiyor!”

“Ya! Demek Bili aşağı inecek, öyle mi?” dedi Alice kendi kendine. “Anlaşılan, her şeyi BilPin sırtına yüklüyorlar! Bill'in yerinde olmayı hiç istemezdim. Bu ocak çok dar, ama *sanırım* küçük bir tek-mecik atabilirim.”

Ayağını çekebildiğince bacadan çekip bekledi, sonunda bacanın içinde orayı burayı tırmalayıp sürünerek ona yaklaşan küçük bir hayvanın (nasıl bir şey olduğunu bir türlü kestiremiyordu) çıkarttığı sesleri işitti. Sonra da kendi kendine, “Bu, Bili,” diyerek sert bir tekme savurup, bakalım ne olacak diye beklemeye koyuldu.

İlk duyduğu şey, koro halinde,

“İşte, Bili geliyor,” sesiydi; sonra da, “yakala onu, hey sen, çitin yanındaki!” diye bağıran Tavşan’ın sesini duydu, ardından bir sessizlik oldu ve sonra yeniden bağrış çağrış... “Kafasını yukarı kaldırın...

Şimdi biraz konyak... Aman boğacaksınız... Dostum, nasıl bir şeydi?

Ne oldu sana böyle? Hadi anlat bize her şeyi.”

Nihayet, cılız, titrek bir ses geldi kulağına (“Bu Bili,” diye düşündü Alice) “Şey, yani pek bilmiyorum. Daha istemem, teşekkürler. Şimdi daha iyiyim... Epey heyecanlıyım da pek konuşamıyorum. Bütün bildiğim yaylı kuklaya benzer bir şeyin bana doğru geldiği, benim de tıpkı bir top gibi dışarı fırladığım!”

“Evet, öyle oldu, dostum!” dedi diğerleri de.

“Evi yakmalıyız!” dedi Tavşan. Bunun üzerine Alice avazı çıktırınca bağırıp, “Bunu yaparsanız, Dinah’ı üstünüze salarım!” dedi.

Her taraf bir anda ölüm sessizliğine gömüldü; Alice, "Acaba, şimdi ne yapacaklar! Akılları varsa, damı sökerler," diye geçirdi aklından. Bir iki dakika sonra hareketlilik yeniden başladı, Alice Tav-şan'ın, "Bir el arabası dolusu yeter," dediğini duydu.

"Bir el arabası dolusu ne?" diye düşündü bir an Alice, ama sonra daha fazla merak etmesine fırsat kalmadan, pencereye takır takır yağan bir çakıltaşı yağmuru başladı, bunlardan bazıları yüzüne çarpıyordu. "Buna bir son vereceğim," dedi Alice kendi kendine. "Artık şunu kesseniz, sizin için iyi olacak," diye haykırdı, yeniden bir ölüm sessizliği yaratarak.

Alice, hayretler içinde bütün çakıltaşlarının yerde kaldıkça minik keklere dönüştüklerini gördü ve o anda aklına çok parlak bir fikir geldi. "Bu keklerden birini yersem," diye geçirdi aklından, "mutlaka boyumda biraz değişiklik olacaktır, daha fazla büyüye-meyeceğime göre, o zaman küçülürüm."

Böylece, keklerden birini yutuverdiği anda, küçülmeye başladığını görünce çok mutlu oldu. Kapıdan sığacak kadar küçülür küçülmez, fırlayıp çıktı, dışarıda bekleşip duran ufacık tefecik çok sayıda hayvan ve kuşla karşılaştı. Zavallı minik kertenkele Bill'i ortalarına almışlardı, iki kobay başını kaldırmışlar, bir şişeden ona bir şey içiriyorlardı. Alice ortaya çıktığı anda hepsi birden üzerine atıldılar; Alice de alabildiğine hızla koşarak, birkaç dakika içinde sık bir korunun içine daldı.

Ormanda kendi kendine öylece dolaşırken, "İlk yapmam gereken şey," dedi, "yeniden esas boyuma kavuşmak; İkincisi de o güzel bahçeye giden yolu bulmak. Galiba yapılabilecek en iyi plan bu."

Planın mükemmel gözüktüğüne kuşku yoktu, çok titiz ve basit bir şekilde hazırlanmıştı; tek kusuru neresinden başlayacağına dair Alice'in bir fikrinin olmamasıydı; işte böyle kaygılı kaygılı ağaçların

arasında bakınıp dururken, birden tam tepesinde acı bir havlama işitince, telaşla başını kaldırdı.

İri yuvarlak gözlü kocaman bir köpek yavrusu Alice'e bakıyor, ürkekçe bir patisini uzatarak ona dokunmaya çalışıyordu. "Zavallı, minik şey," dedi Alice yumuşak, tatlı bir ses tonuyla ve olanca gayretiyle ona ıslık çalmaya çalıştı; ama bütün o dil dökmelerinin yanında, hayvanın ola ki aç olup da onu bir lokmada yutabileceği ihtimalinden ödü kopuyordu.

Alice, korkudan ne yaptığını çok da bilmeden, yerden aldığı minik bir dal parçasını yavru köpeğe doğru uzattı; yavru köpek birden neşeyle havlayarak havada zıplayıp dalın üzerine atladı ve dalı oyun niyetiyle ısırmaya başladı. Bunun üzerine, Alice kendini ezilmekten kurtarabilmek amacıyla büyükçe bir devedikeninin arkasına kaçtı; öbür taraftan çıktığı anda da yavru köpek bir kez daha dala doğru fırladı ve aceleyle sopayı yakalayayım derken tepetaklak yere yuvarlandı. Alice, o anda bu yavru köpekle oynamanın tıpkı bir yük beygiriyle oyun oynamaya benzediğini anladı; her an ayakları altında kalıp ezilme korkusuyla, yeniden devedikeninin arkasına doğru koştu. Yavru köpek, dala kısa hamleler yapmaya başladı; her defasında birazcık ileriye atılıyor, ardından iyice geri kaçıyor, bu arada sürekli boğuk bir sesle havlıyordu; nihayet dilini dışarıya sarkıtarak, iri gözleri yarı kapalı bir halde, nefes nefese oturup kaldı. Köpek güvenli bir mesafede olduğundan, Alice'e kaçmak için iyi bir fırsat doğmuş gibiydi; böylece derhal yola koyularak yorgunluktan bitkin düşüp soluğu kesilinceye ve yavru köpeğin havlamaları çok uzaklardan işitilinceye değin koşmasına devam etti.

"Yine de, nasıl da tatlı şirin bir yavruydu," dedi Alice,
dinlenmek üzere bir düğün çiçeğine yaslanıp, bir yaprağı yelpaze yaptığı

sırada. "Ona ne numaralar öğretirdim, eğer... eğer ki boyum ona uysaydı! Aman Tanrım, az kalsın unutuyordum, boyumun yeniden uzaması gerek! Şimdi bir bakalım... Bunu nasıl başarabilirim acaba? Galiba bir şey yemeliyim ya da içmeliyim veya başka bir şey: ama sorun da bu ya, neyi?

Gerçekten de asıl sorun işte buydu: Neyi? Etrafındaki çiçeklere, çimenlere şöyle bir bakındı, ama öyle görünüyordu ki çevresinde bu iş için elverişli yenecek veya içilecek bir şey yoktu. Bu arada hemen yanı başında kendisiyle yaklaşık aynı boyda kocaman bir mantar gördü; mantarın altını, her iki yanını ve arkasını yokladı, sonra da acaba üstünde ne var diye bir de oraya bakayım dedi.

Parmak uçlarına basarak mantarın kenarlarından üstüne bakmaya çalıştı; orada kocaman mavi bir tırtılla göz göze geldi, tırtıl, ne Alice'i ne de başka bir şeyi umursamadan kollarını birbirine kavuşturmuş, oturmuş sakin sakin nargilesini çekiyordu.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tırtıl'ın Öğüdü

Tırtıl'la Alice sessizlik içinde bir süre bakıştılar; neden sonra Tırtıl, nargilesinin marpucunu ağzından çıkarıp, cansız, uykulu bir sesle Alice'e "Kimsin *sen?*" diye sordu.

Bu soru, sohbete koyulmak için çok da cesaret verici bir başlangıç değildi. Alice, oldukça mahcup bir tavırla şöyle dedi: "Şey efendim, yani aslında şu an tam bilmiyorum. En azından bu sabah kalktığımda kim olduğumu *biliyordum,* ama o zamandan beri birkaç kez değiştim galiba."

"Ne demek istiyorsun?" dedi Tırtıl sert bir tavırla. "Kendinden söz et, bakalım."

"Kendimden söz edemem, efendim," dedi Alice, "çünkü ben ben değilim ki, anlatabiliyor muyum?"

"Anlatamıyorsun," dedi Tırtıl.

"Özür dilerim, ama daha fazla açıklayamayacağım," diye yanıt verdi Alice kibarca, "çünkü kendim bile anlamıyorum ki bu durumu; bir gün içinde bu kadar farklı boylarda olmak insanın kafasını allak bullak ediyor."

"Etmez," dedi Tırtıl.

"Pekala, size henüz öyle gelmiyor olabilir," dedi Alice, "ama düşünün ki önce bir krizalite -hani bir gün dönüşeceksiniz ya-sonra da bir kelebeğe dönüşmek zorunda kaldığınızda, sanırım kendinizi biraz tuhaf hissedersiniz, öyle değil mi?"

"Hiç de hissetmem," dedi Tırtıl.

"Peki, belki sizin duygularınız farklı olabilir," dedi Alice, "tek bildiğim, bunların *bende* tuhaflık yarattığı."

"Sen!" dedi, Tırtıl tepeden bakarak, "Kimsin *sen?*"

Bu soru her şeyi yeniden başa döndürmüştü. Alice, Tırtıl'ın böyle kısa ve keskin ifadelerinden rahatsız olmaya başlamıştı; gururla, dimdik doğrulup, ciddi bir ifade takınarak, “Sanırım, ilk önce siz bana kim olduğunuzu söylemelisiniz,” dedi.

“Neden?” diye sordu Tırtıl.

İnsanın kafasını allak bullak eden bir soru daha. Alice buna akla yatkın bir yanıt bulamadığından, üstelik Tırtıl’ın ruhsal durumu pek hoşuna gitmediğinden, oradan uzaklaştı.

“Geri dön,” dedi Tırtıl, Alice’in ardından. “Sana söyleyecek önemli şeylerim var.”

Bu sözler, doğrusu insanda umut uyandırıyor gibiydi. Dönüp geri geldi.

“Öfkene hakim ol,” dedi Tırtıl.

“Hepsi bu mu?” dedi Alice, elinden geldiğince kızgınlığını sineye çekerek.

“Hayır,” dedi Tırtıl.

Alice nasılsa yapacak başka işim yok, bekleyeyim bari, diye düşündü, hem belki duymaya değer bir şeyler de söyleyebilirdi. Tırtıl bir süre öylece durup nargilesini tokurdattı, sonra nihayet kollarını çözüp nargilesinin marpucunu ağzından çıkartarak, “Demek, değiştiğini sanıyorsun, öyle mi?” dedi.

“Maalesef ki, öyle efendim,” diye yanıt verdi Alice. “Önceden bildiğim şeylerin hiçbirini anımsamıyorum... ve on dakika aynı boyda

kalmıyorum!”

“Nedir anımsayamadıkların?” dedi Tırtıl.

“Örneğin, ‘Küçük Çalışkan Arı’ şiirini bir okuyayım dedim, ama ağzımdan bambaşka sözler çıktı!” diye yanıtladı Alice hüzünlü bir ses tonuyla.

“‘Kocadın Sen William Baba’ şiirini tekrarla bakalım,” dedi Tırtıl.

Alice ellerini birbirine kavuşturarak başladı okumaya...

“‘William Baba,’ dedi genç adam, ‘artık kocadın Bembeyaz oldu saçın baksana

Gel gör ki hep böyle baş aşağısın Yakışır mı bu senin yaşındaki adama?’

‘Gençliğimde,’ dedi William Baba oğluna

Durmazdım böyle beynime gelir diye zarar

Ama şimdi eminim bende beyin olmadığına

Kalkarım o yüzden amuda tekrar tekrar.’

‘Kocadın,’ dedi delikanlı, ‘söyledim ya demin de

Bir de şişmanladın iyiden iyiye

Yine de ters takla attın demin kapıda

Yalvarırım bunun hikmetini söyle.’

‘Gençliğimde,’ dedi bilge, sallayarak akça buklelerini,

‘Esnek tuttum bütün eklemlerimi
Şu merhem sayesinde -kutusu bir şilin—

Satayım sana iki kutu, olursa iznin.'

‘Kocadın,’ dedi delikanlı ‘içyağından başkasına

Yetmez haliyle çenenin kuvveti

Oysa silip süpürdün kazı kemiğiyle gagasıyla

Yalvarırım söyle, nedir bunun hikmeti?'

‘Geçtiğimde,’ dedi baba, ‘merak saldım hukuka

Her bir davayı da tartıştım karımla

İşte buradan geldi bu kas gücü çeneme

Sürüp gitti böylece ömrüm boyunca.’

‘Kocadın,’ dedi delikanlı, ‘geçirmez kimse aklından

Eskisi kadar sağlam olduğunu gözlerinin

Öyleyken düşürmedin yılanbalığını burnunun ucundan

Yalvarırım söyle nedir sırrı bu müthiş hünerinin?’

‘Yeter artık,’ dedi baba, ‘yanıtladım üç sorunu,

Burnun kalkmasın sakın bir karış havaya!

Dinler miyim sanıyorsun bütün gün bu laf kalabalığını

Kaybol, yoksa yersin tekmemi, bulursun kendini alt katta!’”

"Böyle değildi," dedi Tırtıl.

"Evet, korkarım, pek böyle değildi," dedi Alice utana sıkıla,

"bazı sözler karıştı."

“Baştan sona yanlış,” dedi Tırtıl, kesin bir edayla, ardından birkaç dakika ikisi de ses çıkarmadı.

Sonra söze ilk başlayan Tırtıl oldu.

“Hangi boyda olmak istiyorsun?”

“Boy konusunda öyle titiz değilim,” diye yanıtladı Alice aceleyle, “sadece boyumun sürekli uzayıp kısalmasından hoşnut değilim, anlarsınız ya!”

“Anlamıyorum,” dedi Tırtıl.

Alice hiç cevap vermedi; hayatında hiç bu denli zıddına gidilmemişti, artık öfkelenmeye başlamıştı.

“Şimdiki boyundan memnun musun?” dedi Tırtıl.

“Eğer sakıncası yoksa biraz daha uzamak isterdim, efendim,” dedi Alice. “Sekiz santim boyunda olmak öyle acınası bir şey ki.”

“Aslına bakarsan, çok da iyi bir boy,” dedi Tırtıl, oturduğu yerden öfkeyle doğrularak (kendisi de tam tamına sekiz santimdi).

“Fakat ben bu boya alışkın değilim!” diye savundu zavallı Alice kendini, acıklı bir ses tonuyla. Sonra da, “Şu yaratıklar keşke bu denli çabuk gücenmeseler!” dedi kendi kendine.

“Zamanla alışırsın,” dedi Tırtıl ve nargilesinin marpucunu ağzına alıp, tokurdatmaya koyuldu yeniden.

Alice bu sefer Tırtıl yeniden konuşmaya başlayıncaya değin sabırla bekledi onu. Derken Tırtıl, marpucu ağzından çıkarıp iki üç kez esneyip silkindi. Ardından da mantardan aşağıya inip otların arasından sürüne sürüne giderken, “Bir kenarı boyunu uzatacak, öteki kenarı da kısaltacak,” diyordu sadece.

“*Neyin* bir kenarı? *Neyin* öteki kenarı,” diye geçirdi aklından Alice.

“Mantarın,” dedi Tırtıl, sanki Alice bunları yüksek sesle sûrmuşçasına, sonra da gözden kayboldu.

Alice düşünceli düşünceli mantara bakıp iki kenarın neresi olabileceğini anlamaya çalışarak öylece kalakaldı; mantar yusyuvarlak olduğundan, bunun yanıtını bulmak Alice için oldukça zordu. Yine de, sonunda, kollarının erişebildiği oranda mantarı kucaklayarak iki tarafından iki eliyle birer parça kopardı.

“Şimdi bunların hangisi hangisi?” dedi Alice kendi kendine ve olacakları görmek üzere sağ elindekinden minik bir parça ısırdı: Birden çenesinin altında korkunç bir darbe hissetti. Çenesi ayaklarına çarpmıştı!

Alice bu ani değişimden iyiden iyiye korkmuştu, fakat boyu hızla kısaldığından, kaybedecek hiç zamanı olmadığını anlayıp derhal öbür parçadan birazcık koparıp yemeye davrandı. Çenesi ayaklarına iyice dayanıp sıkıştığından, nerdeyse ağzını açacak yer kalmamıştı; nihayet ağzını açıp sol elindeki mantardan bir lokmacık yutabildi.

* * *

“Of be, sonunda kafam serbest kaldı,” dedi Alice neşe içinde, ama görünürlerde omuzları olmayınca, bu sevinç yerini dehşete bıraktı; aşağıya baktığında görebildiği tek şey, bir deniz gibi uzayıp giden yeşil yapraklar arasından tıpkı bir sap gibi yükselen uçsuz bucaksız bir boyun oldu.

“Bütün bu yeşi'lik de nedir böyle?” dedi Alice. “Omuzlarım nereye gitti? Zavallı minik ellerim, nasıl oluyor da sizi göremiyorum?” Bu sırada bir yandan da ellerini oynatıyordu, ama uzaklarda yeşil yaprakların hafif kımıldanışından öte bir şey olmuyordu.

Ellerini başına doğru kaldırma şansı pek olmayınca, kafasını ellerine doğru götürmeyi denedi; o zaman sevinç içinde bir de ne görsün: Kafasını tıpkı bir yılan gibi her bir yana kolayca çevirebiliyordu. Boynunu zarif bir zigzag hareketiyle aşağıya doğru eğerek yaprakların arasına daldığında, aslında bunların daha önce altında gezdiği ağaçların tepeleri dışında bir şey olmadığını anladı; tam o sırada keskin bir ıslık sesiyle birden geri çekildi. Kocaman bir güvercin Alice’in üstüne üstüne doğru uçup sert bir biçimde kanatlarıyla yüzüne yüzüne vuruyordu.

“Yılan!” diye haykırdı Güvercin.

“Ben yılan değilim,” dedi Alice, haksızlığa uğramış olmanın verdiği öfkeyle. “Çekil başımdan.”

“Tekrar söylüyorum, yılansın sen!” dedi yine Güvercin, ama bu kez sesi daha kontrollüydü, ardından hıçkırarak ekledi: “Her yolu denedim, ama hiçbir şey bunlara kâr etmiyor.”

“Ne söylüyorsun, hiçbir şey anlamıyorum,” dedi Alice.

“Ağaç kovuklarını mı denemedim, setleri mi dersin, yoksa çitleri mi,” diye devam ediyordu Güvercin, ona hiç aldırmadan, “ama şu yılanlar yok mu ya, bunlardan bir rahat yok!”

Alice'in şaşkınlığı gittikçe artıyordu, öte yandan Güvercin’in lafını bitirmeden ona bir şey söylemenin birfaydası olmadığını düşünüyordu.

“Sanki kuluçkaya yatmak az dertmiş gibi,” dedi Güvercin, “bir de gel gece gündüz yılanları gözetle! Üç gecedir gözüme bir damla uyku girmedi.”

Güvercin’in neden bahsettiğini sonunda anlamaya başlayan Alice, “Bu kadar rahatsız edilmenize gerçekten çok üzüldüm,” dedi.

“Tam da korudaki en uzun ağacın tepesine çıkmışken,” diye devam etti Güvercin feryat edercesine yüksek bir sesle, “ve nihayet onlardan tam da kurtuldum derken şimdi de gökten kıvrılarak inmezler mi! Ah, seni yılan!”

“Ama diyorum sana işte, ben yılan değilim!” dedi Alice. “Ben... Ben bir...”

“Peki, sen nesin?” dedi Güvercin. “Bak işte, bir şeyler uydurmaya çalışıyorsun!”

“Ben... Ben küçük bir kızım,” dedi Alice, o gün geçirdiği değişim sayısını anımsayıp söylediklerinden kendisi de kuşkulanarak.

“Pek akla yatkın bir hikâye doğrusu!” dedi Güvercin, küçümseyerek. “Ömrümde bir sürü kız gördüm, ama böyle boyunlusuyla karşılaşmadım hiç. Yok, yok! Sen bir yılansın, inkar etmeye kalkışma. Şimdi sen bana hayatında hiç yumurta yemediğini de söylersin!”

“Tabii ki yedim,” dedi, doğrucu bir çocuk olarak; “fakat biliyorsunuz ki yılanlar gibi küçük kızlar da yumurta yer.”

“İnanmıyorum buna,” dedi Güvercin, “ama eğer öyleyse, o zaman onlar da bir çeşit yılan, bütün söyleyeceğim bu.”

Bu Alice için öylesine yepyeni bir fikirdi ki, öylece kalakaldı bir iki dakika, bu fırsattan yararlanan Güvercin devam etti: “Sen yumurta arıyorsun, *bunu* çok iyi biliyorum; ister bir kız ol, isterse bir yılan; benim için ne fark eder ki?”

“Benim için çok fark eder,” dedi Alice aceleyle, “üstelik yumurta falan da aramıyorum, arasam bile *şeninkini* istemem: Yumurtayı çiğ hiç sevmem.”

“Öyleyse çek git buradan!” dedi Güvercin asık bir suratla ve yeniden yuvasına yerleşti. Alice ağaçların arasında ilerlerken olabildiğince çömeliyordu, çünkü boynu sürekli dallara dolaşıyor, o da durup çözmek zorunda kalıyordu. Bir süre sonra elinde mantardan kalan parçalar olduğunu anımsayarak, dikkatlice işe koyuldu; önce birinden sonra diğerinden ısırıp kah uzayıp kah kısalarak sonunda kendi boyuna gelmeyi başardı.

Kendi boyu civarında olmayalı öyle uzun zaman geçmişti ki, ilk başta yadırgar gibi oldu; ama birkaç dakikada buna da alışmaya ve her zamanki gibi kendi kendine konuşmaya başladı. "Neyse, planımın yarısı artık tamam! Ne kadar da şaşırtıcı tüm bu değişimler! Bir dakika sonra ne olacağımdan asla emin olamıyorum! Ama olsun, kendi boyuma geldim işte; bundan sonra artık iş o güzel bahçeye girebilmekte... Acaba nasıl yapmalı?"

Tam böyle derken birdenbire bir açıklığa geldi, içinde bir buçuk metreden alçak küçük bir ev vardı. "Burada her kim yaşıyorsa," diye düşündü Alice, "bu boyla karşılarına çıkmasam iyi olur, yoksa korkudan ödleri patlar!" Böylece sağ elindeki mantardan bir lokmacık ısırdı ve boyu yirmi beş santimetreye ininceye değin eve yaklaşmaya kalkışmadı.

ALTINCI BÖLÜM

Domuz ve Biber

Alice bir iki dakikadır durmuş evi seyrediyor ve şimdi ne yapsam diye düşünüyordu ki, birden üniformalı bir uşak ormandan koşarak çıkageldi... (Üniformasından dolayı uşak olduğunu düşünmüştü; yoksa sadece yüzüne baksa balık derdi)... yumruklarıyla kapıya hızlı hızlı vurdu. Kapı, kurbağaya benzeyen kocaman patlak gözlü, yuvarlak yüzlü üniformalı başka bir uşak tarafından açıldı; Alice her iki uşağın da kafalarında lüle lüle pudralı perukları olduğunu fark etti. Bütün bu gördüklerinin ne olduğunu çok merak ediyordu, böylece ormandan açıklığa doğru sürünerek ilerleyip olup biteni dinlemeye koyuldu.

Balık Uşak, koltuğunun altından nerdeyse kendi boyunda kocaman bir zarf çıkarıp diğer uşağa uzatarak ciddi bir sesle “Düşes için. Kraliçe’den kroket oyununa bir davetiye,” dedi. Kurbağa Uşak da aynı ciddilikle, yalnızca sözcüklerin yerlerini değiştirerek tekrarladı: “Kraliçe’den. Düşes için kroket oyununa bir davetiye.”

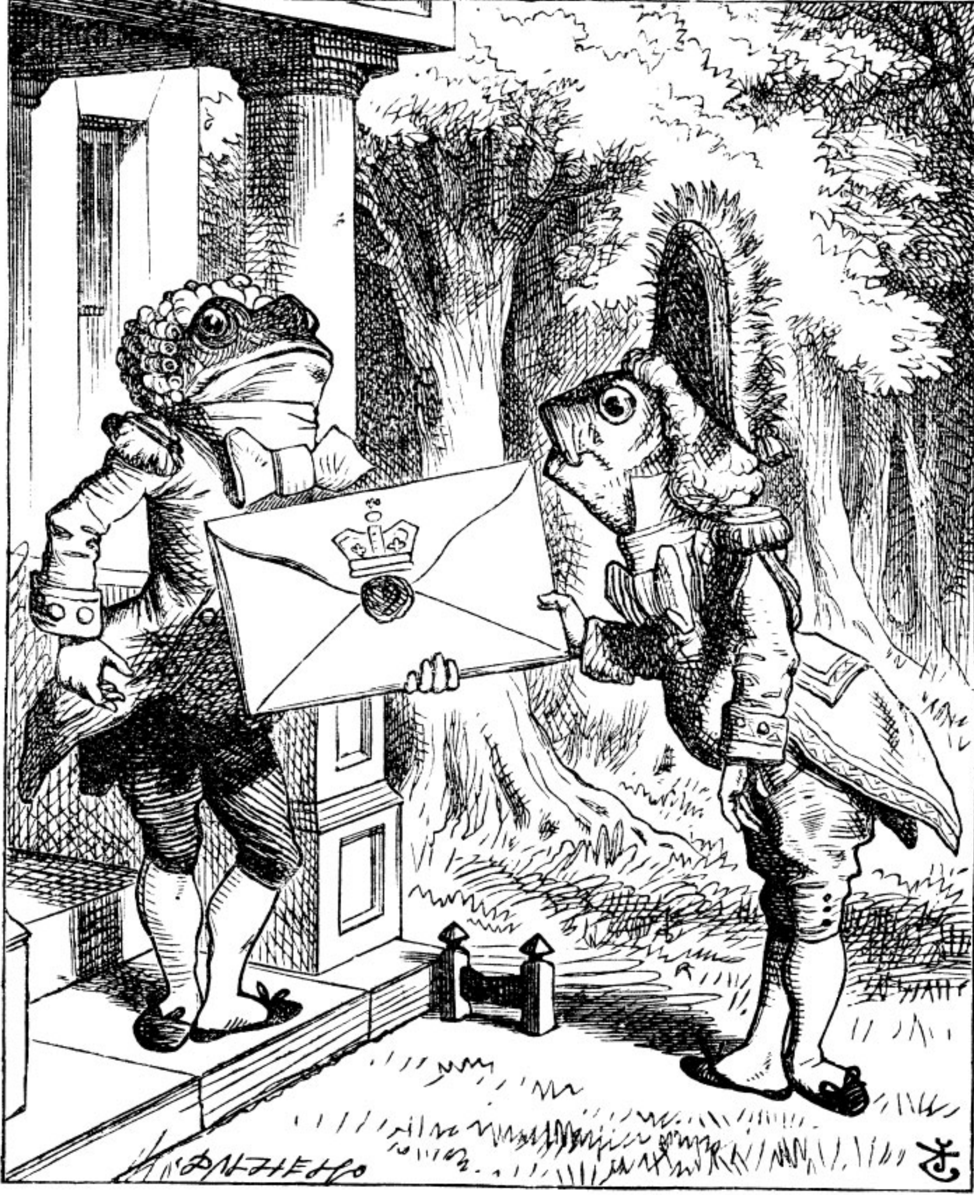
Sonra ikisi de eğilerek selam verdiler, bu sırada lüleleri birbirine dolaştı.

Alice gülmekten kırılıyordu, o kadar ki kendisini duyarlar korkusuyla tekrar ormanın içine kaçmak zorunda kaldı; yeniden onları gözetlemek üzere ortaya çıktığında, Balık Adam çoktan gitmişti, öbürü de kapının yanında yere oturmuş aptal aptal gökyüzüne bakıyordu.

Alice korka korka gidip kapıyı çaldı.

“Kapıyı vurmanın hiç faydası yok,” dedi Uşak, “iki nedenden ötürü. İlki, bir kere seninle kapının aynı tarafındayız; İkincisi de içeride öyle bir gürültü kopuyor ki, kimsenin seni duymasına imkân yok.” Gerçekten de içerde öyle acayip bir gürültü patırtı vardı ki... ardı arkası kesilmeyen uluma ve hapşırmalar ve ara ara tabak ya da demlik kırılıyormuşçasına çıkan büyük şangırtılar.

“O halde,” dedi Alice, “lütfen söyler misiniz, nasıl içeri girebilirim?”

“Kapıyı çalmanın anlamı olabilirdi,” diye devam etti Uşak ona aldırmaksızın, “eğer ki kapı aramızda olsaydı. Örneğin, sen içerde olsaydın, kapıyı vurabilirdin, ben de seni dışarı çıkarırdım.” Uşak onunla konuşurken hep gökyüzüne bakıyordu, Alice’e göre bu davranış nezaketsizlik demekti. “Ama belki de başka türlüsü elinden gelmiyordur,” dedi kendi kendine, “gözleri başının tepesine o kadar yakın ki. Yine de soruları yanıtlayabilir.” Ardından yüksek sesle tekrar sordu: “İçeri nasıl girebilirim?”

“Burada oturacağım,” dedi Uşak, “yarına kadar.”

Tam o anda evin kapısı açıldı ve kocaman bir tabak havada kayarcasına Uşak’ın kafasına doğru gelerek burnunu sıyırıp geçti ve arkasındaki ağaçlardan birine çarparak parçalandı.

“... ya da belki de öbür güne,” diye nerdeyse aynı tonla, sanki hiçbir şey olmamışçasına devam etti Uşak.

Alice, sesini iyice yükselterek, “İçeri nasıl gireceğim?” diye sordu yeniden.

“Ondan önce şu soru geliyor, anlarsın ya,” dedi Uşak, “içeri girecek misin ki?”

Kesinlikle doğru söylüyordu; sadece bunun söylenmesi Alice’in hiç hoşuna gitmemişti. “Gerçekten korkunç,” diye homurdandı kendi kendine, “bu yaratıkların şu tartışma şekilleri yok mu ya. insanı çıldırtmaya yeter!”

Uşak, sözlerini farklı farklı şekillerde tekrarlamak için fırsat çıktığını görmüş gibiydi. “Burada oturacağım, zaman zaman, günlerce ve günlerce.”

“Peki ama *ben* ne yapacağım,” dedi Alice.

“Ne istersen onu,” dedi Uşak ve başladı ıslık çalmaya.

“Öf bununla konuşmak boşuna,” dedi Alice umutsuzluk içinde. “Aptalın teki!” Kapıyı açıp içeri girdi.

Kapı, baştan sona dumanla kaplı büyükçe bir mutfağa açılıyordu. Düşes, ortada üçayaklı bir tabureye oturmuş bir bebek

emziriyordu; aşçı, ocağın üzerine eğilmiş içinde herhalde çorba kaynayan bir kazanı karıştırıyordu.

“Çorbaya da amma çok biber koymuşlar!” dedi Alice kendi kendine, hapşırığını tutmaya çalışarak.

Havada kesinlikle haddinden fazla biber vardı. Düşes bile yer yer hapşırıyordu; bebek ise ardı arkası kesilmeden ya hapşırıyor, ya da feryat ediyordu. Mutfakta hapşırmayanlardan biri aşçı, diğeri de ocağın yanında oturup, sırıtmaktan ağzı kulaklarına varan kocaman bir kediydi.

“Efendim, lütfedip söyler misiniz,” dedi Alice çekine çekine, öyle ya konuşmayı ilk önce kendisinin başlatmasının nazik bir davranış olup olmadığından pek de emin değildi, “Neden kediniz böyle sırıtıyor?”

“O bir Cheshire Kedisi,” dedi Düşes, “o yüzden. Domuz!”

Bu son sözcüğü öyle ani bir hiddetle söyledi ki, Alice yerinden sıçradı; fakat bunun kendisine değil de, bebeğe söylendiğini anlayınca, cesaretini toplayıp sözlerine yeniden devam etti...

“Cheshire Kedilerinin hep böyle sırıttıklarını bilmiyordum; aslında kedilerin *sırıtabileceklerini* pek duymamıştım.”
“Hepsi sırıtabilir,” dedi Düşes, “ve çoğu da sırıtır.”

“Sırttanım hiç görmedim,” dedi Alice kibarca; sonunda bir sohbete katılmış olmaktan pek memnundu.

“Pek bir şey bilmiyormuşsun,” dedi Düşes; “bu bir gerçek.”
Alice bu sözlerdeki havadan hiç hoşlanmayınca başka konular ortaya atmanın iyi olacağını düşündü. O bir konu bulmaya çalışırken, aşçı çorba kazanını ateşten indirip, eline ne geçerse Düşes ile bebeğe fırlatmaya başladı... önce maşa ve kürek geldi; onları tava, tabak, sahan yağmuru izledi. Düşes, bunlar kendisine çarpsa bile hiç aldırmıyordu; bebek de zaten öyle bir feryat ediyordu ki, bu darbelerin onu incitip incitmediğini kestirmek neredeyse imkânsızdı.

“Ah, *lütfen,* dikkat etsenize,” diye bağırdı Alice, olduğu yerde dehşet içinde zıplayıp dururken. Koskocaman bir tava bebeğin burnunu sıyırıp geçerek görevini nerdeyse başarıyla yerine getirecekken, “A işte, bebeğin o *güzelim* burnu gidiyor,” dedi.

“Eğer herkes kendi işine baksaydı,” dedi Düşes boğuk bir hırlamayla, “dünya şimdikinden daha hızlı dönerdi.”

“Ama bu hiç iyi bir şey *olmazdı,”* dedi Alice, bilgisini birazcık ortaya koyma fırsatını yakalamış olmaktan oldukça mutluydu. “Bir

düşünün, bunun gece ve gündüz üzerinde nasıl bir etkisi olurdu! Biliyorsunuz, dünya yirmi dört saatte döner, kendi ekseni etrafında."

"Ensesi demişken," dedi Düşes, "Uçurun şunun kellesini enseden!"

Alice, aşçının Düşes'in söylediklerine göre davranıp davranmayacağı konusunda oldukça endişelenerek dönüp ona baktı; fakat aşçı hummalı hummalı çorbayı karıştırıyor, sanki onu hiç dinlemiyordu; böylece Alice'e yeniden cesaret geldi ve sözlerine devam etti: "Sanırım yirmi dört saatti, *yoksa* on iki miydi? Ben..."

"Öf, sıkma canımı," dedi Düşes, "oldum olası rakamlara tahammül edemem!" Sonra, yeniden çocuğunu emzirmeye başladı; ona ninniye benzer bir şey söylüyor ve her dizenin sonunda çocuğu bütün hışmıyla sallıyordu:

"Paylayın küçük oğlunuzu

Dövün onu hapşırdığında

Attırmaktır amacı kafanızın tasını

Çünkü aklı hep muziplikte"

KORO

(Koroya bebek ve aşçı da katılır.)

"Eeee! Eeee! Eeee!"

Düşes, şarkının ikinci bölümünü söylerken, bebeği deli gibi bir aşağı bir yukarı atıp duruyordu; zavallı minik şey öyle bir feryat ediyordu ki, Alice ninninin sözlerini zar zor duyabiliyordu...

“Bağırırım çağırırım oğluma

Döverim onu hapşırdığında

Bilirim bayılır acı bibere

Bir kez canı istediğinde”

KORO

“Eeee! Eeee! Eeee!”

Düşes, bebeği Alice’e hızla fırlatarak, “Al işte, istersen biraz da sen bak!” dedi. “Gidip Kraliçe’yle kroket oynamak için hazırlanayım,” deyip hızla odadan çıktı. Aşçı, Düşes’in ardından tavayı fırlattı, ama isabet ettiremedi.

Acayip şekilli ufak bir yaratık olan bebeği Alice güçbela yakalayabildi; kollarıyla bacaklarını öyle bir uzatmıştı ki, Alice, “tıpkı bir denizyıldızı,” diye düşündü. Onu yakaladığı sırada, zavallı küçük şey tıpkı bir buhar makinesi gibi soluyup, durmadan iki büklüm oluyor, sonra yeniden geriniyordu; bu yüzden Alice onu düzgünce tutabilmek için bir iki dakika boyunca akla karayı seçti.

Bebeği doğru dürüst nasıl tutacağının bir yolunu bulur bulmaz (onu, önce düğüm yapar gibi bükmüş, sonra da kendini bir daha çözemesin diye sağ kulağıyla sol ayağını sıkı sıkı tutmuştu), onu alıp açık havaya çıkardı. “Bu çocuğu yanımda götürmesem,” diye düşündü “kesin bir iki gün içinde onu öldürürler. Onu burada bırakmak cinayet değil de nedir ki?” Bu son sözleri yüksek sesle söylemişti; o küçük şey de yanıt olarak

bir homurtu kopardı (bu arada hapşırmayı kesmişti.). “Homurdanma,” dedi Alice, “bu, duygularını ifade etmenin hiç de doğru bir yolu değil.”

Bebek yeniden homurdanınca Alice acaba ne oldu diye merakla bebeğin yüzüne baktı. Hiç kuşku yoktu ki, burnu gerçek bir insan burnundan çok, bir hayvanınki gibi *fazlasıyla* kalkıktı; gözleri de bir bebeğin gözlerine göre aşırı küçüktü: Alice, bu şeyin görüntüsünden pek hoşlanmamıştı. “Çok ağlıyordu ya, belki de ondandır,” diye düşündü ve yaş var mı yok mu diye yeniden dikkatlice gözlerine baktı.

Yok, gözlerinde ne yaş vardı ne bir şey. “Canım bak, eğer domuza dönüşüyorsan,” dedi Alice ciddi bir edayla, “artık seninle işim olmaz. Anlaşıldı mı?” Zavallı küçük şey yeniden hıçkırdı (ya da homurdandı, tam olarak hangisi olduğunu söylemek imkânsızdı), bir süre ikisi de sessiz kaldılar.

Alice tam, “Eve vardığımda bu yaratıkla ne yapacağım?” diye düşünmeye başlamıştı ki, küçük şey yeniden öyle bir homurdandı ki, Alice, birden dehşetle yüzüne baktı. Bu sefer hiçbir şüpheye yer yoktu; bu yaratık yüzde yüz domuzdu, onu kucağında daha fazla taşıması çok saçma olacaktı.

Böylece, küçük yaratığı yere bıraktı; onun sessizce koşarak koruya girdiğini görünce oldukça rahatladı. “Büyüyünce dehşet çirkin bir çocuk olurdu,” dedi kendi kendine, “ama bir domuz olarak, sanırım güzel olacak.” Sonra da, tanıdığı çocuklardan domuzluğa yakışanları getirdi gözünün önüne; “Keşke insan bunları nasıl domuza dönüştürebileceğini bilebilse,” diye kendi kendine konuştuğu sırada iki üç metre ötede bir ağaç dalında oturan Cheshire Kedisi’ni görünce irkildi.

Kedi Alice’i görünce, sırıtmakla yetindi. İyi huylu bir kediymiş gibi geldi ona: Ne var ki, *çok* uzun tırnakları ve bir sürü dişi vardı, bu yüzden ona karşı saygılı davranması gerektiğini düşündü.

“Cheshire Pisisi,” diye başladı konuşmaya çekine çekine, bu hitaptan hoşlanıp hoşlanmadığından pek emin değildi. Neyse ki, kedinin yüzündeki sırıtış biraz daha artmıştı. “Tamam o zaman, demek ki durumdan hoşnut,” diye düşündü ve devam etti. “Lütfen söyler misiniz, buradan ne tarafa doğru gitmeliyim?”

“Bu daha çok nereye varmak istediğine bağlı,” dedi Kedi.

“Neresi olursa olsun...” dedi Alice.

“Öyleyse ne tarafa doğru gideceğinin önemi yok,” dedi Kedi.

“Bir yerlere varayım da, gerisi önemli değil,” diye ekledi Alice, ne istediğini daha iyi anlatabilmek için.

“Kesin, bir yerlere varırsın,” dedi Kedi, “tabii yeterince yürürsen.”

Alice, bu sözün doğruluğunu yadsıyamayacağını görünce, başka bir soru sormayı denedi. “Buralarda nasıl insanlar yaşar?”

“*Şu* tarafta,” dedi Kedi, sağ pençesiyle bir yarım daire çizerek, “Şapkacı yaşar. *Şu* tarafta da,” dedi, diğer pençesiyle de aynı hareketi yaparak, “MartTavşan’ı yaşar, istediğine git, nasılsa ikisi de deli.”

“Ama ben delilerin arasına girmek istemiyorum,” dedi Alice.

“E, bu konuda elimden bir şey gelmez,” dedi Kedi. “Burada kim deli değil ki! Ben deliyim. Sen delisin.”

“Nerden biliyorsun benim deli olduğumu,” dedi Alice.

“Öyle olmalısın,” dedi Kedi, “Yoksa buralara gelmezdin.”

Bu durumun hiç de deliliğine kanıt olmadığını düşündü Alice. Yine de sözlerine devam etti. “Peki kendinizin deli olduğunu nerden biliyorsunuz?”
“Öncelikle,” dedi Kedi, “bir köpek deli değildir. Kabul mü?”

“Galiba öyle,” dedi Alice.

“O halde,” diye devam etti Kedi, “biliyorsun ki köpekler kızdıklarında hırlarlar, sevindiklerinde de kuyruklarını sallarlar. Oysa, ben sevindiğimde hırlarım, kızdığımda da kuyruğumu sallarım. Demek ki ben deliyim.”

“O hırlamak değil, mırlamaktır,” dedi Alice.

“Nasıl istersen öyle de,” dedi Kedi. “Bugün Kraliçe’yle kroket oynuyor musun?”

“Çok isterdim,” dedi Alice, “ama daha davet edilmedim.”

“Orda beni görürsün,” dedi Kedi ve ortadan kayboldu.

Alice, buna pek de şaşırmadı, tuhaf şeylerin olmasına öyle alışmıştı ki. Kedi’nin kaybolduğu yere öylece bakakalmışken, Kedi birden yeniden ortaya çıktı.

“Ha bu arada bebek ne oldu,” dedi. “Az daha sormayı unutuyordum.”

“Domuza dönüştü,” diye yanıtladı Alice sakin sakin, sanki Kedi çok doğal bir yoldan geri gelmişçesine.

“Ben de öyle düşünmüştüm,” dedi Kedi ve yeniden ortadan kayboldu.

Alice, Kedi’yi bir kez daha görebilirim umuduyla bir süre bekledi, ama Kedi bir daha görünmedi; bir iki dakika sonra Mart Tavşanı’nın yaşadığı söylenilen yöne doğru yürümeye koyuldu. “Daha önce, şapkacılar görmüştüm,” dedi Alice kendi kendine. “Mart Tavşanı çok daha ilginç olacak, hem mayıs ayında olduğumuzdan belki daha delirmemiştir... en azından martta olduğu kadar değildir.” Alice, bunları söylediği sırada dönüp bir yukarıya baktı, Kedi yine orada bir ağacın dalına tünemişti.

“Domuz mu demiştin, yoksa muz mu?”

“Domuz,” diye yanıtladı Alice; “ama böyle ikide birde kaybolup çıkmasanız ortaya. İnsanın başı dönüyor.”

“Peki,” dedi Kedi, bu sefer yavaş yavaş kayboldu; kuyruğunun ucundan başladı kaybolmaya, en son sırıtışı silindi... kendisi tamamen gözden kaybolduktan sonra, sırıtışı bir süre daha kaldı.

“Hayret! Sırıtmayan kedi görmüştüm pek çok kez,” diye düşündü Alice, “ama kedisiz bir sırıtma! Bu ömrümde gördüğüm en tuhaf şey!”

Öyle pek fazla da bir yol almamıştı ki, Mart Tavşanı’nın evi çıkıverdi karşısına; bu ev onun olmalı diye düşündü, çünkü bacalar kulak biçimindeydi, çatısı da kürkle kaplıydı. Öyle büyük bir evdi ki, sol elindeki mantardan bir iki lokma almadan eve yaklaşmaya cesaret edemedi; boyu artık yaklaşık altmış santimetre olmuştu. Yine de kendi kendine, “Ya delirmişse! Keşke Şapkacı’nın evine gitseydim,” demeden edemedi ve ürkek ürkek eve doğru yürümeye devam etti.

YEDİNCİ BÖLÜM

Delilerin Çay Saati

Evin önünde bir ağacın altına sofra kurulmuştu; Mart Tavşam'yla Şapkacı çay içiyorlardı; aralarında oturan Fındık Faresi derin uykudaydı; diğer ikisi dirseklerini ona dayamış, başının üzerinden konuşuyorlardı. "Fındık Faresi için çok rahatsız edici," diye düşündü Alice, "ama uykuda olduğundan duymuyor herhalde."

Masa koskocamandı, ama üçü bir arada masanın bir köşesine toplanmıştı. Alice'i gördükleri anda "Yer yok! Yer yok" diye bağrıştılar. "Yer *çok, çok!*" dedi Alice kızarak ve gidip masanın bir ucundaki büyükçe bir koltuğa oturuverdi.

“Biraz şarap alın,” dedi Mart Tavşanı, insanı cesaretlendirici bir ses tonuyla.

Alice, masanın her bir yanına baktı, fakat masada çaydan başka hiçbir şey yoktu. “Ortada şarap göremiyorum,” diye belirtti Alice.

“Yok zaten,” dedi Mart Tavşanı.

“O halde bana şarap teklif etmeniz hiç de nazik bir davranış değil,” dedi Alice kızarak.

“Davet edilmeden sofraya oturmak da nazik bir davranış değil,” dedi Mart Tavşanı.

“Bunun *sizin* sofranız olduğunu bilmiyordum,” dedi Alice. “Uç kişiden daha fazlası için kurulmuş bu sofra.”

“Saçlarının kesilmesi gerekir,” dedi Şapkacı. Bir süredir büyük merakla Alice’i inceleyen Şapkacı ilk kez söze karışıyordu.

“Başkalarının şahsına laf etmemelisiniz,” dedi Alice biraz sertçe, “bu çok ayıp.”

Bunları duyunca, Şapkacı’nın gözleri fal taşı gibi açıldı, ama buna karşılık olarak sadece, “Neden kuzgun yazı masasına benzer?” diye sordu.

“Hey, şimdi biraz eğleneceğiz!” diye düşündü Alice, “Bilmece sormaya başlamalarına çok sevindim.” Ardından yüksek sesle ekledi: “Galiba bunu tahmin edebilirim.”

“Bunun yanıtını bulabileceğini sandığını mı söylemek istiyorsun?” dedi Mart Tavşanı.

“Evet, öyle,” dedi Alice.

“O halde, ne demek istediğini söylemelisin,” diye devam etti Mart Tavşanı.

“Söylerim,” diye atıldı Alice, “en azından... ne söylüyorsam onu demek istiyorum... ikisi zaten aynı şey.”

“Hiç de aynı şey değil!” dedi Şapkacı, “öyleyse şöyle de diyebilirsin: ‘Yediğim şeyi görürüm’ ile ‘Gördüğüm şeyi yerim’ aynı şey.”

“Ya da şöyle de diyebilirsin,” diye ekledi Mart Tavşanı. “‘Aldığım şeyi severim’ ile ‘Sevdiğim şeyi alırım,’ da aynı şey.”

“Öyleyse şunu da diyebilirsin,” diye ekledi sanki uykudaymış gibi konuşan Fındık Faresi, “‘Uyuduğumda nefes alırım’ ile ‘Nefes aldığımda uyurum,’ aynı şey.”

“Senin için *gerçekten de* aynı şey,” dedi Şapkacı. Tam burada konuşmalar kesildi, ortalık bir dakikalık sessizliğe gömüldü, bu arada Alice kuzgun ile yazı masası hakkında anımsayabildiklerini düşünüyordu, zaten fazla da bir şey anımsamıyordu.

Sessizliği ilk bozan Şapkacı oldu. “Bugün ayın kaçı,” dedi Alice’e dönerek. Cebinden saatini çıkarmıştı; kaygılı kaygılı saate bakıyor, ara sıra sallayıp kulağına götürüyordu.

Alice bir süre düşünüp sonra da “Dördü,” dedi.

“İki gün ileri,” diye içini çekti Şapkacı. Sonra da, “Tereyağı bu mekanizmaya iyi gelmez demiştim,” dedi öfkeyle dönüp Mart Tavşanı’na bakarak.

“Bu *en iyi* tereyağıydı,” diye yanıtladı uysallıkla Mart Tavşanı. “Evet, ama içine ekmek kırıntıları da girmiş olmalı,” diye tersledi Şapkacı, “ekmek bıçağıyla yağlamayacaktın.”

“Mart Tavşanı saati alıp üzgün üzgün baktı. Sonra da çayının içine batırdı, oradan alıp tekrar baktı, ama ilk söylediğinden daha iyi bir cevap gelmedi aklına, “Biliyorsun, en iyi tereyağıydı.”

Alice uzanıp Tavşan’ın omzunun üzerinden merakla bakıyordu. “Ne komik bir saat!” dedi. “Günü gösteriyor, ama saati göstermiyor.”

“Neden göstersin ki?” diye homurdandı Şapkacı. “*Senin* saatin yılları gösteriyor mu?”

“Tabii ki, hayır,” diye yanıtladı Alice, hemen atılarak, “ama bu, uzun bir süre aynı yılda kaldığımızdan böyle.”

“*Benim saatim* için de aynı durum geçerli,” dedi Şapkacı.

Alice iyiden iyiye şaşkınlık içindeydi. Şapkacı'nın söylediği şeyin hiçbir anlamı yok gibiydi, ama cümle olarak doğruydu. “Pek anlamadım,” dedi olabildiğince kibar olmaya çalışarak.

“Fındık Faresi yine uykuya daldı,” dedi Şapkacı ve burnunun üstüne biraz sıcak çay döktü.

Fındık Faresi sabırsızca başını silkeledi ve gözlerini açmadan, “Tabii tabii,” dedi. “Ben de tam öyle diyecektim.”

“Bilmecenin cevabını bulabildin mi?” dedi Şapkacı yeniden Alice'e dönerek.

“Hayır, aramaktan vazgeçtim,” diye karşılık verdi: “Cevabı ne?”

“En ufak bir fikrim yok,” dedi Şapkacı.

“Benim de,” dedi Mart Tavşanı.

Alice, bıkkın bıkkın içini çekti. Sonra da, “Cevapsız sorular sorarak harcamaktansa,” dedi, “zaman denen şeyi daha faydalı işlerle değerlendirebilirsiniz bence.”

“Sen de benim kadar iyi tanısaydın,” dedi Şapkacı, “Zaman'dan şey diye bahsetmez, şahıs zamiri kullanırdın.”

“Ne demek istediğinizi anlayamıyorum,” dedi Alice.

“Tabii ki anlayamazsın,” dedi Şapkacı küçümsercesine başını arkaya savurarak. “Sen, Zaman ile hiç konuşmamışsındır bile!”

“Belki de konuşmamışımdır,” diye karşılık verdi Alice ihtiyatla. ”Ama müzik derslerinde, zaman tutup el vururum.”

“İşte, tamam. Bu her şeyi açıklıyor,” dedi Şapkacı. “O tutulup vurulmaya gelmez. Yani, Zaman ile iyi ilişkiler kurarsan, saate senin istediğin hemen hemen her şeyi yapar. Örneğin, var say ki, saat sabahın dokuzu, tam derse başlama zamanı: Zamanın kulağına sadece fısıldaman yeter, saat bir çırpıda ilerleyiverir! Bir bakmışsın, bir buçuk, öğle yemeği zamanı!”

(“Keşke öyle olsa,” dedi Mart Tavşanı kendi kendine kısık bir ses tonuyla.)

“Ne müthiş olurdu,” dedi Alice, sonra da düşünceli düşünceli, “ama o zaman da... daha acıkmış olmazdım ki.”

“İlk anda değil belki,” dedi Şapkacı, “fakat saati dilediğin kadar bir buçukta tutabilirsin.”

“*Siz* böyle mi idare ediyorsunuz Zamanı?” diye sordu Alice.

Şapkacı kederli kederli başını salladı. “Artık ben edemiyorum!” diye karşılık verdi. “Geçen martta kavga ettik... Tam bunun kızma dönemi öncesiydi...” (Çay kaşığıyla Mart Tavşam’m işaret ediyordu.) “... Kupa Kraliçesi’nin verdiği büyük konser sırasındaydı, ben de şu şarkıyı söyleyecektim:

Parla, parla küçük yarasa!
Nelerle meşgulsün acaba!

Bu şarkıyı belki sen de biliyorsun.”

“Buna benzer bir şey duymuştum,” .dedi Alice.

“Hani gerisi de şöyleydi,” diye devam etti Şapkacı:

Uçarsın dünyanın üzerinde

Çay tepsisi gibisin gökyüzünde

Parla, paria-

Tam bu sırada Fındık Faresi şöyle bir silkindi ve uykusunun arasında *"Parla, parla, parla, parla-"* diye söylemeye başladı, bu terane o kadar uzadı ki, susturmak için Fındık Faresi'ni çimdiklemek zorunda kaldılar.

"Daha ilk kıtayı bitirmemiştim ki," dedi Şapkacı, "Kupa Kraliçesi yerinden fırlayıp bas bas bağırarak "Zamanı öldürüyor! Uçurun kellesini!' dedi."

"Ne kadar vahşice!" diye haykırdı Alice.

"İşte o günden beri," diye devam etti, Şapkacı kederli bir ses tonuyla, "istediğim hiçbir şeyi yapmıyor! Saat hep altıyı gösteriyor."

O zaman Alice'in kafasında şimşek çaktı. "Masada bu kadar çok çay takımı olmasının nedeni bu mu öyleyse?" diye sordu.

"Evet, bu," dedi Şapkacı içini çekerek. "Hep çay zamanındayız. Bunları yıkayacak zamanı bile bulamıyoruz."

"O halde hep masanın etrafında dönüp duruyor olmalısınız."

"Evet, öyle," dedi Şapkacı, "takımlar kirlendikçe dönüyoruz."

"Peki ya tekrar başa döndüğünüzde ne oluyor," diye sormaya kalkıştı Alice.

“Konuyu artık değiştirsek,” diye lafa girdi Mart Tavşanı esneyerek. “Bu konudan sıkılmaya başladım. Bu küçük hanımın bize bir masal anlatmasını öneriyorum.”

Bu teklif karşısında oldukça telaşlanan Alice, “Kusura bakmayın. Ama hiç masal bilmiyorum,” dedi.

“O halde Fındık Faresi anlatsın!” diye bağırdı diğer ikisi. “Fındık Faresi, uyan.” Ve ikisi iki yandan çimdiklediler.

Fındık Faresi usulca gözlerini açtı. “Uyumuyordum,” dedi kısık, cılız bir sesle. “Bütün söylediklerinizi duydum çocuklar.”

“Bize bir masal anlat!” dedi Mart Tavşanı.

“Hadi anlat, lütfen!” diye yalvardı Alice.

“Ve hızlı hızlı anlat,” diye ekledi Şapkacı, “yoksa daha bitmeden uykuya dalarsın.”

“Bir varmış, bir yokmuş. Üç küçük kız kardeş varmış,” diye başladı Fındık Faresi anlatmaya aceleyle; “Adları da Elsie, Lacie ve Tillie’ymiş. Bir kuyunun dibinde yaşarlarmış.”

“Ne yiyip içerlermiş?” diye sordu, böyle şeyler hep ilgisini çeken Alice.

“Şeker pekmezi,” dedi Fındık Faresi, birkaç dakika düşündükten sonra.

“Sadece bunu yemiş olmalarına imkân yok,” dedi Alice kibarca, “yoksa hastalanırlardı.”

“Hastalanmışlar,” dedi Fındık Faresi, “*çok* hastalanmışlar.”

Alice, bu garip yaşam şeklinin nasıl bir şey olduğunun kendince hayalini kurmaya çalıştı; fakat öyle bir şaşkınlık içindeydi ki, şöyle bir soruyla sözlerine devam etti. “Ama neden bir kuyunun dibinde yaşarlarmış?”

“Biraz daha çay al,” dedi Mart Tavşanı Alice'e, gayet ciddi bir tavırla.

“Daha *hiç* çay içmedim ki,” diye karşılık verdi Alice gücenik bir ses tonuyla, “o yüzden biraz *daha* çay alamam.”

“Biraz daha *az* alamam demek istedin herhalde, çünkü *hiçten daha fazla* almak çok kolay.

“Kimse senin fikrini sormadı,” dedi Alice.

“Şimdi kim başkalarının şahsına laf ediyormuş bakalım?” dedi Şapkacı zafer kazanmış bir edayla.

Alice, buna karşılık ne söylemesi gerektiğini pek bilmiyordu. Bu yüzden birazcık çay, ekmek ve tereyağı aldı, sonra da Fındık Faresi’ne dönüp sorusunu tekrarladı. “Neden o kuyunun dibinde yaşıyorlarmış?”

Fındık Faresi, kendine bir iki dakika düşünme payı bırakıp, ardından da “bu bir şeker şerbeti kuyusuymuş da ondan,” dedi.

“Böyle şey olmaz!” diyen Alice tam sinirlenmeye başlamıştı ki, Şapkacı ve Mart Tavşanı ona, “Şişt! Şişt!” dediler, bunun üzerine Fındık Faresi somurtarak, “Eğer nazik olmayacaksan, masalın geri kalanını kendi başına tamamla,” dedi.

“Hadi, ne olursun, devam et!” dedi Alice. “Bir daha sözünü kesmeyeceğim. Belki de bir tane de böyle bir kuyu vardır.”

“Bir tane, öyle mi?” dedi Fındık Faresi haksızlığa uğramış olmanın verdiği öfkeyle. Yine de sözlerine devam etti. “İşte, böyle-ce bu üç kız kardeş... çekip duruyorlarmış.”

Alice verdiği sözü unutarak atılıp, “Ne çekiyorlarmış?” diye sordu.

“Şeker şerbeti,” dedi Fındık Faresi, bu sefer hiç düşünmeden.

“Temiz bir fincan istiyorum,” diye araya girdi Şapkacı;
“hadi, bir ileri kayalım.”

Şapkacı konuştuğu sırada bir ileri kaydı, onu Fındık Faresi izledi. Mart Tavşanı, Fındık Faresi’nin yerine kaydı. Alice de pek isteksiz bir şekilde Mart Tavşanı’nın yerini aldı. Bu değişimden tek kârlı çıkan Şapkacı oldu. Mart Tavşanı daha biraz önce süt sürahisini tabağına devirdiğinden, Alice’in durumu eskisinden de berbattı.

Alice, Fındık Faresi’ni yeniden gücendirmek istemiyordu, o yüzden sözlerine dikkatlice başladı. “Şey, doğrusu pek anlamadım. Şeker şerbetini nerden çekiyorlarmış?”

“Su kuyusundan su çekersin,” dedi Şapkacı, “o halde şeker şerbeti kuyusundan da şeker şerbeti çekersin, diye düşünüyorum... öyle di mi aptal!”

Alice, bu son sözleri pek dikkate almaya yanaşmayarak, “Ama kuyunun içinde yaşıyorlarmış,” dedi Fındık Faresi’ne.

“Tabii ki,” dedi Fındık Faresi, “kuyunun içinde yaşadıklarını söylemiştim başında.”

Bu yanıt karşısında, zavallı Alice’in zihni allak bullak olmuştu, bir süre hiç sözünü kesmeden Fındık Faresi’nin devam etmesine izin verdi.

“İşte böylece çekip duruyorlarmış,” diye devam etti Fındık Faresi esneyip gözlerini ovuşturarak; öyle ya epey uykusu gelmişti. “Her türden şeyi çekiyorlarmış... F ile başlayan her şeyi.”

“Neden F ile başlayan?” diye sordu Alice.
“Neden olmasın?” diye karşılık verdi Mart Tavşanı.

Alice sustu.

Fındık Faresi gözlerini kapayıp çoktan uykuya dalmıştı bile; ama Şapkacı tarafından çimdiklenir çimdiklenmez, hafif bir çığlık atarak yeniden uyanıp masalına devam etti. “... F ile başlayan şeyler, örneğin;

fare kapanı, feza, feraset, fazlalık... hani fazlalığı var eksiği yok deriz ya... Fazlalık diye bir şeyin çekildiğini ömründe hiç gördün mü?”

“Şey, yani gerçekten bana mı soruyorsunuz?” dedi Alice kafası oldukça karışmış bir şekilde, “demek istiyorum ki... yani bilmiyorum galiba.”

“O halde konuşma artık,” dedi Şapkacı.

Alice, kabalığın bu kadarına da artık dayanamadı; şiddetli bir tiksinti içinde yerinden kalkıp çekip gitti; Fındık Faresi anında uykuya daldı; Alice, belki kendisini geri çağırırlar diye bir iki kez dönüp arkasına baktı, ne ki diğer ikisi onun gidişinin farkında bile değildiler; en son dönüp onlara baktığında Fındık Faresi’ni çaydanlığın içine sokmaya çalışıyorlardı.

“Ne olursa olsun, bir daha asla oraya gitmeyeceğim!” dedi Alice korunun içinde dikkatle ilerlerken. “Ömrümde gördüğüm en aptalca çay partisiydi!”

Tam bunları söylediği sırada, ağaçlardan birinin kapısı olduğunu fark etti. “Bu çok tuhaf. Ama bugün ne tuhaf değil ki? Şuradan içeri girivereyim,” dedi ve girdi.

Kendini bir kez daha o uzun salonda, küçük cam masanın yanında buldu. “Bu sefer aklımı kullanarak her şeyin üstesinden geleceğim,” dedi kendi kendine ve o minik altın anahtarı alıp bahçeye açılan kapıyı açarak başladı işe. Ardından da yaklaşık otuz santimetre boyuna erişinceye değin, başladı mantarı (cebine bir parça koymuştu) kemirmeye; sonra da daracık dehlizden aşağıya doğru yürümeye koyuldu; nihayet kendini göz alıcı çiçek tarhlarıyla serin fıskiyelerin arasında, o güzel bahçede buldu.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Kraliçe’nin Kroket Sahası

Bahçe girişinin yakınlarında kocaman bir gül ağacı duruyordu; üstündeki güller beyazdı; ama bunları hummalı hummalı kırmızıya boyayan üç bahçıvan vardı ağacın altında. Amma da tuhaf diye düşündü Alice; onları daha yakından izlemek üzere yanlarına yaklaştı; iyice onlara doğru sokulmuştu ki, içlerinden birinin, “Dikkat etsene, Beşli! Üzerime boya sıçratıp durma!” dediğini duydu.

“İsteyerek olmadı,” dedi Beşli, somurtarak. ”Yedili dirseğimi itti.”

Bunun üzerine Yedili dönüp, “Ha işte böyle Beşli! Suçu hep başkalarına at!” dedi.

“Sussan senin için pek *hayırlı olacak).”* dedi Beşli, ”Daha dün Kraliçe'nin

onun başı kesilse yeridir dediğini kendi kulaklarımla duydum!”

“Niçin?” diye sordu, ilk konuşan.

“Bu *seni* hiç ilgilendirmez İkili,” dedi Yedili.

“Pekala da ilgilendirir!” dedi Beşli.

“Ona da anlatacağım... Aşçıya soğan yerine lale soğanı götürmüş de ondan.”

Yedili fırçasını yere atıp, “Bütün bu haksızlıklar...” diye tam söze başlamıştı ki, birden gözü onlara bakıp duran Alice’e takıldı ve dönüp kendine çekidüzen verdi: ardından ötekiler de dönüp ona baktılar ve hepsi birden yerlere kapanarak ona selam verdiler.

Alice, çekine çekine, “Lütfen söyler misiniz, neden bu gülleri boyuyorsunuz?” diye sordu.

Beşli ve Yedili hiçbir şey söylemeyip, dönüp İkili’ye baktılar. İkili, kısık sesle başladı anlatmaya, “Şöyle ki, küçük hanım, aslında burada kırmızı bir gül ağacı olmalıydı, biz yanlışlıkla beyaz dikmişiz. Olur ya, Kupa Kraliçesi bunu fark ederse hepimizin kafası gider. İşte bu yüzden, küçük hanım, kendisi gelmeden önce, elimizden geldiğince...” O sırada endişe içinde etrafı kolaçan eden Beşli, “Kraliçe! Kraliçe!” diye bağırdı; bir anda üç bahçıvan da yüzükoyun yere kapandılar. Bir sürü ayak sesi geliyordu; Alice, Kraliçe’yi görmeye can atarak dönüp baktı.

Önce ellerinde sinek başlı mızraklarıyla on tane asker geldi: Tıpkı üç bahçıvan gibi yamyassı ve dikdörtgen biçimli gövdelerinin köşelerinden elleri ve ayakları çıkıyordu; onların arkasında on saray mensubu vardı, baştan ayağa karo şekilli elmaslarla bezenmişlerdi ve askerler gibi ikişer ikişer yürüyorlardı. Onları kraliyet ailesi çocukları izliyordu: Toplam on kişiydiler, bu minik yavrular çifter çifter el ele tutuşmuş neşe içinde zıp zıp zıplayıp duruyorlardı; hepsi de kupa şekilli

kalplerle süslenmişlerdi. Arkalarından gelen konukların çoğunluğunu da kral ve kraliçeler oluşturuyordu, Alice bunların arasından Beyaz Tavşan'ı hemen tanıdı: Telaşla ve gergin bir şekilde konuşup duruyor, kendisine her söylenene gülümseyerek karşılık veriyordu, Alice'i tanımadan yanından geçip gitti. Bunları, bordo renkli kadife bir minder üzerinde duran Kral tacını taşıyan Kupa Valesi izliyordu; bu yüce alayın en sonunda da KUPA KRALI ve KUPA KRALİÇESİ geliyordu.

Alice, tıpkı diğer üç bahçıvan gibi yüzükoyun yere kapansın mı kapanmasın mı tam kesti rem iyordu; ama törenlerde böyle bir kuralın olup olmadığını da anımsamıyordu; "Hem üstelik eğer tüm insanlar yüzükoyun yere yatıp alayı göremeyeceklerse, o törenin ne anlamı olur," diye düşündü. Böylece, olduğu yerde öylece kalıp bekledi.

Alay, tam Alice'in karşısına geldiği anda, hepsi durup ona baktılar. Kraliçe, sert sert, "Bu da kim?" diye sordu. Sorunun muhatabı Kupa Valesi cevaben saygıyla eğilip gülümsedi sadece.

"Aptal!" dedi Kraliçe başını sabırsızlıkla sallayarak; sonra da Alice'e dönüp devam etti, "Senin adın ne çocuk?"

"Alice, saygıdeğer Majesteleri," dedi Alice kibarca, ama sonra dönüp kendi kendine, "Bunlar topu topu bir deste iskambil kâğıdı. Onlardan korkmama hiç gerek yok ki!" dedi.

"Ya *şunlar* kim?" dedi Kraliçe, gül ağacının etrafında uzanmış üç bahçıvanı işaret ederek; öyle ya yüzükoyun yattıklarından ve sırtlarındaki şekiller destedeki diğer kâğıtlarla aynı olduğundan, Kraliçe bunların bahçıvan mı, asker mi, asilzadelerden mi, yoksa kendi çocuklarından üçü mü olduğunu tam kestiremiyordu.

"Nerden bileyim," dedi Alice, bir yandan da cesaretine kendisi de şaşırarak. "Bu *beni* hiç ilgilendirmez."

Kraliçe, öfkeden kıpkırmızı oldu, tıpkı kudurmuş bir hayvan gibi ona bakıp, “Uçurun kellesini! Uçurun...” diye avazı çıktığınca bağırdı.

Alice de kararlı bir ses tonuyla, “Saçma!” diye haykırınca, Kraliçe ses etmedi.

Kral, elini karısının koluna götürüp ürkekçe, “Aman, hayatım, o daha bir çocuk,” dedi.

Kraliçe, öfkeyle kocasından uzaklaşıp, Kupa Valesi'ne “Çevir şunları!” dedi.

Oğlan, tek ayağıyla söyleneni dikkatlice yerine getirdi.
“Kalkın ayağa!” dedi Kraliçe yeri göğü çınlatarak; üç bahçıvan da anında zıplayıp kalktılar; Kral’ı, Kraliçe'yi, kraliyet çocuklarını, kim var kim yok herkesi yere eğilerek selamlamaya başladılar.

“Kesin şunu!” diye bağırdı Kraliçe, “Başımı döndürüyorsunuz.” Sonra da dönüp gül ağacına bakarak devam etti, “Burada ne yapıyordunuz?”

“Majesteleri müsade buyururlarsa,” diye cevap verdi İkili, konuşurken bir yandan da tek dizi üzerine çöküp ezilip büzülerek, “Şey... şey yapmaya çalışıyorduk...”

Kraliçe bu arada gülleri inceleyerek, “Anladım,” dedi. “Uçurun kellelerini!” Alay ilerleyedursun, üç asker kendilerini korusun diye Alice’e koşan zavallı bahçıvanları idam etmek üzere arkada kalmıştı.

“Korkmayın, kafanız uçurulmayacak!” dedi Alice ve onları yakınlarda duran genişçe bir çiçek saksısının içine koydu. Üç asker, bir iki dakika onları arayıp durarak ortalarda dolaştılar, sonra da sessizce diğerlerinin ardından yürümeye koyuldular.

“Kelleleri uçuruldu mu?” diye bağırdı Kraliçe.

“Majestelerinin buyurdukları gibi kelleleri gitti,” diye karşılık verdi askerler bağırarak.

“Güzel,” diye gürledi Kraliçe. “Kroket oynamayı bilir misin?”

Askerler susup öylece Alice'e baktılar, bu soru kesinlikle ona yönelikti.

"Evet," diye haykırdı Alice.

"O halde, hadi!" diye kükredi Kraliçe. Alice de, acaba şimdi ne olacak diye merak içinde alaya katıldı.

"Bugün... bugün çok güzel bir gün," dedi yanı başındaki ürkek bir ses. Alice, kaygı içinde gizli gizli kendisini süzen Beyaz Tavşan ile yan yana yürüyordu.

"Çok," dedi Alice. "... Düşes nerede?"

"Şişti Şişt!" dedi Tavşan, kısık ve telaşlı bir ses tonuyla. Konuşurken bir yandan da endişeyle dönüp arkasına baktı, sonra da ayakları üzerinde yükselerek Alice'in kulağına, "İdam cezasına çarptırıldı," diye fısıldadı.

"Niçin?" dedi Alice.

"Ne yazık mı, dedin?" diye sordu Tavşan.

"Hayır, öyle demedim," dedi Alice. "Ne yazık denecek bir şey olduğunu da sanmıyorum. Ne için, dedim."

"Kraliçe'nin kulaktozuna vurdu..." diye anlatmaya başlayınca, Alice bir kahkaha kopardı. "Aman, şişt!" diye fısıldadı Tavşan, korka korka. "Kraliçe, şimdi seni duyacak! Ha, işte biraz geç kaldığını söylüyordum, Kraliçe de dedi ki..."

“Yerlerinize geçin!” diye yeri göğü inletti Kraliçe; herkes birbirine çarpa çarpa oraya buraya koşuşturmaya başladı, neyse ki bir iki dakika içinde hepsi yerlerini aldı ve oyun başladı. Alice, ömründe hiç bu kadar tuhaf bir kroket sahası görmemişti: Saha, tümüyle tümsek ve çukurlardan ibaretti; toplar canlı kirpi, tokmaklar da canlı flamingolardı, köprü kuran askerler de kaleleri oluşturmakla yükümlüydü.

Alice’in ilk başta karşılaştığı en önemli güçlük, flamingosunu kullanmak oldu; flamingonun gövdesini kolunun altına güzelce sıkıştırdı, hayvanın bacakları da serbestçe sallanır haldeydi, ama tam boynunu düzgünce doğrultup kafasıyla kirpiye vuracakken, her seferinde flamingo boynunu döndürüp, Alice’in yüzüne öyle şaşkın bir ifadeyle bakıyordu ki, Alice elinde olmadan kahkahaya boğuluyordu; flamingonun kafasını aşağıya sarkıtıp yeniden oyuna başlayacakken de, bu sefer kirpinin tortop olmayıp sürünerek uzaklaştığını görmek sinir bozucuydu; bütün bunlar yetmezmiş gibi, ne zaman tam kirpisini yuvarlama fırsatı bulsa, önüne ya bir tümsek ya da bir çukur engeli çıkıyordu; kale görevindeki askerler de boyuna doğrulup sahanın başka bir tarafına doğru yürüyüp gittiklerinden, Alice bunun gerçekten zor bir oyun olduğu sonucuna vardı.

Oyuncular, sıralarını beklemeyip sürekli ağız dalaşı yapıyorlar, kirpi kavgası ederek birbirlerine giriyorlardı; derken Kraliçe ateş püskürüp tepinmeye başladı; nerdeyse her dakikada bir, “Uçurun şunun kellesini! Uçurun bunun kellesini!” diye bağırıp durdu.

Alice huzursuzlanmaya başlamıştı; henüz Kraliçe’yle herhangi bir anlaşmazlığa düşmemişti kuşkusuz, ama bunun her an olabileceğini biliyordu. “İşte o zaman ne olur benim halim?” diye düşündü, “Burada insanların kafasını kesmeye ne kadarda meraklılar. Nasıl olmuş da birileri sağ kalmış, hayret doğrusu!”

Bir yol bulup kimseye çaktırmadan nasıl sıvışırım diye merak edip dururken, havada tuhaf bir görüntü beliriverdi; önce pek bir şaşırdı, ama bir iki dakika sonra bu sırıtışı hemen tanıyıverdi ve kendi kendine,

“Bu Cheshire Kedisi,” dedi. “İşte sonunda iki çift laf edecek birini buldum.”

Kedi, konuşacak kadar ağzı ortaya çıkınca, “Ne var, ne yok?” dedi.

Alice, Kedi’nin gözleri ortaya çıkıncaya değin bekleyip sonra da başını salladı. “Kulaklarından hiç değilse bir tanesi belirmeden, bununla konuşmak yersiz,” diye düşündü. Derken bütün kafa gözüktü, bunun üzerine Alice flamingosunu yere bırakıp, kendisini dinleyecek birini bulmanın verdiği keyifle oyunu anlatmaya koyuldu. Kedi, görünen kısmının yeterli olduğunu düşünmüş olmalı ki, vücudunun geri kalanı belirmedi.

“Galiba kuralları hiç takmıyorlar,” diye, Alice, yakına yakına başladı anlatmaya. “Öyle bir kavga gürültü koparıyorlar ki, insan kendi söylediğini bile duymuyor... Oyunun pek öyle özel kuralları varmış gibi de gelmiyor bana, zaten olsa da kimsenin uyduğu yok... Hele oyunu canlı şeylerle oynamaları yok mu ya, insanı çileden çıkarıyor: örneğin şimdi topumu geçirmem gereken kale, bakın kalkmış sahanın diğer tarafına gitmiş... ayrıca şimdi kirpimi Kraliçe’nin kirpisine vurdurmam gerekiyordu, ama benim kirpinin geldiğini görünce kaçtı!”

“Kraliçe’yi sevdin mi?” diye sordu Kedi yavaşça.

“Hiç sevmedim,” dedi Alice: “O kadar çok...” Tam o anda Kraliçe’nin hemen arkasında kendisini dinlediğini fark edince lafı çevirdi: “... belli ki kazanacağı, oyunu bitirmeye bile değmez.”

Kraliçe, gülümseyip geçip gitti.

Kral, Alice’e doğru yaklaşıp, hayretle Kedi’nin kafasına bakarak, “Kiminle konuşuyorsun?” diye sordu.

“Bir arkadaşım... Cheshire Kedisi,” dedi Alice. “İzin verin de, onu size takdim edeyim.”

“Suratı hiç hoşuma gitmedi,” dedi Kral: “Neyse, elimi öpmesine müsaade ediyorum.”

“Doğrusu pek tercih etmem,” dedi Kedi.

“Küstahlaşma,” dedi Kral, “bana da öyle bakıp durma!” Kral bunları Alice’in arkasına geçip söylemişti.

“Kediler krallara bakabilir,” dedi Alice. “Bu atasözünü bir kitapta okumuştum, ama hangisindeydi şimdi unuttum.”

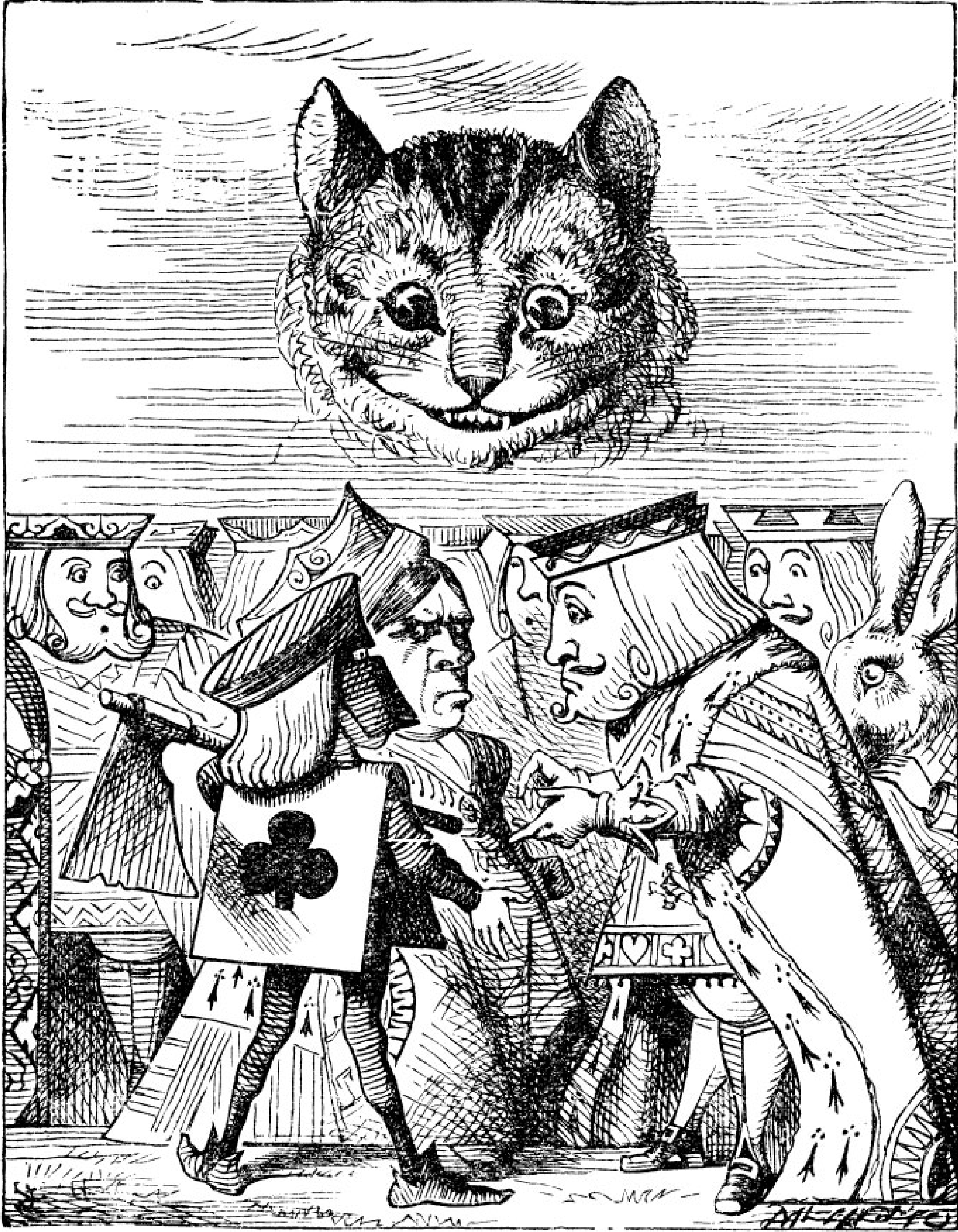
“Pekala, bu Kedi derhal ortadan kaldırılmalı,” dedi Kral, kararlı bir şekilde ve o anda oradan geçmekte olan Kraliçe’yi çağırıp, “Sevgili Karıcığım, şu Kedi’yi ortadan kaldırtmanı istiyorum,” dedi.

Kraliçe, büyük küçük bütün sorunları hallederken başvurduğu biricik yöntemini kullanıp, “Uçurun kellesini,” dedi, etrafına bile bakmadan.

“Celladı ben getiririm,” dedi Kral büyük bir hevesle ve anında fırlayıp gitti.

Alice, Kraliçe’nin uzaklarda kopan öfke çığlığını duyar duymaz, gidip oyunun ne durumda olduğunu görmesi gerektiğini düşündü. Sıralarını kaçırdıkları için üç oyuncunun idam cezasına çarptırıldıklarını zaten duymuştu; gidişattan pek hoşnut değildi, oyun öyle bir karman çorman hal almıştı ki, sıranın kendisine gelip gelmediğini bile bilmiyordu. Böylece, gidip kirpisini aramaya koyuldu.

Kirpisi bir başka kirpiyle kavgaya tutuşmuştu; bu da Alice için, birini diğerine vurdurarak top sürmek için bulunmaz bir fırsat doğurmuştu; tek sorunu flamingosunun bahçenin öbür tarafına gitmiş olmasıydı, Alice'in görebildiği kadarıyla orada ağaçlardan birine uçmak için çaresizce çabalayıp duruyordu.

Flamingoyu yakalayıp geri getirdiğinde de, kavga çoktan bitmiş, iki kirpi ortadan kaybolmuştu: “Neyse, sorun değil,” diye

düşündü Alice, "zaten sahanın bu tarafındaki tüm kale askerler de çekip gitmiş." Bunun üzerine, kaçmasın diye flamingosunu koltuğunun altına sıkıştırıp, arkadaşıyla biraz daha sohbet etmek üzere geri geldi.

Cheshire Kedisi'nin yanına geldiği anda, oldukça büyük bir kalabalığın Kedi'nin etrafında toplandığını görüp şaşırdı: Cellat, Kral ve Kraliçe hep bir ağızdan konuşarak tartışıyorlardı, geri kalan herkes ise sus pus olmuştu, rahatsız görünüyorlardı.

Alice'i gördükleri anda, her üçü de sorunu halletmesi için ona başvurdular; her biri kendi savını bir bir anlattı; ne var ki hep birden konuştuklarından Alice tam olarak ne dediklerini zar zor anladı.

Cellâdın savına göre, kafadan ayrılacak bir gövde olmadıkça, bir kafa uçurulamazdı; ömründe böyle bir şey yapmak zorunda kalmamıştı hiç, bu yaştan sonra da yapacak değildi.

Kral'ın savına göre, kafası olan her şeyin kafası kesilebilirdi, saçmalamasına gerek yoktu.

Kraliçe'nin savına göre, hemen o dakikada bir şey yapılmazsa, oradaki herkesi idam ettirecekti. (İşte oradaki herkesi ciddi ve endişeli kılan şey de bu açıklamaydı.)

"Kedi Düşes'in olduğuna göre, ona sorsanız daha iyi edersiniz," demekten başka bir şey gelmedi Alice'in aklına.

"O hapishanede," dedi Kraliçe cellâda: "Git, onu getir." Cellât ok gibi fırlayıp gitti.

Kedi'nin kafası, cellâdın gidişiyle beraber yavaş yavaş kayboldu; Düşes'le geri döndüğü anda ise tümüyle yok olmuştu; Kral ve cellât onu aramak üzere delirmişçesine koşadursunlar, diğerleri oyuna çoktan geri dönmüşlerdi bile.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yalana Su Kaplumbağasının Hayat Öyküsü

“Seni yeniden gördüğüme ne kadar sevindim, bilemezsin eski dostum,” dedi Düşes, sonra da sevgiyle Alice'in koluna girdi ve birlikte yürümeye koyuldular.

Alice, Düşes’i böyle keyifli görmekten son derece mutluydu; mutfakta karşılaştıkları sırada onu öyle zalim kılan şey biber olsa gerek diye düşündü.

“*Ben* Düşes olursam,” dedi Alice kendi kendine (bunu çok fazla umutlu bir havayla söylemese de) “mutfağıma asla biber sokmam. Onsuz da çorba gayet güzel olur... İnsanları sinirli yapan şey belki hep biberdir,” diye sözlerine devam etti, yeni bir kural keşfetmenin verdiği sevinçle, “insanları asık suratlı eden şey sirke... huysuzlaştıran papatya... ve... çocukları tatlı huylu yapan şey de arpa şekeri ve bunun gibi şeyler. Keşke insanlar *bunu* bilebil-seydi: O zaman şeker konusunda bu kadar cimri olmazlardı...”

Bunları düşünürken Düşes'i büsbütün unutmuştu; tam kulağının dibinde sesini duyunca biraz ürperdi, “Tatlım daldın, bir şeyler düşünüyorsun, bak bu yüzden konuşmayı unuttun. Tam şu an buradan çıkarılacak kıssadan hisseyi sana söyleyecektim, ama unuttum, birazdan aklıma gelir.”

“Belki de buradan çıkarılacak bir ders yoktur,” demeye kalkıştı Alice.

“Yok, yok, çocuk!” dedi Düşes, “Her şeyden çıkarılacak bir ders vardır. Yeter ki insan onu bulabilsin.” Konuştuğu sırada Ali-ce’e daha bir sokuluyordu.

Alice, Düşes’in kendisine bu denli yaklaşmasından hiç de hoşnut değildi: Bir kere fazlasıyla çirkindi; sonra Düşes’in boyu, çenesini Alice’in omzuna dayayacak kadardı, çenesi de öyle sivriydi ki, omzuna batıyordu. Ne var ki, kabalık etmek de istemiyordu, o yüzden elinden geldiğince sesini çıkarmadı. “Oyun, sanki şimdi daha iyi gidiyor gibi,” dedi.

“Öyle,” dedi Düşes, “buradan çıkarılacak kıssadan hisse de... ‘Ah, aşk, aşktır dünyayı döndüren.’”

“Bir başkası da demişti ki,” diye mırıldandı Alice, “‘herkesin kendi işine bakmasıdır, dünyayı asıl döndüren şey.’”

“Eh, doğru. Bu da aşağı yukarı aynı kapıya çıkıyor,” dedi Düşes, sipsivri ufacık çenesiyle Alice’in omzunu dürterken, “bundan çıkarılacak kıssadan hisse de,” diye ekledi, “Sen anlama bak, söyleniş çeşit çeşit olur.”

“Her şeyden bir ders çıkarmaya ne kadar da meraklı!” diye düşündü Alice.

“Kolumu neden beline dolamadığımı merak ediyor olmalısın,” dedi Düşes, aradan bir süre geçtikten sonra. “Flamingonun huyu suyu konusunda kaygılarım var da ondan. Bir denesem mi acaba?”

Alice, bu denemeye çok da istekli olmadığından, “Canınızı acıtabilir,” diye yanıtladı ihtiyatla.

“Çok doğru,” dedi Düşes, “Flamingo da hardal da acıtır. Buradaki kıssadan hisse de... ‘İt ulur, birbirini bulur.’”

“Ama hardal köpek değil ki,” diye anımsattı Alice.

“Her zamanki gibi haklısın,” dedi Düşes. “Her şeyi nasıl da güzel açıklıyorsun.”

“Bir cevher olsa gerek,” dedi Alice.

“Tabii,” dedi Düşes, Alice’in söylediği her şeye katılmaya can atar şekilde, “buralarda bir yerde çok miktarda hardal cevheri var. Buradaki kıssadan hisse de... ‘cevher yumurtlamakla gemiler yol almaz.’”

“Ah, buldum,” diye haykırdı Alice, Düşes’in son sözlerine pek kulak asmadan. “Hardal bir sebze. Benzemez, ama bir sebze.”

“Sana kesinlikle katılıyorum,” dedi Düşes. Buradaki kıssadan hisse de... ‘Görüneceğin gibi ol,’... ya da daha bir sadeleştirirsek... ‘Kendinin başkalarına görünebileceğinden farklı olmadığını, önceden olan ya da olmuş olabilen halinin de, başkalarına farklı görünmüş olacak olan daha da önceki halinden farklı olmadığını asla zannetme.’”

“Galiba,” dedi Alice oldukça kibarca, “bunu yazsaydım, daha iyi anlardım. Kusura bakmayın, ama konuştuğunuz sırada sizi çok iyi takip edemedim.”

“Bunlar, canım istediğinde söylediklerimin yanında hiç kalır,” dedi Düşes, memnun bir ifadeyle.

“Ne olur, bundan daha uzununu söyleyeceğim diye kendinizi zahmete sokmayın,” dedi Alice.

“Zahmet ne demek!” dedi Düşes. “Şu ana kadar söylediğim her şey sana armağan olsun.”

“Çok ucuz bir armağan,” diye geçirdi içinden Alice. “İyi ki böyle doğum günü hediyeleri vermiyorlar!” Ama bunları hiçbir şekilde yüksek sesle söylemeye kalkışmadı.

“Yine düşüncelere daldın, di mi?” diye sordu Düşes, sipsivri ufacık çenesiyle dürtükleyerek Alice’i.

“Düşünmeye hiç mi hakkım yok,” dedi Alice, sert bir şekilde, artık canı birazcık sıkılmaya başlamıştı.

“Domuzların uçmaya ne kadar hakkı varsa,” dedi Düşes, “senin de o kadar düşünmeye hakkın var ve buradaki kıssadan...”

İşte tam bu sırada, Alice’i hayretler içinde bırakacak şekilde, Düşes’in sesi o çok sevdiği sözcük ‘kıssadan hissenin’ tam ortasında kısılıverdi ve Alice’inkine dayalı kolu da başladı titremeye. Alice, başını kaldırıp bakınca, kollarını birbirine kavuşturmuş, her an bir gümbürtü koparmaya hazır kaşlarını çatıp duran Kraliçe’yi gördü karşılarında.

“Güzel bir gün Majesteleri,” diye söze başladı Düşes, kısık ve titrek bir ses tonuyla.

“Şimdi seni açıkça uyarıyorum,” diye gürledi Kraliçe, konuşurken ayaklarını yere vuruyordu; “şu dakikadan itibaren ya sen buradan defolup gideceksin ya da kafan! Birinden birini seç!”

Düşes derhal seçimini yaptı ve ortadan kayboldu.

“Haydi, oyuna devam edelim,” dedi Kraliçe Alice’e; Alice, tek bir söz söylemeye ödü koparak, usulca Kraliçe’nin peşinden kroket sahasına doğru gitmekten öte bir şey yapamadı.

Diğer konuklar, Kraliçe’nin yokluğunu fırsat bilip, gölgede dinleniyorlardı; ama onu görür görmez fırlayıp oyuna geri döndüler; bu sırada Kraliçe, bir dakikalık bir gecikmenin bile hayatlarına mal olacağını söylüyordu.

Bütün oyun boyunca Kraliçe, diğer oyuncularla kavgayı hiç bırakmayıp, “Şunun kafasını uçurun!” “Bunun kafasını uçurun!” diye bağırıp durdu. İdama mahkum olanlar, askerler tarafından alınıp götürülüyordu, bu yüzden askerler de bu görevi yerine getirirken kaleliği bırakmak zorunda kalıyorlardı; böylece yarım saate yakın bir sürede geride kale görevini görecek tek bir asker kalmamıştı ortada. Kral, Kraliçe ve Alice dışındaki bütün oyuncular idam cezasına çarptırılmış ve alıp götürülmüşlerdi.

Kraliçe, nihayet nefes nefese kalıp oyunu bırakarak, “Yalancı Su Kaplumbağası’nı gördün mü?” diye sordu Alice’e.

“Hayır,” dedi Alice. “Yalancı Su Kaplumbağasının nasıl bir şey olduğunu bile bilmiyorum.”

“Yalancı Kaplumbağa Çorbası yok mu, işte o bundan yapılır,” dedi Kraliçe.

“Ne gördüm, ne de duydum,” dedi Alice.

“Hadi gel, o zaman,” dedi Kraliçe, “gel de, sana başından geçenleri anlatsın.”
Birlikte yürüdükleri sırada, Alice, Kral’ın alçak sesle bütün topluluğa “Hepiniz affedildiniz,” dediğini duydu. “Ah, işte *bu* iyi haber,” dedi Alice kendi kendine, öyle ya bu kadar kişinin idama mahkum edilmesinden son derece rahatsız olmuştu.

Biraz sonra, güneşin altında mışıl mışıl uyuyan Grifon’a rastladılar (Grifon’un nasıl bir şey olduğunu bilmiyorsanız, resme bakınız). “Kalk, tembel şey!” dedi Kraliçe, “bu küçük hanımı Yalancı Su Kaplumbağasına götür de, başından geçenleri bir dinlesin. Benim geri dönüp, idama mahkum ettiklerime ne oldu diye bir bakmam gerekli.” Böylece Kraliçe, Alice ile Grifon’u baş başa bırakarak oradan ayrıldı. Alice, bu yaratığın görünüşünden pek de hoşlanmamıştı, fakat zalim Kraliçe’nin peşinden gitmektense burada kalmanın daha güvenli olacağını düşündü; böylece beklemeye koyuldu.

Grifon, kalkıp gözlerini ovuşturdu; ardından da Kraliçe gözden kayboluncaya değin peşinden baktı; sonra da başladı kıkır kıkır gülmeye. “Ne komik!” dedi Grifon yarı kendi kendine, yarı da Alice’e.

“Komik *olan* ne?” diye sordu Alice.

“Tabii ki o,” dedi Grifon.”Hepsi kendi hayali. Biliyor musun, hiç kimseyi idam ettirdiği falan yok. Hadi gel!”

“Burada herkes ‘Hadi Gel,’ deyip duruyor,” diye düşündü Alice yavaşça arkasından giderken: “Hayatımda hiç bu kadar emir buyrulmamıştı bana, hem de hiç!”

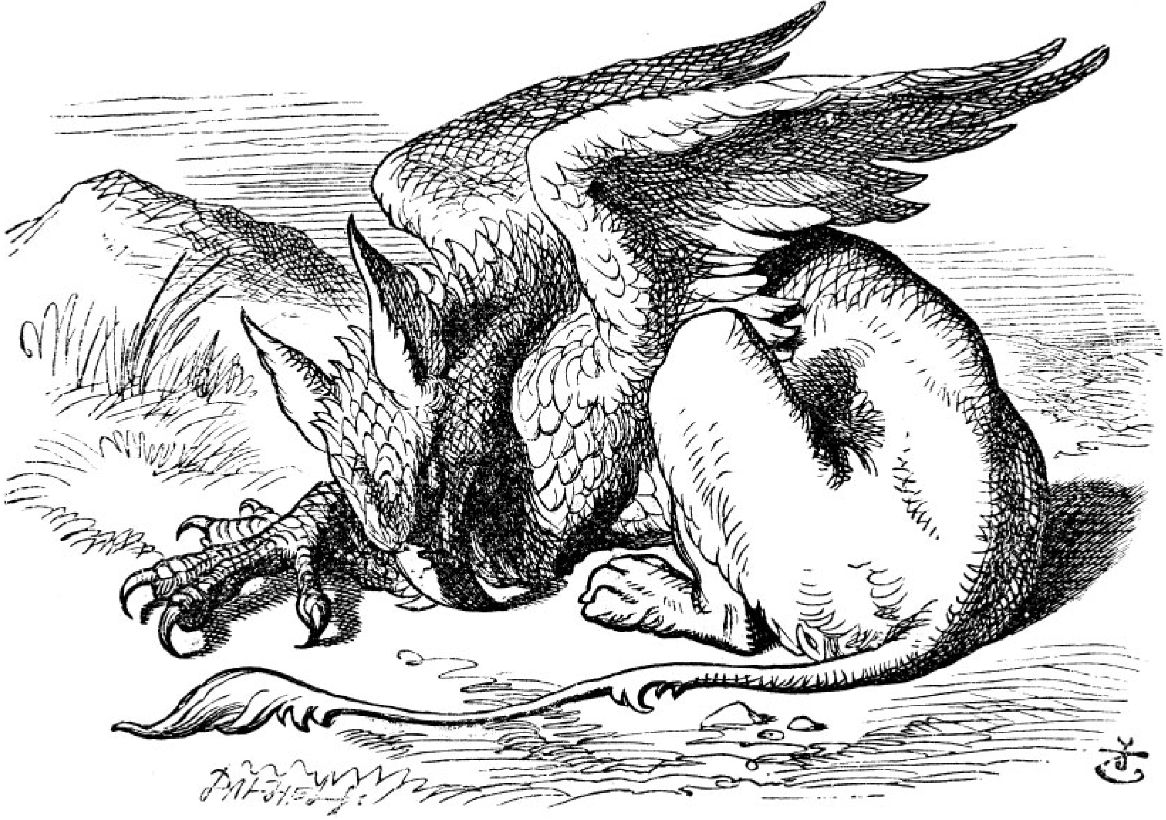
Aradan pek fazla bir zaman geçmemişti ki, Yalancı Su Kaplumbağasını, uzaklarda, küçük bir kayanın üstünde tek başına hüzünlü hüzünlü tek başına öylece otururken gördüler; yanına yaklaştıklarında yüreği sanki yaralıymışçasına derin derin iç çekişini duyabiliyorlardı. Alice, onun bu haline çok acıdı. “Ne ki derdi?” diye sordu. Crifon, öncekine benzer sözcüklerle bu soruyu yanıtladı, “Hepsi kendi hayali. Biliyor musun hiçbir derdi falan yok. Hadi gel!”

Sonunda Yalancı Su Kaplumbağası’nın yanına vardılar, Yalancı Su Kaplumbağası o kocaman yaş dolu gözleriyle onlara bakıyor, ama bir şey söylemiyordu.

“Bu küçük hanımefendi,” dedi Grifon, “başından geçenleri dinlemek istiyor.”

“Anlatayım ona,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası, boğuk, tok bir ses tonuyla: “İkiniz de oturun ve sözümü bitirinceye değin tek kelime etmeyin.”

Oturdular, bir süre kimse tek laf etmedi. “Başlamayacaksa, nasıl bitirecek, hiç anlamıyorum,” dedi Alice kendi kendine. Ama sabırla beklemeye devam etti.

“Bir zamanlar,” dedi, Yalancı Su Kaplumbağası derinden bir iç çekerek, “ben gerçek bir Su Kaplumbağasıydım.”

Bu sözleri, sadece ara sıra Grifon’un çıkardığı “Hjckrrh!” nidaları ve kendisinden sürekli gelen ağır hıçkırıklarla bozulan uzun bir sessizlik takip etti. Alice, arada bir kalkıp, “Bu ilginç öykünüz için çok teşekkür ederim,” diyecek gibi oluyor, ama sonra birden bunun bir devamı *olmalı* diye düşünmekten kendini alıkoyamıyor-du, bu yüzden hiçbir şey söylemeden öylece yerinde oturdu.

“Biz küçükken,” diye nihayet devam etti Yalancı Su Kaplumbağası, yer yer hıçkırıklara boğulsa da bu sefer daha bir sakinleşmişti. “Denizdeki okula giderdik. Hocamız yaşlı bir Su Kaplumbağa-sıydı... Biz ona Kara Kaplumbağası derdik...”

“Madem karada yaşamıyordu, neden öyle diyordunuz?” diye sordu Alice.

“Kara Kaplumbağası diyorduk, çünkü öğretmenimizdi,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası öfkelenerek: “Ne kadar da kalın kafalısın!”

“Böyle basit bir soruyu bile sorduğun için kendinden utanmalısın,” diye ekledi Grifon; ikisi de ses çıkarmadan oturmuş Alice’e bakıyorlardı, zavallı kız utancından neredeyse yerin dibine girdi. Nihayet Grifon, dönüp Yalancı Su Kaplumbağasına, “Devam et, dostum! Akşamı etmeyelim bir hikâyeyle!” dedi. O da şu sözlerle devam etti.

“Evet, denizdeki okula gidiyorduk işte, ister inan, ister inanma...”

“İnanmadığımı söylemedim ki,” diye atıldı Alice.

“Söyledin,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası.

Alice’in daha ağzını açmasına fırsat vermeden “Çeneni tut!” diye ekledi Grifon. Yalancı Su Kaplumbağası sözlerine devam etti...

“Biz en iyi eğitimi alırdık... aslında her gün de okula giderdik.”

“Ben de her gün okula gidiyorum,” dedi Alice. “Bunda öyle övünülecek bir şey yok ki.”

“Ek dersler de var mı?” diye sordu Yalancı Su Kaplumbağası birazcık kaygılanarak.

"Evet," dedi Alice, "Fransızca ve Müzik okuduk."

"Peki, ya Yıkanma?" diye sordu Yalancı Su Kaplumbağası.

"Tabii ki hayır!" dedi Alice haklı bir öfkelenmeyle.

"A! O zaman sizinki o kadar da iyi bir okul değilmiş," dedi Yalancı Su Kaplumbağası içi epey ferahlamış bir halde. "Oysa, *bizimkinde* faturanın sonunda Fransızca, Müzik ve *Yıkanma...* Ek dersler," diye yazardı.

"Denizin altında olduğunuza göre Yıkanma dersini çok da istemiş olamazsınız," dedi Alice.

“O dersi almaya maddi gücüm elvermedi,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası içini çekerek. “Sadece temel dersleri aldım.” ”Hangi derslerdi?” *diye* sordu Alice.

“Tabii ilk önce, Otumat ve Yazmat,” diye karşılık verdi Yalancı Su Kaplumbağası. “... Sonra da aritmetiğin çeşitli dalları... Tamah, Çıldırma, Çopurlaşma ve İstihza.”

“Çopurlaşma sözcüğünü hiç duymamıştım,” demeyi göze alabildi Alice. “O nedir?”

Grifon, hayretler içinde birden iki pençesini yukarı doğru kaldırdı, “Ne! Çopurlaşmayı hiç duymadın mı?” diye haykırdı. “Cilt bakımı yapmanın ne olduğunu biliyorsundur, herhalde.”

“Evet,” dedi Alice tereddüt içinde: “Şey... şey yani güzelleşmek demek...”

“O halde,” diye devam etti Grifon, “çopurlaşmanın ne demek olduğunu da anlarsın artık, aptal değilsin ya.”

Alice, bu konuda daha fazla soru sormaya cüret edemedi, sadece Yalancı Su Kaplumbağasına dönüp dedi ki, “Başka hangi dersleri almak zorundaydınız?”

“Tashih,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası sonra da yüzgeçleriyle bir bir sayarak, “... Eski Çağ Tashihi, Yeni Çağ Tashihi, Çağıloğ-rafya, sonra Rasim; Rasim hocası haftada bir kez gelirdi, yaşlıca bir yılanbalığıydı: Bize Sızım, Yaralama, Yağlı Bayılma öğretirdi.

“Bu nasıl bir dersti?” diye sordu Alice.

“Şimdi gösteremeyeceğim,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası. “Şu an her tarafım tutulmuş durumda. Grifon da bu dersi zaten hiç

almadı."

"Zaman kalmıyordu ki," dedi Grifon. "Ben de Klasik Diller hocasından dersler aldım. Yaşlı bir yengeçti, gerçekten öyleydi."

"Ben ondan hiç ders almadım," dedi Yalancı Su Kaplumbağası iç çekerek. "Latifece ve Yeisçe derslerini veriyor derlerdi."

"Öyleydi, öyleydi," dedi Grifon kendine sıra geldiğinde içini çekerek; sonra ikisi de pençeleriyle yüzlerini sakladılar.

"Günde kaç saat ders yapardınız," diye sordu Alice, telaşla konuyu değiştirmek amacıyla.

"İlk gün on saatti," dedi Yalancı Su Kaplumbağası, "sonra dokuz ve böyle giderdi işte."

"Ne tuhaf bir planmış!" diye haykırdı Alice.

"Derslerden ders çıkarılırdı, dersler dert olmasın istenirdi," diye anımsattı Grifon. "O yüzden dersler gün gün eksilirdi."

Bu, Alice için oldukça yeni bir düşünceydi, başka bir şey söylemeye kalkışmadan önce biraz duraksadı. "O halde on birinci gün tatil olmalı."

"Tabii ki öyle," dedi Yalancı Su Kaplumbağası.

"On ikinci gün ne yapardınız," diye atıldı Alice büyük bir hevesle.

“Derslerle ilgili olarak bu kadar yeter,” diye araya girdi Grifon, çok kararlı bir ses tonuyla: “Şimdi de ona oyunlardan bahset.”

ONUNCU BÖLÜM

Istakoz Kadrili

Yalancı Su Kaplumbağası derinden bir iç çekip, yüzgeçlerinden birinin tersiyle gözlerini sildi. Alice'e bakıp bir şeyler söylemeye çalıştı, ne var ki bir iki dakika boyunca sesi hıçkırıklarla boğuldu. "Sanki boğazına kılçık kaçmış," dedi Grifon ve Yalancı Su Kaplumbağasını sallayıp sırtına vurmaya başladı. Sesi sonunda düzeldi ve yanaklarına süzülen gözyaşlarıyla başladı yeniden anlatmaya...

"Denizin altında belki de fazla bir yaşamışlığın yoktur..." ('Yoktur,' dedi Alice) "Bir ıstakozla da karşılaşmadın belki de..." (Alice, 'Bir keresinde tadına...' diye tam başlayacaktı ki, hemen kendini toparlayıp, 'Hayır, hiç,' dedi.) "O halde ıstakoz kadrilinin de ne eğlenceli bir dans olduğunu bilmezsin."

"Doğrusu bilmiyorum," dedi Alice. "Nasıl bir dans?"

"Bak sana anlatayım," dedi Grifon. "Önce, kumsal boyunca bir sıra oluşturuyorsunuz..."

"İki sıra!" diye bağırdı, Yalancı Su Kaplumbağası. "Ayı balıkları, su kaplumbağaları falan filan işte; sonra ortalıktaki denizanala-rını temizlediğinizde..."

"Bu genelde epey zaman alır," diye lafa daldı Grifon.

"... iki adım ilerlersiniz..."

"Herkes eş olarak bir ıstakoz alır!" diye bağırdı Grifon.

"Tabii ki," dedi Yalancı Su Kaplumbağası. "İki adım ilerle, eşler..."

"... ıstakozları değiştirir, sonra da aynı sırayla geri çekilirsiniz," diye devam etti Grifon.

"Hani bilirsin işte," dedi Yalancı Su Kaplumbağası, "kaldırıp fırlatırsınız..."

"Istakozları!" diye haykırdı, Grifon havaya sıçrayarak.

"... denizde fırlatabildiğin kadar uzağa..."

"Ardından da başlarsınız peşlerinden yüzmeye!" diye çığlık kopardı Grifon.

"Denizde takla atmaya," diye bağırdı Yalancı Su Kaplumbağası, çılgınca hoplayıp zıplayarak.

"Yeniden değiştirirsiniz ıstakozları," diye avazı çıktığınca bağırdı Grifon.

“Sonra da karaya çıkarsınız... işte ilk figür bu,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası aniden sesini alçaltarak; biraz önce deliler gibi hoplayıp zıplayan bu iki yaratık yeniden usulca yerlerine oturup hüzünlü hüzünlü Alice’e baktılar.

“Çok hoş bir dans olmalı,” dedi Alice çekine çekine.

“Bir bölümünü izlemek ister misin?” dedi Yalancı Su Kaplumbağası.

“Hem de nasıl,” diye cevap verdi Alice.

“Hadi, ilk figürü deneyelim!” dedi Yalancı Su Kaplumbağası Grifon’a. “Istakozlar olmasa da olur. Hangimiz şarkıyı söyleyecek?” ”Ah! Sen söyle,” dedi Grifon. “Ben sözlerini unuttum.” Böylece büyük bir

ciddiyet içinde Alice'in etrafında dönerek dans etmeye başladılar; Alice'e çok yaklaştıkları sırada yer yer ayaklarına basıyorlardı; Yalancı Su Kaplumbağası bir taraftan hüzünlü hüzünlü şarkıyı söylerken, diğer taraftan da tempo tutmak için Grifon ile beraber ön ayaklarını sallıyordu.

'''Az biraz hızlı yürür müsün?' dedi mezgit salyangoza.

'Hemen ardımızda domuz balığı, basmakta kuyruğuma.

Bak ıstakozlarla kaplumbağalar ilerliyorlar nasıl da canla başla!

Bekliyorlar bizi sahilde... gel etme n'olur katıl dansa.

Olur mu, olmaz mı, olur mu, olmaz mı? katıl n'olur dansa.

Olur mu, olmaz mı, olur mu, olmaz mı? katıl n'olur dansa.

Bilemezsin sahiden nasıl da varırız zevkine

Kaldırıp attıklarında bizi ıstakozlarla denize!'
Salyangoz 'Olmaz, çok uzak! Çok uzak!' dedi bakarken ona göz ucuyla

Teşekkür etti mezgite kibarca, ama

katılmayacaktı dansa.

Olmazdı, olamazdı, olmazdı, olamazdı katılamazdı bu dansa.

Olmazdı, olamazdı, olmazdı, olamazdı katılamazdı bu dansa.

'Ne çıkar sanki ne kadar uzağa gittiğimizden,' dedi pullu arkadaşı.

'Biliyorsun ki yine bir başka kıyı öbür yakası.

İngiltere ne kadar uzaksa, yakındır o kadar Fransa...

Öyleyse sararıp solma sevgili salyangozum katıl n'olur dansa.

Olur mu, olmaz mı, olur mu, olmaz mı? katıl n'olur dansa.

Olur mu olmaz mı olur mu olmaz mı? katıl n'olur dansa.''

Alice şarkının nihayet bitmiş olmasından dolayı derin bir nefes alarak, "Teşekkür ederim, seyretmesi çok güzeldi," dedi. "Mezgitle ilgili şu acayip şarkı da öyle hoşuma gitti ki."

"Ha, mezgitten laf açılmışken," dedi Yalancı Su Kaplumbağası, "bu balıklar... tabii ki mezgit görmüşsündür."

“Evet,” dedi Alice, “Çoğunlukla yem...” diyecekken birden kendini toparladı.

“Yemin nerede olduğunu bilmiyorum,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası, “ama onları bu kadar çok gördüysen, tabii ki nasıl bir şey olduklarını bilirsin.”

“Öyle,” diye yanıtladı, Alice düşünceli düşünceli. “Kuyrukları ağızlarına sokuludur... üzerleri de ekmek kırıntısıyla kaplanır.”

“Kırıntı konusunda yanılıyorsun,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası. “Deniz tüm kırıntıları silip süpürür. Ama, doğru, kuyrukları ağızlarına *sokulu;* bunun nedeni de...” Burada Yalancı Su Kaplumbağası esneyip gözlerini kapatarak, “Nedenini de sen anlatıver,” dedi Crifon’a.

“Nedeni,” dedi Crifon. “Bunlar ıstakozlar gibi dansa katılmak isterler. Bu yüzden denize fırlatılırlar. Denize düşecekleri mesafe çok uzundur. Bu yüzden kuyruklarını sıkıca ağızlarına alırlar. Bir daha da ağızlarından çıkaramazlar. İşte bu yüzden.”

“Teşekkür ederim,” dedi Alice, “çok ilginç. Mezgit hakkında hiç bu kadar bilgim olmamıştı.”

“İstersen daha fazla bilgi verebilirim,” dedi Grifon. “Ona neden mezgit dendiğini biliyor musun?”

“Hiç düşünmedim doğrusu,” dedi Alice. “Neden?”

“Bak anlatayım sana. Önceleri adı bezgitmiş. İşsiz güçsüz bezgin bezgin dolaşır dururmuş dünya sularında, sonunda bundan bıkmış, gitmiş yerleşmiş Avrupa sularına. Başlamış ayakkabı işine. İşleri iyi gitmiş, çok da mesutmuş, adını da mestgit olarak değiştirmiş. Bu sonra zamanla mezgite dönüşmüş.”

Alice'in kafası allak bullak olmuştu. “Yani ayakkabı boyuyor, ayakkabı yapıyor öyle mi!” dedi şaşkın şaşkın.

“Tabii ki. Ya seninkiler nasıl böyle parlak?”

Alice, ayakkabılarına dönüp şöyle bir baktı ve cevap vermeden önce bir süre düşündü. “Boya ve cila sayesinde olsa gerek.”

“Suyun altındaki ayakkabılar da mezgit sayesinde böyle parlak, işte. Şimdi öğrendin mi?” dedi Grifon boğuk bir ses tonuyla.

“Peki oradaki ayakkabılar neden yapılır?” diye sordu Alice büyük bir şaşkınlık içinde.

“Pençe balığı ve kayış balığından tabii ki,” diye yanıtladı Grifon sabrı tükenmiş bir halde: “En alık balık bile bunu bilir.”

“Ben mezgitin yerinde olsaydım,” dedi aklı hâlâ şarkıda olan Alice, “domuz balığına derdim ki, ‘Geri çekil, lütfen. Bizimle olmanı istemiyoruz!’”

“Onu yanlarında götürmek zorundalar,” dedi Yalana Su Kaplumbağası. “Aklı başında hiçbir balık domuzsuz yola çıkmaz.”
“Gerçekten öyle mi?” dedi Alice hayretler içinde kalarak.

“Tabii ki öyle,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası. “Ola ki bana bir balık gelip yolculuğa çıkacağını söyleyecek olsa, ‘Hangi domuz ile?’ diye sorarım.”

“Omuz, yani omuzdaş ile demek istiyorsunuz galiba?” dedi Alice.

“Ağzımdan çıkan neyse kastettiğim de odur,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası gücenmiş bir ses tonuyla. Grifon ekledi, “Hadi, şimdi *senin* serüvenlerini dinleyelim.”

“Anlatırım, anlatmasına da... ama bu sabahtan başlayarak,” dedi Alice çekine çekine: “Düne gitmenin hiçbir anlamı yok, çünkü ben dün bambaşka biriydim.”

“Ne dediğini açıkla bakalım,” dedi Yalancı Su Kaplumbağası.

“Hayır, hayır! Önce serüvenlerin,” dedi Grifon sabırsızlıkla, ”Açıklamaların sonu hiç gelmez.”

Böylece, Alice Beyaz Tavşanı gördüğü o ilk andan başlayarak serüvenlerini anlatmaya koyuldu. İki yaratığın biri bir yandan diğeri öteki yandan Alice’e sokulup gözlerini ve ağızlarını *kocaman* açıp onu dinlemeye başladıkları anlarda kendini biraz gergin hissetti, ama gittikçe cesaretini toplamaya başladı. Dinleyicileri, Tırtıl’a okuduğu *‘Ko-cadın Wilfiam Baba,’* şiirinin olduğu bölüme gelinceye kadar onu pür dikkat dinlediler; ne zaman ki bu şiiri okumaya başladı, Yalana Su Kaplumbağası derin bir nefes alıp, “Bu çok tuhaf,” dedi.

“Bundan daha acayip bir şey olamaz dünyada,” dedi Grifon.

“Demek sözler ağzından farklı çıktı, ha!” dedi Yalancı Su Kaplumbağası düşünceli bir şekilde. “Şimdi başka bir şeyler okumasını istiyorum. Ona başlamasını söyle.” Yalancı Su Kaplumbağası, Grifon’un sanki Alice üzerinde bir otoritesi olduğunu düşünüyormuş gibi ona bakıyordu.

“Kalk ayağa ve ‘Bu Miskinin Sesidir’ şiirini oku,” dedi Grifon. “Bu yaratıklar da boyuna bana emirler yağdırıp, dersleri tekrarlatıyorlar,” diye geçirdi içinden Alice. “Şu an okulda olsam da olurdu.” Ne var ki,

kalkıp yine de şiiri okumaya başladı, ama kafası ıstakoz kadriliyle öyle bir allak bullaktı ki, ağzından çıkanları kulağı pek duymuyordu; şiir gerçekten de çok acayip bir hal almıştı:

"Istakozun sesi bu; duydum onun şöyle deyişini:

'Ne çok kızarttınız böyle beni, tatlandırmalıyım saçlarımı.'

Ördeğin düzeltmesi gibi gözka-paklarıyla kemerini düğmelerini O da düzeltir burnuyla, hem de dışa döndürür ayak parmaklarını.

Değmeyin keyfine kumlar tümden kuruduğunda Söyleyin ha, kim oluyor ki şu köpek balığı da!

Ne ki sular kabarıp da doluşunca köpek balıkları etrafa Titrek ve ürkek çıkar sesi pekala."

"Bu benim çocukluğumda söylediğimden çok farklı," dedi Grifon.

"Şey, ben de daha önce hiç duymamıştım," dedi Yalancı Su Kaplumbağası. "Ama saçmalığına diyecek yok doğrusu."

Alice, hiçbir şey demedi; başını avuçlarının içine alıp, acaba bir daha her şey normale dönecek mi diye kara kara düşünerek öylece oturdu.

"Şiiri açıklasaydın iyi olacaktı," dedi Yalancı Su Kaplumbağası.

"Açıklayamaz," dedi Grifon telaşla, "ikinci kıtaya geç."

"Ama şu ayak parmakları meselesi," diye ısrar etti Yalancı Su Kaplumbağası. "Nasıl oluyor da ayak parmaklarını burnuyla dışa döndürüyor?"

“Bu dansın ilk figürü,” dedi Alice, ama kendi kafası da fena halde karışmıştı, bir an önce konunun değişmesini istiyordu.

“İkinci kıtayla devam et,” diye tekrarladı Grifon. “Hani, ‘*Geçerken bahçesinden*’ diye başlıyor.”

Alice, ağzından çıkacak her şeyin yanlış olacağından emin olsa da, ona karşı gelmeyi göze alamadı ve titrek bir sesle devam etti:

“Geçerken bahçesinden, bir göz atıverdim içeriye

Bir Baykuş’la Panter nasıl bölüşüyor böreği diye

Alırken Panter yufkayı, sosu ve eti

Kaldı ziyafetten Baykuş’a tabağın dibi.

Hepten bittiğinde börek, lütfedilip de Baykuş’a

İzin verildi kibarca, attı kaşığını cebe o da.

Alırken Panter çatal bıçağı hırlaya hırlaya.

Ve bitiminde şölenin...”

“Bir taraftan açıklamasını vermedikten sonra, bütün bu saçmalıkları tekrarlamanın ne yararı var,” diye kesti şiiri Yalancı Su

Kaplumbağası. “Ömrümde insanın kafasını bu kadar karıştıran bir şey duymadım!”

“Evet, artık burada kessen iyi olacak,” dedi Grifon. Alice öyle bir rahatlamıştı ki, sormayın gitsin.

“Istakoz Kadrilinden bir figür daha gösterelim mi?” diye sordu Grifon. “Yoksa Yalancı Su Kaplumbağası şarkı mı söylesin?”

“Eğer o da istiyorsa, ne olur bir şarkı,” diye öyle bir atıldı ki Alice, Grifon biraz gücenerek, “Tabii, zevkler ve renkler tartışılmaz. Ona *Yalancı Kaplumbağa Çorbasını* söylesene dostum,” dedi.

Yalancı Su Kaplumbağası derinden bir iç çekip yer yer hıçkırıklarla boğulan sesiyle başladı şarkısını söylemeye.

“Nefis çorba, bol sebzeli ve besleyici

Bekliyor bizi tasta sıcacık öylece!

Kim eğilmez söyleyin, bu enfes çorbanın önünde?

Akşam çorbası, nefis çorba!

Akşam çorbası, nefis çorba!

Nefiiis Çorbaaa!

Nefiiis Çorbaaa!

Akşam çorbası
    Nefis, nefis çorba!

Nefis çorba! Kim bakar balığa,

Av etine, başka yemeklere ya da?

Uğruna tüm lezzetleri kim etmez kurba

Niki kuruşluk ah nefis çorba?

İki kurulşluk ah nefis çorba?

Nefiiis Çorbaaa!

Nefiiis Çorbaaa!

Akşam çorbası

Nefis, nefis çorba!"

"Nakarat," diye haykırdı Grifon; Yalancı Su Kaplumbağası tam tekrarlamaya başlamıştı ki, uzaklardan, "Mahkeme Başlıyooor!" diye bir çığlık koptu.

"Hadi!" dedi Grifon, Alice'in elinen tutup, şarkının bitmesini beklemeden yerinden fırladı.

"ne mahkemesi?" diye sordu Alice nefes nefese koşarken; ama Grifon, sadece "Hadi!" diyerek daha bir hızlanarak koşuyordu; bu sırada arkadan

meltemle gittikçe zayıflayarak gelen şu hüzünlü ezgi duyuluyordu:

“Ak-şaaam çooor-bası”

Nefis, nefis çorba!”

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Kim Çaldı Tatlı Çörekleri

Mahkeme salonuna vardıklarında, Kupa Kralı ve Kraliçesi'nin tahtlarına kurulup oturduklarını gördüler; bütün iskambil kâğıtlarıyla beraber binbir çeşit minik kuş ve yabani hayvandan oluşan büyük bir kalabalık etraflarını sarmıştı: Önlerinde zincire vurulmuş bir halde her iki yanında birer muhafızla Kupa Valesi duruyordu; Kra-Pın yanında da bir elinde borazanı, diğer elinde bir tomar parşömen kâğıdıyla Beyaz Tavşan yer alıyordu. Mahkemenin tam ortasında üzerinde kocaman bir tabak dolusu tatlı çöreğin olduğu bir masa vardı: çörekler o kadar leziz görünüyorlardı ki, onlara bakarken Alice'in ağzı sulandı, "Keşke şu duruşma çabuk bitse de ikram saati gelse!" diye düşündü Alice; ama pek öyle olacak gibi gözükmüyordu, böylece zaman geçsin diye etrafına bakınmaya başladı.

Alice daha önce hayatında hiç mahkeme görmemişti, ama kitaplardan okumuştu ve buradaki nerdeyse her şeyin adını bilmekten çok hoşnuttu. "Bu hâkim," dedi kendi kendine, "kocaman peruğundan belli."

Bu arada yeri gelmişken hâkim Kral'dı; tacını peruğu üzerine taktığından (bunu nasıl yaptığını görmek istiyorsanız, kitabın başındaki

resme bakın), halinden pek öyle rahatmış gibi görünmüyordu, yakışmadığı da kesindi.

"İşte bu da jüri locası," diye geçirdi aklından Alice, "şu on iki 'yaratık' da (jüri üyelerinin kimileri hayvan, kimileri de kuş olduğundan, bunlara 'yaratık' demek zorunda kalmıştı), galiba jüri üyesi." Bu son sözcükleri, kendinden son derece gurur duyarak birkaç kez yineledi; buna hakkı da vardı hani, kendi yaşıtı küçük kızlardan kaç tanesi bunların anlamını biliyordu. Hem, 'jüriciler' dese bile bir şey fark etmezdi.

On iki jüri üyesi taş tahtalar üzerine durmadan bir şeyler yazıyordu. "Bunlar ne yazıyor böyle?" diye fısıldadı Alice Crifon'a. "Daha duruşma başlamadı ki, bir şey yazsınlar."

"İsimlerini," diye fısıldadı Grifon Alice'in kulağına, "duruşma bitmeden isimlerini unutmaktan korkuyorlar."

Alice "Aptal şeyler!" diye sinirlenerek yüksek sesle söylenmeye başlamıştı ki, Beyaz Tavşan, "Mahkemede sessizlik!" diye

bağırdı; bunun üzerine hemencecik susuverdi; Kral da gözlüklerini takarak kim konuşuyor diye merakla etrafına bakındı.

Alice, jüri üyelerinin omuzları üzerinden bakıyormuş gibi, üyelerin hepsinin tahtalarına “aptal şeyler!” diye yazmakta olduklarını görebiliyordu; hattâ içlerinden birinin ‘aptal’ sözcüğünün nasıl yazıldığını bilmeyip, yanındakine sorduğu da gözünden kaçmamıştı. “Daha duruşma bitmeden tahtaları karman çorman olacak!” diye düşündü.

Jüri üyelerinden birinde gıcırdayarak yazan bir kalem vardı; tabii ki Alice bu sese hiç dayanamıyordu; mahkemeyi dolaşıp, üyenin tam arkasına geçerek, bir yolunu bulup kalemi elinden kapıverdi; bunu öyle hızlıca yaptı ki, zavallı jüri üyesi (O da Kertenkele Bili idi) kalemine ne olduğunu bir türlü anlayamadı; her tarafı arayıp tarayıp da bulamayınca bir parmağıyla yazmaya devam etmek zorunda kaldı; tabii ki bu şekilde yazması taş tahtada iz bırakmadığından pek yararlı olmadı.

“Mübaşir, suçlamayı oku!” dedi Kral.

Bunun üzerine, Beyaz Tavşan üç kez borazanını öttürüp elindeki parşömen kâğıdından şunları okudu...

“Kupa Kraliçesi tatlı çörekler yaptı

Bir yaz günüydü

Kupa Valesi çörekleri çaldı

Çok uzaklara götürdü!”

“Kararınızı verin,” dedi Kral jüriye.

“Daha değil, daha değil!” diye müdahale etti Tavşan telaşla.

“Bundan önce daha yapılacak çok iş var!”

“İlk tanığı çağırın,” dedi Kral; Beyaz Tavşan borazanını üç kez öttürüp, “ilk tanık!” diye bağırdı.

İlk tanık Şapkacı idi. Bir elinde çay fincanı, öbür elinde tereyağlı ekmeği ile içeri girdi. “Majesteleri, bunlarla içeri girdiğim için çok özür dilerim,” diye söze başladı. “Buraya çağrıldığımda daha çayımı bitirmemiştim de.”

“Çoktan bitirmen gerekirdi,” dedi Kral. “Ne zaman başladın?”

Şapkacı, kendisini mahkemeye kadar takip eden ve Fındık Fare-si’yle kol kola duran Mart Tavşam’na baktı. “Martın on dördü olsa gerekti,” dedi.

“On beşi,” dedi Mart Tavşanı.

“On altısıydı,” diye ekledi Fındık Faresi.

“Bunları yazın,” dedi Kral jüriye, jüri de bu üç tarihi hararetle taştahtalara yazıp toplayarak sonucu şilin ve peniye çevirdiler.

“Şapkanı çıkar,” dedi Kral Şapkacı’ya-

“Benim değil ki,” dedi Şapkacı.

“Çalıntı!” diye haykırdı Kral jüriye dönerek, onlar da bu gerçeği derhal kayda geçirdiler.

“Bunlar satmak için,” diye açıklama yaptı Şapkacı. “Hiçbirisi benim değil ki. Ben bir şapkacıyım.”

İşte tam o anda Kraliçe gözlüklerini taktı ve korkudan sapsarı kesilip yerinde kıpır kıpır eden Şapkacı’ya fena halde dik dik bakmaya başladı.

“Bildiklerini anlat,” dedi Kral, “ve böyle heyecanlanıp durma, yoksa derhal idam ettiririm seni”

Bu sözler tanığın yüreğine hiç de su serpmemişti; tedirgin tedirgin Kraliçe’ye bakıyor, sürekli ayak değiştiriyordu ve şaşkınlıktan, tereyağlı ekmeği ısıracağına çay fincanından kocaman bir parça dişleyiverdi.

Tam bu sırada Alice kendinde bir tuhaflık hissetti; ne olduğunu anlayıncaya değin epey bir afalladı. Yeniden büyümeye başlıyordu; ilk önce kalkıp mahkemeyi terk etmeyi geçirdi aklından, ama sonra sığabildiği sürece kalmaya karar verdi.

“Beni böyle sıkıştırmasan,” dedi yanında oturan Fındık Faresi. “Baksana, nefes alamıyorum.”

“Elimde değil,” dedi Alice mahcup bir şekilde. “Büyüyorum.”

“*Burada* büyümeye hakkın yok,” dedi Fındık Faresi.

“Saçmalama,” dedi Alice cesareti yerine gelerek. “Sen de büyüyorsun işte.”

“Evet, ama normal ölçülerde büyüyorum, senin gibi böyle acayip bir şekilde değil,” dedi Fındık Faresi. Sonra suratını asarak, kalkıp mahkemenin öbür tarafına geçti.

Bütün bunlar olup bitedursun, bu arada Kraliçe de gözünü Şapkacıdan hiç ayırmamıştı; Fındık Faresi'nin mahkemenin öbür tarafına geçtiği sırada, Kraliçe mahkemedeki görevlilerden birine seslenerek, "Son konserdeki şarkıcıların listesini getir bana!" dedi. Bunun üzerine biçare Şapkacı'yı öyle bir titreme tuttu ki, ayakkabıları ayağından fırlayıverdi.

"Bildiklerini anlat," dedi Kral öfkeli öfkeli, "yoksa seni idama mahkum edeceğim, heyecanın hiç umurumda değil."

"Ben zavallı yoksul bir adamım, Majesteleri," diye sözlerine başladı, Şapkacı titrek bir sesle. "... Çaya daha yeni başlamıştım... bir hafta ya olmuş ya olmamıştı... hem tereyağlı ekmek azalmaya başladığından hem de çay tepsisi gibisin parla-"

"Çay tepsisi gibi ne?" diye sordu Kral.

"Çayla başladı," dedi Şapkacı.

"Cümlenin öyle başladığım duydum!" dedi Kral sert bir şekilde. "Sen beni ahmak yerine mi koyuyorsun? Devam et!"

"Ben zavallı yoksul bir adamım," diye devam etti Şapkacı, "ondan sonra artık her şey parlar oldu... yalnız Mart Tavşanı dedi ki..."

"Demedim," diye lafa karıştı Mart Tavşanı aceleyle.

"Reddediyorum!" dedi Mart Tavşanı.

"Reddediyor," dedi Kral, "bu kısmı göz önünde bulundurmayın."

“Neyse, Fındık Faresi dedi ki...” diye devam ederken Şapkacı, acaba o da reddedecek mi diye dönüp etrafına kaygıyla baktı; ne ki Fındık Faresi derin uykuda olduğundan hiçbir şeyi reddetmedi.

“Bundan sonra,” diye devam etti Şapkacı, “biraz daha tereyağlı ekmek kestim...”

“Fındık Faresi ne demişti?” diye sordu jüriden birileri.

“İşte onu hatırlamıyorum,” dedi Şapkacı.

“Hatırlamalısın,” diye uyardı Kral, “yoksa idama mahkum olursun.”

Biçare Şapkacı, çay fincanını ve tereyağlı ekmeğini korkudan elinden yere düşürdü, sonra da diz çöküp, “Ben zavallı yoksul bir adamım, Majesteleri,” dedi.

“Sen, *çok* zavallı bir *konuşmacısın,”* dedi Kral.

İşte bu sırada kobaylardan biri bir alkıştır tutturdu, ama mahkeme görevlileri tarafından derhal bastırıldı. (Bu, anlaşılması oldukça zor bir sözcük olduğundan, size bunun nasıl yapıldığını anlatayım. Ağzı kalın bir iple bağlanan branda bezinden kocaman bir torbaları vardı; kobayları baş aşağı bu torbanın içine soktular, sonra da üzerine bir güzel oturdular.)

“İşte, bak bunu gördüğüme sevindim,” diye düşündü Alice. “Gazetelerde hep okuyorum, ‘Duruşmanın sonunda alkışlamaya kalkışanlar oldu, mahkeme görevlileri tarafından derhal bastırıldılar,’ diye yazıyorlar. Bunun ne demek olduğunu şimdiye kadar bir türlü anlayamamıştım.”

“Bildiklerinin hepsi bu kadarsa, o zaman aşağıya in,” diye devam etti Kral.

“Bundan daha aşağıya inemem,” dedi, Şapkacı, “zaten yerdeyim.”

“O zaman *oturabilirsin,”* diye karşılık verdi Kral.

Bu sırada bir başka kobay alkışlamaya başladı ve tabii ki hemen bastırıldı.

“Ha! İşte kobayların işi tamam!” diye düşündü Alice. “Şimdi artık her şey yoluna girecek.”

Şapkacı, şarkıcıların listesini okuyan Kraliçe’ye dönüp tedirgin tedirgin bakarken, “Çayımı bitirseydim,” dedi.

“Gidebilirsin,” dedi Kral; bunun üzerine Şapkacı, ayakkabılarını bile giymeden aceleyle mahkemeden ayrıldı.

“... dışarıda uçurun kellesini,” dedi Kraliçe askerlerden birine, ne var ki, daha asker kapıya varmadan, Şapkacı çoktan sırra kadem basmıştı.

“Bir sonraki tanık!” dedi Kral.

Bir sonraki tanık Düşes’in aşçısıydı. Elinde biber kutusu vardı; Alice, o daha mahkemeden içeri girmeden, kapının yanındakilerin bir anda hapşırmaya başlamasından, gelenin kim olduğunu tahmin etmişti.

“Bildiklerini anlat,” dedi Kral.

“Anlatmayacağım.”

Kral, ne yapacağını bilmemenin verdiği endişeli bir yüz ifadesiyle Beyaz Tavşan’a baktı, o da alçak sesle Kral’a, “Majesteleri, bu tanığı siz sorguya çekmelisiniz,” dedi.

“Ne yapalım, gerekiyorsa yaparız,” dedi Kral üzgün üzgün, sonra kollarını kavuşturdu, gözlerini kısıp kaşlarını çatarak boğuk bir ses tonuyla, “Çörek neden yapılır?” diye sordu.

“Çoğunlukla biberden,” dedi aşçı.

“Şeker pekmezinden,” dedi arkadan gelen uykulu bir ses.

“Şu Fındık Faresi’ni yakalayın,” diye bir çığlık kopardı Kraliçe. “Kesin kellesini! Atın mahkemeden dışarı! Bastırın! Çimdikleyin! Yolun bıyıklarını!”

Fındık Faresi'ni dışarı atma sırasında bir kargaşadır sürüp gitti, yeniden yerlerine oturduklarında da aşçı çoktan ortadan kaybolmuştu.

"Boş verin," dedi Kral, çok rahatlamış bir şekilde. "Sonraki tanığı çağırın." Kraliçe'ye dönüp alçak sesle, "Hayatım, bunu da sen sorguya çekiver. Başıma ağrılar girdi!" dedi.

Alice bir yandan Beyaz Tavşan'ın beceriksizce listeyi gözden geçirişine bakarken, bir sonraki tanığın nasıl bir şey olduğunu çok merak ediyordu. "Ne de olsa, daha doğru dürüst ifade veren çıkmadı," dedi kendi kendine. Beyaz Tavşan'ın ağzından kulakları yırtan tiz bir sesle 'Alice' ismi çıktığı anda, artık ondaki şaşkınlığı varın siz hayal edin.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Alice'in Tanıklığı

Alice, son birkaç dakikada ne kadar büyüdüğünü o anın telaşı içinde unutarak, "Burada!" diye bağırdı ve öyle bir aceleyle yerinden fırladı ki, eteğinin kenarları jüri locasına hafifçe takılınca, bütün jüri üyeleri tepe taklak aşağıdaki kalabalığın üzerine düştü, sonra da öylece sere serpe kendilerini yerde buldular; bu olay Alice'in aklına bir hafta önce kazara düşürüp kırdığı kırmızı balık fanusunu getirdi.

"Ay, çok *affedersiniz*!" diye haykırdı Alice dehşet içinde, olabildiğince çabuk onları alıp yerlerine koymaya başladı, balık kazası aklından hiç çıkmadığından, onları hemen toplayıp localarına geri koymasa, öleceklermiş gibi geliyordu ona.

"Bütün jüri üyeleri düzgün bir şekilde yerlerine konmadıkça, bu dava devam edemez," dedi Kral ciddi bir şekilde. *"Hepsi"* diye üzerine bastıra bastıra tekrarlarken Alice'e dik dik bakıyordu.

Alice, jüri locasına bakınca o telaşla Kertenkele'yi baş aşağı koyduğunu fark etti; zavallı minik şey, herhalde zor hareket edebildiğinden olsa gerek, kuyruğunu kederli kederli sallayıp duruyordu.

Onu hemen alıp yerine doğru dürüst bir şekilde oturttu; "aslında bunun çok da bir önemi yok," dedi kendi kendine, "galiba bu mahkemede böyle otursan da olur, öyle otursan da olur."

Jüri üyeleri, devrilmelerinin şaşkınlığından birazcık sıyrılıp, taş tahtalarıyla kalemleri ellerine tutuşturulur tutuşturulmaz var güçleriyle olayın öyküsünü yazmaya koyuldular; ne ki Kertenkele ağzı bir karış havada, gözünü mahkemenin tavanına dikip bakmaktan öte pek bir şey yapacak durumda değil gibiydi.

"Bu işle ilgili ne biliyorsun," dedi Kral Alice'e.

"Hiçbir şey," dedi Alice.

"Hiçbir şey mi?" diye ısrar etti Kral.

"Hiçbir şey," dedi Alice.

"Bu önemli," dedi Kral jüriye dönerek. Jüri üyeleri taş tahtalarına tam da bunu yazmaya başlamışlardı ki, Beyaz Tavşan araya girdi: "Tabii ki Majesteleri önemsiz demek istedi," dedi oldukça saygılı bir ses tonuyla, ama konuştuğu sırada da kaş çatıp surat etmekten geri durmadı.

"Tabii ki *önemsiz* demek istedim," dedi Kral apar topar ve kendi kendine yavaşça, "önemli... önemsiz... önemli... önemsiz..." diye tekrarlamaya başladı; sanki kulağa hangisinin hoş geldiğini anlamak ister gibiydi.

Kimi jüri üyeleri 'önemli,' kimi jüri üyeleri 'önemsiz' diye yazdı. Alice, yukarıdan taş tahtalar üzerinden görebildiğinden ne yazdıklarını fark edebiliyordu; "aman, çok da önemli değil," diye düşündü.

Tam bu sırada bir süredir hararetle kendi not defterine bir şeyler yazıp duran Kral, "Sessizlik!" diye bağırıp, ardından da şunları okudu: "Madde 42: Boyu *bir milden daha uzan olanlar mahkemeyi terk etmelidir."*

Herkes dönüp Alice'e baktı.

"Benim boyum bir mil değil ki," dedi Alice.

"Hayır öyle," dedi Kral.

"Boyun nerdeyse iki mil," diye ekledi Kraliçe.

"Peki, isterse öyle olsun, gitmeyeceğim işte," dedi Alice. "Üstelik bu, öyle bilinen bir yasa da değil: bunu şimdi siz uydurdunuz."
"Bu kitaptaki en eski yasa," dedi Kral.

"O zaman, Madde i olmalıydı," dedi Alice.
Kral sapsarı kesilip, telaşla defterini kapatıverdi. "Kararınızı verin," dedi jüriye, kısık titrek bir ses tonuyla.

"Lütfen, Majesteleri daha başka deliller var," dedi Beyaz Tavşan aceleyle fırlayarak: "İşte bu kâğıt daha yeni bulundu."

"İçinde ne var?" dedi Kraliçe.

"Daha açmadım," dedi Beyaz Tavşan, "fakat öyle gözüküyor ki, bu mektup tutuklunun... birilerine yazdığı bir mektup."

"Tabii ki birilerine yazılmış olmalı," dedi Kral, "hiç kimseye yazılmamış olması olağandışı olurdu, öyle di mi?"

“Kimin adresine?” diye sordu, jüri üyelerinden biri.

“Adres yok,” dedi Beyaz Tavşan. “Doğrusu dışında hiçbir şey yazılı değil.” Konuştuğu sırada kâğıdı açtı, “Üstelik bu bir mektup bile değil, sadece bir manzume.”

“Tutuklunun el yazısıyla mı yazılmış?” diye sordu bir başka jüri üyesi.

“Hayır,” dedi Beyaz Tavşan, “işin hayret edilecek yanı da bu ya.” (Bütün jüri üyeleri şaşkın bir yüz ifadesi takınmışlardı.)

“Başka birinin el yazısını taklit etmiş olmalı,” dedi Kral. (Bütün jüri üyelerinin yüzleri ışıl ışıl olmuştu yeniden.)

“Lütfen Majesteleri,” dedi Kupa Valesi, “bunu ben yazmadım. Benim yazdığımı da kimse ispat edemez: Altında hiçbir imza yok.”

“İmzalamadıysan,” dedi Kral, “bu daha da kötü ya. Kimi kötü niyetlerin *olmalı,* yoksa dürüst bir insan gibi altına imzanı atardın.”

Bunun üzerine bütün mahkemeden bir alkış koptu: KraPın o gün söylediği tek akıllıca şey buydu.”

“Bu da suçunun bir *ispatıdır,”* dedi Kraliçe.

“Bu hiçbir şeyi ispatlamaz,” dedi Alice. “Daha şiirin ne hakkında olduğunu bile bilmiyorsunuz!”

“Okusun,” dedi Kral.

Beyaz Tavşan gözlüklerini taktı, “Nereden başlayayım Majesteleri?” diye sordu.

“Başından başla,” dedi Kral ciddi bir şekilde, “sonuna varıncaya kadar devam et, bitince dur.”

Beyaz Tavşan’ın okuduğu dizeler de işte şunlardı:

“Dediler ki gitmişsin o hanıma

Söz etmişsin benden o beye de:

Övgüler yağdırmış hanım bana

Ama demiş yüzemez de.

Gitmediğimi haber etmiş bey onlara

(E biliyoruz, doğru bu zaten):
Ola ki hanım meseleyi zorlarsa

Ne olacak o zaman halin?

Verdim hanıma bir tane, vermiş onlar da beye İki tane

Sen de verdin bize üç belki daha fazla

O zaman döndüler sana, yüz çevirip beye

Gerçi daha önce hepsi benim olsa da.

Ben ya da hanım bir ihtimalle

Bulaşırsak şayet bu meseleye

Bey güveniyor senin onları salıvereceğine

Salıverdiğin gibi bizleri de.

Düşüncem şuydu ki, derhal

(Tutulmadan hanım bu öfke nöbetine)

Sendin dikilen o engel

Beyin, bizlerin ve onun arasına.

Bilmesin bey en çok onları sevdiğini hanımın

Öyle kalsın sonsuza dek bu giz

Olmasın sakın başkalarının

Sade şenle ben bilelim, ikimiz.

"Bu şu ana değin elde ettiğimiz en önemli kanıt," dedi Kral ellerini ovuşturarak; "o halde şimdi jürinin..."

"Jüriden biri bunu açıklayabilirse," dedi Alice (son birkaç dakikada öyle büyümüştü ki, Kral'ın sözünü kesmekten hiç korkmuyordu), "ona altı peni vereceğim. Bunda zerre kadar anlam olmadığına adım gibi eminim."

Bütün jüri üyeleri taş tahtalarına şöyle yazdılar: "Kız, bunda zerre kadar anlam olduğuna inanmıyor." Ne var ki hiçbiri de kâğıttaki rıi açıklamaya kalkışmadı.

"Bunda bir anlam yoksa," dedi Kral, "iyi ya işte, bu bizi anlam arama zahmetinden kurtaracak. Fakat yine de bana öyle geliyor ki," diye devam etti Kral, bu arada manzumeyi dizlerinin üzerine koyup tek gözle incelemeye başlamıştı. "Kimi anlamlar çıkarılabilir... '*Ama demiş yüzemez de...*' Sen yüzmesini bilmiyorsun, değil mi?" diye sordu Kupa Valesi'ne dönerek.

Kupa Valesi kederli kederli başını salladı, "Yüzebilecek bir halim mi var," dedi. (Tepeden tırnağa kartondan yapıldığından öyle bir hali olmadığı kesindi.)

"Buraya kadar tamam," dedi Kral, kendi kendine dizeler üzerinde mırıldanarak devam etti: "'E *biliyoruz, doğru bu zaten...'* Bunu tabii ki jüri söylüyor... *'Verdim hanıma bir tane, vermiş onlar da beye iki tane...'* Bak sen, işte burası da çöreklerle ne yaptığını anlatıyor olmalı."

"Ama şöyle de diyor: *'O zaman döndüler sana yüz çevirip beye,'"* dedi Alice.

"Tamam, işte buradalar ya!" dedi Kral zafer kazanmışçasına masanın üstündeki çörekleri işaret ederek. "*Bundan* daha açık hiçbir şey olamaz. Sonra bakın... *'Tutulmadan hanım bu öfke nöbetine...'* Sevgilim, söyle sen hiç öfke nöbetine tutuldun mu?" dedi Kraliçe'ye dönerek.

"Asla!" dedi Kraliçe hiddetle ve mürekkep hokkasını kaptığı gibi fırlatıverdi Kertenkele'ye. (Zavallı Kertenkele Bili, hiç iz bırakmadığını görünce, tek parmağıyla taş tahtasına yazı yazmayı bırakmıştı; ama o anda fırsat bu fırsat deyip tekrar yazmaya başladı, kuruyana kadar yüzünden akan mürekkebi kullandı.)

"O halde, bu öfke nöbeti bölümüyle senin ilgin yok," derken Kral, dönüp mahkemeye gülümsedi. Ortalığa bir ölüm sessizliği çöktü.

"Bu bir şaka!" dedi Kral küsmüş gibi ve herkes gülmeye başladı. "O halde jüri kararını versin," dedi Kral, o gün belki yirminci kez aynı şeyi söyleyerek.

"Yok, Yok!" dedi Kraliçe. "Önce mahkum edilsin, sonra hüküm verilsin."

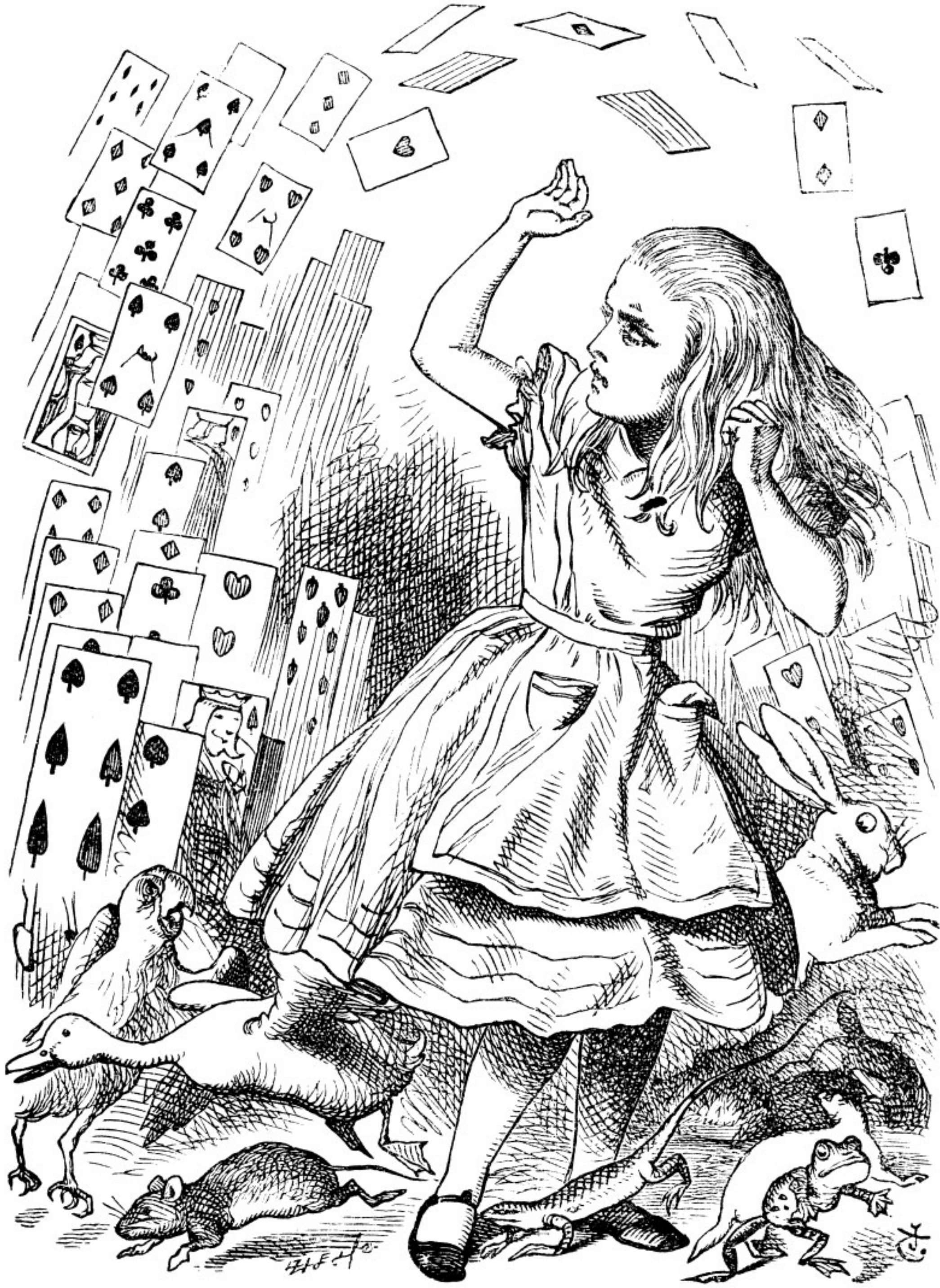
“Ne abuk sabuk bir şey bu,” diye bağırdı Alice. “Önce mahkum edilecekmiş!”

“Kapa çeneni!” dedi Kraliçe, öfkeden kıpkırmızı kesilerek.
“Kapamayacağım, işte!” dedi Alice.

“Kafası uçurula!” diye avazı çıktığınca bağırdı Kraliçe. Hiç kimse yerinden kıpırdamadı.

“Kim takar seni?” dedi Alice (o anda tam da eski boyuna gelmişti), “Bir deste kâğıttan başka nesiniz, söyleyin.”

İşte tam o anda bu bir deste iskambil kâğıdı havalanıp, üstüne üstüne uçmaya başladı; Alice biraz korkudan biraz da öfkeden minik bir çığlık koparարak onları başından defetmeye çalıştığı sırada, bir anda baktı ki ırmağın kıyısında ablasının kucağında uzanmış yatıyordu; ablası ise rüzgardan uçuşup gelen kuru yaprakları Alice’in yüzünden eliyle usulca itiyordu.

"Alice, tatlım uyan! Ne kadar çok uyudun böyle!"

“Of, öyle tuhaf bir rüya gördüm ki,” dedi Alice ve şu okuduğunuz garip serüvenlerini aklında kaldığınca ablasına anlattı.

Bitirdiğinde ablası onu öptü ve “Gerçekten de tuhaf bir düşmüş, tatlım. Neyse, şimdi koş da çayını iç. Vakit bir hayli geçti,” dedi. Bunun üzerine Alice yerinden fırlayıp koşmaya başladı, bir yandan da elbette ne şaşılası bir düş gördüğünü düşünüyordu.

***

Ablası ise, Alice'in bıraktığı yerde elini yüzüne dayamış öylece oturup batan güneşi seyrederken, minik Alice’i ve tüm o şaşılası serüvenlerini düşünüyordu; derken o da kendince bir düşe daldı...

Önce küçük Alice’i gördü düşünde; minicik ellerini yine dizlerinde kenetlemiş, ışıl ışıl meraklı gözleriyle ona bakıyordu... her bir ayrıntılı tonlamasına varıncaya değin Alice’in sesini duyabiliyordu; sürekli uçuşarak gözlerine giren saçlarından kurtulmak için başını silkişini görebiliyordu... orada öylece hareketsiz bütün bunları dinlerken ya da dinliyor gözükürken birdenbire kı? kardeşinin düşünde gördüğü o tuhaf yaratıklar beliriverdi etrafında.

Beyaz Tavşan telaşla giderken, ayağının altındaki upuzun otlar hışırdadı... Korkak Fare biraz ötedeki gölcükten geçerken suyu şıpırdattı... Mart Tavşanı ve arkadaşlarının hiç bitmeyen yemeklerini yedikleri sırada fincanlardan çıkan çın çm sesleriyle beraber, Kraliçe’nin bahtsız konuklarını idama mahkum eden kulakları tırmalayıcı o tiz sesi geliyordu kulağına... Tabak çanak şangırtıları arasında domuz bebek, Düşes'in dizlerinde yine hapşırıyordu... Ve bir kez daha Grifon’un feryatları, Kertenkele’nin kaleminin taş tahtada çıkarttığı gıcırtılar, bastırılan kobayların zar zor nefes alışveriş sesleri ortalığı kaplıyor, zavallı Yalancı Su Kaplumbağasının uzaklardan gelen hıçkırıklarına karışıyordu.

Ablası, gözleri kapalı öylece oturuyor ve gözlerini açıp hayatın o sıkıcı gerçekliğine dönmekten başka çaresi olmadığını bile

bile Harikalar Diyarında olduğuna inanmak istiyordu... Oysa biliyordu ki çimenlerin hışırdaması yalnızca rüzgardandı; gölcükteki dalga-(anmalar bir o yana bir bu yana sallanan sazlardandı; çın çın fincan sesleri koyunların zillerinden çıkan şıngırtı sesiydi... Krali-çe'nin tiz çığlıkları çoban çocuğun sesiydi aslında... bebeğin hapşırması, Grifon'un feryadı ve tüm diğer tuhaf sesler (biliyordu ki) faal bir çiftliğin gürültü patırtısından ibaretti... ve Yalancı Su Kap-lumbağası'nın hıçkırıklarının yerini inek böğürtüleri alacaktı.

Ve nihayet, küçük kardeşinin büyüyüp ilerde kendisi gibi yetişkin bir kadın olacağını getirdi gözünün önüne. Olgunluk çağlarında bile, çocukluğundaki o saf ve sevgi dolu kalbini koruyacağını; etrafına başka küçükleri toplayıp onlara pek çok tuhaf öykü, hattâ belki yıllar öncesinin Harikalar Diyarı düşünü anlatıp, çocukların gözlerini parlatarak meraklı bakışlarla dolduracağını; kendi küçüklüğünü ve mutlu yaz günlerini hatırlayarak, o çocukların saf dertleriyle dertlenip, saf sevinçleriyle sevineceğini düşündü.

AYNADAN İÇERİ

ve Alice'in Gördükleri

Lewis Carroll

AYNADAN İÇERİ

ve Alice'in Gördükleri

Çeviren

Kıymet Erzincan Kına

Oyundaki Kişiler

(oyunun başlamasından önceki dizilimleriyle)

BEYAZLAR KIZILLAR

ANA TAŞLAR

PİYONLAR

Tumbadik

Papatya

Tekboynuz

Hart Havşanı

Koyun

İstiridye

B. Kraliçe

‘Zambak’

B. Kral

Alageyik Yavrusu

Yaşlı Adam

İstiridye

B. Şövalye

Hapkacı

Tumbadız

Papatya

PİYONLAR

ANA TAŞLAR

Papatya

Yumurta Adam

Ulak

Dülger

.

İstiridye

Mors

Pars Zambağı

K. Kraliçe

Gül

K. Kral

İstiridye

Karga

Kurbağa

K. Şövalye

Papatya

Aslan

KIRMIZI

Beyaz Piyon (Alice) oynar, on bir hamlede kazanır

1 Kızıl Kraliçe, Kral'ın Kalesi'nin dördüncü karesine ilerler, (sayfa 168)

2 Beyaz Kraliçe, Kraliçe'nin Piskoposu'nun dördüncü karesine ilerler (şalın ardından), (sayfa 177)

3 Beyaz Kraliçe Kraliçe'nin Piskoposu'nun beşinci karesine ilerler (koyun olur) (sayfa 203)

4 Beyaz Kraliçe Kral'ın Piskoposu'nun sekizinci karesine ilerler (rafa yumurta bırakır) (sayfa 208).

5 Beyaz Kraliçe Kraliçe'nin Piskoposu'nun sekizinci karesine ilerler (Kızıl Şövalye'den kaçarak) (sayfa 230)

6 Kızıl Şövalye Kral'ın ikinci karesine ilerler (şah çeker) (sayfa 234)

7 Beyaz Şövalye Kral'ın Piskoposu'nun beşinci karesine ilerler (sayfa 249)

1 Kızıl Kraliçe, Kral'ın Kalesi'nin dördüncü karesine ilerler. (sayfa 168)

2 Beyaz Kraliçe Kraliçe'nin Piskoposu'nun beşinci karesine ilerler (koyun olur) (sayfa 203)

8 Kızıl Kraliçe Kral'ın karesine ilerler (sınav) (sayfa 251)

9 Kraliçe'nin sarayı (sayfa 238)

10 Beyaz Kraliçe Kraliçe'nin Kalesi'nin altıncı karesine ilerler (çorba) (sayfa 265)

Önsöz

Bir önceki sayfada verilen satranç problemi bazı okurlarımın kafasını karıştırdığından, şu açıklamayı yapmalıyım ki, *hamleler* dikkate alındığında problemin doğru çözümü vardır. Kızıl ve Be-yaz'ın hamlelerini sırayla yapmaları kuralına belki de beklenildiği oranda katı bir şekilde uyulmamakta ve üç Kraliçe'nin 'rok yapması' saraya girdiklerini söylemenin bir yolundan ibaret, ama altıncı hamlede Beyaz Kral'a 'Şah çekilmesi'nin, yedinci hamlede Kızıl Şövalye'nin alınmasının ve Kızıl Kral'ın en sonunda 'mat edil-mesi'nin, yönlendirmelere uygun biçimde, taşları yerleştirip oyunu oynama zahmetine katlanacak herkes tarafından oyunun kurallarına tam anlamıyla uygun olduğu görülecektir.

Noel, 1896

Sen saf bulutsuz yüzlü çocuk

Mucizenin düş gören gözleri!

Nasıl da geçti günler uçarak

Ayırdılar yarı ömür bizleri.

Olsun, o sevimli gülüşün yok mu ya

Dolu dolu sevgi yağdıracak bu masala.

O güneşli yüzünü hiç görmedim,

Duymadım gümüşten kahkahanı da;

Olmayacak bundan sonra yerim

Senin o gencecik ömründe…

Yeter ki kulaklarını kapatmayasın

Dinlerken masalımı bir an olsun.

Çok eskilerde başlayan bir masaldı bu,
Yaz güneşinin parıl parıl parladığı günlerde…
Zamanla uyumlu basit bir ezgiydi bu
Küreklerimizin ritminde…
Hâlâ belleklerimizde yankıları,
"Unut" dese de o kıskanç yıllar.

Gel, kulak ver önce korkuya,
Dinle acı dolu haberini.
Çağıracak sevimsiz bir yatağa,
Hüzünlü bir bakireyi.
Biz de tatlım, çocuğuz işte biraz büyükçe,
Sinirleniriz uyku saatimiz yaklaştıkça.

Dışarıda, buz var, kör edici kar,

Fırtınaların, rüzgârların gelgit çılgınlığı.

İçerde, bir ateş ki kor

Ve çocukluğun sevinç yuvası.

Büyülü sözler can verecek sana

Kulak asma rüzgârın ulumalarına.

Bir ah edişin gölgesi

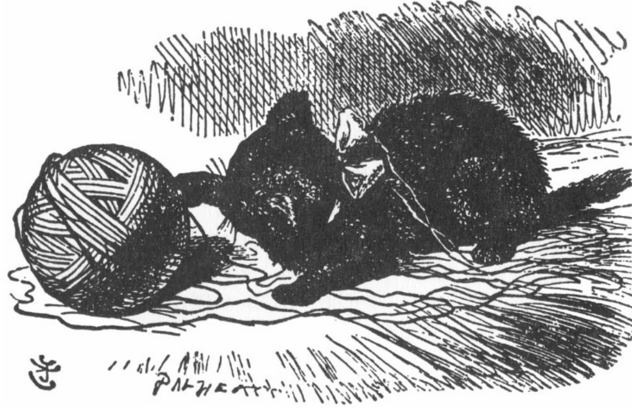
Yansıyacak belki bütün bir masalda

Geçip gittiğinden "o mesut yaz günleri"

Yitip gittiğinden yazın ihtişamı da.

Değemeyecek o belalı soluğu yine de

Masalımızın şu değme keyfîne.

BİRİNCİ BÖLÜM

Ayna Evi

Kesin olan bir şey vardı ki; o da yavru *beyaz* kedinin bu işle bir ilgisi yoktu, ne varsa hepsi yavru kara kedinin başının altından çıkıyordu. Öyle ya, beyaz yavru son on beş dakikadır yaşlı kediye yüzünü yalatarak temizletiyordu (cüssesine göre buna iyi de dayanıyordu, hani); işte gördüğünüz gibi, beyaz kedinin bu yaramazlığın içinde olmasına *imkân yoktu.*

Dinah'ın yavrularının yüzlerini temizleyişine gelince: İlk önce, zavallı yavruyu bir patisiyle kulağından tutup yere yatırıyordu; ardından da diğer patisiyle tersten, burnundan başlayarak yüzünü baştan sona

siliyordu; bu nedenle demin de dediğim gibi şu anda Dinah'ın beyaz yavrusuyla çetin bir işi vardı, yavru da kıpırdamak-sızın öylece uzanmış mırlamaya çalışıyordu... tabii ki bütün bunların kendi iyiliği için olduğunu biliyordu.

Ama yavru kara kedinin işi, ikindi vakti erkenden bitmişti; işte bu yüzden, Alice'in köşedeki büyük koltukta yarı uyuklayıp yarı kendi kendine konuşarak kıvrılıp oturduğu bir sırada, yavru kara kedi, Alice'in sarmak için onca uğraştığı yün yumağıyla, yani en sevdiği oyuncakla numaradan boğuşuyor, ordan oraya yuvarlıyordu, sonunda yumak tamamen çözülmüştü. İşte orada şömine önündeki kilimde kendi kuyruğunun peşinde koşuşturan yavrunun yanında bütün o düğüm ve dolaşıklıklar da ortalığa saçılmış haldeydi.

“Seni minik şeytan, seni!” diye haykırdı Alice, sonra da yavruyu yakalayıp bunun ayıp bir davranış olduğunu anlaması için ufacık bir öpücük kondurdu yanağına. “Aslında, Dinah'ın sana uslu durmayı öğretmesi gerekirdi! Dinah, bunu yapman gerekirdi, biliyorsun!” diye ekledi Alice yaşlı kediye dönüp sitemle, olabildiğince küsmüşçesine konuşarak... sonra da yavruyu ve yumağı yanına alarak tırmanıp yeniden koltuğa çıktı ve başladı yumağını tekrardan sarmaya. Ne ki kâh kendi kendisiyle kâh da yavru kediyle konuştuğundan pek hızlı değildi. Pisi, yumağı nasıl sardığını izliyor numarası yaparak ağırbaşlıca çıkıp Alice'in dizlerine oturdu, yer yer de tek patisini uzatıp usulca yumağa dokunuyordu, sanki elinden gelecek olsa yardım etmekten çok hoşlanacakmışçasına.

“Pisi, yarın ne biliyor musun?” diye konuşmaya başladı Alice. “Beraber üst katta camdan bakmış olsaydık, ne olduğunu tahmin edebilirdin... Ne yazık ki o zaman Dinah seni yalayıp temizliyordu. Camdan şenlik ateşi için odun toplayan oğlanlara bakıyordum... Bunun için bir sürü odun gerekiyor Pisi. Ama hava çok soğuktu, kar da öyle lapa lapa yağıyordu ki, çocuklar oradan ayrılmak zorunda kaldılar. Neyse, Pisi boş ver bunları. Yarın gidip şenlik ateşini birlikte görürüz.” İşte Alice tam bu sırada sırf nasıl göründüğünü merak

ettiği için yumağın ipinden yavrunun boğazına iki üç kez doladı; bu da yeni bir itişip kakışmaya yol açtı, öyle ki yumak yeniden yere yuvarlandı ve metrelercesi tekrar açıldı.

"Biliyor musun, çok kızdım sana Pisi," diye devam etti Alice, tekrar koltuğa yerleştiklerinde. "Bütün bu yaramazlıklarını görünce, neredeyse camı açıp seni dışarı karın içine atacaktım! Bunu hakediyordun

üstelik, seni küçük sevimli yaramaz! Kendini nasıl savunacaksın bakalım?" Sonra da, "Beni rahatsız etme, artık!" diye devam etti, parmağını havaya kaldırıp sallayarak. "Bütün yaptıklarını bir bir sıralayayım sana şimdi. Birincisi: Bu sabah, Dinah yüzünü temizlediği sırada iki kez ciyakladın. Bunu inkâr edemezsin, kendi kulağımla duydum! Buna ne diyorsun?" (Yavru kedi sanki konuşuyormuş gibi ona cevap vererek) "Patisi gözüne mi girdi? Peki, ama gözünü kapamadığın *için* bu da *senin* hatan... Gözlerini sıkı sıkı yummuş olsaydın, bu başına gelmezdi. Tamam, şimdi daha başka özürler bulma da, beni dinle! İkincisi: Ben, tam Kar Tanesi'nin önüne süt kâsesini koyduğum sırada, onu kuyruğundan çektin! Ne, susamış miydin? Onun susamadığını nereden biliyorsun? Üçüncü olarak da: Ben başka tarafa bakarken yumağı tel tel açtın!

"İşte bunlar senin üç hatan Pisi ve hiçbirinden dolayı cezalandırılmadın daha. Bütün cezalarını gelecek Çarşambaya saklıyorum... Diyelim ki benim cezalarımın hepsini biriktirmişler!" diye devam etti, yavru kediyle konuşmaktan çok kendi kendisiyle konuşarak. "Yıl sonunda ne *yaparlardı?* O gün geldiğinde belki de hapishaneye postaianırdım. Ya da... bir bakalım... diyelim ki her bir cezanın karşılığında bir akşam yemeği yemeyeceksin: o halde o şanssız gün gelip çattığında bir defada elli akşam yemeğinden olacağım demektir! Neyse, *bunu* çok da umursamamalıyım! Zaten elli yemeği birden yemektense, bu cezayı kat be kat tercih ederim.

"Pencereye çarpan kar sesini duyuyor musun, Pisi? Ne kadar da hoş ve yumuşacık! Sanki birileri dışarıdan camı Öpüyor. Kar, ağaçlarla tarlaları bu kadar çok mu *seviyor* ki, böyle usul usul öpüyor onları? Sonra, hani biliyorsun ya, beyaz bir yorganla sıkı sıkı örtüyor onları ve belki de diyor ki, 'Yaz yeniden gelinceye değin, uyuyun, canlarım.' Onlar da yaz gelip de uyandıklarında, Pisi, kendilerini boydan boya yeşille beziyorlar ve her rüzgar estiğinde de dans ediyorlar... Ah bu çok güzel bir şey!" diye bir çığlık kopardı Alice, alkışlamak üzere elindeki yün yumağı bırakarak. "Bunun gerçek olmasını ne çok *isterdim!* Eminim ki, sonbaharda yapraklar sararmaya başladığında, ormanların uykusu geliyordur.

“Pisi, sen satranç oynayabilir misin? Ama böyle gülme tatlım, bunu ciddi ciddi soruyorum sana. Çünkü az önce biz oynarken, sanki oyunu biliyormuşsun gibi seyrediyordun ve ‘Şah!’ dediğimde, mırladın! Doğrusu, güze! bir mat pozisyonuydu; taşlarımın arasından kıvrılarak gelen o iğrenç Şövalye olmasaydı, gerçekten ben kazanmış olabilirdim. Canım Pisim, diyelim ki...” işte burada size Alice’in o çok sevdiği deyim, ‘Diyelim ki’ ile başlayan cümlelerinin keşke yarısını söyleyebilseydim. Daha evvelki gündü, ablasıyla uzun uzadıya bir tartışmaya girmişti... bütün tartışma, ‘Diyelim ki krallar ve kraliçeleriz,’ ile başlayan cümle yüzün-dendi; çok gerçekçi biri olan ablası, öyle olamayacaklarını ileri sürmüştü, çünkü topu topu iki kişiydiler; en sonunda Alice demişti ki, “Tamam o zaman, sen onlardan biri *olabilirsin, ben de* geri kalanlarını olurum.” Bir keresinde de yaşlı dadısının kulağına aniden, “Dadıcığım! Diyelim ki ben aç bir sırtlanım, sen de bir kemik!” diye bağırarak onu epeyce korkutmuştu.

Neyse, bunlar bizi Alice’in yavru kediye yaptığı konuşmadan gittikçe uzaklaştırıyor. “Pisi, diyelim ki, sen Kızıl Kraliçe’sin. Hani, oturup da kollarını birbirine kavuşturacak olsan, tıpkı ona benziyorsun. Şimdi hadi bir dene tatlım.” Alice, Kızıl Kraliçe’yi masadan aldı, model olsun diye yavru kedinin önüne koydu: Ne var ki, Alice’in dediğine bakılırsa, yavru kedi esasında başarısız olmuştu, çünkü doğru dürüst kollarını birbirine kavuşturamamıştı. Böylece ona ceza olsun diye, ne kadar asık suratlı biri olduğunu göstermek amacıyla onu kucağına alıp aynaya baktırdı. “Eğer doğru dürüst davranmazsan,” diye ekledi, “seni Ayna Eve sokarım. Nasıl, *bu* hoşuna gider mi?

“Şimdi, Pisi söylediklerime kulak verirsen ve çok fazla da konuşmazsan, Ayna Ev ile ilgili bütün düşüncelerimi sana anlatırım. Öncelikle aynadan görebileceğimiz bir oda var... tıpkı bizim salona benziyor, ama orada her şey ters. Bir sandalyenin üstüne çıktığım anda her şeyi görebiliyorum... şöminenin arkasında kalan o ufacık yer dışında her şeyi. Ah keşke o ufacık *yeri de* görebilseydim! Acaba orada da kışın şömine yakarlar mı ki? Bu konuda kesin bir şey söylenemez çünkü bizim şömine tütmeden onlarınki de tütmüyor... ama belki de onların da bir şömineleri olduğu süsünü vermek için bir

numaradır. Sahi, kitapları da bizimkilere benziyor gibi, yalnızca sözcükler ters konulmuş yerlerine; bunun böyle olduğunu biliyorum, çünkü bir keresinde bizim kitaplardan birini alıp aynaya tuttum, onlar da karşı odadan bir kitap alıp bana tuttular.

"Pisi, söyle hadi, karşı odada yaşamak hoşuna gider miydi? Acaba orada sana süt verirler miydi? Belki de Ayna sütünün tadı öyle içilecek kadar güzel değildir... Fakat, ah Pisi! Bir de koridor var. Bizim salonun kapısını ardına kadar açarsan, Ayna Evdeki koridoru şöyle bir azıcık gözetleyebilirsin. Görülebilen kısmıyla tıpkı bizim koridora benziyor, ama ileriye doğru farklı olabilir. Ah, Pisi! Ayna Eve bir girebilseydik, ne hoş olurdu. Kim bilir, içeride ne güzel şeyler vardır? Diyelim ki, bir şekilde içeri girmenin bir yolu var. Diyelim ki cam baştan ayağı tül gibi yumuşak bir şeyle kaplanmış, böylece biz de içeri girebiliyoruz. Baksana cam şimdi de sis gibi bir şeye dönüşüyor. İçeriye girmek çok kolay olacak..." Bunları söylediği sırada, nasıl olduğunu pek fark etmeden şömine tablasının üstüne çıkıvermişti. Cam da hiç şüphe yok ki tıpkı parlak gümüşten bir sis gibi eriyip yok olmaya *başlamıştı.*

Derken Alice camdan içeriye dalarak yavaşça atlayıp Ayna Odaya girivermişti. İlk yaptığı şey şöminede ateş olup olmadığına bakmaktı; burada gerçek bir ateş bulmak ve bunun da ardında bıraktığı ateş gibi alev alev yandığını görmek çok hoşuna gitti. "Öyleyse, eski odada olduğu gibi burada da ısınacağım," diye düşündü Alice; "hattâ sımsıcak olacağım, öyle ya, beni ateşin önünden azarlayıp kovacak kimsecikler de olmayacak. Ah, ne büyük bir eğlence! Aynadan beni görecekler ve bana ulaşamayacaklar!"

Ardından da etrafına bakınmaya başladı ve eski odadan bakıp gördüklerinin hiç ilginç olmayan sıradan şeyler olduğunu fark etti, ama geri kalan her şey alabildiğine değişikti. Örneğin, şöminenin yanındaki duvarda yer alan resimlerin hepsi capcanlı görünüyordu ve şömine tablasının hemen üstündeki saatin kadranında (hani aynadan sadece arkası görülebiliyordu ya) ufak tefek yaşlıca bir adamın yüzü vardı ve otuz iki dişiyle ona gülümsüyordu.

"Bu odayı diğeri gibi derli toplu tutmuyorlar," diye düşündü Alice kendi kendine, çünkü şöminedeki küller arasında birkaç tane satranç taşı fark etmişti. Ama az sonra yaşadığı şaşkınlıktan küçük bir

çığlık atıp, elleri ve dizleri üzerine çökerek taşları seyretmeye başladı. Zira taşlar çifter çifter ortalıkta dolaşıyorlardı.

“İşte Kızıl Kral ve Kraliçe,” dedi Alice (onları korkuturum diye fısıldayarak konuşuyordu), “şurada küreğin kenarında oturanlar da Beyaz Kral ve Kraliçe... İşte şurada da kol kola yürüyen iki Kale var. Beni duyabileceklerini hiç sanmıyorum,” diye devam etti, bir yandan da kafasını onlara doğru eğiyordu. “Beni göremeyeceklerinden de emin gibiyim. Sanki görünmezim...”

İşte tam bu sırada masada bir şey ciyaklamaya başladı; Alice tam dönüp o tarafa baktığında Beyaz Piyonlardan birinin yuvarlanıp tepinmeye başladığını gördü. Alice, bundan sonra ne olacak diye hayretler içinde oturup onları izlemeye koyuldu.

“Bu benim çocuğumun sesi!” diye çığlık kopardı Beyaz Kraliçe, Kral’ın önünden öyle bir hışımla fırlayıp geçti ki, onu küllerin içine yuvarlayıverdi. “Ah benim değerli Lily’im! Benim soylu yavrum,” dedi ve şöminenin önündeki parmaklığın yanından çıldır-mışçasına yukarıya doğru tırmanmaya başladı.

“Soylu yavrusuymuş, saçmalığın daniskası!” dedi Kral, düştüğü için acıyan burnunu ovuşturarak. Kral’ın kızmaya ***birazcık*** hakkı da vardı, çünkü baştan ayağı küllerle kaplanmıştı.

Alice bir işe yaramaya can atıyordu, çünkü zavallı küçük Lilly çığlık ata ata katılmak üzereydi. Alice, çabucak Kraliçe’yi alıp masanın üzerine, yaygaracı küçük kızının yanına koydu.

Kraliçe soluk soluğa kalmıştı, orada öylece oturdu; havadaki bu hızlı yolculuğu onu neredeyse nefessiz bırakmıştı; bir iki dakika sessizlik içinde küçük Lilly’i kucaklamak dışında bir şey yapamadı. Nefesini birazcık toparlar toparlamaz, somurtkan bir biçimde küllerin arasında oturan Kral’a seslendi. “Volkana dikkat.”

“Ne volkanı?” dedi Kral, kaygı içinde ateşe bakarak, burada da çok volkan olur ya, diye düşünür gibiydi.

"Beni... kaldırıp... havaya... fırlattı," diye nefes nefese söylendi, hâlâ soluk almakta birazcık güçlük çeken Kraliçe. "Dikkatlice yukarı çık... her zamanki yoldan... havaya fırlama!"

Alice, Beyaz Kral'ın bir çubuktan diğerine yavaş yavaş kan ter içinde tırmanışını seyredip, sonunda, "Şey, bu hızla masaya varmanız

saatlerinizi alır. Size yardım etsem iyi olacak, ne dersiniz?" dedi. Ne ki Kral, Alice'in bu önerisini pek dikkate almadı: Öyle ya, onu ne duyabiliyordu, ne de görebiliyordu.

Bu yüzden, Alice onu yavaşça alıp yukarı koydu, Kral'ın nefesi kesilmesin diye, Kraliçe'yi yukarıya taşıyışından çok daha usulca yapmıştı bunu; ama onu masaya bırakmadan önce, üstündeki tozları almasının da iyi olacağını düşündü; her tarafı öyle çok kirlenmişti ki.

Alice, daha sonraları, Kral'ın havada görünmeyen bir el tarafından tutulup tozunun alındığı andaki yüz ifadesini ömründe daha önce hiç görmediğini anlatacaktı; Kral o anda gıkını çıkaramayacak kadar şaşkınlık içindeydi, gözleri ve ağzı gittikçe kocaman açılarak yusyuvarlak olmuştu, öyle ki sonunda Alice'in elleri gülmekten tir tir titreyip Kral'ı neredeyse düşürecekti.

Alice, Kral'ın onu duyamadığını unutarak, "Ah! *Lütfen,* yüzünü böyle halden hale sokma, canım!" diye bağırdı. "Gülmekten, seni tutmakta zorlanıyorum! Lütfen, ağzını da bu kadar açma! Bütün kül içine dolacak... Hah, şimdi sanki yeterince temizlendin gibi!" diye ekledi, saçlarını düzeltip, onu dikkatlice masaya Kraliçe'nin yanına koydu.

Kral anında sırtüstü yere düşüp, oraya öylece seriliverdi: Alice yaptığından birazcık ürkmüş bir halde, onu ayıltmak için su bulmak üzere odaya şöyle bir göz attı. Ne var ki, bir şişe mürekkepten başka hiçbir şey bulamadı; elinde şişeyle beraber geri geldiğinde de, Kral kendine gelmişti ve korku içinde Kraliçe'yle fısır fısır bir şeyler konuşuyorlardı... Öyle kısık sesle konuşuyorlardı ki, Alice ne söylediklerini anlamakta epey güçlük çekiyordu.

Kral diyordu ki, "İnan sevgilim, sakallarımın ucuna kadar buz kestim!"

Kraliçe buna karşılık şöyle dedi, "Senin sakalların yok ki!"

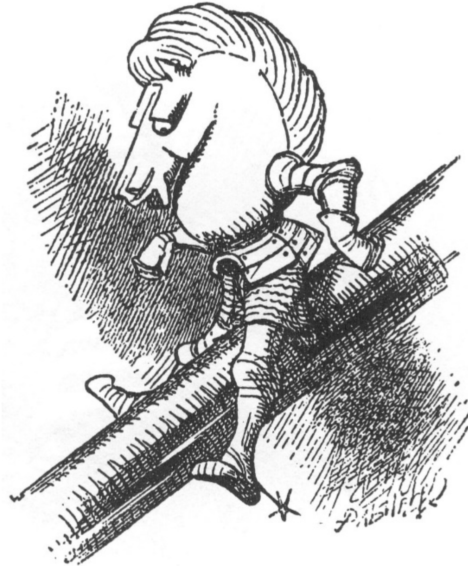
“O anda yaşadığım dehşeti,” diye devam etti Kral, “hiç, ama *hiç* unutamayacağım!”

“Unutursun, unutursun,” dedi Kraliçe, “eğer ki, not almazsan.”

Alice hayretler içinde, Kral’ın kocaman bir not defterini cebinden çıkarıp yazmaya başlayışını izledi. Aklına cin bir fikir geldi ve Kral’ın omzundan birazcık sarkan kalemin ucundan tutup, onun yerine yazmaya başladı.

Zavallı Kral şaşkın ve mutsuz görünüyordu ve bir süre hiçbir şey söylemeden kalemle boğuşup durdu, ama Alice ona göre çok güçlüydü, nihayet kral nefes nefese, “Sevgilim! Gerçekten daha ince bir kalem *olmalıyım.* Bununla baş edemiyorum. Benim istediğim şeylerin dışında bir şeyler yazıyor...” dedi.

“Ne türden şeyler,” dedi Kraliçe dönüp deftere bakarak (Alice deftere şunları yazmıştı: *Beyaz Şövalye, ocak maşasından aşağı kayıyor. Dengesini de hiç tutturamıyor)* “Bunlar *senin* duygularının dökümü değil!” dedi.

Alice'in yanında, masa üzerinde açık duran bir kitap vardı ve Alice oturmuş Beyaz Kral'ı izlerken (zira hâlâ onun adına biraz endişeliydi ve yeniden bayılması durumunda, onu kendine getirmek üzere mürekkebi hazır bulunduruyordu), okuyabileceği bir şeyler bulabilmek için kitabın sayfalarını çevirmeye başladı, "… tamamıyla hiç bilmediğim dilde yazılmış" dedi kendi kendine.

Şöyle bir şeydi.

ƆABꓭARO>U

Çɒyɒlłıybı sümɿɒʞ qovuʞlɒɿ Dönenip bəlǫiliyoɿbu əmeɔi;

Həqłən sərsizbi qɒpʞɒnlɒɿ,

İniminim bonuzlɒɿsɒ döğɒʞsıɿıɔı.

Alice, bir süre bunun üzerinde kafa yordu, en sonunda aklına parlak bir fikir geldi. "Tabii ya, bu bir Ayna kitabı! Eğer bunu bir aynaya tutarsan, sözcükler tekrar eski yerlerini alacaklardır." Alice'in okuduğu şiir işte şuydu:

CABBAROKU

Çayaltıydı sümrak povuklar

Dönenip delgiliyordu emeci;

Hepten sersizdi papkanlar,

İniminim donuzlarsa böğaksırıcı.

Sakın kendini oğlum, Cabbaroku'ndan!

Keskin dişlerinden, enseleyen pençesinden!

Sakın kendini Gukguk kuşundan,

Uzak dur Bandırkama'nın celaligazabından!

Aldı eline yiğidim o dillere destan kılıcını

Aradı adalı düşmanını uzunca bir süre...

Ardından nefeslendi altında Tamtam ağacının,

Öylece daldı bir süre derin derin düşüncelere.

Yiğidim böyle haşumlu düşünceler içinde

Çıkageldi O tıslayarak zifiri ormandan

Cabbaroku bu gözleri kan çanağı içinde

Kükreye kükreye çıkarken ormandan

Bir, iki! Bir, iki! Sapladı yiğidim dillere destan hançeri,

Bir o yana bir bu yana, Cabbaroku'nun en derinlerine

Elinde kafası, bıraktı cesedini olsun dedi burası yeri

Geri döndü öylece yiğidim lap lap yerine

Aldın mı yiğidim canını Cabbaroku’nun?

Gel kollarıma gül yüzlü oğlum benim

Ne kutlu gündür bu! Haber salın dört bir yana!

Kikir kikir kikirdiyordu sevinç içinde yiğidim.

Çayaltıydı sümrak povuklar

Eşeleyip delgiliyordu emeci

Hepten fersuzdu papkanlar

İniminim donuzlarsa böğaksırıcı.

“Çok hoş gözüküyor,” dedi Alice, şiiri okuyup bitirdiğinde, “fakat anlaşılması *oldukça* güç.” (Gördüğünüz gibi, şiirden tek kelime bile anlamadığını kendisine dahi itiraf etmekten pek hoşnut değildi.) Nasıl oldu bilmiyorum ama kafam tam neler olduğunu pek kestiremediğim olaylarla doldu gibi! Her nasılsa, *birisi bir şeyi* öldürmüş işte, neyse bu kesin.”

“Of, ya!” diye Alice birden yerinden fırladı, “Acele etmezsem, daha evin geri kalanının nasıl bir yer olduğunu görmeden, aynadan çıkmak zorunda kalacağım! İlk önce bahçeye bir bakalım!” Hemen odadan dışarı çıkıp alt kata koşuverdi... ya da en azından buna tam bir koşu denmese de, Alice’in deyimiyle, bu, alt kata daha hızlı ve daha çabuk gitmenin bir yolu gibiydi. Yaptığı şey sadece parmak uçlarını tırabzana dayamak ve ayakları merdivenlere bile dokunmadan aşağıya doğru usulca uçup gitmekti; sonra da hol boyunca kayıp gitti ve son anda kapı tokmağını yakalamasaydı, aynı şekilde dosdoğru kapıdan dışarı çıkıverecekti. Havada bu kadar yüzmekten başı dönüyordu; yeniden normal şekilde yürümeye başlamaktan pek hoşnuttu doğrusu.

İKİNCİ BÖLÜM

Konuşan Çiçekler Bahçesi

“Şu tepeye bir çıkabilseydim,” dedi Alice kendi kendine, “bahçeyi daha yakından görebilirdim; neyse, en azından şu dosdoğru bahçeye giden bir patika, ah hayır, değilmiş...” (patika boyunca birkaç metre gidip, bir iki keskin dönemeci döndükten sonra), “ama sanırım sonunda oraya çıkacak. Fakat ne çok da kıvrım var! Şaşılacak şey doğrusu. Patikadan çok tirbişona benziyor! Neyse, sanırım bu dönemeç tepeye çıkıyor... Hayır çıkmıyor. Doğruca eve gidiyor! Öyleyse diğer yolu bir deneyeyim.”

Öyle de yaptı: Bir dönemecin ardından bir diğerini deneyerek, bir aşağı bir yukarı dolaşıp durdu; ama ne yaparsa yapsın boyuna eve geri geliyordu. Hattâ bir keresinde bir dönemeci her zamankinden daha hızlıca döndüğünde, durmasına bile fırsat kalmadan, kendini evin önünde buldu.

“Bu konuda konuşmanın hiçbir yararı olmaz,” dedi. Alice, eve bakıp, sanki onunla tartışıyormuşçasına “Şimdi içeri *girmeyeceğim.* Biliyorum, aynadan içeriye tekrar geri gitmeliydim... tekrardan eski odama geri dönmeliydim... Ama bu bütün serüvenlerimin sonu olurdu!”

Böylece, kararlı bir şekilde sırtını eve dönüp bir kez daha patikadan aşağıya inmeye koyuldu, tepeye varana dek yola dosdoğru devam etmeye kararlıydı. Birkaç dakika her şey yolunda gitti, tam "bu sefer bunu gerçekten yapacağım" diyordu ki"... patika aniden bir dönemece girip silkindi (sonradan olayı böyle tarif edecekti) ve sonra da Alice kendini yine evin kapısında buldu.

"Of, ne berbat şey!" diye çığlık attı. "Böyle sürekli yoluma çıkıp duran bir evi ömrümde hiç görmedim. Hem de hiç!"

Yine de, tepe öylece karşısında duruyordu, öyleyse yeniden işe başlamaktan başka yapacak bir şey de yoktu. Bu sefer de, etrafı papatyalarla çevrili, ortasında uzayıp giden bir söğüt ağacının yer aldığı bir çiçek bahçesine vardı.

"Ah, Pars Zambağı," dedi Alice, rüzgarda zarifçe sallanıp duran çiçeğe seslenerek, "keşke konuşabilseydin!"

"Bizler de konuşabiliriz," dedi Pars Zambağı, "tabii ki konuşmaya değer birileri olduğunda."

Alice öyle şaşırmıştı ki, bir süre tek kelime edemedi; dili tutulmuş gibiydi. Sonunda, Pars Zambağının öylece sallanıp durduğu bir sırada, ürkek bir sesle, hattâ neredeyse fısıltıyla yeniden konuşmaya başladı. "*Bütün* bu çiçekler konuşabilirler mi?" "Sen ne kadar *konuşabiliyorsun,"* dedi Pars Zambağı. "Hem de daha yüksek sesle konuşurlar."

"Biliyorsun, bizim önce söze başlamamız pek yakışık almaz," dedi Gül, "Ne zaman konuşmaya başlayacaksın diye merak edip duruyordum! Kendi kendime dedim ki, 'Bu kızın yüzünde, çok zekice olmasa da yine de *bir* anlam var!' Hem, rengin de yerinde ve uzun süre de dayanır."

"Renk umurumda değil," diye anımsattı Pars Zambağı, "keşke, taç yaprakları biraz daha yukarı doğru kıvrık olsaydı, çok daha güzel olurdu,"

Alice eleştirilmekten hoşlanmazdı, o yüzden başladı sorular sormaya: "Size bakacak kimsecikler yok, buralara böylece ekilip bırakılmış olmaktan korkmuyor musunuz?"

"İşte ortada ağaç var ya," dedi Gül, "bundan iyisi can sağlığı." "Ama herhangi bir tehlike durumunda, o ne yapabilir ki?" diye sordu Alice.

"Daldalanmanızı," dedi Gül.

"'Dal-dal-dal-daldalan!' diye bizi dallarının altına çağırır," diye çığlık attı bir Papatya. "Ağacın kollarına da bu yüzden dal denir!"

“*Bunu* bilmiyor muydun?” diye haykırdı bir başka Papatya. Tam bu sırada yeniden hep bir ağızdan, ortalık minik tiz seslerle doluşuncaya değin bağrışmaya başladılar. “Hepiniz susun!” diye bağırdı Pars Zambağı, heyecan içinde tir tir titreyip öfkeyle kendini bir o yana bir bu yana sallayarak. “Onlara ulaşamayacağımı biliyorlar,” diye nefes nefese söylendi, titrek kafasını Alice’e doğru eğerek, “yoksa böyle davranmaya cüret edemezler!”

“Boş ver!” dedi Alice yumuşak bir ses tonuyla, sonra da yeniden konuşmaya başlamak üzere olan papatyalara doğru eğilerek, “Eğer çenenizi kapatmazsanız, sizi koparırım,” diye fısıldadı.

Anında sessizlik hakim oldu ve birkaç pembe papatya bembeyaz kesildi.

“Evet!” dedi Pars Zambağı, “Papatyalar bunların içinde en beteri. Biri konuşmaya başladığı anda, diğerleri de başlıyor. Böyle devam etmeleri bir bitkiyi kurutup soldurmaya yeter de artar bile!”

“Nasıl oluyor da hepiniz bu kadar güzel konuşabiliyorsunuz?” dedi Alice, böyle bir iltifatla onu sakinleştirmek umuduyla “Daha önceleri birçok bahçeye gittim, ama hiçbirinde çiçekler konuşamı-yordu.”

“Elini yere koy ve toprağı hisset,” dedi Pars Zambağı. “O zaman neden olduğunu anlayacaksın.”

Alice de öyle yaptı. “Çok sert,” dedi, “fakat bununla ne ilgisi var, anlayamadım.”

“Birçok bahçede,” dedi Pars Zambağı, “bitki yataklarını çok yumuşak yapıyorlar... o yüzden de çiçekler hep uykuda oluyor.”

Bu çok açıklayıcı bir nedenmiş gibi geldi: Alice bunu öğrenmekten çok hoşnut kalmıştı. "Bunu daha önce hiç düşünmemiştim!" dedi.

"Bence sen zaten hiç düşünmüyorsun," dedi Gül, oldukça sert bir ses tonuyla.

"Bundan daha aptal görüneni ömrümde hiç görmedim," dedi Menekşe, bunu öyle aniden söylemişti ki, Alice yerinden zıpladı; öyle ya daha önce hiç sesi çıkmamıştı.

"Kapa çeneni!" diye bağırdı Pars Zambağı. "Sanki daha önce birini görmüştün! Başını yaprakların altına sokup horlayıp duruyorsun. Bir tomurcuktan daha fazla bir şey bilmiyorsun dünyada olup bitenler hakkında!"

"Bahçede benden başka insan var mı?" dedi Alice, Gül'ün son sözlerini pek dikkate almayarak.

"Senin gibi hareket edebilen başka bir çiçek daha var bu bahçede," dedi Gül, "bunu nasıl yaptığınızı çok merak ediyorum..." (Sen hep merak ediyorsun," dedi Pars Zambağı), "ama onunki daha bir gür."

"Tıpkı benim gibi mi?" diye sordu Alice merakla. "Buralarda bir yerde başka bir küçük kız daha var ha!" diye aklından bir düşünce geçti.

"Olur şey değil ama onun da senin gibi tuhaf bir şekli var," dedi Gül. "Fakat o senden daha kızıl... Sanırım, taç yaprakları da daha bir kısa."

"Taç yaprakları, tıpkı bir yıldız çiçeği gibi yukarı doğru iç içe geçmiş," diye söze karıştı Pars Zambağı. "Seninki gibi böyle aşağı doğru sarkık değil."

“Ama bu *senin* suçun değil,” diye ekledi Gül kibarca. “Biliyorsun ki artık solmaya başlamışsın... bir çiçek taç yapraklarının birazcık dağılmaya başlamasına engel olamaz.”

Bu düşünce Alice’in hiç de hoşuna gitmemişti; bu yüzden konuyu değiştirmek için, “Buralarda hiç gözükür mü?” diye sordu.

“Bana kalırsa biraz sonra onu burada göreceksin,” dedi Gül. “Dikenli türden bir şey.”

“Dikenleri neresinde?” diye sordu Alice merak içinde.

“Tabii ki başının etrafında,” diye karşılık verdi Gül. “Neden sende yoktur diye çok merak ediyorum doğrusu. Bu hep böyle diye düşünüyordum.”

“Geliyor!” diye çığlık attı, Hezaren Çiçeği. “Rap Rap Rap duyuyorum, çakıllı yolda!”

Alice merakla etrafına bakındı ve gelenin Kızıl Kraliçe olduğunu gördü. İlk sözü, “Amma da büyümüş,” oldu. Gerçekten de öyleydi: Alice onuküllerin içinde ilk bulduğunda, boyu sadece yedi buçuk santim civarındaydı... Şimdiyse Alice’ten yarım kafa daha uzundu!

“Temiz hava işte böyle yapar,” dedi Gül: “Ne harika bir hava var burada.”

“Gidip onunla bir tanışayım,” dedi Alice, çünkü çiçekler ne kadar ilginç olsa da, gerçek bir Kraliçe’yle konuşmak çok daha muhteşem olacak diye düşündü.

“Bunu yapman mümkün değil!” dedi Gül: “Yolunu değiştirsen *bence* daha iyi olur.”

Bu, Alice’e çok saçma geldi, o yüzden hiçbir şey demeyip, doğruca Kızıl Kraliçe’ye doğru yola koyuldu. Şaşkınlık içinde bir anda onun gözden kaybolduğunu gördü, kendisi de yeniden ön kapıdaydı.

Birazcık sinirlenerek geri çekildi, her yerde Kraliçe’yi arayıp durduktan sonra (en sonunda çok uzaklarda bir yerde olduğunu fark etti), bu sefer ters yönde yürüme planını bir denemeyi aklından geçirdi.

Bu plan başarılı oldu. Yürümeye başlayalı daha bir dakika bile olmamıştı ki, Kızıl Kraliçe’yle yüz yüze geldi; uzun zamandır gitmeyi hedeflediği tepe de tam karşısındaydı.

“Nereden geliyorsun,” dedi Kızıl Kraliçe “ve nereye gidiyorsun? Yukarı bak ve güzelce konuş, parmaklarınla da böyle oynayıp durma.”

Alice, tüm bu talimatlara uydu ve dili döndüğünce yolunu kaybettiğini söyledi.

“*Yolumu* demekle ne kastettiğini anlamıyorum,” dedi Kraliçe: “Buradaki tüm yollar *bana* ait... ama söyle bakalım buralara neden geldin?” diye ekledi çok daha kibar bir ses tonuyla. “Ne söyleyeceğini düşünürken reverans yap. Zaman kazandırır.”

Alice, bu durum karşısında birazcık hayrete düşmüştü, ama Kraliçe’den öyle korkmuştu ki ona inanmayacak durumda değildi. ”Eve gittiğimde bunu deneyeceğim,” diye düşündü kendi kendine, “bir daha akşam yemeğine geç kaldığımda,”

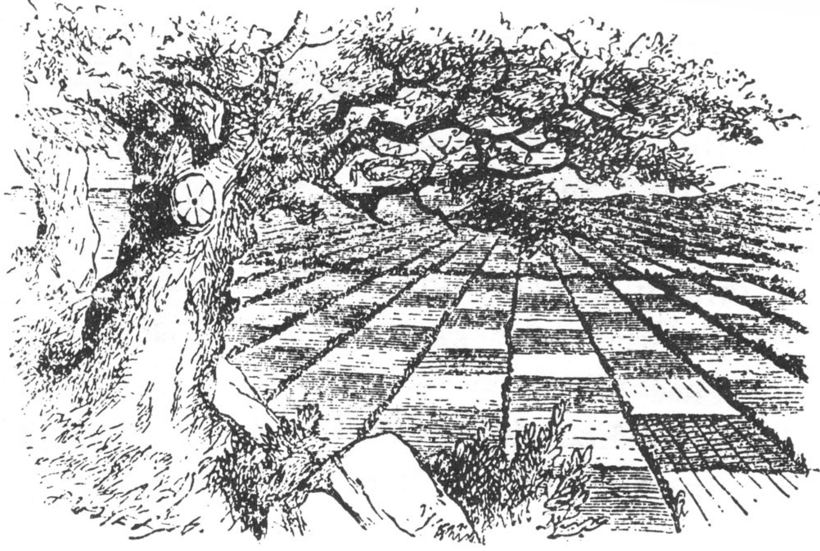
“Cevaplama zamanın geldi,” dedi Kraliçe saatine bakarak: “Konuşurken de ağzını *birazcık* daha aç ve her seferinde ‘Majesteleri’ de.”

“Sadece bahçenin nasıl bir yer olduğunu görmek istedim, Majesteleri...”

“Tamam,” dedi Kraliçe, Alice’in başını okşayarak. Alice bundan hiç hoşlanmamıştı. “Ama sen buna bahçe desen de, ben öyle bahçeler gördüm ki, bununla karşılaştırıldığında, burası bozkır kalır.”

Alice, bu konuda tartışmaya kalkışmayıp konuşmasına devam etti:”... Acaba bir yolunu bulup şu tepeye çıkabilir miyim diye düşünüyordum...”

“Tepe diyorsun ya,” diye sözünü kesti Kraliçe, “sana öyle tepeler gösterebilirim ki, onlarla karşılaştırdığında buna vadi dersin,”

"Hayır, demem," dedi Alice, sonunda onunla zıtlaşmaya kalktığının şaşkınlığı içinde: "Tepe vadi *olamaz,* bunu siz de biliyorsunuz. Bu saçmalık..."

Kızıl Kraliçe başını salladı. "Sen istersen buna 'saçmalık' de, ama ben öyle saçmalıklar gördüm ki, bununla karşılaştırıldığında bu onların yanında sözlüktekiler kadar mantıklı kalır!"

Alice yeniden reverans yaptı, öyle ya Kraliçe'nin ses tonundan onun *birazcık* gücenmiş olabileceğinden korkuyordu, sonra da küçük tepeye varıncaya değin sessizlik içinde yürüdüler.

Alice, bir süre hiç sesini çıkarmadan, kırlık alanın dört bir yanına baktı... ne tuhaf bir alandı bu böyle. Yan yana akıp giden birkaç küçük çay vardı; aralarındaki toprak da, çayları birleştiren çitlerle karelere bölünmüştü.

"Tıpkı kocaman bir satranç tahtası gibi bölünmüş bir arazi desem!" dedi Alice sonunda. "Bir yerlerde hareket edip duran kimi insanlar olmalı... ha işte oradalar da!" diye ekledi sevinç içinde ve sözlerine devam ettikçe kalbi heyecandan küt küt atmaya

başladı. ”Burada kocaman bir satranç oyunu oynanıyor... bütün dünyada... eğer dünya buysa tabii. Ah! Ne eğlence ama! Onlardan biri olmayı nasıl da *isterdim!* Bir katılabilsem onlara, Piyon olmak bile umurumda olmazdı... tabii ki en çok Kraliçe olmayı istesem de.”

Bunu söylediği sırada, yanında duran gerçek Kraliçe’ye utana sıkıla şöyle bir baktı, ama arkadaşı buna sadece sevimli sevimli gülümsedi ve “Bundan kolay ne var, Lily daha çok küçük olduğundan, eğer istersen, Beyaz Kraliçe'nin Piyonu olabilirsin. Başlangıç olarak İkinci Karedesin; Sekizinci Kareye vardığında da Kraliçe olacaksın...” Tam bu anda, her nasılsa koşmaya başladılar.

Alice, daha sonraları bunu düşündüğünde, nasıl olup da koşmaya başladıklarını bir türlü anlayamamıştı. Yalnızca anımsayabildiği kadarıyla el ele koşuyorlardı; Kraliçe öyle hızlıydı ki, Alice ona yetişmek için elinden geleni yapıyordu. Kraliçe ise hâlâ, “Daha hızlı, daha hızlı!” diye bağırıp duruyordu, ama Alice daha hızlı *koşamayacağını* biliyordu, tabii ki bunu söyleyecek nefesi olmasa da.

En tuhaf olanı da ağaçların ve etraflarındaki diğer şeylerin yerlerini hiç değiştirmemesiydi; ne kadar hızlı giderlerse gitsinler, sanki hiçbir şeyi geçmiyor gibiydiler. “Acaba her şey bizimle beraber mi geliyor?” diye düşündü zavallı şaşkın Alice. Kraliçe de sanki onun

düşüncelerini okuyor gibiydi, çünkü "Hızlan! Konuşmaya çalışma!" diye bağırıyordu.

Neden *bunu* yaptığına dair Alice'in hiçbir fikri yoktu. Sanki bir daha hiç konuşamayacak gibiydi; nefes nefese kalmıştı; Kraliçe ise, "Daha hızlı! Daha hızlı!" diye bağırmayı sürdürürken, bir yandan da onu peşinden sürüklüyordu. "Yaklaştık mı?" diye en sonunda sorabildi Alice, soluğu kesile kesile.

"Yaklaştık mı!" diye tekrarladı Kraliçe. "Orayı geçeli on dakika oldu! Hızlan!" Ses çıkarmadan bir süre daha koştular, rüzgar sanki kulaklarının içinde esiyor, neredeyse saçlarını yerinden söküp alacakmış gibi geliyordu Alice'e.

"Şimdi! Şimdi!" diye bağırdı Kraliçe. "Şimdi daha hızlı! Daha hızlı!" Öyle hızlı koşuyorlardı ki, sanki ayakları yere değmiyor, havada kayarcasına ilerliyorlardı. Alice artık bitkin düşmek üzereydi ki, nihayet birden durdular. Alice kendini yerde otururken buldu, soluk soluğa kalmıştı ve başı dönüyordu.

Kraliçe, onu bir ağaca yaslayıp, kibarca, "Şimdi biraz dinlenebilirsin," dedi.

Alice, büyük bir şaşkınlık içinde etrafına bakındı. "Tabii ya, san-. ki hep bu ağacın altındaydık gibi geliyor bana! Her şey eskiden olduğu gibi!"

"Tabii ki öyle," dedi Kraliçe "başka ne bekliyordun ki?"

"Ee, şey, *bizim* ülkemizde," dedi Alice nefes almakta hâlâ zorlanarak, "bizim yaptığımız gibi bir süre çok hızlı koşarsanız,... genellikle bir yere varırsınız."

“Sizinki ağır bir ülkeymiş!” dedi Kraliçe. “Şimdi, gördüğün gibi *burada,* var gücünle *koştuğunda* ancak olduğun yerde kalırsın. Bir yerlere varmak istiyorsan, en azından şu an koştuğunun iki katı koşmalısın!”

“Denemeyeyim lütfen!” dedi Alice. “Burada kalmaktan oldukça hoşnudum... Yalnız çok sıcak ve susadım!”

“Hoşuna gidecek şeyi biliyorum,” dedi Kraliçe yumuşak bir şekilde, cebinden küçük bir kutu çıkartıp, “bisküvi al,” dedi.

Bisküviyi canı istememesine karşın Alice “Hayır,” demenin kibar bir davranış olmadığını düşündü. Bu yüzden bisküviyi aldı, yemeye çalıştı. Bisküviler *kupkuruydu;* hayatında böyle neredeyse boğulacak hale geldiğini hiç anımsamıyordu.

“Sen serinlerken,” dedi Kraliçe, “ben de ölçümleri yapayım,” Cebinden santimetrelere bölünmüş bir kurdele çıkardı ve oraya buraya küçük ağaç çiviler saplayarak yeri ölçmeye başladı.

“İki metrenin sonunda,” dedi Kraliçe, bir yandan da uzaklığı ölçmek için ağaç çiviyi yere saplayarak, “sana talimatları vereceğim... Bir bisküvi daha?”

“Teşekkür ederim,” dedi Alice, “bir ta *ne fazlasıyla* yetti!”

“Susuzluğun umarım geçmiştir,” dedi Kraliçe.

Alice, buna ne karşılık vereceğini bilmiyordu, neyse ki Kraliçe cevabını beklemeden konuşmasına devam etti. *“Üç metrenin* sonunda talimatları tekrarlayacağım... ola ki unutursun diye. *Dört* metrenin sonunda, sana hoşçakal diyeceğim. *Beş metrenin* sonunda da, gideceğim.”

Kraliçe, bu arada bütün ağaç çivileri yerlerine saplamıştı; Alice onun ağaca doğru geri dönüşünü büyük bir ilgiyle seyrediyordu.

Kraliçe sonra da hat boyunca yavaş yavaş yürümeye başladı ve ikinci metrenin sonundaki çiviye geldiğinde, arkaya dönüp, "Piyon ilk hamlede iki kare ilerler. Bu yüzden Üçüncü Kareye kadar *çok* kolay ilerleyeceksin... sanırım trenle... Dördüncü Kareye çarçabuk varacaksın. Sahi, *bu* kare Tumbadik ile Tumbadız'ın... Beşincisi neredeyse sular altında... Altıncısı da Yumurta Adam'a ait... Ama sen bir şey söylemeyecek misin?"

"Ben... Ben, bir şey söylemem gerekir miydi bilmiyordum... yani biraz önce," dedi Alice kekeleyerek.

"Bana bütün bunları anlatmanız büyük nezaket, demen *gerekirdi*," diye devam etti Kraliçe onu ciddi ciddi azarlayarak. "Neyse, söylendiğini kabul edelim... Yedinci Kare tamamıyla ormandır... Ama şövalyelerden biri sana yol gösterecektir... Sekizinci Karede birlikte Kraliçe olacağız. Bu, şenlik ve eğlence zamanı demek!" Alice, yerinden kalkıp reverans yaptı ve yerine oturdu.

Bir sonraki ağaç çivide, Kraliçe yeniden döndü ve şöyle dedi "Bir şeyin İngilizcesini düşünemediğinde Fransızca konuş... yürürken de ayak parmaklarını dışa döndür ve kim olduğunu hiç unutma!" Bu kez Alice'in reverans yapmasını beklemeyip, bir sonraki ağaç çiviye doğru telaşla gitti, dönüp 'hoşçakal' dedi ve sonra acele acele son kareye gitti.

Nasıl olduğunu Alice hiç anlayamadı ama Kraliçe tam en son çiviye geldiği anda, bir anda kayıplara karıştı. Havaya mı uçtu, yoksa hızla koruluğa doğru mu koşup gitti (çok da hızlı koşabiliyordu, diye aklından geçirdi Alice), bunu kestirmenin imkânı yoktu, ama gitmişti. Alice, Piyon olduğunu anımsamaya başladı, hamle yapma zamanı da çok yakındı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ayna Böcekleri

Tabii ki yapılacak ilk iş seyahat edeceği ülkeyi iyice araştırmaktı. "Bu coğrafya öğrenmek gibi bir şey," diye düşündü Alice, daha ilerleri birazcık görebilmek ümidiyle ayak parmaklan üzerinden yukarıya baktığı sırada. "Başlıca nehirleri... hiç yok... Başlıca dağlar... Var olan tek dağın üstündeyim, ama bir ismi olduğunu sanmıyorum. Başlıca kentleri... Vay! Aşağıda bal yapan şu yaratıklar da ne ki? Arı olacak halleri yok... arıları kimse bir mil öteden göremez..." Bir süre, çiçeklerin arasında oradan oraya uçup duran bir tanesinin hortumunu çiçeklere sokuşunu sessizce seyretti, "sanki normal bir arı," diye düşündü.

Ne var ki, bu normal bir arı dışında bir şeydi: aslında bir fildi... Alice, bunu hemencecik fark etmişti, her ne kadar bu düşünce ilk başta soluğunu kesse de. "Ne devasa çiçekler olmalı onlar!" diye düşündü ardından da. "Çatıları sökülüp sap takılmış kır evlerine benziyorlar... Ne kadar da çok bal yapıyorlardır! Sanırım aşağıya gidip... oh, hayır, *daha* değil," diye devam etti. Tam tepeden aşağı doğru koşmaya başlayacağı sırada, kendine engel olmuştu ve bu ani çekingenliğine bir özür bulmaya çalıştı. "Elimde onları öteye savuracak uzun bir dal olmadan yanlarına gitmek iyi bir fikir değil... Bu yürüyüşün hoşuma gidip gitmediğini sormaları da ne eğlenceli olacak hani, ben de diyeceğim ki... 'Ah, çok çok

sevdim... (işte burada o çok sevdiği hareketi yaparak saçların» arkaya savurdu) ama yol çok tozluydu, bir de hava çok sıcaktı, filler de öyle muzipti kil'

"Sanırım, öbür yoldan gitsem daha iyi olacak," dedi Alice bir süre duraksadıktan sonra, "belki de filleri daha sonra da görebilirim. Hem, Üçüncü Kareye de öyle gitmek istiyorum ki!"

Böylece, Alice bu özrün ardından, tepeden aşağı koştu ve altı küçük çayın ilkinin üzerinden zıplayıp geçti.

* * *

"Biletler, lütfen!" dedi Biletçi, kafasını camdan içeri sarkıtarak. Bir anda herkes biletini eline almıştı: neredeyse insan boyundaydılar ve vagonu doldurmuşa benziyorlardı.

"Hadi, bakalım! Biletini göster çocuk!" diye devam etti Biletçi, Alice'e kızgın kızgın bakarak. Ardından da çok sayıda ses hep bir ağızdan ("tıpkı bir koro gibi" diye düşündü Alice) "Bekletme onu çocuk! Baksana, bir dakikası bin paund eder!" dediler.

"Kusura bakmayın, ama biletim yok," dedi Alice korka korka. "Geldiğim yerde bilet gişesi yoktu." Koro yeniden başladı. "Geldiği yerde bilet gişesine yer yokmuş. Oradaki yerlerin santimetresi birkaç bin paund edermiş!"

"Mazeret bulma!" dedi Biletçi. "Makinistten bir tane alman gerekirdi." Ve bir kez daha koro başladı, "Treni süren adamdan yani. Sırf dumanının bir pufu bile bin paund eder!"

Alice, kendi kendine, "O halde, konuşmanın bir anlamı yok," diye düşündü. Alice konuşmadığından, bu sefer sesler katılmadı, ama

hayret ki bu kez de koro halinde *düşünmeye* başladılar (umarım *koro halinde düşünmenin* ne demek olduğunu bilirsiniz... çünkü itiraf edeyim ki, ben bilmiyorum), "Hiçbir şey söylememek daha iyi. Konuşmadaki her bir sözcük bin paund eder!"

"Bu gece rüyamda bin paund göreceğim. Kesinlikle göreceğim!" diye düşündü Alice.

Tüm bu süre boyunca Biletçi, önce bir teleskoptan, sonra bir mikroskoptan ve ardından da bir opera dürbününden ona bakıyordu. Sonunda, "yanlış yere seyahat ediyorsun," deyip pencereyi kapatarak uzaklaştı.

"Bu yaşta bir çocuk," dedi karşısında oturan beyefendi (beyaz kâğıttan bir elbisenin içindeydi) "kend[adını bilmese de, hangi yöne gittiğini bilebilmesi gerekir!"

Beyazlı beyefendinin yanında oturan bir Keçi, gözlerini yumup yüksek sesle, “Alfabeyi bilmese bile, bilet gişesine giden yolu bilmesi gerekir!” dedi.

Keçinin hemen yanında Kınkanatlı bir böcek oturuyordu (toptan tuhaf bir yolcu grubunu oluşturuyorlardı); peşpeşe konuşmaları sanki kuralmış gibi, “geriye ancak bagaj olarak dönebilir!” diyerek devam etti Kınkanatlı da.

Alice, Kınkanatlının arkasında kimin oturduğunu göremiyordu, ama kısık bir ses başladı konuşmaya.”Lokomotifleri değiştirin...” dedi ve orada tıkanıp konuşmasına devam edemedi.

“At sesine benziyor,” diye düşündü Alice. Kulağına yaklaşan son derece cansız bir ses “'At' ve ‘atta’ üzerine bir espri yapabilirsin, biliyorsun ***di*** mi?” dedi.

Sonra da uzaklardan kibar bir ses, “‘Dikkat! Yeniyetmedir, kırılır,’ diye etiketlenmeli, bilirsiniz...” dedi.

Bundan sonra, diğer sesler de devam etti (“Vagon ne kadar da kalabalık!” diye düşündü Alice). “Üstünde baş olduğundan posta ile gitmeli...” “Telgrafla iletilmeli...” “Yolun geri kalan kısmında treni o çekmeli...” ve bunun gibi şeyler söyleyip duruyorlardı.

Ama beyaz kâğıtlar içindeki beyefendi öne doğru geldi ve kulağına eğilerek, “Tatlım, onlar ne derlerse desinler, boş ver, sen trenin her durduğu istasyonda bir gidiş-geliş bileti al,” dedi.

“Almam!” dedi Alice sabırsızca. “Ben bu tren yolculuğuna hiçbir şekilde ait değilim... Daha demin bir korudaydım... ve keşke oraya geri dönmek elimden gelebilse!”

“*Şunun* üzerine bir espri yapabilirsin,” dedi cansız ses kulağına yaklaşarak, “... ‘olmuşla ölmüş,' türünden bir şey üzerine, hani?”

Sesin nereden geldiğini anlamak için etrafına boşu boşuna bakınarak “Böyle alay edip durma,” dedi Alice. “Espri yapmaya bu kadar meraklıysan, sen kendin niye yapmıyorsun?”

Cansız ses derin derin iç çekti: *çok* mutsuz olduğu apaçıktı. “Keşke diğer insanlar gibi iç çekebilseydi!” diye düşündü Alice, ancak o zaman teselli edecek merhametli bir şeyler söylerdi ona. Ama bu o öyle cansız bir iç çekişti ki, eğer kulağına *bu kadar* yaklaşmamış olsaydı, onu hiç duyamazdı. Bu kadar yaklaşınca, kulağını öyle bir gıdıkladı ki zavallı küçük yaratığın mutsuzluğuna dair düşüncelerini silip götürdü aklından.

“Biliyorum, sen bir dostsun,” diye devam etti Cansız ses, “gerçek bir dost ve de eski bir dost. Bir böcek ***olsam*** da beni incitmezsin.”

“Ne türden bir böcek?” diye sordu Alice birazcık kaygıyla. Asıl bilmek istediği şey sokup sokmadığıydı, fakat bunu sormanın nazik bir davranış olmadığını düşündü.

“Ne, o halde sen...” diye cansız ses söze başladığı anda lokomotiften gelen tiz bir ses onu bastırdı, herkes heyecan içinde ayağa fırladı, Alice de onların arasındaydı.

Kafasını dışarı sarkıtan At, usulca başını içeri çekip, “Sadece üzerinden atlamamız gereken bir çay,” dedi. Bundan, herkes memnun olmuş görünüyordu, yine de Alice trenlerin atlaması düşüncesinden birazcık tedirgindi. “Neyse ki, bizi Dördüncü Kareye götürecek, bu da bir teselli,” dedi kendi kendine. Biraz sonra, vagonun havaya yükseldiğini hissetti, korkudan elinin altında ne varsa anında sarıldı ona, o da Keçinin sakalıydı.

* * *

Ne ki, Alice dokundukça sakal eriyor gibiydi, sonra da kendini bir ağacın altında sessizce öylece otururken buldu... Tatarcık (bu, konuştuğu böcekti) tam başının üzerindeki ince bir dalda dengede durmaya çalışıp, kanatlarıyla kendini yelpazelendiriyordu.

Kesinlikle *çok* büyük bir Tatarcıktı; "Neredeyse bir tavuk kadar," diye düşündü Alice. Yine de, bu kadar uzun bir süre konuştuktan sonra, onun yanında kendini tedirgin hissetmiyordu.

"... O halde sen tüm böcekleri sevmiyorsun?" diye, sanki hiçbir şey olmamışçasına usulca sözlerine devam etti Tatarcık.

"Konuşabildiklerinde, onları severim," dedi Alice. "Geldiğim yerde de hiçbir böceğin konuştuğunu görmedim."

"Sen, geldiğin yerde ne tür böceklere ayılıp bayılırdın?" diye sordu Tatarcık.

"Böceklere hiç de ayılıp *bayılmam,"* diye açıkladı Alice, "çünkü onlardan çok korkuyorum... en azından büyük olanlardan. Ama sana bazılarının adlarını söyleyebilirim."

"Adlarını biliyorlardır tabii?" dedi Tatarcık kayıtsızca.

"Bildiklerine hiç tanık olmadım."

"Bilmiyorlarsa, adlarının olmasının ne yararı var ki?" dedi Tatarcık.

"Onlara bir yararı yok," dedi Alice, "ama sanırım, onlara bu adları veren insanlara yararı var. Öyle olmasa, neden adları olsun ki?"

“Bilemem,” dedi Tatarcık. “Aşağıdaki ormanda, hiçbirisinin adı yok... Sen, yine de, isimlerini bir sıralasana.”

“Pekala, At Sineği var,” diye başladı Alice, parmaklarıyla sayarak.

“Tamam,” dedi Tatarcık: “Eğer, şu çalılığın ortasına doğru bakarsan, bir Salıncaklı At Sineği göreceksin. Baştan ayağı ağaçtan yapılmış ve kendi kendine sallanarak daldan dala gezip durur.”

“Neyle beslenir?” diye sordu Alice merakla.

“Özsu ve talaşla,” dedi Tatarcık. “İsimlerini saymaya devam et.”

Alice büyük bir merakla Salıncaklı At Sineğine baktı, daha yeni boyanmış olmalıydı: öyle parlak ve yapış yapış görünüyordu ki. Sonra sözlerine devam etti.

“Bir de Yusufçuk var.”

“Hemen başının üstündeki dala bak,” dedi Tatarcık, “orada Ateştenkapye Yusufçuğunu göreceksin. Vücudu erik pudinginden, kanatları çobanpüskülü yapraklarından, kafası da kaynar konyakta kuru üzümden yapılmış.”

“Neyle beslenir?” diye sordu Alice daha önceki gibi.
“Bulgur sütlacı ve üzümlü tarttan,” diye yanıtladı Tatarcık, “yuvasını da Noel hediyesi kutusunun içine yapar.”

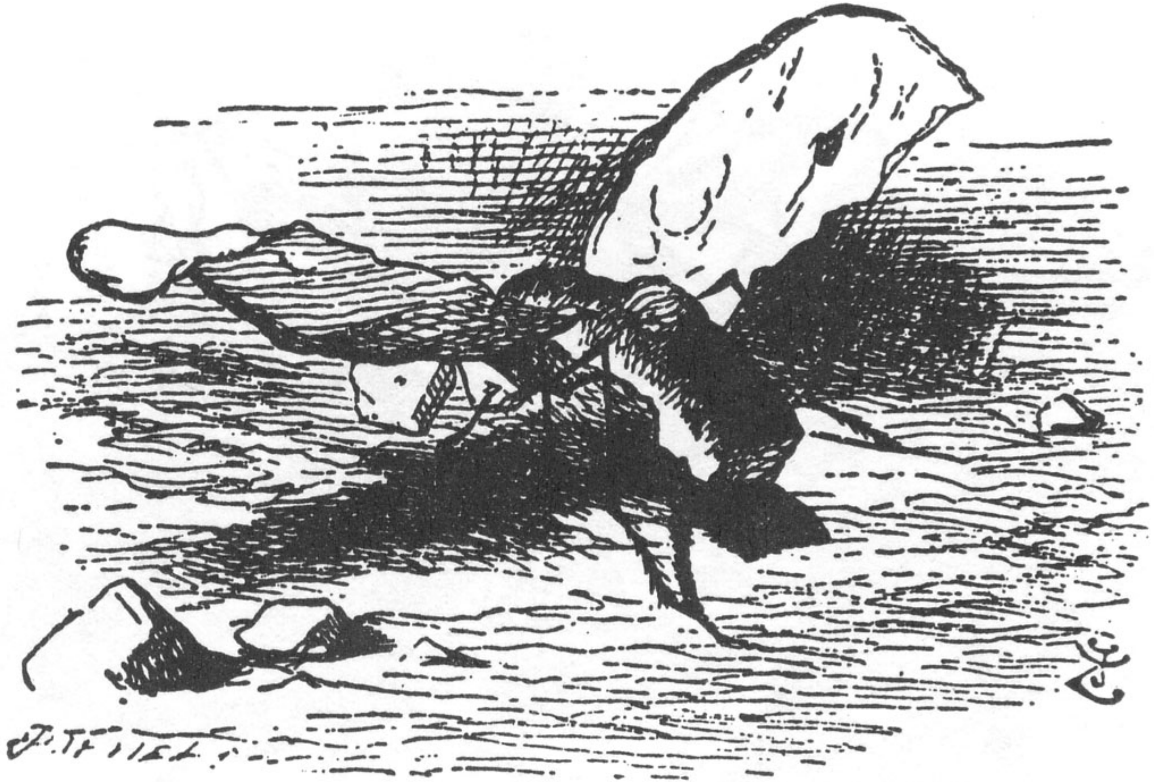
“Bir de Kelebek var,” diye devam etti Alice, kafasını ateşe sokan böceği iyice inceledikten sonra ve kendi kendine “acaba böcekler bu yüzden mi mumlara doğru uçarlar... belki hepsi sonunda Ateş-tenkapye Yusufçuğuna dönüşmek isterler,” diye düşündü.

"Ayaklarının altında gezinen," dedi Tatarcık (Alice, korku içinde ayaklarını çekti) Tereyağlı Ekmek Böceği. Kanatları ince tereyağlı ekmek dilimleri, gövdesi ekmek kabuğu, kafası da kesme şekeri."

"O neyle besleniyor?"

"Kremalı açık çayla."

Alice'in kafasına bir soru takıldı. "Diyelim ki bulamadı?" dedi.

"O zaman tabii ki ölür."

"Ama bu pek sık oluyor demektir," diye belirtti Alice, düşünceli düşünceli.

“Hep oluyor,” dedi Tatarcık.

Alice, bundan sonra birkaç dakika sessizce düşüncelere daldı. Bu arada Tatarcık, Alice'in başının üzerinde vızıldayıp durarak kendince eğleniyordu; nihayet durup, “İsminden olmak istemezsin, öyle di mi?” diye sordu.

“Tabii ki hayır,” dedi Alice birazcık endişelenerek.

“Bilmiyorum ama,” diye devam etti Tatarcık kayıtsız bir ses tonuyla, “sen yine de bir düşün, eve adsız gitmeyi başarabilirsen ne büyük bir kolaylık olacak senin için! Örneğin, mürebbiyen seni ders çalışmaya çağırıyor. ‘Hadi gel...’ diyecek ve öylece kalacak, çünkü çağıracağı bir adın olmayacak, sen de o zaman gidip ders çalışmak zorunda kalmayacaksın, di mi?”

“Böyle bir şey hiçbir zaman olmaz,” dedi Alice. “Mürebbiye böyle bir şeyin mazeret olacağını asla düşünmez. Adımı hatırlamazsa, uşakların yaptığı gibi, ‘Matmazel,’ diye çağırır.

“Ne yapalım o zaman, ‘Matmazel,’ derse ve başka da bir şey demese,” diye bir açıklama yaptı, Tatarcık, “tabii ki ‘mat’ edilmişsin demektir, ‘ezelden’. Şaka şaka. Keşke sen yapsaydın bu şakayı,” dedi.

“Neden benim yapmamı istiyorsun ki?” diye sordu Alice. “Çok kötü bir şaka bu.”

Bunun üzerine Tatarcık sadece derin derin iç çekti, bir yandan dayanaklarından kocaman iki damla gözyaşı süzülüyordu.

“Seni bu kadar rahatsız ediyorsa,” dedi Alice, “o zaman şaka yapmaman gerekiyor demektir.”

Sonra o hüzünlü iç çekişlere bir yenisi eklendi, zavallı Minik Tatarcık bu sefer gerçekten iç çeke çeke eriyip bitmişti, çünkü Alice dönüp yukarı baktığında o ince dalda Tatarcık'tan eser kalmamıştı. Alice de bu kadar uzun süre aynı yerde oturmaktan biraz üşüdüğünden kalkıp yürümeye başladı.

Derken, bir yanında bir korunun yer aldığı açık bir alana geldi. Son korudan çok daha karanlıktı, bu yüzden içine girmeye *biraz* ürktü. Yine de bir kez daha düşününce, girmeye karar verdi; "çünkü kesinlikle *geri* dönmeyeceğim," diye düşündü kendi kendine ve bu da Sekizinci Kareye gitmenin tek yoluydu.

"Bu," diye düşündü Alice, "hiçbir şeyin adının olmadığı koru olmalı. Oraya gidersem, acaba benim adıma ne olacak. Adsız kalmak hiç de hoşuma gitmez... çünkü o zaman bana başka bir isim vermek zorunda kalacaklar, bu da hiç kuşku yok ki çirkin bir ad olacak. Ama o zaman da eski adımı alan yaratığı bulmaya çalışırken ne eğlenirim doğrusu! Bu, insanların köpeklerini kaybettiklerinde verdikleri ilanlar gibi bir şey... *Tırla' diye adıyla çağırdığınız anda hemen tepki verir, pirinçten tasması var...* Biri karşılık verinceye değin karşınıza çıkan her şeye 'Alice' diye seslendiğinizi bir hayal edin! Ama akılları varsa buna karşılık vermezler!"

Böyle dolaşıp durduğu sırada bir de baktı ki koruya varmış; pek serin ve gölgeli bir yerdi burası. "Neyse, yine de bu da bir teselli," dedi Alice ağaçların altına girdiği anda, "bu kadar sıcaktan bunaldıktan sonra, bu şeyin, şeyin altına girmek... *neyin?*" diye devam etti, o sözcüğün bir türlü aklına gelmemesinin verdiği şaşkınlıkla. "Yani demek istiyorum ki, bu şeyin altına... *şunun* altına, hani işte şu!" dedi elini ağacın gövdesine değdirerek. "Acaba bu kendine ne ad *takmıştır*? Hiçbir adı olmadığından eminim... Yok canım, kesinlikle yoktur!"

Düşüncelere dalarak bir dakika öylece sessiz kaldı; sonra birden yeniden başladı. "İşte şimdi gerçekten başıma *geldil* Şimdi kimim ben? Elimden gelse *hatırlayacağım!* Kararlıyım, anımsayacağım!" Ne ki,

kararlı olmasının ona çok da bir faydası olmamıştı, büyük bir şaşkınlıktan sonra tek söyleyebildiği, "L, *biliyorum,* adım L ile başlıyor!" oldu.

Tam o anda bir Yavru Alageyik çıkageldi; o kocaman uysal gözleriyle Alice'e bakıyordu; ama hiç de korkmuşa benzemiyordu.

"Buraya gel! Buraya gel!" dedi Alice, elini uzatıp onu okşamaya çalışarak; fakat Yavru Alageyik irkilerek biraz geri çekildi ve tekrardan Alice'i seyretmeye başladı.

"Adın ne?" dedi Yavru Alageyik sonunda. Öyle yumuşak, tatlı bir ses tonu vardı ki!

"Keşke bilebilseydim!" diye aklından geçirdi zavallı Alice. "Şimdilik hiçbir şey," dedi hüzünle.

"Bir daha düşün," dedi Yavru Alageyik, "böyle olmaz."

Alice düşündü, ama aklına hiçbir şey gelmiyordu. "Lütfen, söyler misin, *senin* adın ne?" dedi Alice çekine çekine. "Belki bu birazcık bana yardımcı olabilir."

"Birazcık ileriye gelirsen söyleyeceğim," dedi Yavru Alageyik. "Burada anımsayamıyorum."

Bunun üzerine Alice, kollarını Yavru Alageyik'in yumuşacık boynuna sevgiyle doladı ve koru boyunca başladılar birlikte yürümeye; sonunda başka bir açık alana vardılar; Yavru Alageyik burada aniden havaya zıplayarak, kendini Alice'in kollarından kurtardı. "Ben bir Yavru Alageyik'im!" diye haykırdı sevinç içinde. "Aman Tanrım, sen bir insan yavrususun!" Yavru'nun o güzelim kahverengi gözlerine birden bir korku çöktü ve anında dörtnala koşup oradan uzaklaştı.

Alice, sevgili minik yol arkadaşını bu denli çabuk kaybetmenin verdiği öfkeyle her an ağlamaya hazır bir şekilde, Yavru Alageyik'in ardından öylece bakakaldı. "Hiç değilse, şimdi adımı biliyorum," dedi, "bu da *bir teselli.* Alice... Alice... Bir daha adımı hiç unutmayacağım. Acaba şimdi hangi tabelayı izlemem gerekiyor?"

Bu yanıtlanması çok da zor bir soru değildi, zaten sadece bir yol vardı ve her iki tabela da bu yolu işaret ediyordu. "Bu sorunu," dedi Alice kendi kendine, "yollar ikiye ayrılıp da, tabelalar farklı yolları gösterdiği zaman

çözerim."

Ne var ki bu pek de mümkün gözükmüyordu. Uzun bir süre yoluna devam etti, ancak nerede yollar ikiye ayrılacak olsa aynı yönü gösteren iki levha karşısına çıkıyordu; birincisi "TUMBADIZ'IN EVİNE GİDER", diğeri de "TUMBADİK'İN EVİNE GİDER" diyordu.

"Demek ki," dedi Alice sonunda, "bu ikisi aynı evde yaşıyorlar! Bunu daha önce niye hiç düşünmedim ki?.. Ama orada çok fazla kalamam. Şöyle bir uğrar, tanışır ve bu korudan nasıl çıkılacağını sorarım. Hava kararmadan Sekizinci Kare'ye bir varabilsem!"

Böyle kendi kendine konuşarak dolaşmaya devam etti; keskin bir dönemece geldiğinde, iki kısa boylu şişman adamla karşılaştı; öyle ani bir karşılaşmaydı ki bu, elinde olmadan bir an irkildi; ama ardından hemen kendini toparladı, çünkü biliyordu ki bunlar...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tumbadız ile Tumbadik

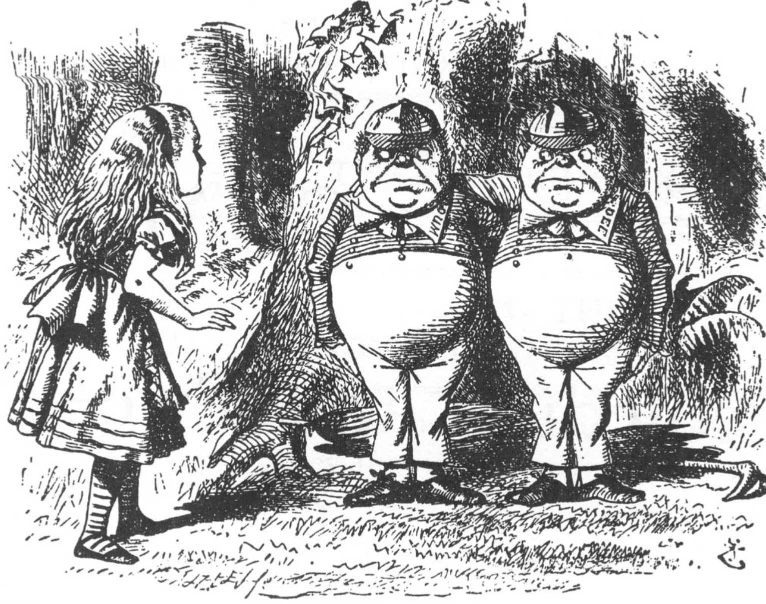
Kollarını birbirlerinin omuzlarına atmış, bir ağacın altında öylece duruyorlardı; Alice daha ilk anda hangisinin hangisi olduğunu anlamıştı; çünkü birinin yakasına "DİZ" diğerinin yakasına "DİK" işlenmişti. "Galiba ikisinin yakasının arkasında da 'TUMBA' yazılı," dedi Alice kendi kendine.

O kadar kımıltısız duruyorlardı ki, Alice bir an onların canlı olduğunu unutup, enselerinde "TUMBA" yazıyor mu diye bakmak üzere tam arkalarını dolanacakken, bir anda "DİZ" yazılı olanından çıkan bir sesle irkildi.

"Balmumundan heykel olduğumuzu sanıyorsan, parasını ödemen gerektiğini bilirsin. Balmumu heykeller bedava seyredilsinler diye yapılmazlar. Asla olmaz!"

"Tam tersine," diye ekledi, yakasında "DİK" işlemesi olanı, "canlı olduğumuzu düşünüyorsan, o zaman da konuşman gerekir."

"Gerçekten çok özür dilerim." Alice'in tek söyleyebildiği bu olmuştu, çünkü o anda eski bir şarkının sözleri, tıpkı bir saatin tik takları gibi kafasında çınlayıp duruyordu, şarkıyı yüksek sesle mırıldanmaktan kendini alıkoyamadı...

Tumbadik ile Tumbadız

Karar kıldılar bir meydan savaşına

Tumbadik dedi ki Tumbadız'a

Ne yaptın benim o güzel gıcır çıngırağıma?

Derken devasa bir karga çıkageldi,

Katran karası üstüyle

Öyle korktu ki iki kahraman da

Sünger çektiler dövüşlerinin üstüne

"Ne düşündüğünü biliyorum," dedi Tumbadız, "fakat öyle değil, asla olmaz."

"Tam tersine," diye devam etti Tumbadik, "eğer öyle olsaydı, öyle olabilirdi; ola ki öyle olsaydı, öyle olacaktı; ama öyle olmadığından öyle değil. İşte işin mantığı bu."

"Kendi kendime soruyordum," dedi Alice kibarca, "acaba bu korudan çıkmanın en kısa yolu nedir? Hava kararıyor. Lütfen bana yolu söyler misiniz?"

Ne ki bu iki tıknaz adam yalnızca birbirlerine bakıp sırıttılar.

İki kocaman okul çocuğuna o kadar benziyorlardı ki, Alice elinde olmadan parmağıyla Tumbadız'ı işaret edip, "Önce sen, çocuk!" dedi.

"Asla olmaz!" diye atılıp bağırdı Tumbadız ve anında da ağzını kapayıverdi.

"Şimdi sen!" dedi Alice, Tumbadik'e geçerek. "Tam tersine!" diye bağırmaya başlamaktan başka bir şey yapmayacağından emin ola ola, nitekim öyle de yaptı Tumbadik.

“Sen yanlış başladın!” diye bir çığlık kopardı Tumbadız. “Bir ziyaret sırasında söylenecek ilk söz, ‘Nasılsınız?’ deyip tokalaşmaktır!” İşte tam bu sırada iki kardeş birbirlerine sarıldılar, boşta kalan ellerini de Alice ile tokalaşmak üzere uzattılar.

Alice ikisinden birinin elini önce sıkmak istemedi, çünkü diğerinin duygularını inciteceğinden korkuyordu; bu sorunu aşmanın en iyi yolu olarak, ikisinin de elini aynı anda sıktı. Hemen ardından başladılar halka halinde dans etmeye. Bu Alice’e çok normalmiş gibi gelmişti (daha sonraları öyle hatırlıyordu), hattâ müzik çalmışına da çok şaşırmış değildi; bu müzik sanki altında dans ettikleri ağaçtan geliyor gibiydi ve (anlayabildiği kadarıyla) dallar tıpkı yayların kemanlara sürtülmesi gibi birbirlerine sürterek müzik yapıyordu.

“Ama kesinlikle şu çok *komikti,”* dedi Alice (daha sonraları bütün bu olup bitenleri ablasına anlatırken) “bu sırada ben de kendimi *‘İşte dönüyoruz dut ağaçlarının etrafında*' şarkısını söylerken buldum. Ne zaman başladığımı bilmiyorum, ama sanki uzun zamandan beri söylüyor gibiydim!”

Diğer iki dansçı şişman olduklarından nefes nefese kalmaları uzun zaman almadı. “Bir dans için dört kez dönmek yeterli,” dedi Tumbadız soluk soluğa ve tıpkı başladıkları gibi aniden danstan ayrıldılar; aynı anda müzik de durdu.

Sonra da Alice’in elini bıraktılar ve bir süre öylece ona bakakaldılar: Tuhaf bir duraksama olmuştu, Alice daha şimdi dans ettiği insanlarla nasıl konuşmaya başlayacağını bilmiyordu. *“Şimdi,* ‘Nasılsınız?’ demek hiç yakışık almaz,” dedi Alice kendi kendine, ”bu aşamayı çoktan geçtik gibi.”

“Umarım, *çok* fazla yorulmadınız,” dedi en sonunda.

"Asla olmaz. Sorduğunuz için *çok* teşekkür ederiz," dedi Tumbadız.

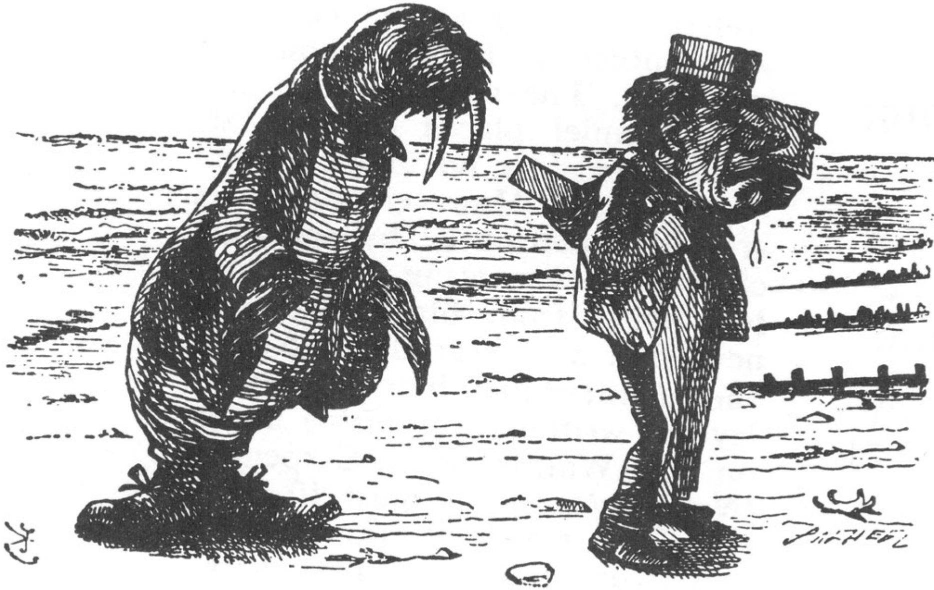
"Size *çok* minnettarız!" diye ekledi Tumbadik. "Şiir seversiniz, di mi?"

"Ee-vet, çok... yani bazılarını," dedi Alice kuşkuyla. "Bu korudan çıkmak için hangi yöne gitmem gerekiyor. Söyler misiniz bana?"

Tumbadik, Alice'in sorusunu pek dikkate almadan kocaman gözleriyle ciddi ciddi Tumbadız'a bakarak, "Ona neyi okusam?" diye sordu.

"'Mors ile Dülger' en uzun olanı," dedi Tumbadız, kardeşine sevgiyle sarılarak. Anında başladı Tumbadik:

"Parıl parıl parlıyordu..."

Alice, tam burada araya girmeye kalkıştı. "Eğer çok uzunsa," dedi elinden geldiğince kibar bir şekilde. "Önce, lütfen söyler misiniz, hangi yola..."

Tumbadik nazikçe gülümsedi ve yeniden başladı.

“Parıl parıl parlıyordu güneş denizde,
Parlıyordu tüm kudretiyle:
Olsun diye deniz ışıl ışıl ve çarşaf gibi
Uğraşıyordu güneş var gücüyle…
Olacak şey de değildi bu hani
Gecenin böyle bir yarısında.

Parlıyordu ay o asık suratıyla,
Çünkü oydu ki düşüncesi
Olmamalıydı güneş burada böyle
Bitince gün sonunda işi…
‘Yaptığı şey kabalık değil de ne?’ dedi ay,

Gelip de bozması böyle eğlenceyi!’

Deniz ıslaktı alabildiğine ıslak,

Kumlar ise kupkuru.

Göremezdiniz bir bulut:

Yoktu bulut gökte çünkü.

Yoktu üstümüzde uçuşan kuşlar:

Uçacak kuş yoktu çünkü...

Mors ile Dülger

Yürüyorlardı öylece yan yana;

Süzülürken yanaklarından gözyaşları.

Bakınca sonra da onca kuma:

‘Ah bir temizlenseydi şu kumlar,’

Dedi ikisi de, ‘Olurdu hani ne harika!’

Yedi süpürgeli yedi hizmetçi

Süpürseler burayı altı ay boyunca,

‘Ne dersin?’ diye sordu Mors

Temizleyebilirler mi sence?'

Akıtırken şarıl şarıl gözyaşlarını

Dedi ki Dülger, ‘Pek mümkün değil bence.’

Yalvarıp yakarmadaydı Mors

‘Ey İstiridyeler, bize katılsanıza!

Hoş bir gezinti olsun, güzel bir hoşbeş,

Şu canım tuzlu kumsal boyunca:

Dört elimiz yeter de artar bile

Uzanmaya tek tek her birinize.’

Şöyle bir baktı ona içlerinden en yaşlıları,

Etmedi ne ki tek kelime bile:

Göz kırptı sadece en yaşlı İstiridye.

Salladı o ağırca başını bir de...

Belliydi her hareketiyle

İstemiyordu yatağından ayrılmayı hiç de.

Acele etti ne ki içlerinden dört genci,

Kaçırmak istemezlerdi ki ziyafetleri:

Fırçalanmıştı elbiseleri, yıkanmıştı yüzleri.

Ayakkabılarıysa temiz ve ışıl ışıl boyaları...

Olacak şey değildi bu hani,

Yoktu ki İstiridyelerin ayakları.

İzledi dört genci dört başka İstiridye,

Ardından bir dört genç daha;

Geldiler sonra da acele acele sürüyle,

Kum gibiler bitmezler ki saymakla...
Zıpladılar hepsi köpük köpük dalgalardan,

Sürünüp giderek kıyıya daha daha.

Mors ile Dülger

Yürüdüler bir mil civarınca,

Dinleniverdiler bir kayada

Boylarına uyanı bulunca:

Minik İstiridyeler de durdular

Beklediler öylece bir sıra boyunca.

‘Zamanı geldi,’ dedi Mors,

‘Ele alalım bakalım şu konuları:

Kunduraları... kadırgaları... kırmızı balmumunu...

Lahanaları... ve de kralları...

Neden deniz böyle cayır cayır yakıcı...

Ve var mı acaba domuzların kanatları?’

‘Ama bekleyin biraz,’ diye haykırdı İstiridyeler

‘Başlamadan önce konuşmanıza

Kimimiz kaldık öylece soluk soluğa

Üstelik pek şişmanız da!’

‘Aceleye ne gerek?’ dedi Dülger.

Pek müteşşekir kaldılar bu yüzden onlar da.

‘Bir somun ekmek,’ dedi Mors,

‘İşte tek ihtiyacımız bu aslında:

Bir de biber ve sirke

Ne güzel de gider yanında...

Hazırsanız, şimdi sevgili İstiridyeler,

Başlayabiliriz hemen yemeye de.’

Mosmor kesilmişlerdi İstiridyeler

'Ama bizi mi!' diye koparırken yaygarayı

Olur muydu hiç, bunca kibarlıktan sonra

Yapmak böyle fena bir şeyi

Dedi ki Mors, 'Doğrusu gece de ne hoş.

Beğendiniz mi, peki manzarayı?'

'Gelmeniz ne büyük bir incelikti!
Ve de ne güzelsiniz bu kez!'

Dülger de ekledi sadece

'Bir dilim daha kes

Kulaklarına bir baktırsan diyorum,

Tekrar ettirdin bana bak iki kez!'

‘Ayıp ettik gibi geliyor bana,’ dedi Mors

Oynamakla böyle bir oyunu onlara,

Sürükleyerek zavallıları böyle uzaklara,

Getirmekle onları buralara koştura koştura.’

Dülger de ekledi sadece,

‘Pek kalınca sürülmüş şu tereyağı ekmeklere!’

‘Bakın nasıl da ağlıyorum sizin için,’ dedi Mors

‘Ne de çok iyi anlıyorum her birinizin halini.’

Gözyaşları ve hıçkırıklar içinde

Seçip aldı içlerinden en büyükçelerini,

Silerken mendiliyle

Şarıl şarıl akan gözyaşlarını.

'Ey İstiridyeler,” dedi Dülger,

‘Doğrusu koşar adım geldiniz hepiniz bir bir!

Ne dersiniz dönelim mi eve şimdi seke seke?’

Veremedi ne ki cevap hiçbiri...

Çok da tuhaf değildi bu hani, çünkü

Midelerine indirmişlerdi hepsini bir bir’

“Mors’u daha çok sevdim,” dedi Alice, “çünkü zavallı istiridyeler için *birazcık* yine o üzülüyor.”

“Yine de o, Dülger’den daha fazla yemiş,” dedi Tumbadik. “Tam tersine, Dülger kaç tane yediğini görmesin diye, mendilini önünde *tutuyor.”*

“Bu alçaklık!” dedi Alice, haklı olarak öfkelenmişti. “O zaman ben en çok Dülger’i seviyorum... Eğer Mors kadar çok yemediyse.”

“Ama o da toplayabildiği kadarıyla yedi,” dedi Tumbadız.

Bu içinden çıkılması zor bir *bilmeceydi.* Bir süre duraksadıktan sonra, “Peki, tamam *ikisi* de çok kötü karakterler...” Alice birden, yakınlarındaki korudan gelen, kocaman buharlı bir trenin puf puf sesine benzer bir sesle irkildi; yabani bir hayvanın sesi olabileceğinden korkmuştu. “Buralarda aslan ya da kaplan var mı?” diye sordu ürkekçe.

“Bu Kızıl Kral'ın horlamasından başka bir şey değil,” dedi Tumbadik.

“Gel, ona bir bakalım!” diye bağırdı iki kardeş; biri Alice’in bir elinden diğeri öbür elinden tutup, onu alıp Kral’ın uyuduğu yere doğru götürdüler.

“Çok *hoş* bir görüntü, değil mi?” dedi Tumbadız.

Alice, dürüst bir çocuk olduğundan, pek öyle olduğunu söyleyemezdi. Kral’ın başında püsküllü kırmızı uzun bir külah vardı; perperişan bir yığın gibi çöküp kalmıştı; yüksek sesle horlayıp duruyordu; Tumbadız’ın deyimiyle neredeyse gırtlağı çatlayacaktı.

Çok ince ve düşünceli bir kızcağız olan Alice, “Umarım bu ıslak çimende üşütmez,” dedi.

“Şu an düş görüyor,” dedi Tumbadik. “Sence düşünde ne görüyor?”

“Kim bunu bilebilir ki!” dedi Alice.

“Tabii ki *seni*\” diye haykırdı Tumbadik, zafer kazanmışçasına ellerini şaplatarak. “Seni düşünde görmeseydi eğer, nerede olurdun dersin?”

“Şu an olduğum yerde tabii ki,” dedi Alice.

“Olmazdın!” diye karşılık verdi Tumbadik küçümsercesine. “Hiçbir yerde olmazdın. Sen hepsi hepsi onun düşündeki bir şeysin!”

“Ola ki Kral uyanacak olsa,” diye ekledi Tumbadız, “bir mum gibi... o dakika... sönerdin!”

“Sönmezdim!” diye avazı çıktığınca bağırdı Alice öfkeye kapılarak. “Üstelik *ben* onun düşündeki bir şeysem, *siz* nesiniz o zaman?”

“Aynısı!” dedi Tumbadız.

“Tıpkısının aynısı!” diye haykırdı Tumbadik.

Öyle bir bağırmıştı ki, “Şişşt! Kusura bakmayın ama bu kadar gürültü çıkarırsanız, onu uyandırırsınız,” demekten kendini alıkoyamadı Alice.

“Bak, sen onun düşündeki şeylerden biri olduğun sürece,” dedi Tumbadız, “onu *uyandırmaktan* söz etmenin hiçbir anlamı yoktur. Sen de biliyorsun ki gerçek değilsin.”

“Ben *gerçeğimi*” dedi Alice ve başladı ağlamaya.

“Ağlayarak kendini daha fazla gerçek yapamazsın,” diye belirtti Tumbadik. “Bunda ağlanacak hiçbir şey yok.”

“Eğer ben gerçek olmasaydım, böyle ağlayamazdım,” dedi Alice. Her şey öyle saçma geliyordu ki ona, bir yandan gözyaşları akarken bir yandan da gülüyordu.

“Umarım bunların gerçek gözyaşları olduğunu sanmıyorsundur,” diye lafa girdi Tumbadız, küçümser bir ses tonuyla.

“Biliyorum, bunlar saçma sapan konuşuyorlar,” dedi Alice kendi kendine, “bunun için ağlamak aptalca.” Bunun üzerine gözyaşlarını sildi ve olabildiğince neşeli bir şekilde, “Sahi, bu korudan çıksam iyi olacak, hava gerçekten çok kararıyor. Sizce yağmur yağacak mı?” diye sordu.

“Tumbadız, kardeşininkiyle beraber üzerlerine kocaman bir şemsiye açtı ve başını kaldırıp yukarı baktı. “Yok, sanmıyorum,” dedi. “En azından... *bunun altında* yağmaz. Asla olmaz.”

“Peki, *dışarıda* yağabilir mi?”

“Yağabilir... eğer canı isterse,” dedi Tumbadik. “Tam tersine hiçbir itirazımız olmaz.”

“Bencil şeyler!” dedi Alice kendi kendine. Tam “İyi geceler,” deyip onlardan ayrılmak üzereydi ki, birden Tumbadız şemsiyenin altından fırlayıp onu bileğinden yakaladı.

“Şunu görüyor musun?” dedi, öfkeden tıkanan bir ses tonuyla; tir tir titreyen parmağıyla ağacın altındaki küçük beyaz bir şeyi işaret ediyordu, bir anda gözleri kocaman açılmış ve sapsarı kesilmişti.

"Basit bir çıngırak," dedi Alice küçük beyaz şeyi dikkatlice inceledikten sonra. "Çıngıraklı *yılan* değil yani," diye ekledi telaşla,

Tumbadız'ın korktuğunu düşünerek. "Sadece eski bir çıngırak... pek bir eskimiş ve kırık."

"Öyle olduğunu ben de biliyorum!" diye bağırdı Tumbadız, delirmişçesine ayaklarını yere vurup saçlarını yolarak. "Tabii ki bozulmuş!" O anda dönüp Tumbadik'e baktı, Tumbadik de yere oturmuş şemsiyenin altına gizlenmeye çalışıyordu.

Alice elini Tumbadız'ın omzuna koyup, "Eski bir çıngırak için bu kadar kızmana hiç gerek yok," dedi sakinleştirici bir ses tonuyla.

"Eski değil!" diye bağırdı Tumbadız öncekinden çok daha büyük bir öfkeyle. "Yeni... Daha dün almıştım... A benim cici GICIR ÇINGIRAĞIM!" Sesi artık düpedüz çığlığa dönüşmüştü.

Bütün bunlar olup biterken, Tumbadik içinde kendisi olduğu halde şemsiyeyi kapatmak için elinden geleni yapıyordu; bu öyle tuhaf bir çabaydı ki, Alice'in dikkati öfkeli kardeşten ona yönelmişti. Ne var ki

Tumbadik başarılı olamadı; en sonunda şemsiyenin içinde kundaklanmış bir şekilde yana devrildi, yalnızca başı dışarıda kalmıştı; orada öylece uzanmış, ağzını ve o kocaman gözlerini açıp kapamaktan başka bir yapamıyordu. "Ne çok balığa benziyor," diye düşündü Alice.

"Şimdi bir dövüşe varsın, di mi?" dedi Tumbadız daha sakin bir ses tonuyla.

"Galiba," diye karşılık verdi öteki, asık suratıyla sürünüp şemsiyenin altından çıkarken. "Yalnız, bir şartla. O giyinmemize yardım ederse," dedi Alice'i kastederek.

Bunun üzerine iki kardeş el ele tutuşup korudan içeri girip, bir dakika sonra elleri kolları dolu bir şekilde geri geldiler. Getirdikleri şeyler arasında neler yoktu ki; Uzun yastıklar, battaniyeler, şömine önü kilimleri, masa örtüleri, servis kapakları ve kömür kovaları. "Umarım ipleri birbirine tutturup bağlamada ustasındır," dedi Tumbadız. "Burada gördüğün şeylerin hepsi öyle ya da böyle kullanılmak zorunda."

Alice böylesi boşuna bir telaşla ömründe hiç karşılaşmadığını daha sonraları anlatacaktı... İki kardeşin oraya buraya koşuşturmaları... üzerlerine giydikleri onca şey... ipleri bağlayıp düğmeleri iliklemede ona verdikleri onca zahmet. "Bunlar gerçekten hazırol-duklarında her şeyden çok koca bir tomar eski giysiye dönecekleri" dedi Alice kendi kendine. Bir yandan da kellesi uçurulmasın diye Tumbadik'in boynunun etrafına uzun yastıklardan birini sarmaya uğraşıyordu.

"Bilirsin ya," diye ekledi Tumbadik pek bir ciddi ses tonuyla, "bir dövüş sırasında kellesinin uçurulması insanın başına gelebilecek en ciddi şeydir."

Alice bir kahkaha attı, fakat onu incitirim korkusuyla anında öksürme numarası yaptı.

“Çok mu solgun görünüyorum?” dedi Tumbadız miğferini bağlatmak üzere ona doğru gelirken (o şeye miğfer *diyordu,* ama daha çok tavaya benziyordu.)

“Şey... Evet... *Birazcık,”* diye yanıtladı Alice kibarca.

“Ben genelde cesur biriyim,” diye devam etti, Tumbadız, alçak bir ses tonuyla “ama bugün başımın ağrıyacağı tuttu.”

“Benim de dişim ağrıyor!” dedi onun söylediklerine kulak misafiri olan Tumbadik. “Ben senden daha kötüyüm!”

“O zaman bugün dövüşmeseniz daha iyi olacak,” dedi Alice, onları barıştırmak için bunun iyi bir fırsat olduğunu düşünerek.

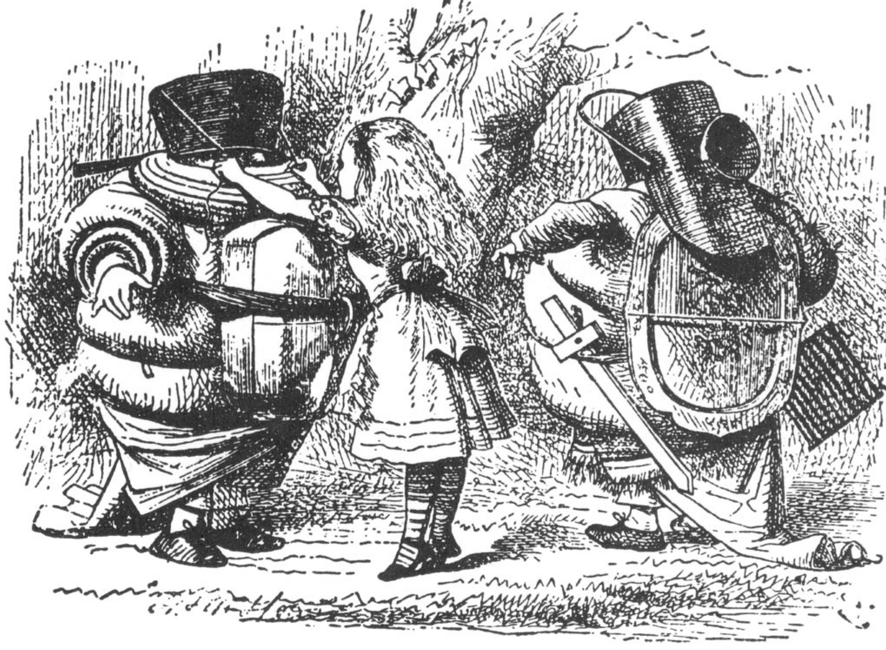
“Birazcık *dövüşelim,* ama o kadar uzun olmasa da olur,” dedi Tumbadız. “Şu an saat kaç?”

Tumbadik saatine baktı ve “Dört buçuk,” dedi.

“Hadi altıya kadar dövüşelim, sonra da yemek yiyelim,” dedi Tumbadız.

“Çok iyi,” dedi diğeri üzülerek: “O da bizi izleyebilir... yalnız bana *çok* yaklaşmasan,” diye ekledi. “Ben genelde çevremde gördüğüm her şeye vururum... gerçekten heyecanlanırsam.”

“Ben de elimin eriştiği her şeye vururum,” diye bağırdı Tumbadız, “ister göreyim, ister görmeyeyim!”

Alice kahkahalarla güldü. “Bu durumda sürekli ağaçlara vurmanız gerekir,” dedi.

Tumbadız pek bir memnun ifadeyle etrafına bakıp, “Biz bu dövüşü bitirene kadar sanmam ki bu civarda geride tek bir ağaç kalsın!” dedi.

“Bütün bunlar da bir çıngırak yüzünden!” dedi Alice, böyle saçma sapan bir şey yüzünden dövüştükleri için onları *birazcık* utandırmak amacıyla.

“O kadar umurumda olmazdı,” dedi Tumbadız, “yeni bir çıngırak olmasaydı.”

“Keşke şu devasa karga şimdi bir gelse!” diye içinden geçirdi Alice.

“Biliyorsun, sadece bir kılıç var,” dedi Tumbadız kardeşine: “ama sen de şemsiyeyi kullanabilirsin... O da epeyi sivri. Yalnız hemen başlayalım. Hava gittikçe kararıyor.”

“Daha da kararıyor,” dedi Tumbadik.
Derken ortalığı öyle bir karanlık bastırdı ki, Alice, şimşekler kopup gökten yağmur boşanacağını düşündü bir an. “Şu kocaman kapkara buluta bir bak!” dedi. “Nasıl da hızlı geliyor! İnanmıyorum, baksana kanatları da var!”

“O karga!” diye tiz sesiyle yaygarayı kopardı Tumbadız dehşet içinde: Bir anda iki kardeş de tabanları yağlayıp ortadan kayboldular.

Alice, korunun içine doğru birazcık koşup, kocaman bir ağacın altında durdu. “*Burada* bana asla bir kötülük edemez. O kocaman gövdesiyle ağaçların altına giremez. Keşke şu kanatlarını da böyle çırpmasa... Koruda kasırga estiriyor... İşte şurada da rüzgarda savrulup gelen bir şal var!”

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yün ve Su

Alice, bir yandan konuşurken bir yandan da şalı yakalayıp sahibini bulmak üzere etrafına bakındı; biraz sonra Beyaz Kraliçe, uçarcasına iki kolunu iki yana aça aça korunun içinden koşarak geldi; Alice de elindeki şalla kibar bir şekilde onu karşılamaya gitti.

“Tesadüfen buralarda olduğum için çok mutluyum,” dedi Alice, şalını yeniden takması için Kraliçe'ye yardım ettiği sırada.

Beyaz Kraliçe dönüp çaresiz bir şekilde ürkek ürkek baktı ona; ağzında sanki “ekmek... tereyağı, ekmek... tereyağı,” gibi bir şeyler geveleyip duruyordu. Alice şayet aralarında bir konuşma geçecekse bunu kendisinin başlatabilmesi gerektiğini anlamıştı. Böylece çekine çekine “Beyaz Kraliçe ile mi konuşuyorum acaba?” dedi.

“Şey, evet, tabii buna kuşanma denirse. Benim giyinip kuşanma tarzım bu değil aslında.”

Alice daha konuşmalarının başında tartışmanın yakışık almayacağını düşünüp gülümseyerek, “Eğer Majesteleri konuşmaya nasıl yeniden başlamam gerektiğini lütfedip söylerlerse, ben de elimden geldiğince öyle başlarım,” dedi.

“Ama ben baştan başlamak istemiyorum ki,” diye oflayıp püfledi zavallı Kraliçe. “İki saattir durmadan giyinip kuşanıyorum.”

Alice'e öyle geliyordu ki, giyinip kuşanması konusunda birileri Kraliçe’ye yardım etse gerçekten çok iyi olacaktı, öyle hırpani bir giyimi vardı ki. “Üzerindeki her şey çarpık çurpuk,” diye düşündü Alice, “baştan ayağı her tarafı iğnelerle tutturulmuş!”... “Şalınızı *birazcık* düzelteyim mi?” diye yüksek sesle sordu Alice.

“Şalıma da ne oluyor sanki, bir türlü anlamıyorum!” dedi Kraliçe üzgün bir ses tonuyla.

“Huysuzluğu üzerinde olsa gerek. Şurasını iğneyle tutturdum, burasını iğneyle tutturdum, ama onu memnun etmek ne mümkün!”

“Şey, hep sadece bir tarafını tuttursanız, düzgün durması pek *mümkün* değil,” dedi Alice, Kraliçe’nin şalını nazikçe *düzeltirken.* “Aman Tanrım, *saçlarınız* ne halde böyle.”

“Saçlarım fırçaya dolaştı!” *dedi Kraliçe içini* çekerek. “Tarağımı *da dün* kaybettim.”

Alice, Kraliçe’nin saçlarını dikkatlice *fırçadan* kurtardı *ve* elinden geldiğince düzeltmeye çalıştı. “Bakın, şimdi gayet iyi görünüyorsunuz,” dedi, toplu iğnelerin *çoğunun* yerini değiştirdikten sonra. “Ama aslında bir nedime*niz olmalı*!”

“Seni büyük bir zevkle nedime olarak alırım!” dedi Kraliçe.

“Haftada iki peni, gün aşırı da reçel.”

“Beni işe almanızı istemiyorum... Reçeliniz de hiç umurumda değil,” *dedi* Alice, bir yandan da gülmekten kendini alıkoyamıyordu. ”Çok güzel bir reçel,” dedi Kraliçe.

“Peki, neyse *bugün* hiçbir şekilde istemiyorum,” dedi.

“İstesen bile yiyemezsin,” dedi Kraliçe. “Kuralımız şu: Yarın reçel, dün reçel, ama bugün reçel yok.”

“Eninde sonunda ‘bugün için de reçel’ *olmalı,*” diye itiraz etti Alice.

“Hayır, olamaz,” dedi Kraliçe. “Reçel hep gün aşırı verilir. Gördüğün gibi bugün de hâlâ bugün, aşmadık yani.”

“Sizi hiç anlayamıyorum,” dedi Alice. “Nasıl da karışık bir şey bu!”

“Geriye doğru yaşamanın bir sonucu,” dedi Kraliçe kibarca. “İnsanı ilk başta birazcık sersemletir...”

“Geriye doğru yaşamak mı?” diye tekrarladı Alice büyük bir şaşkınlık içinde. “Böyle bir şey hayatımda hiç duymadım!”

“... ama böyle yaşamanın çok büyük bir faydası var; insanın belleği iki yönlü çalışır.”

“Benimkisi kesinlikle tek yönde çalışıyor,” diye belirtti Alice. “Henüz gerçekleşmemiş şeyleri hatırlayamam.”

“Sadece geriye doğru işleyen bir bellek zayıf bir bellektir,” dedi Kraliçe.

“*Siz,* en iyi ne türden şeyleri anımsıyorsunuz?” diye sormaya kalkıştı Alice.

“Aa, gelecek iki hafta içinde gerçekleşen olayları anımsarım,” diye yanıtladı Kraliçe kayıtsız bir şekilde. “Örneğin şimdi,” diye devam etti Kraliçe, bir taraftan da parmağına kocaman bir yara bandı yapıştırıyordu, “Kral’ın bir Ulak’ı var. Şimdi hapiste cezalandırılıyor, dava da gelecek çarşambaya kadar ancak başlar: Tabii ki suç hepsinin sonunda gelir.”

“Peki ya suçsuzsa?” diye sordu Alice.

“Bu çok iyi olurdu, öyle değil mi?” dedi Kraliçe, bir yandan da bir parça kurdeleyi bandın üzerinden parmağına doluyordu.

Alice’in *buna* itirazı yoktu. “Tabii ki daha iyi olurdu,” dedi, “ama cezalandırılması hiç de iyi bir şey değil.”

“Ama, işte *burada* yanılıyorsun,” dedi Kraliçe. “Sen hiç ömründe ceza aldın mı?”

“Sadece hata yaptığımda,” dedi Alice.

“Bu daha da güzel ya,” dedi Kraliçe zafer kazanmışçasına.

“Evet, ama o zaman *hatalarım* yüzünden cezalandırılmıştım,” dedi Alice, “bu her şeyi değiştirir.”

“Ama bu hataları yapmamış *olsaydın,”* dedi Kraliçe, “çok daha iyi olabilirdi, çok daha iyi, çok daha iyi, çok daha iyi!” Kraliçe’nin sesi her seferinde biraz daha tizleşerek en sonunda ciyaklamaya dönmüştü.

Alice tam, “Bir yerde bir hata var,” demeye başlamıştı ki, birden Kraliçe bir çığlık kopardı, öyle bağırıyordu ki, Alice cümlesini yarıda bırakmak zorunda kaldı. Sanki elinden kurtulmak istercesine, elini sallayarak, “Ah, ah, ah!” diye avazı çıktığınca bağırıyordu. ”Parmağım kanıyor! Ah, ah, ah!”

Çığlıkları, bir buharlı trenin ıslığına öylesine benziyordu ki, Alice elleriyle kulaklarını tıkamak zorunda kaldı.

“Ne *oldu?”* diye sordu Alice, sesini duyurma fırsatını ilk bulduğu anda. “Parmağınıza iğne mi batırdınız?”

“Daha batırmadım,” dedi Kraliçe, “ama batıracağım çok yakında... ah, ah, ah!”

“Ne zaman olacak dersiniz?” diye sordu Alice içinde kabaran gülme isteğiyle.

“Şalımı bir daha tutturduğum zaman,” dedi zavallı Kraliçe ahlayıp vahlayarak. “Broş kendiliğinden açılacak. Ah, ah!” Bu sözler ağzından çıktığı anda, broş birden çözüldü; Kraliçe hiddetle broşu avuçlayıp iğnesini tekrar kapatmaya çalıştı.

“Dikkat edin!” diye bağırdı Alice, “Ters tutuyorsunuz!” Ve broşu yakalamaya çalıştı; ama çok geçti; iğne kayıp Kraliçe’nin parmağına batmıştı.

“İşte bu kanın nedenini açıklıyor, görüyorsun,” dedi Kraliçe Alice’e dönüp gülümseyerek. “Şimdi artık burada olaylar nasıl gerçekleşiyor

anlamışsındır."

"Peki, şimdi neden çığlık atmıyorsunuz?" dedi Alice, her an kulaklarını kapamak üzere ellerini hazır tutarak.

"Eh, zaten çığlık atmıştım!" dedi Kraliçe. "Yeniden çığlık atmanın ne yararı olacak ki?"

Bu arada hava aydınlanıyordu. "Karga artık uçup gitmiş olmalı," dedi Alice. "Gittiğine o kadar memnunum ki. Gece oluyor sanmıştım."

"Keşke *ben* de memnun olabilseydim!" dedi Kraliçe. "Kural neydi bir anımsayabilsem. Bu koruda yaşamaktan ve dilediğinde memnun olmaktan mutlu olmalısın!"

"Bir de burası *bu kadar* ıssız olmasa!" dedi Alice hüzünlü bir ses tonuyla; yalnızlığı aklına gelir gelmez de kocaman iki damla gözyaşı yanaklarından aşağı süzülmeye başladı.

"Ah, yapma böyle!" diye çığlık kopardı zavallı Kraliçe, çaresizlikten ellerini ovuşturarak. "Ne müthiş bir kız olduğunu düşün. Bugün ne uzun bir yol kat ettiğini düşün. Saatin kaç olduğunu düşün. Ne istersen onu düşün, yeter ki ağlama!"

Alice, gözyaşları içinde bile bu söylenenlere gülmeden edemedi. "Bir şeyler düşünerek siz ağlamanızı durdurabiliyor *musunuz?*" diye sordu.

"Bunun tek çaresi bu," dedi Kraliçe kararlılıkla. "Bilirsin, hiç kimse aynı anda iki şeyi birden yapamaz. Gel senin yaşını düşünmekle başlayalım... Kaç yaşındasın?"

"Aslına bakarsanız tam yedi buçuk yaşındayım."

“Aslına bakmama hiç gerek yok,” diye belirtti Kraliçe. “Bakmasam da inanırdım. Şimdi ben de *sana* inanasın diye bir şey söyleyeceğim. Ben tam yüz bir yıl, beş ay, bir gün önce doğdum.”

“*Buna* inanamam!” dedi Alice.

“İnanamaz mısın?” dedi Kraliçe ona acıyarak. “Bir daha inanmayı dene, derin derin nefes al ve gözlerini kapa.”

Alice kahkahalarla güldü. “Böyle yapmanın hiçbir faydası yok,” dedi. “İnsan imkânsız şeylere *inanamaz.”*

“Öyle sanıyorum ki senin bu konuda çok fazla inanma denemen olmamış,” dedi Kraliçe. “Ben senin yaşındayken her gün yarım saat inanma denemesi yapardım. Yaa! Bazen kahvaltıdan önce altı tane imkânsız şeye inandığım olurdu. İşte şal yine uçuyor!”

Kraliçe konuşurken birden broşu açıldı ve ani bir rüzgâr esintisi şalını alıp küçük çaylardan birinin öte yakasına savurdu. Kraliçe yeniden kollarını açıp uçarak şalın ardından gitti ve bu sefer şalını kendi başına yakalamayı başardı. “İşte seni yakaladım!” diye zafer kazanmışçasına çığlık attı. “Şimdi onu nasıl iğnelediğimi göreceksin, hem de tek başıma!”

“Öyleyse parmağınız iyileşme yolunda, öyle mi?” dedi Alice kibarca, Kraliçe’nin ardından o minik çayı geçtiği sırada.

* * *

“Ah, başladı iyileşmeye! Daha iyice!” diye bağırdı Kraliçe, sesi gittikçe yükselip tizleşiyordu, “iyileş-me! İyi-leş-mee! İyi-leş-meeee!” Son söylediği bir koyunun melemesini o kadar çok andırıyordu ki, Alice bir an irkildi.

Bir anda sanki kendini yünlere sarıp sarmalamış gibi görünen Kraliçe’ye baktı. Gözlerini ovuşturup yeniden baktı. O an ne olduğunu anlayamadı. Bir dükkânda mıydı ne? Ve şu tezgahın... şu tezgahın karşısında oturan da gerçekten bir *koyun* muydu yoksa? Alice gözlerini ovuşturup duruyordu, ama bu olup bitenlere hiçbir anlam veremiyordu: Küçücük, karanlık bir dükkandaydı, dirseklerini tezgaha dayamıştı, karşısında yaşlı bir Koyun duruyordu, koltuğunda oturmuş örgüsünü örüyor, ara sıra işini bırakıp kocaman gözlüklerinin arkasından Alice'e bakıyordu.

“Ne istiyorsun?” dedi Koyun sonunda, örgüsünden başını kaldırıp ona bakarak.

“Daha *tam* bilmiyorum,” dedi Alice nazikçe. “Eğer mümkünse önce dört bir yanıma iyice bakmak istiyorum.”

“Önüne bakabilirsin, iki yanına da bakabilirsin,” dedi Koyun. “Ama başının arkasında gözlerin olmadığı için... *dört* bir yanına bakamazsın.”

Doğal olarak, Alice’in de başının arkasında gözleri *yoktu;* bu yüzden raflara yaklaştığı sırada onlara dönerek bakmakla yetindi.

Dükkan, her türden acayip eşyalarla dolu bir yere benziyordu... ama işin en tuhaf yanı da bir şeyin tam olarak ne olduğunu anlamak için ne zaman bir rafa yaklaşacak olsa, o raf her seferinde bomboş oluyor, ama onun etrafındaki raflarsa tıka basa dolu oluyordu.

Alice, kimi zaman bir oyuncak bebeğe kimi zaman da bir alet kutusuna benzettiği ve her seferinde baktığı rafın hep bir üstünde yer alan kocaman parlak bir şeyin peşinden boşu boşuna birkaç dakika koştuktan sonra, “Burada her şey uçuyor!” dedi yakına yakına. “İnsanı en cezbedeni de işte şu... ama ben sana ne yapacağımı biliyorum,” dedi kafasında bir anda şimşekler çakarken. “En üstteki rafa kadar onu kovalayacağım. Umarım beni şaşırtır da tavandan dışarı çıkmaz!”

Ne var ki bu plan da işe yaramadı, ‘o şey’ sanki çok alışkınmışçasına sessiz sedasız tavandan çıkıp gitti.

“Sen çocuk musun yoksa topaç mı?” diye sordu Koyun, yeni bir çift şiş aldığı sırada. “Etrafta böyle dönüp duracak olursan, çok geçmeden başımı döndüreceksin.” Koyun, artık şimdi aynı anda on dört çift şişle örüyordu; Alice hayretler içinde elinde olmadan ona bakakalmıştı.

“Bu kadar çok şişle nasıl *örebiliyor?*” diye sordu kendine kafası allak bullak olan çocuk. “Her geçen dakika biraz daha oklu kirpiye benziyor.”

"Kürek çekebilir misin?" diye sordu Koyun, bir taraftan da Alice'e bir çift şiş uzatıyordu.

Alice, tam "Evet birazcık... ama karada değil... şişlerle de değil..." diye sözlerine başlamak üzereydi ki, birden elindeki şişler küreğe dönüştü, bir de baktı ki küçücük bir sandalın içindeler ve iki kıyı arasında süzülüp duruyorlar, artık elinden geldiğince kürekleri çekmekten başka yapacak bir şeyi yoktu.

"Kuş tüyü!" diye bağırdı Koyun, yeni bir çift şiş aldığı sırada.

Bu karşılık vermeye değer bir söz gibi pek durmuyordu, bu yüzden Alice bir şey söylemeyip kürekleri çekmeye devam etti.

Suyla ilgili tuhaf bir durum var, diye aklından geçiriyordu, çünkü kürekler yer yer sıkışıyor, sonra da zar zor çıkıyordu.

"Tüy! Tüy!" diye bağırdı Koyun, eline daha fazla şiş alarak. "Şimdi bir yengeç yakalamak üzeresin."

"Sevimli minik bir yengeç," diye düşündü Alice. "Bunu isterdim doğrusu."

"'Tüy' dediğimi duymadın mı?" diye öfkeli öfkeli bağırdı Koyun, eline bir deste şiş daha alarak.

"Duydum aslında," dedi Alice. "Bunu sık sık söylüyorsun... ve de bağırarak söylüyorsun. Lütfen söyle, yengeçler *nerede?*"

"Tabii ki suda!" dedi Koyun, şişlerden bazılarını elleri dolu olduğundan saçlarına sokarken, "Tüy diyorum!"

“*Niye* ‘Tüy’ deyip duruyorsun?” diye sordu Alice en sonunda canı oldukça sıkılmış olarak. “Ben kuş değilim ki!”

“Kuşsun,” dedi Koyun. “Sen küçük bir kazsın.”

Bu sözler Alice’i biraz gücendirmişti; bu yüzden bir iki dakika hiç konuşmadılar. Bu arada sandalları kimi yosun yataklarının içinden (bu durum da kürekleri öncekinden çok daha fena suya batırıyordu), kimi de ağaçların altından usulca süzüle süzele gidiyordu; fakat çayın o yüksek kıyıları karşılarında öylece durup içlerini karartıyordu.

“Ah, lütfen! Burada çok güzel kokulu sazlar var!” diye birden sevinçle bağırdı. “Gerçekten varmış... Ne kadarda güzeller!” ”Onlarla ilgili olarak bana ‘lütfen’ demene hiç gerek yok,” dedi Koyun başını örgüsünden kaldırmadan. “Onları oraya ben koymadım, onları oradan alıp götürmeyeceğim de.”

“Yok, ben demek istedim ki... Lütfen durup biraz saz toplayalım mı,” dedi Alice. “Sandalı birazcık durdurmanın sizce bir sakıncası var mı?”

“Ben nasıl durdurayım?” dedi Koyun. “Sen kürek çekmeyi bırakırsan o da durmuş olacak.”

Böylece sandal, sonunda rüzgârla sallanan sazların arasına usulca girinceye değin çaydan aşağıya öylece akıntıya bırakıldı. Ardından o minik elbisenin kolları dikkatlice kıvrıldı ve o minik kollar, kıracağı sazlar daha uzun olsun diye dirseğe kadar suya sokuldu; Alice, dağınık saçlarının uçları suya girerek, salın kenarından suya eğilirken bir süreliğine Koyunu da örgüsünü de unutuver-mişti... ışıl ışıl hevesli gözleriyle o canım kokulu sazlara ulaşıp demet demet koparmanın peşindeydi.

“Tek dileğim sandalın devrilmemesi,” dedi kendi kendine. “Ah şu ***ne*** tatlı! Bir de ulaşabilsem.” Gerçekten de insanı biraz baştan çıkaran bir yönü vardı bu işin (‘sanki bile bile yapılıyor bunlar,’ diye aklından

geçirdi) öyle ki sandal süzülüp giderken, aslında bir sürü güzel saz koparmış olsa da, ulaşamadığı daha güzel bir tanesi oluyordu hep.

"En güzelleri hep en uzaktadır!" dedi Alice en sonunda, sazların bu kadar uzaklarda büyüme inatlarına karşılık içini çekerek. Kıpkırmızı yanakları, şapır şapır su damlayan saçları ve elleriyle güçlükle doğrulup tekrar yerine geçti ve bulduğu hâzinelerini düzenlemeye koyuldu.

Daha kopardığı andan itibaren sazların solmaya, bütün kokularını ve güzelliklerini kaybetmeye başlamalarının o sırada Alice için ne önemi vardı ki? Hani bilirsiniz gerçek kokulu sazlar bile çok az dayanır... bunlar da düş sazlar olduğundan ayaklarının altında yığın halinde tıpkı kar gibi eriyip gidiyorlardı... ne ki daha düşünecek o kadar çok tuhaf şey vardı ki Alice bunu pek fark etmedi.

Henüz oradan çok fazla uzaklaşmamalardı ki, küreklerden bir tanesinin palası suya saplandı ve bir daha da çıkmadı (Alice'in daha sonra anlattıklarına göre), küreğin sapı çenesinin altına girdi ve zavallı Alice'in çıkardığı bir dizi küçük "Ah! Ah! Ah!" çığlığına karşın, sap Alice'i yerinden alıp aşağıdaki saz yığınının arasına fırlatıverdi.

Ne var ki Alice'in canı hiç acımadı ve hemen yukarı çıktı; bütün bunlar olagelirken Koyun sanki hiçbir şey olmamışçasına örgüsüne devam ediyordu. "Çok güzel bir yengeç yakaladın!" dedi Koyun, Alice tekrar yerine geçip de, kendini hâlâ sandalda bulmanın verdiği ferahlık içindeyken.

"Öyle mi? Yengeci görmedim," dedi Alice, sandalın kenarından aşağıya kapkaranlık suya dikkatlice bakarken. "Keşke kaçma-saydı... Eve giderken minik bir yengeci de yanımda götürmeyi nasıl da isterdim!" Fakat Koyun sadece aşağılaya aşağılaya ona bakıp gülerek örgüsüne devam etti.

"Burada çok yengeç var mı?" diye sordu Alice.

“Yengeçle beraber daha bir sürü şey var,” dedi Koyun. “Seçenek çok, sen yeter ki kararını ver. Şimdi söyle bakalım, ne almak *istiyorsun?”*

“Almak mı!” diye tekrarladı Alice, sesinde hem korku hem de şaşkınlık vardı... çünkü kürekler, sandal ve çay hepsi bir anda yok olmuştu ve Alice yeniden o küçücük karanlık dükkandaydı.

“Bir yumurta alabilir miyim, lütfen,” dedi ürke ürke. “Kaça satıyorsunuz onları?”

“Bir tanesi beş çeyrek peni... ikisi iki çeyrek peni,” diye karşılık verdi Koyun.

“O zaman çifti bir taneden daha ucuz öyle mi?” dedi Alice şaşırarak cüzdanını çıkardığı sırada.

“Yalnız çiftini alırsan ikisini birden yemek *zorundasın*,” dedi Koyun.

“O zaman *bir* tane alayım,” dedi Alice, parayı tezgaha bırakırken. “Belki yumurtalar iyi değildir hani,” dedi kendi kendine.

Koyun parayı alıp bir kutuya koydu; sonra da dedi ki, “Ben insanların eline asla bir şey vermem... bu asla olacak şey değil... kendin almalısın.” Böyle diyerek dükkânın öbür ucuna doğru gitti ve yumurtayı dikine bir rafa yerleştirdi.

“*Neden* olmazmış, doğrusu çok merak ediyorum,” diye düşündü Alice. Dükkân ucuna doğru iyice karanlıklaştığından sandalyeler ve masalar arasından el yordamıyla ilerliyordu. “Ben yumurtaya doğru gittikçe sanki o benden uzaklaşıyor. Bir bakalım şimdi, bu bir sandalye mi? Olamaz, baksanıza bunun dalları var. Burada ağaçların yetişmesi ne

kadar da tuhaf bir şey! İşte burada da küçük bir çay var! Kesinlikle bu gördüğüm en acayip dükkân!”

* * *

İşte böylece her bir adımında biraz daha şaşırarak yoluna devam etti, çünkü yaklaştığı her şey bir anda ağaca dönüşüyordu, artık yumurtanın da aynı şeyi yapmasına şaşırmayacaktı.

ALTINCI BÖLÜM

Yumurta Adam

Ne var ki yumurta gittikçe büyüyor, büyüyor ve daha çok insan şeklini alıyordu: Alice yanına biraz daha yaklaşınca gözlerinin, burnunun ve ağzının olduğunu fark etti; yanına biraz daha yaklaşınca da bunun YUMURTA ADAM'ın ta kendisi olduğunu anladı. ”Bu ondan başkası olamaz!” dedi kendi kendine. “Adı bütün yüzüne yazılmışçasına eminim bundan!”

Adı, gerçekten de o kocaman suratına yüz kez kazınmış olmalıydı. Yumurta Adam, yüksekçe bir duvarın üzerine tıpkı bir Türk gibi bağdaş kurmuş oturuyordu... duvar o kadar dardı ki, nasıl olup da dengesini yitirmediğine şaşırıp kaldı Alice... gözlerini ters yöne dikip öylece baktığına ve onu hiçbir şekilde fark etmediğine bakılırsa, doldurulmuş bir figür olmalıydı.

“Tıpatıp bir yumurtaya benziyor!” diye bağırdı Alice; her an düşebileceği endişesi içinde, yakalamaya hazır şekilde kollarını açmış öylece bekliyordu.

“*Çok* can sıkıcı!” dedi Yumurta Adam, uzun bir sessizliğin ardından gözlerini Alice’ten kaçırarak. “Yumurta diye adlandırılmak... çok!”

“Yumurtaya *benzediğinizi* söyledim, efendim,” diye açıkladı Alice kibarca. “Hem bilirsiniz bazı yumurtalar da çok tatlıdır,” diye ekledi, açıklamasının bir çeşit övgüye dönüşeceğini umarak.

“Bazı insanların,” dedi Yumurta Adam, her zamanki gibi gözlerini Alice’ten kaçırarak, “bir bebeğinki kadar bile akılları olmuyor!”

Alice buna karşılık ne söyleyeceğini bilmiyordu; hem buna bir konuşma bile denmez diye düşündü, çünkü Yumurta Adam *ona* dönerek bir şey dememişti; aslında son söylediklerini bir ağaca hitaben söylemişti... bu yüzden Alice yerinde durup usulca aşağıdaki dizeleri kendi kendine tekrarladı...

“Yumurta Adam bir duvara oturmuş,

Sonra da bir güzel düşmüş.

Kral’ın atlarıyla adamları bir olmuşlar,

Ama Yumurta Adam’ı bir türlü tekrar eski yerine koyamamışlar.”

“Bu son dize şiir için fazla uzun kaçtı,” dedi Alice, Yumurta Adam’ın kendisini duyduğunu unutup neredeyse bağırarak.

“Öyle kendi kendine konuşup durma da,” dedi Yumurta Adam, ilk kez ona dönüp bakarak, “bana ismini ve ne iş yaptığını söyle.”

“Adım Alice, ama...”

“Zaten adın aptalca!” dedi Yumurta Adam, hemen atılıp sözünü keserek. “Ne demekmiş?”

“Bir adın illa da anlamı mı *olmalı*?” diye sordu Alice kuşku içinde.

“Tabii ki olmalı,” dedi Yumurta Adam, hafiften bir kahkaha atarak: “Ben adımı şeklimden almışım... ve bu da çok güzel bir şekil. Seninki gibi bir adla, hemen hemen her şekilde olabilirsin.”

“Niye orada öyle yapayalnız oturuyorsunuz?” dedi Alice, tartışma başlatmaya pek istekli olmadığından.

“Yanımda kimse yok da ondan!” diye bağırdı Yumurta Adam. “B*unun* cevabını bilmediğimi mi sanıyorsun? Başka soru sor.”

“Yerde daha güvende olacağınızı düşünmüyor musunuz?” diye devam etti Alice, başka bir bilmece sormak niyetinde değildi, sadece bu tuhaf yaratık için iyi niyetli bir kaygı duymuştu. “O duvar *çok* dar da.”

"Bunlar nasıl da kolay bilmeceler böyle!" diye homurdandı Yumurta Adam. "Tabii ki düşünmüyorum. Hem, olur ya düşecek olsam... ki buna imkân yok... ama düşecek olsam..." Tam o anda dudaklarını büzdü, öyle ciddi ve vakur görünüyordu ki, Alice kahkahalarını zar zor tutabildi. "Eğer düşecek olursam," diye sözlerine devam etti, *"Kral bana söz verdi...* ha, ha, ha şimdi yüzün kızaracak mı? Bunu söyleyeceğimi sanmıyordun di mi?.. *Kral bana söz verdi... kendi ağzıyla...* bütün... bütün..." "Bütün

atlarını ve adamlarını göndermeye," diye araya girdi Alice akılsızlık edip de.

"AH, bu çok kötü bir şey!" diye bağırdı Yumurta Adam aniden öfkeye kapılarak. "Kapılardan... ağaçların arkalarından... bacalardan bizi dinliyordun demek ki... Yoksa imkânı yok bunu bilemezdin!" "Gerçekten dinlemedim!" dedi Alice çok uysalca. "Bunları bir kitaptan biliyorum."

"Tamam, o zaman. *Bir kitapta* bu türden şeyler yazabilirler," dedi Yumurta Adam daha sakinleşerek. *"İngiliz Tarihi* dediğimiz şey, bundan başka bir şey değil. Şimdi, sen bana bak bana! Ben var ya, gerçek bir Kral ile konuşmuş biriyim ben. O *benim* işte: Bir daha böyle bir şey görmene imkân yok. Bak kibirli biri olmadığımı göstermek için benimle tokalaşmana izin veriyorum!" Ağzını neredeyse bir kulağından ötekine kadar açarak sırıttı ve öne doğru eğilirken de (az kaldı duvardan düşecekti) Alice'e elini uzattı. Alice elini ona uzatırken bir süre onu endişeyle izledi. "Bu şekilde daha fazla gülecek olursa, kafasının arkasında ağzının iki yanı bir araya gelecek," diye geçirdi aklından. "İşte o zaman kafasına ne olur bilmem. Korkarım ki kafası yerinden kopacak!"

"Evet, bütün atlarını ve bütün adamlarını," diye devam etti Yumurta Adam. "O anda beni hemen yerden kaldıracaklar, bunu *yapacakları* Her neyse, bu sohbet biraz hızlı gidiyor. Söylediğin sondan bir önceki söze geri dönelim."

"Kusura bakmayın, ama en son ne söyledim, anımsamıyorum," dedi Alice kibarca.

"O zaman yeniden başlayabiliriz," dedi Yumurta Adam. "Bu sefer konu bulma sırası ben de... ("Sohbetten sanki oyunmuş gibi söz ediyor!" diye düşündü Alice.) "İşte sana bir soru. Kaç yaşındayım demiştin?"

Alice çok kısa bir hesaplama yaptı ve "yedi yaş, altı ay," dedi. "Yanlış!" diye bağırdı Yumurta Adam zafer kazanmışçasına. "Ağzından

böyle bir kelime çıkmamıştı."

"'Kaç *yaşındasın,'* demek istediğinizi sanmıştım," diye bir açıklama yaptı Alice.

"Onu demek istemiş olsaydım, onu derdim/' dedi Yumurta Adam.

Alice yeni bir tartışma başlatmak istemiyordu, bu yüzden hiç cevap vermedi.

"Yedi yaş, altı ay," diye tekrarladı Yumurta Adam düşünceli düşünceli. "Pek keyifsiz bir yaş. Tavsiyemi istemiş olsaydın, yedide bırak derdim... ama artık çok geç."

"Büyüme konusunda sizden hiçbir öğüt istemem," dedi Alice öfkelenerek.

"Çok mu gururlusun?" diye sordu diğeri.

Alice bu söz karşısında daha bir öfkelenmişti. "Demek istiyorum ki," dedi. "Bir insanın elinden büyümemek gelmez."

"Bir insanın elinden gelmeyebilir," dedi Yumurta Adam. "Ama *iki* insan yapabilir. Doğru dürüst bir destekle yedide durabilirdin."

"Bu ne güzel bir kemer," dedi Alice aniden. (Yaş konusunda yeterince konuştuklarını düşünüyordu. Konuşma konularını gerçekten sırayla seçeceklerse, şimdi sıra ondaydı.) "En azından," diye kendini düzeltti, bir kez daha düşününce, "güzel bir boyunba-ğı demem gerekirdi... yok hayır bir kemer demek istemiştim... ah affedersiniz!" diye ekledi bir an dehşete kapılarak, çünkü Yumurta Adam hepten

gücenmişti. Alice keşke bu konuyu seçmeseydim diye düşünmeye başladı, "Neresinin boynu neresinin beli olduğunu bir bilebilseydim!"

Yumurta Adam bir iki dakika bir şey söylemese de çok kızgın olduğu açıktı. Konuşmaya yeniden başladığında da ağzından derin bir hırlama sesi çıktı.

"Bir insanın boyunbağı ile kemer arasındaki farkı bilmemesi yok mu ya," dedi sonunda, "İnsanı... *en çileden çıkaran...* şey de bu işte."

"Biliyorum, bu benim cahilliğimden," dedi Alice oldukça alçakgönüllü bir şekilde, öyle ki Yumurta Adam merhamete gelmişti.

"Bu bir boyunbağı, çocuk ve dediğin gibi güzel bir boyunbağı. Beyaz Kral ve Kraliçe'nin hediyesi bana. Tamam mı?"

"öyle mi?" dedi Alice, bütün olanlardan sonra güzel bir konu seçtiği İçin oldukça mutluydu.

"Bunu onlar bana hediye etti," diye sözlerine devam etti Yumurta Adam düşünceli bir şekilde ve bacak bacak üstüne atıp ellerini dizlerinde kavuşturdu, "... bir doğmadığım gün armağanı olarak."
"Af buyurun!" dedi Alice şaşkın şaşkın.

"Sana kızmadım ki," dedi Yumurta Adam.

"Şey demek istiyorum ki, doğmadığım gün armağanı ne demek?"

"Tabii ki doğum günü olmayan bir günde verilen bir hediye demek."

Alice bir süre düşündü. “Ben en çok doğum günü armağanlarını severim,” dedi sonunda.

“Daha neden bahsettiğini bile bilmiyorsun!” diye bağırdı Yumurta Adam. “Bir yılda kaç gün var?”

“Üç yüz altmış beş,” dedi Alice.

“Peki, kaç doğum günün var?”

“Bir.”

“Üç yüz altmış beşlen biri çıkarırsan, ne kalır geriye?”

“Üç yüz altmış dört, tabii ki.”

Yumurta Adam pek kuşkulu görünüyordu. “İşlemi kâğıt üzerinde görmek isterdim,” dedi.

Alice not defterini çıkarıp da işlemi onun için yaparken gülümsemeden edemedi.

365

1

364

Yumurta Adam, defteri alıp çok dikkatlice baktı. “Doğru gibi geliyor bana...” diye söze başladı.

“Defteri ters tutuyorsunuz,” diye araya girdi Alice.

“Kesinlikle haklısın!” dedi Yumurta Adam neşeyle Alice defteri düzelttiği sırada. “Bana da biraz tuhaf gelmişti. Ha, ne diyordum, işlem doğru gibi geliyor bana... yine de iyice gözden geçirmek için şu an zamanım yok... bu gösteriyor ki doğmadığın gün armağanı almak için üç yüz altmış dört gün var...”

“Kesinlikle,” dedi Alice.

“Biliyorsun ki doğum günü hediyesi için sadece bir günün var. Bu şan ve şerefi de sana bağışlıyorum!”

‘“Şan ve şeref ile ne demek istediğinizi anlamadım,” dedi Alice.

Yumurta Adam küçümseyerek gülümsedi. “Tabii ki anlamazsın... ben sana söyleyinceye değin de anlamayacaksın. Demek istiyorum ki, ‘savın ne hoş mat edildi!’”

“Ama ‘şan ve şeref bir savın hoş bir şekilde mat edilmesi anlamına gelmez ki,” diye itiraz etti Alice.

“*Ben* bir kelimeyi kullandığımda,” dedi Yumurta Adam oldukça horlayan bir ifadeyle, “hangi anlamı kastetmesini istiyorsam, o anlamı kasteder... ne bir fazlası ne bir eksiği.”

“Sorun,” dedi Alice, “sözcüklere başka anlamlar yükleyip yükleyeni eyeceğin iz.”

“Sorun,” dedi Yumurta Adam, “hangisinin efendi olacağıdır... işte hepsi bu.”

Alice'in kafası, ağzından tek bir sözcük çıkamayacak kadar karışmıştı, bunun üzerine Yumurta Adam yeniden söze koyuldu. "Hepsinin huyu suyu farklı, bazıları... özellikle fiiller içlerinde en kibirli olanları... sıfatlara istediğinizi yapabilirsiniz, ama fiillerle imkânsız... Neyse ki ben hepsiyle baş edebilirim! Çözülmezlik! İşte bütün söyleyeceğim bu!"

"Lütfen söyler misiniz?" dedi Alice, "Bu sözcüğün anlamı ne?"

"İşte şimdi akıllı bir çocuk gibi konuştun," dedi Yumurta Adam oldukça mutlu gözükerek. 'Çözülmezlik' ile bu konuda yeterince konuştuğumuzu ve bundan sonra ne yapmak istediğini belirtirsen çok daha iyi olacağını, çünkü ömrünün geri kalan kısmını burada geçirmeye niyetli olmadığını sandığımı söylüyorum."

"Bir sözcüğe bu kadar çok anlam yüklemek, doğrusu iyi iş," dedi Alice düşünceli bir şekilde.

"Bir sözcüğe ne zaman çok iş yüklesem," dedi Yumurta Adam, "ona her zaman fazladan ödeme yaparım."

"Ya!" dedi Alice. Artık başka bir şey söyleyebilecek bir halde değildi.

"Ah, Cumartesi geceleri nasıl da etrafıma doluşuyorlar, görmelisin doğrusu," diye sözlerine devam etti Yumurta Adam, başını bir yandan öteki yana vakur bir şekilde sallarken. "Ücretlerini almak için yani."

(Alice, onlara neyle ödeme yaptığını sormaya kalkışmadı; bu yüzden ben de *size* söyleyemem.)

"Sözcükleri açıklama konusunda epey usta gözüküyorsunuz, efendim," dedi Alice. "'Cabbaroku' şiirini bana lütfedip açalar mısınız?"

"Bir oku bakalım," dedi Yumurta Adam. "Yazılan her şiiri açıklayabilirim... hattâ daha yazılmamış olanlarını bile."

Bu Alice'i umutlandırmıştı, bunun üzerine ilk kıtayı okudu.

"Çayaltıydı sümrak povuklar

Dönenip delgiliyordu emeci

Hepten sersizdi papkanlar

İniminim donbuzlarsa böğaksırıcı."

"Şimdilik bu yeterli," diye araya girdi Yumurta Adam. "Burada çok zor sözcükler var. 'Çayaltı' öğleden sonra saat dört civarı demek... beş çayı öncesi, bir de akşama hazırlık için et kızartılan tavanın üzerine konduğu altlık."

"Bu çok iyi," dedi Alice, "Peki ya 'sümrak' ?"

"Pekala, 'sümrak, sümüksü ve kıvrak,' demek. Kıvrak 'hareket-ı." li' ile aynı anlamda. Kaynaşık kelime gibi bir şey... Bir sözcüğün içine iki sözcüğün anlamı sığdırılmış."

"Şimdi anlıyorum," dedi Alice düşünceli düşünceli, "peki 'povuk' nedir?"

"Onlar da porsuk gibi bir şey... kertenkele gibi... burgu gibi bir şey işte."

"Çok tuhaf yaratıklar olmalılar."

"Öyleler de," dedi Yumurta Adam. "Yuvalarını güneş saatlerinin altına yaparlar... Peynirle de beslenirler."

"Peki ya 'dönenmek' ve 'delgilemek' ne demek?"

"'Dönenmek' tıpkı bir cayraskop gibi dönüp durmak demek. "Delgilemek" de delgi gibi çukurlar açmak."

"'Emeç' de tahminimce güneş saatinin etrafındaki emilimi yüksek otlak alan," dedi Alice, kendi yaratıcılığı karşısında hayretlere kapılarak.

"Evet öyle. Öyle deniliyor, çünkü bilirsin, güneş saatinin önünde ve arkasında uzunca bir yol boyunca ilerleyip gider..."

“Güneş saatinin her iki yanından ötelere doğru uzanıp gider,” diye ekledi Alice.

“Aynen öyle. ‘Sersiz’ ise ‘sefil ve fersiz’ demek (İşte sana başka bir kaynaşık sözcük). ‘Papkan’ da, zayıfça, telekleri her bir yandan dışarı fırlamış, hırpani görünümlü bir kuş, canlı bir saçaklı paspasa benziyor.”

“Peki ya ‘iniminim donbuz’?” diye sordu Alice, “Eğer size çok fazla zahmet vermiyorsam?”

“Eh, ‘donbuz’ bir çeşit yeşil domuz, ama ‘iniminim’ ne demek bilmiyorum. Sanırım ‘in’ sözcüğünden türemiş... yollarını yitirdiklerini gösteriyor işte.”

“‘Böğaksırıcı’ ne demek öyleyse?”

“Pekala, ‘böğaksırıcı’ böğürmek ile arada aksırıp ıslık çalmak demek; neyse bu sesi belki duyarsın da... aşağıdaki şu koruda... bu sesi bir duysan *çok* hoşuna gidecek. Bu zor şeyleri kim sana okuyor böyle?”

“Bunu bir kitapta okumuştum,” dedi Alice. “Ama bundan daha kolay şiirler de biliyorum... Sanırım Tumbadik okumuştu.”

“Söz şiirden açılmışken, hani,” dedi Yumurta Adam kocaman ellerinden birini uzatarak. “Diğer insanlar gibi ben de şiir okuyabilirim. Bu konuya girecek olursak...”

“Ah, yo bu konuya girmeye hiç gerek yok!” dedi Alice telaşla, başlamasına engel olabileceğini ümit ederek.

“Okuyacağım parça,” diye devam etti Yumurta Adam, Alice’in sözlerini pek dikkate almadan, “tamamıyla sen eğlenesin diye yazılmıştır.”

Bu durumda Alice şiiri dinlemesi gerektiğini *düşündü* ve “Teşekkür ederim,” dedi oldukça üzülerek.

“Bembeyazken kışın her bir tarla Sevinesin diye söylendi bu şarkı anla...

Yalnız ben şarkı olarak söylemiyorum,” diye açıklama yaptı Yumurta Adam.

“Söylemediğinizi görüyorum,” dedi Alice.

“Şarkıyı söyleyip söylemediğimi *görebiliyorsan,* çoğu kişiden keskin gözlerin var demektir,” dedi Yumurta Adam sert bir ifadeyle. Alice

sesini kesmişti.

“Yeşilken baharda ormanlar böyle Anlatayım bari ne demek istediğimi şöyle.”

“Çok teşekkür ederim,” dedi Alice.

“Uzunken günler böyle yazları Anlarsın belki bu şarkıyı:

Sarıyken böyle yapraklar sonbaharda Alıp kâğıdı kalemi eline yazıversen sen de.”

“Bu kadar uzun bir şarkıyı hatırlarsam yazarım,” dedi Alice. “Böyle şeyler söylemene hiç gerek yok,” dedi Yumurta Adam. ”Söylediklerinde bir anlam yok, üstelik beni sinirlendiriyorlar da.

Haber saldım balıklara 'Dileğim işte budur,’ dedim onlara.

Denizin o mini mini balıkları,

Geliverdi hemen cevapları.

Miniklerin cevabı şuydu ki:

‘Yapamayız efendim bu işi çünkü...’”

“Kusura bakmayın ama pek anlamadım,” dedi Alice.

“Biraz sonra kolaylaşıyor,” dedi Yumurta Adam.

“Yeniden haber saldım onlara İtaat etmeniz sizin hayrınıza.

Sırıttılar önce cevap verdiler şöyle:

‘Vay, bu ne öfke böyle!'

Bir dedim olmadı, iki dedim olmadı,

Hiçbiri öğüdümü dinlemedi.

Bir demlik aldım gıcır gıcır,

Yapacağım işlere pek yaraşır.

Hop indi hop kalktı kalbim yerinden Doldurdum demliği tulumbadan.

Derken birisi geldi ve dedi ki,

‘Seninkiler değil mi şu yataktaki?’

Dedim ki ona alenen;

‘Uyandır onları hemen.’
Ona düpedüz bağırdım;

Gidip kulağına haykırdım.”

Yumurta

Adam, bu dizeleri tekrarladığı sırada sesini çığlık atarcasına yükseltmişti;

Alice ürperti içerisinde, "Doğrusu *hiçbir şey* için ulak olmak istemezdim!" dedi.

"Ne ki ulak resmi ve kibirliydi,

Dedi ki 'Böyle bağırmana hiç gerek yoktu!'

öyle kibirli ve resmiydi ki;

Dedi ki, 'Gidip uyandırırım onları ne var ki...'

Raftan bir tirbuşon kaptım,

Tek başıma onları uyandırmaya gittim.

Kapı kilitliydi oraya vardığımda,

Çektim çekiştirdim, vurdum vuruşturdum.

Derken kapı açılmış bir de baktım ki!

Hadi bir çevireyim dedim tokmağı, ne var ki..."

Uzun bir sessizlik oldu.

"Hepsi bu mu?" diye sordu ürkerek Alice.

"Hepsi bu," dedi Yumurta Adam. "Güle güle."

Bu çok ani oldu diye düşündü Alice; gitmesi gerektiğine dair *böyle* bir imadan sonra, orada kalmasının hiç de yakışık almayacağını

düşündü. Bunun üzerine elini uzattı ve "Bir daha görüşünceye değin hoşçakalın!" dedi olabildiğince neşeli bir şekilde.

"Yeniden karşılaşsak *bile,* seni tanıyamam," diye karşılık verdi Yumurta Adam hoşnutsuz bir ses tonuyla, tokalaşmak üzere parmaklarından birini uzatarak. "Sen de tıpkı diğer insanlar gibisin," dedi.

"İnsanlar genellikle *yüzlerinden* tanınırlar," dedi Alice düşünceli bir ses tonuyla.

"İşte benim yakındığım şey de bu ya," dedi Yumurta Adam. "Senin yüzün de herkesinki gibi... iki göz, şöyle..." (başparmağıyla havada gözlerin yerini işaret ediyordu) "ortada bir burun, altında bir ağız. Hep aynı. Örneğin burnun iki yanında iki gözün olsaydı... ya da ağzın tepende olsaydı... bu belki bir işe yarardı."

"Ama o kadar da güzel olmazdı," diye Alice karşı çıktı ona. Fakat Yumurta Adam sadece gözlerini yumdu ve "Dene de gör," dedi.

Alice, acaba bir kez daha konuşur mu diye bir dakika bekledi, ne var ki Yumurta Adam ne gözünü açtı, ne de onu dikkate aldı; Alice, bir kez daha "Hoşçakal!" dedi ve buna karşılık alamayınca, sessizce oradan uzaklaştı; giderken kendi kendine, "Bütün bu yetersizlikleriyle (bunu yüksek sesle söylemişti, çünkü böylesine uzun bir sözcüğü söylemek büyük bir teselliydi). "Bütün bu yetersizlikleriyle karşıma çıkıp duran bu insanlar..." Alice cümlesini bir türlü bitiremedi, çünkü koru müthiş bir sarsıntıyla sarsılıyordu.

YEDİNCİ BÖLÜM

Aslan ile Tekboynuz

Derken korudan askerler gelmeye başladı, önce ikişer üçer, sonra onar yirmişer ve nihayet öyle kalabalık oldular ki, sanki bütün koruyu doldurmuşlardı. Alice ezilme korkusuyla bir ağacın arkasına saklandı ve onların gidişini seyretti.

Ayaklarından böyle bihaber askerlerle ömründe daha önce hiç karşılaşmadığını düşündü Alice; sürekli bir şeylere takılıp duruyorlardı ve ne zaman birisi düşecek olsa, ardından da birkaç tanesi onun üzerine yığılıp kalıyordu, böylece kısa süre içinde her taraf küçük insan tepecikleriyle dolup taştı.

Bunları atlar izledi. Dört ayakları olduğundan, piyadelerden daha başarılıydılar, ama *onlar* da yer yer tökezliyorlardı ve sanki genel bir kuralmışçasına ne zaman bir at tökezlese, anında binicisi de düşüyordu. Bu kargaşa her geçen dakika daha bir artıyordu. Alice ise bir düzlüğe çıkmış olmaktan pek hoşnuttu doğrusu; orada Beyaz Kral da yerde öylece oturmuş, not defterine bir şeyler yazıyordu.

“Hepsini ben gönderdim!” diye bağırdı Kral sevinç içinde Alice’i görür görmez. “Korudan gelirken askerlerle karşılaştın mı, tatlım?”

“Evet,” dedi Alice, “galiba birkaç bin tane vardılar.”

“Tam tamına dört bin iki yüz yedi tane,” dedi Kral defterine bakarak. “Bütün atları göndermedim, biliyorsun ki iki tanesi oyunda gerekli. İki Ulak’ı da göndermedim. İkisi de şehre gittiler. Yola bir bakıver de, birinden birini gördüğünde söyle bana.”

“Yolda gördüğüm hiç kimse yok,” dedi Alice.

“Keşke benim de böyle gözlerim olsa,” dedi Kral huysuzca. “Hiç kimseyi görebilmek ha! Üstelik bu mesafeden! Vay canına, ***ben*** bu ışıkla ve bu mesafeden ancak gerçek insanları görebilirim.”

Bir eliyle gözlerine siper yaparak dikkatlice yola bakan Alice, bu arada Krahn sözlerini kaçırmıştı. "İşte şimdi birilerini görüyorum!" diye haykırdı sonunda. "Ama ne kadar da yavaş geliyor... hareketleri de ne tuhaf!" (çünkü Ulak kocaman ellerini her iki tarafa yelpaze gibi açmış, bir aşağı bir yukarı zıplayıp duruyor, yılan-balığı gibi kıvrıla kıvrıla geliyordu.)

“Hiç de değil,” dedi Kral. “O bir Anglo-Sakson Ulak’ı... bunlar da Anglo-Sakson davranışları. Sadece mutluyken böyle davranır, adı da Hart Havşanı.”

Bu isim Alice’e bir tekerlemeyi anımsatmıştı: “Severim sevgilimi H ile, çünkü o Hoşnut; nefret ederim sevgilimden H ile, çünkü o Hortlak; beslerim onu... onu Hardal lapası ve hasırotu ile. Adı da Hart Havşanı ve yaşar sevgilim...”

“Handa,” dedi Kral basit bir şekilde kendisinin de oyuna katıldığına dair en ufak bir fikri olmayarak, bu arada Alice H ile başlayan şehrin adını hatırlamak için biraz duraksamıştı. “Öteki Ulak’ın adı da Hapkacı. İki tane ulağımın olması gerekir hani... gidecek, gelecek. Biri gitmek için, öbürü gelmek için.”

“Af buyurun?” dedi Alice.
“Ben sana bir şey buyurmuyorum,” dedi Kral.

“Ben sadece ne dediğinizi anlamadığımı söylemek istemiştim,” dedi Alice. “Neden biri gitmek için, biri gelmek için?”

“Sana söylemedim mi?” dedi Kral sinirlenerek. “*İki* tane olmalı... Biri gidip getirecek, öbürü götürecek.”

Tam o sırada Ulak da yanlarına gelmişti. Sesi soluğu çıkamayacak kadar nefessiz kalmıştı, sadece ellerini sallıyor ve zavallı Kral’a bakıp suratını korkunç hallere sokuyordu.

“Bu küçük hanım seni H ile seviyormuş,” dedi Kral, Ulak’ın dikkatini kendisinden başka tarafa çekebilmek amacıyla onu Alice ile tanıştırarak... ama bunun hiçbir faydası yoktu... Anglo-Sakson davranışlar her geçen dakika daha bir tuhaf hal alıyor, o kocaman gözleri çıldırmışçasına sağa sola yuvarlanıyordu.

“Beni korkutuyorsun!” dedi Kral. “Bayılacak gibiyim... Bana biraz hardal lapası ver!”

Bunun üzerine Ulak, Alice'i hayretler içinde bırakacak şekilde boynuna asılı heybesini açtı ve Kral’a birazcık hardal lapası verdi, o da lapayı anında yuttu.

“Biraz daha!” dedi Kral.

“Hasırotundan başka bir şey kalmadı,” dedi Ulak çantasına göz gezdirerek.

“O zaman hasırotu,” diye baygın baygın mırıldandı Kral.

Alice, hasırotunun Kral’ı epeyi kendine getirmesinden çok mutlu olmuştu. “Tam bayılacakken hasırotu yemek gibisi yok,” dedi Alice’e, bir yandan da hapır hupur hasırotu götürürken.

“Bence, üzerine biraz soğuk su dökmek çok daha iyi olacak,” diye bir öneride bulundu Alice; “... Ya da birazcık amonyak ruhu.”

“Bundan *daha iyisi* yoktur, demedim,” diye karşılık verdi Kral. “Bunun *gibisi* yok dedim.” Alice, buna karşı gelmeye kalkışmadı.

“Yolda sen kimi geçtin?” diye devam etti Kral, birazcık daha hasırotu vermesi için elini Ulak'a doğru uzatırken.

“Hiç kimseyi,” dedi Ulak.

“Doğru,” dedi Kral; “bu küçük hanım da onu görmüş. O halde, tabii ki hiç kimse senden daha yavaş yürüyor.”

“Elimden gelenin en iyisini yaptım,” dedi Ulak küskün bir ses tonuyla. “Kimsenin benden daha hızlı koşamayacağından hiç kuşkum yok.”

“Daha hızlı koşamaz,” dedi Kral, “yoksa buraya senden önce varırdı. Neyse, şimdi soluklandığına göre, bize kentte neler olup bittiğini anlatabilirsin.”

“Kulağınıza fısıldayacağım,” dedi Ulak, elini boru şeklinde ağzına koyup, Kral'ın kulağına yaklaşmak için öne doğru eğilerek. Alice buna çok üzülmüştü, çünkü kendisi de haberi duymak istiyordu. Fakat Ulak, fısıldamak yerine, avazı çıktığınca bağırıyordu, ”Yine iş başındalar!”

“Sen *buna* fısıldama mı diyorsun!” diye bağırdı zavallı Kral zıplayıp silkinerek. “Bir daha böyle bir şey yaparsan, seni yağlatırım. Sarsıntıdan beynimi yerinden oynattın!”

“Çok hafif bir deprem olmalı,” diye düşündü Alice ve sonra “Kimler yine iş başında?” diye sormayı göze aldı.

“Kim olacak, Aslan ile Tekboynuz tabii ki,” dedi Kral.

“Taç için mi kavga ediyorlar?”

“Tabii ki,” dedi Kral,” işin tuhaf yanı da baştan sona taç aslında hep benim! “Hadi gidip onları görelim.” Böylece koşarak giderlerken Alice, eski bir şarkının sözlerini kendi kendine mırıldanıp duruyordu:

“Aslan ile Tekboynuz dövüşüyorlardı taç uğruna:

Aslan Tekboynuz’u dövdü kasabanın bir başından öbür başına.

Kimileri beyaz ekmek kimileri esmer ekmek verdi onlara; Kimileri de üzümlü kek, sonunda kovuldular kasabadan davullarla.

“Kazanan... tacı mı... alır?..” diye sordu, Alice güçbela, çünkü bu uzun koşu onu nefes nefese bırakmıştı.

“Aman Tanrım, hayır!” dedi Kral. “Bu nasıl fikir böyle!”

“Lütfen... bir iyilik edin de...” dedi Alice soluk soluğa, biraz daha koştuktan sonra, “bir dakika durun... sadece biraz nefeslen-mek için.”

“İyilik edecek kadar *iyiyim* de,” dedi Kral, “o kadar güçlü değilim. Görüyorsunuz işte, zaman öyle hızla ilerliyor ki. Bandırye’yi geçersin de, onu geçemezsin.”

Alice’in artık konuşacak nefesi kalmamıştı, böylece sessizlik içinde koşmaya devam ettiler, ta ki ortalarında Aslan ile Tekboy-nuz’un kavgaya tutuştuğu büyük bir kalabalık karşılarına çıkıncaya değin. Öyle

bir toz duman içindeydi ki ortalık, Alice ilk başta neyin ne olduğunu seçemedi, ama kısa süre içinde Tekboynuz’u boynuzundan tanıdı.

Gidip diğer Ulak Hapkacı’nın yanında durdular. Hapkacı bir elinde bir fincan çay, diğer elinde bir parça tereyağlı ekmek ile durmuş dövüşü seyrediyordu.

“Daha yeni hapisten çıktı, hapse girdiğinde de daha çayını bitirmemişti,” diye fısıldadı Hart Havşanı Alice'in kulağına; “ve hapiste ona sadece istiridye kabuğu vermişler... İşte bu yüzden görüyorsun ya aç susuz kalmış. Nasılsın yavrucuğum?” diye devam etti, kolunu sevgiyle Hapkacı'nın boynuna dolayarak.

Hapkacı, etrafına bakınıp başını salladı ve tereyağlı ekmeğine devam etti.

“Hapiste mutlu muydun yavrucuğum?” dedi Hart Havşanı.

Hapkacı bir kez daha etrafına bakındı ve bu sefer yanaklarından aşağı bir iki damla gözyaşı süzüldü, ama ağzından tek bir söz çıkmadı.

“Konuşsana, yoksa konuşamıyor musun?” diye bağırdı Hart Havşanı sabırsızca. Ne var ki, Hapkacı hapır hupur yemeğe devam etti ve biraz daha çay içti.

“Konuş diyorum sana?” diye bağırdı Kral. “Dövüşleri nasıl gidiyor.”

Hapkacı, kocaman bir parça tereyağlı ekmeği zar zor ağzına bastırıp yuttu. “Çok iyi gidiyor,” diye cevap verdi boğula boğula: ”Her ikisi de seksen yedi kez yere düştüler.”

“O halde kısa süre içinde beyaz ekmek ile esmer ekmeği getirecekler?” diye sormaya kalkıştı Alice.

“Şu an ekmekler onları bekliyor,” dedi Hapkacı: “Şu yediğim onlardan bir parça.”

Tam o anda dövüşte bir duraklama oldu. Aslan ile Tekboynuz nefes nefese yere oturdukları sırada, Kral “Yemek için on dakika müsade!” diye bağırdı. Hart Havşanı ve Hapkacı beyaz ekmek ile esmer ekmek dolu yuvarlak tepsileri taşımaya başlayarak anında işe koyuldular. Alice, tadına bakmak için bir parça aldı, fakat çok kuruydu.

“Bugün bir daha dövüşeceklerini sanmıyorum,” dedi Kral, Hapkacı’ya; “gidip davullara başlamalarını buyur.” Hapkacı, çekirge gibi anında fırlayıp gitti.

Alice, öylece onu izleyerek bir iki dakika kalakaldı. Sonra birden yüzü ışıl ışıl oldu. “Bakın, Bakın!” diye bir yerleri işaret ederek

bağırdı. “Beyaz Kraliçe koşarak kırdan geliyor! Şuradaki korudan uçarak çıktı... Şu Kraliçeler de ne kadar hızlı *koşabiliyorlar* böyle!” ”Kesinlikle arkasında düşmanlar var,” dedi Kral dönüp bir kez bile bakmadan. “Şu koru hep düşmanlarla dolu.”

“Ama koşup ona yardım etmeyecek misin,” diye sordu Alice, onun böyle sakin konuşmasına şaşırarak.

“Faydası olmaz, faydası olmaz!” dedi Kral. “Kraliçe, korkunç hızla koşar. Bir Bandırye’yi yakalarsın da onu yakalayamazsın! Ama istersen, onunla ilgili bir şeyler yazabilirim... Kraliçe sevimli iyi bir yaratıktır,” dedi usulca kendi kendine not defterini açtığı sırada. “Yaratığı ‘k’ ile mi yoksa ‘ğ’ ile mi yazıyorsun?”

Tam bu sırada, Tekboynuz elleri ceplerinde salına salına yanlarına geldi. Kral’ın yanından geçerken, ona şöyle bir bakıp, “Bu sefer ona gününü gösterdim,” dedi.

“Birazcık işte,” diye karşılık verdi Kral epey gergince. “Boynuzunu ona saplamaman gerekirdi, biliyorsun hani.”

“Acıtmadı ki,” dedi Tekboynuz umursamazca. Tam gidiyordu ki, gözü Alice’e takıldı; anında geri döndü ve bir süre çok derin bir tiksinti içinde ona baktı.

“Bu... Bu... Ne?” dedi sonunda.

“Bu bir çocuk!” diye atıldı Hart Havşanı onu tanıştırmak üzere, Alice’in önüne geldi ve ellerini Angla-Sakson usûlüyle ona doğru uzatarak, “Onu daha bugün bulduk. İşte, kanlı canlı apaçık burada!” dedi.

“Ben bunları hep hayal ürünü canavarlar olarak düşünmüştüm,” dedi Tekboynuz “Canlı mı?”

“Konuşabiliyor,” dedi Hart Havşanı ciddi bir edayla.

Tekboynuz rüyada gibi Alice’e bakıp, “Konuşsana, çocuk,” dedi. Alice, sözlerine başladığı sırada, dudaklarının kıvrılıp gülümsemesine engel olamadı: “Biliyor musun, ben de Tekboynuzların

hep hayal ürünü yaratıklar olduğunu düşünürdüm! Daha önce hiç Tekboynuz görmedim!”

“Pekala, artık ikimiz de birbirimizi ***gördük,”*** dedi Tekboynuz. “Sen bana inanırsan, ben de sana inanırım. Anlaştık mı?”

“Öyle istiyorsan, tamam,” dedi Alice.

“Hadi, gidip de üzümlü keki getir, ihtiyar!” diye devam etti Tekboynuz, Kral’a dönerek, “Esmer ekmeğinden istemez!”

“Tabii ki... Tabii ki,” diye homurdandı Kral ve Hart Havşanı’na dönüp işaret ederek, “Heybeyi aç!” diye fısıldadı. “Çabuk! Onu değil... O hardal lapasıyla dolu!”

Hart Havşanı, heybeden kocaman bir kek çıkardı, ardından da tabak ve bıçağı çıkarırken, keki tutması için Alice’e uzattı. Bütün bunların heybeden nasıl çıktığını Alice bir türlü kestiremiyordu. Bu gördüklerinin birer sihirbazlık numarası olduğunu düşündü.

Bütün bunlar olagelirken, Aslan da onlara katıldı, çok yorgun ve uykulu görünüyordu, gözleri de yarı kapalıydı. “Bu ne!” dedi miskin miskin Alice’e dönüp gözünü kırparak, tıpkı büyük bir çanın ağır ağır çalışı gibi derinden yankılı bir ses tonuyla konuşuyordu.

“Hey, bil bakalım bu ne?” diye atıldı Tekboynuz. “Asla tahmin edemezsin! Ben edemedim.”

Aslan bitkin bitkin Alice'e baktı. “Sen bir hayvan mısın... yoksa sebze mi... yoksa bir maden mi?..” dedi, her bir sözcükte esneyerek.

“O hayali bir yaratık!” diye haykırdı Tekboynuz, Alice cevaplamadan önce.

“O halde üzümlü keki dağıt, Yaratık,” dedi Aslan, yere uzanıp çenesini pençelerinin üzerine koyarak. “Siz ikiniz de (Kral’a ve Tekboynuz’a dönerek) oturun: biliyorsunuz kekte hile yok!”

Kral, bu iki kocaman yaratığın arasında oturmak zorunda kalmaktan açıkça pek rahatsızdı; fakat onun için başka bir yer yoktu.

“Şimdi, taç için dövüşmeliydik ki!” dedi Tekboynuz, sinsi sinsi taca bakarak, bu laf üzerine zavallı Kral öyle bir titredi ki, neredeyse taç başından düşecekti.

“Çok kolay kazanırdım,” dedi Aslan.

“Bundan çok da emin değilim,” dedi Tekboynuz.

“Ne olacak yani, seni kasabanın bir başından öbür başına dövdüm, seni ödlek!” diye cevap verdi Aslan kızarak, konuştuğu sırada yarı da ayağa kalkmıştı.

İşte tam bu anda, Kral tartışmayı kesmek için araya girdi. Çok gergindi, sesi de titriyordu, “Kasabanın bir başından öbür başına mı?” dedi. “Bu epey bir yol. Eski köprüden ya da pazaryerinden de geçtiniz mi? Eski köprünün manzarasına da diyecek yok hani.”

“Doğrusu hiç bilmiyorum,” diye homurdandı Aslan yeniden yere yatarken. “Ortalık öyle bir toz duman içindeydi ki, hiçbir şey görünmüyordu. Yaratık’ın keki kesmesi amma uzun sürdü!”

Alice, dizlerinde kocaman tabak, küçük bir derenin kenarına oturmuş, elindeki bıçakla büyük bir azimle keki kesip duruyordu. ”Çok sinir bozucu!” dedi Alice, Aslan'a cevap olarak (“Yaratık” diye çağrılmaya iyiden iyiye alışmıştı). “Birkaç dilimi çoktan kestim, ama hep yeniden birleşiyorlar!”

“Ayna kekleriyle nasıl baş edilir, bilmiyorsun,” dedi Tekboynuz. “Önce dağıt, sonra kes.”

Bu Alice’e çok saçma gelmişti, ne ki söylenene boyun eğip ayağa kalktı ve tabağı ortalıkta dolaştırdı, o zaman kek, Alice’in önceden yaptığı gibi kendi kendine üç parçaya bölündü. “Şimdi kes,” dedi Aslan, Alice boş tabakla yerine dönerken,

“Bu adil değil, diyorum!” diye bağırdı, Alice nasıl başlayacağını bilmeden elinde bıçak yerine oturduğu sırada. “Yaratık, Aslan’a

benimkinin iki katını verdi!"

"Kendine de nedense hiç kek bırakmadı," dedi Aslan. "Üzümlü kek sever misin, Yaratık?"

Ne var ki, Alice daha cevap vermeden davullar çalmaya başladı.

Alice, bu gürültünün nereden geldiğini anlayamadı: Sanki her tarafı bu gürültü kaplamıştı, ta ki kendini sağır olmuş hissedinceye değin, ses kafasında çınlayıp durdu. Ayağa kalktı ve korku içinde atlayıp çayı geçti;

* * *

daha tam diz çöküp bu korkunç gürültüyü duymamak için nafile bir çabayla kulaklarını kapatmıştı ki, Aslan ile Tekboynuz'un ayağa kalkıp şölenin tam da ortasında böyle rahatsız edilmekten dolayı öfkeyle etraflarına baktıklarını gördü.

"Eğer *bu* davullar da onları kasabadan kovamazsa," diye düşündü kendi kendine "hiçbir şey kovamaz artık!"

SEKİZİNCİ BÖLÜM

“O Benim Buluşum”

Derken gürültü gitgide yok oldu, ta ki her tarafı bir ölüm sessizliği alıp da, Alice korku içinde kafasını kaldırıncaya değin. Ortada kimse görünmüyordu; ilk önce Aslan, Tekboynuz ve şu tuhaf Ang-lo-Sakson Ulaklarla ilgili bir düş gördüğünü düşündü. Ne ki, üzümlü keki üzerinde kesmeye çalıştığı o kocaman tabak hâlâ ayaklarının dibindeydi. “Demek ki, düş görmüyordum,” dedi kendi kendine “tabii ki... tabii ki hepimiz aynı düşün bir parçası olmadığımız sürece. Sadece umarım ki bu *benim* düşümdür, Kızıl Kral’ın değil! Bir başkasının düşüne ait olmak hiç hoşuma gitmez,” diye devam etti sızlanan bir ses tonuyla: “Gidip onu uyandırayım da, ne olmuş bir göreyim!”

Tam o anda, “Hey! Hey! Şah!” bağrışıyla düşünceleri bölündü; kızıl zırh giyinmiş Şövalye, elindeki kocaman gürzünü savura savu-ra Alice’e doğru dörtnala geliyordu. Yanına vardığı anda atı birdenbire durunca tepetaklak düşerken “Benim tutsağımsın!” diye bağırdı.

Alice, ürkmüştü ürkmesine de, o anki korkusu kendisinden çok, Şövalye içindi, yeniden ata bindiği sırada onu kaygıyla İzledi. Eyerine doğru dürüst oturur oturmaz, daha “Sen benim...” demeye kalmamıştı

ki, başka bir ses araya girip “Hey! Hey! Şah!” dedi; Alice şaşkınlık içinde yeni düşmanını görmek için dönüp etrafına bakındı.

Bu sefer gelen Beyaz Şövalye idi. Alice’in yanına yaklaşıp durdu ve tıpkı Kızıl Şövalye gibi o da atından tepetaklak yere düştü; sonra yeniden atına bindi, iki Şövalye hiç konuşmadan oturup birbirlerine baktılar. Alice, şaşkınlık içinde bir birine, bir ötekine bakıyordu.

“Bilirsin ya, o *benim* tutsağım!” dedi Kızıl Şövalye sonunda.

“Evet, ama sonra gelip onu kurtardım!” diye yanıt verdi Beyaz Şövalye.

“Peki, onun için dövüşmeliyiz,” dedi Kızıl Şövalye, miğferini (eyerinde asılı duruyordu ve at kafası şeklinde bir şeydi) alıp başına taktığı sırada.

“Savaş Kurallarına uyacaksın, tabii ki,” dedi Beyaz Şövalye, kendi miğferini takarken.

“Ben hep uyarım,” dedi Kızıl Şövalye ve gürültü patırtı içinde öyle bir öfkeyle birbirlerine vurmaya başladılar ki, Alice darbelere hedef olmamak için bir ağacın arkasına saklandı.

“Şimdi, acaba Savaş Kuralları nelerdir?” dedi Alice kendi kendine, bir yandan da saklandığı yerden korka korka dövüşe bakmaya çalışarak: “Öyle gözüküyor ki birinci Kural; eğer bir şövalye diğerine vurursa, onu attan düşürür, yok eğer ıskalarsa, kendisi tepetaklak aşağı düşer... Öyle gözüküyor ki bir diğer Kural da; sanki gölge oyunundaki kuklalar gibi gürzlerini kollarının altında tutmaları. Yere düştüklerinde nasıl bir gürültü çıkarıyorlar böyle. Tıpkı ocak demirlerinin şömine önündeki parmaklığa düşmesi gibi! Atlar da ne kadar sessiz! Sanki sadece

birer masaymışlar gibi, nasıl da binilip inilmelerine müsaade ediyorlar öyle!"

Öyle görünüyordu ki, Alice'in fark etmediği bir başka Savaş Kuralı da Şövalyelerin hep tepe üstü düşmeleriydi, dövüş ikisinin de yan yana bu şekilde düşmesiyle sona erdi; yeniden ayağa kalktıklarında, el sıkıştılar ve Kızıl Şövalye atına binip dörtnala oradan uzaklaştı.

"Çok şerefli bir zaferdi, değil mi?" dedi Beyaz Şövalye, nefes nefese Alice'in yanına geldiğinde.

"Bilmiyorum," dedi Alice kuşkuyla. "Kimsenin tutsağı olmak istemiyorum. Kraliçe olmak istiyorum!

"Bir sonraki çayı geçtiğinde olacaksın," dedi Beyaz Şövalye. "Korunun bitimine kadar seni koruyacağım... sonra biliyorsun geri dönmek zorundayım. Bu benim hamlemin sonu."

"Teşekkür ederim," dedi Alice, "miğferini çıkarmana yardım edebilir miyim?" Bu işi kendi başına yapamayacağı açıktı; neyse ki Alice

sonunda onu miğferden kurtarmayı başardı.

"Şimdi daha kolay nefes alınıyor," dedi Şövalye, sonra da iki eliyle kabarık saçlarını arkaya iterek sevecen yüzü ve yumuşak bakışlı kocaman gözleriyle dönüp Alice'e baktı. Böyle tuhaf görünüşlü bir askeri ömründe hiç görmediğini düşündü Alice.

Üzerine iyi oturmayan teneke bir zırh giymişti ve omuzlarına baş aşağı asılı ve kapağı açılmış biraz garip bir kutusu vardı. Alice, büyük bir merak içinde kutuya baktı.

"Görüyorum ki küçük kutumu çok beğendin," dedi Şövalye dostça. "Bu benim kendi buluşum... kıyafetlerimi ve sandviçlerimi koymak için. Görüyorsun baş aşağı tutuyorum, böylece yağmur içeri girmiyor."

"Ama içindeki eşyalar *dışarı* dökülebilir," dedi Alice kibarca, "Kapağın açık olduğunu biliyor musunuz?"

"Bilmiyordum," dedi Şövalye, yüzünden bir sıkıntı gölgesi geçerek. "O zaman her şey düşmüş olmalı! Kutunun da onlar olmadan hiçbir anlamı yok ki." Konuştuğu sırada bir yandan da kutuyu çözdü ve onu alıp tam çalılıklara atmak üzereydi ki, aniden aklına bir şey geldi ve kutuyu alıp dikkatlice bir ağaca astı. "Neden böyle yaptığımı tahmin edebilir misin?" dedi Alice'e.

Alice, hayır anlamında başını salladı.

"Belki arılar içine yuva yapar diyorum... o zaman da bal alırım."

"Ama eyerinize asılı arı kovanı... ya da onu benzer bir şey... var," dedi Alice.

"Evet, bu çok iyi bir kovan," dedi Şövalye hoşnutsuz bir ses tonuyla, "en iyisinden. Ama daha tek bir arı bile yanına yaklaşmadı. Diğeri de bir fare kapanı. Galiba fareler arıları uzaklaştırıyor... ya da arılar fareleri, bilmiyorum işte hangisi hangisini ise."

"Niçin fare kapanı, çok merak ediyorum," dedi Alice. "At sırtında fare olması pek olası değil gibi."

"Pek olmayabilir," dedi Şövalye, "ama olur ya, *gelirlerse,* etrafımda koşuşturmalarını pek istemem."

"Görüyorsun ya," diye devam etti bir duraksamadan sonra, *her şeye* hazırlıklı olmak iyi bir şey. Bu yüzden işte atın da ayaklarında halhal var."

"Ama onlar ne için?" diye sordu Alice pek şaşırarak.

"Köpekbalığı ısırıklarından korunmak için," diye yanıtladı Şövalye. "Bu benim kendi buluşum. Şimdi bana yardım et. Korunun bitimine kadar seninle geleceğim... Bu tabak ne için?"

"Üzümlü kek içindi," dedi Alice.

"Bunu da beraberimizde götürsek iyi olur," dedi Şövalye. "Olur ya üzümlü kek bulursak, işimize yarar. Şu torbaya koymama yardım et."

Alice, torbayı dikkatlice açarak tutsa da, bu işi başarmak epey zaman almıştı, çünkü Şövalye tabağı koymada öyle beceriksizdi ki; ilk iki ya da üç denemesinde tabak yerine torbaya kendisi düştü. "Gördüğün gibi epey zor bir iş," dedi tabağı en nihayet torbaya soktuklarında; "torbada çok sayıda şamdan var." Sonra da torbayı alıp eyere astı, eyer zaten havuç demetleri, ocak demirleri ve daha birçok başka şeyle yüklenmişti.

“Umarım saçlarını iyi bağlamışsındır,” diye devam etti Şövalye, yola çıktıkları sırada.

“Her zamanki gibi,” dedi Alice gülümseyerek.

“Bu yeterli sayılmaz,” dedi Şövalye endişeli endişeli. “Görüyorsun ki rüzgâr burada zehir zemberek. Çorba gibi.”

“Saçın uçuşmasını engelleyen bir şey buldunuz mu?” diye sordu Alice.

“Henüz değil,” dedi Şövalye, “ama *dökülmesini* engelleyen bir planım var.”

“Dinlemeyi çok isterdim.”

“Önce dimdik bir çubuk alırsın,” dedi Şövalye. “Sonra, saçlarını sarmaşık gibi çubuğa sararsın. Saçın dökülmesinin esas nedeni *aşağıya* doğru sarkmasıdır... *yukarıya* doğru olan şeyler dökülmezler ya hani. Bu benim buluşum. İstersen deneyebilirsin.”

Alice'e pek yeterli bir buluş gibi gelmedi, bu düşünce karşısında şaşırıp kalarak ve ara ara da iyi bir binici olmadığı kesin olan zavallı Şövalye’ye yardım etmek için durarak sessizlik içinde birkaç dakika yürüdü.

At ne zaman dursa (bunu çok sık yapıyordu), Şövalye öne doğru düşüyordu; atın her hareketinde de (ve at bunu da genellikle çok aniden yapıyordu) arkaya doğru düşüyordu. Yoksa geri kalan zamanlarda ara ara yanlara doğru düşme alışkanlığı dışında fena gitmiyordu ve genellikle de Alice’in yürüdüğü tarafa doğru düştüğünden, az sonra Alice en iyi fikrin ***ata bu kadar*** yakın yürümeme-k olduğunu keşfetti.

“Kusura bakmayın ama binicilikte fazla deneyimli değilsiniz,” demeye kalkıştı Alice, Şövalye’nin beşinci kez yuvarlanışında ona yardım ettiği sırada.

Şövalye buna çok şaşırmıştı, birazcık da kırılmıştı. “Neden böyle söylüyorsun?” diye sordu, güçbela tekrar eyere tırmanırken, bu arada diğer tarafa düşmemek için bir eliyle Alice’in saçlarını sımsıkı tutuyordu.

“Çünkü insanlar deneyimli olduklarında, bu kadar sık düşmezler.”

“Çok deneyimim var,” dedi Şövalye büyük bir ciddiyetle: “Çok!”

Alice'in aklına, "öyle mi?" demekten başka bir şey gelmedi, ne var ki bunu olabildiğince iyi niyetle söylemişti. Bundan sonra kısa bir süre sessizlik içinde yollarına devam ettiler; Şövalye gözleri kapalı kendi kendine söylenip duruyordu; Alice de bir daha ne zaman düşecek diye endişeyle ona bakıyordu.

"Yüce binicilik sanatı," diye aniden yüksek sesle konuşmaya başladı Şövalye, konuşurken sağ kolunu da sallıyordu, "dengeyi..." işte tam burada cümlesi başladığı gibi aniden bitti, çünkü Şövalye tam Alice'in yürüdüğü yere kafa üstü külçe gibi düştü. Alice bu sefer çok korkmuştu, onu yerden kaldırırken, endişeli bir ses tonuyla, "Umarım kemikleriniz kırılmamıştır," dedi.

"Sözünü etmeye bile değmez," dedi Şövalye, sanki bir iki kemiğinin kırılması pek umurunda değilmiş gibi. "Yüce binicilik sanatı, daha önce de söylediğim gibi... dengeyi sağlamak üzerine kuruludur. Bunun gibi, biliyorsun ki..."

Ne demek istediğini göstermek için dizginleri elinden bıraktı ve kollarını iki yana açtı, bu sefer de tam atın ayaklarının altında yere kapaklandı.

"Çok deneyim!" diye sürekli tekrarlayıp duruyordu, Alice'in onu ayağa kaldırdığı sırada. "Çok deneyim!"

"Bu çok saçma!" diye bağırdı Alice, sonunda sabrı tükenerek. "Sizin ancak tekerlekli tahta bir atınız olmalı, bu şart!"

"Bu türleri sarsmadan mı gider!" diye sordu Şövalye büyük bir ilgiyle, yeniden tam düşmek üzereyken kollarını atın boynuna dolamıştı.

"Canlı bir attan çok daha az sarsar," dedi Alice, olabildiğince engel olmaya çalışsa da küçük bir kahkaha atarak.

"Bir tane alayım," dedi Şövalye düşünceli bir şekilde kendi kendine. "Bir ya da iki... Birkaç."

Bundan sonra kısa bir sessizlik oldu; ardından Şövalye sözlerine devam etti. "Yeni şeyler keşfetmede üstüme yoktur. Şimdi, sanırım beni en son ayağa kaldırdığında, yüzümdeki düşünceli ifadeyi fark etmişsindir."

"*Birazcık* ciddiydiniz," dedi Alice.

"Şey, tam o anda bir bahçe kapısı üzerinden nasıl aranılacağına ilişkin yeni bir yöntem icat etmekteydim... Duymak ister misin?" "Çok isterim," dedi Alice kibarca.

"Bu fikrin aklıma nasıl geldiğini söyleyeyim sana," dedi Şövalye. "Dedim ki kendi kendime, 'Tek sorun ayaklarla; *kafa* zaten yeterince yüksek.' Bu yüzden kapının üstüne önce başımı koyarım... o zaman kafa yeterince yüksekte olur... sonra amuda kalkarım... O zaman ayaklar da yeterince yüksekte olur... Sonra atlarım, anladın mı?"

"Evet, sanırım böyle yaptığınızda atlarsınız," dedi Alice düşünceli bir şekilde; "fakat bunun çok zor olduğunu düşünmüyor musunuz?"

"Henüz denemedim," dedi Şövalye ciddi bir şekilde. "O yüzden kesin bir şey söyleyemem... ama biraz zor *olacağından* endişeliyim."

Şövalye'nin canı buna o kadar sıkılmıştı ki, Alice hemen konuyu değiştirdi. "Ne garip bir miğferiniz var!" dedi neşeyle. "Bu da mı sizin buluşunuz?"

Şövalye, eyere asılı miğferine gururla bakarak, "Evet!" dedi, "ama bundan daha iyisini de yaptım... Tıpkı bir kelle şekerine benziyor. Ne zaman onu kullansam, attan düştüğümde, doğrudan yere değen hep

o oluyordu. Anlayacağın, böylece yere düşme mesafem çok kısalıyordu... Ama, tabii ki *içine* düşme tehlikesi de *vardı.* Bu bir keresinde başıma gelmişti... Daha da kötüsü, ben daha içinden çıkamadan diğer Beyaz Şövalye gelip, alıp başına taktı. Kendi miğferi sanmış."

Şövalye bunları anlatırken öyle vakur duruyordu ki, Alice gülmeye cesaret edemedi. "Korkarım ki onu incitmişsinizdir," dedi Alice titrek bir ses tonuyla, "kafasının üstündeydiniz ya."

"Tekme atmak zorunda kaldım, tabii ki," dedi Şövalye ciddi bir ses tonuyla. "Bunun üzerine o da miğferi çıkardı hemen... Ama dışarı çıkmam saatler aldı. Çok sıkışmıştım... okul çocukları gibi hani."

"Fakat bu farklı bir sıkışma, "diye itiraz etti Alice.

Şövalye başını salladı. "Her bakımdan sıkışmıştım, inan bana!" dedi. Bunu söylediği sırada heyecan içinde ellerini yukarı kaldırdı ve ansızın eyerden yuvarlanıp derin bir hendeğe balıklama düştü.

Alice hendeğin kenarına koşup onu aradı. Şövalye bir süredir gayet iyi gittiğinden, bu düşme Alice'i çok şaşırtmıştı, bu sefer şövalyenin gerçekten kendisini incitmesinden korkmuştu. Neyse ki, ayak tabanları dışında başka bir yerini görmese de, her zamanki ses tonuyla konuştuğunu duyunca rahatladı. "Her bakımdan sıkışmıştım," diye tekrarladı; "fakat onun bir başkasının miğferini takması... hem de içindeki adamla... tam bir dikkatsizlikti."

"Baş aşağıyayken nasıl böyle rahat *konuşabiliyorsunuz*?" diye sordu Alice, bu sırada ayaklarından onu çekip, kenardaki yığının üzerine uzattı.

Şövalye bu soru karşısında çok şaşırmıştı. "Bedenimin nerede olduğunun ne önemi var ki?" dedi. "Benim kafam yine aynı şekilde

çalışıyor. İşin doğrusu, ne kadar başaşağıyaysam, o kadar çok yeni şeyler keşfedebiliyorum."

"Şimdi, şu ana kadar yaptığım en zekice şey," diye devam etti kısa bir duraksamadan sonra, "sofrada ana yemekler yendiği sırada, yeni bir tatlı icat etmekti."

"Yani onu bir sonraki servise yetiştirmek mi?" dedi Alice. "Olur şey değil, çok hızlı bir *işmiş* doğrusu."

"Eh, *bir sonraki* servis için değil," dedi Şövalye yavaşça düşünceli bir ses tonuyla, "yok, yok kesinlikle bir 'sonraki *servis*' için değil."

"O zaman bir sonraki gün için olmalı. Sanırım bir akşam yemeğinde iki tatlı servisi alınmaz, değil mi?"

"Eh, *bir sonraki* gün için değil," diye tekrarladı Şövalye daha önceki gibi. "Bir sonraki *gün* için değil. Aslında," diye devam etti başını önce eğip, sesini gittikçe kısarak, "o tatlının daha önce hiç *yapılmış*

olduğunu bile sanmıyorum! Aslında, *yapılabileceğini* de sanmıyorum! Yine de, akla gelecek en zekice tatlıydı."

"Nelerden yapılmasını tasarladınız?" diye sordu Alice, Şövalye'nin morali oldukça bozuk gözüktüğünden, onu neşelendirmek ümidiyle.

"Önce kurutma kâğıdını alıyorsun," diye karşılık verdi Şövalye iniltiyle.

"Kusura bakmayın ama bu güzel olmaz..."

"Tek başına olmaz," diye araya girdi hemen: "fakat başka şeylerle karıştırıldığında, nasıl değişiyor bir bilsen... örneğin barutla, balmumuyla. Burada senden ayrılmam gerekiyor."

Alice, şaşırıp öylece kalakalmıştı; aklında sadece tatlı vardı.

"Çok üzgünsün," dedi Şövalye kaygılı bir ses tonuyla. "Seni rahatlatacak bir şarkı söyleyeyim sana."

"Çok uzun mu?" diye sordu Alice, çünkü o gün epeyce şiir dinlemişti.

"Uzun," dedi Şövalye, "ama çok çok güzel. Şarkımı dinleyen herkesin... ya gözünden yaşlar aktı, ya da..."

"Ya da ne?" dedi Alice, Şövalye birden susmuştu.

"Ya da akmadı, işte. Şarkının adı '*Mezgit'in Çözleri*' diye bilinir."

“A, bu şarkının adı, öyle mi?” dedi Alice, ilgilendiğini göstermeye çalışarak.

“Hayır, sen anlamadın,” dedi Şövalye, birazcık sinirlenerek. “Adı böyle *bilinir.* Asıl adı, *‘Yaşlı Başlı Adam’.”*

“O halde, ‘bu *şarkı* böyle mi bilinir?’ demeliydim,” diye düzeltti kendini Alice.

“Hayır, öyle dememeliydin; bu başka bir şey. Şarkıya, *‘Yollar ve Yolaklar** denir: ama bu sadece *denilen* şey, hani!”

“Eh, şarkı ne o zaman?” dedi Alice alıklaşmış bir halde.

“Ona geliyorum işte,” dedi Şövalye. “Şarkının asıl adı *‘Oturmuştu Bahçe Kapısının Üstüne’,* melodisini de ben yaptım.”

Böyle söyleyerek, atını durdurdu, dizginleri bıraktı; sonra da tek eliyle tempo tutarak, yüzündeki o kibar ve budala ifade içinde beliren hafif gülümsemesiyle başladı şarkıyı söylemeye.

Alice’in, Ayna’nın içine yaptığı yolculukta gördüğü bütün o tuhaf şeyler içerisinde, aklında en net kalan şey buydu. Yıllar sonra bile, sanki bütün bunlar daha dün olmuş gibi her şeyi anımsayabiliyordu... Şövalye’nin o sevecen mavi gözleri ve kibar gülüşü... batan güneşin gözleri kamaştıran bir ışık aleviyle zırhındaki parıldayışı ve saçlarındaki ışıltısı... boynundan aşağı sarkan dizginleriyle, ayaklarının dibindeki çimenleri yerken yavaşça oraya buraya kımıldayıp duran atı... arkadaki ormanın kara gölgeleri... bir eliyle gözlerini gölgeleyip bütün bunları bir resim gibi belleğine kazıdı; bir ağaca dayanıp bu tuhaf İkiliyi seyrederek, yarı uykulu bir halde şarkının hüzünlü müziğini dinlemeye koyuldu.

“Fakat bu melodi onun değil ki,” dedi Alice kendi kendine, “‘*Hepsini verdim sana, daha isteme benden*’in melodisi bu.” Durup şarkıyı

çok dikkatlice dinledi, ama gözünden bir damla bile yaş gelmedi.

"Anlatacağım her şeyi olabildiğince Anlatacak fazla bir şey olmasa da Bir adam gördüm yaşlı başlıca

Oturmuştu bahçe kapısının üstüne 'Kimsin sen?' dedim yaşlı adama 'Neyle geçinirsin hele bir söyle,'

Damla damla aktı cevabı beynime Elekten akan sular misali.

Dedi ki, 'Kelebekler ararım

Uyurlarken buğdayların arasında:

Etli turtayı onlardan yaparım,

Satarım turtaları sokaklarda,

Satarım onları insanlara,

Fırtınalı denizlere yelken açanlara.

İşte böyle çıkarırım ekmeğimi...

Üç kuruştan fazla etmez kazancım hani.'

Ama evirip çeviriyordum kafamda şu planı Nasıl boyarım yeşile insanların bıyıklarını Nasıl açarım kocaman bir yelpazeyi Görülmesin diye bıyıklar hani; Olmadığından verecek bir cevabım Yaşlı adamın

dediklerine ‘Hadi söyle nasıl geçinirsin?’ diye bağırdım Ve güm güm vurdum kafasına kafasına

O yumuşacık konuşmasıyla başladı masala: Dedi ki, ‘Dolaşır dururum,

Ne zaman bir dere görsem mesela,

Onu hemen tutuştururum;

Dereden bir madde yaparlar

Rowland saç yağı derler adına... Hepsi hepsi iki buçuk peni verirler Çektiğim onca zahmetin karşılığına.

Dedim şu işe bir çare bulayım da Besleyeyim birilerini sulu hamurla.

İşte böylece her geçen günde Şişmanlasınlar az biraz daha.

Bir o yana salladım onu bir bu yana, Yüzü mosmor kesilinceye değin.

Bağırdım alabildiğine, ‘Söyle bana Neyle geçinirsin, nedir işin?’

Dedi ki, ‘Mezgit gözü avlarım

Pırıl pırıl süpürge otları arasında,

Yelek düğmeleri yaparım

Onlardan da o ıssız gecede.

Altın karşılığı satmam bunları

Ne de veririm gümüş sikkeye,

Satarım yedi penilik bakıra,

O da dokuz düğmeye.

Ararım tereyağlı dürüm,

Kazı yaparak şu y*erlerde;*

Kimi yengeçlere ökse kurarım.

Kimi de çimenli tepeciklerde Fayton tekerleri ararım.
İşte böyle (burada göz kırpıyor) ‘Sağlarım geçimimi...

Pek bir mutlu *kaldırıyorum* Sağlığınıza kadehimi.'

Duymuştum ne dediğini daha yeni Zira tamamlamıştım tasarımı; Koruyayım diye pastan Menai Köprüsü’nü *Ne dersiniz onu* şarapta kaynatayım mı? Çok teşekkür ettim söylediği için bana Nasıl sağladığını *geçimini,*

Hele bir de sağlığıma *Kaldırdığı* için kadehini.

Ve şimdi ne zaman koysam *Parmağımı zamkın* içine Ya da sağ ayağımı çılgınca soksam Sol ayakkabımın içine Ya da ayak parmağı *mm üstüne* Ağırca bir şey düşürsem Ağlarım, *anımsarım* bunlarla Eskilerden tanıdığım o yaşlıca adamı... *Bakışları yumuş* ak, konuşması yavaşça Saçları kardan beyaz

Yüzü derseniz benzer kargaya

Gözleri kor ateş gibi parlak

Acı çekmekten çatlak

Sallanıp durur öne arkaya

Ağzının içinde bir şeyler geveler durur

Sanki içi hamurla dolu

Bufalo gibi burnundan solur...

Yıllar yıllar evvelinin o yaz akşamı

Oturmuştu bahçe kapısının üstüne."

Şövalye, baladın son bölümünü okuduğu sırada, dizginleri topladı ve atının başını daha önceden geldiği yöne doğru yöneltti. "Sadece birkaç metrelik yolun kaldı," dedi Şövalye, "tepeden aşağıya şu küçük çayı geçtikten sonra, Kraliçe olacaksın... Ama önce burada kal ve beni uğurla, olur mu?" diye ekledi Alice'in hevesle dönüp ilerlere baktığı sırada. "Uzun sürmez. Burada bekleyip, ben şu dönemece varınca bana mendil sallar mısın? Bu bana cesaret verir diye düşünüyorum."

"Tabii ki beklerim," dedi Alice. "Bu kadar uzaklara geldiğiniz için çok teşekkür ederim... şarkı için de teşekkür ederim... Çok sevdim doğrusu."

"Umarım doğrudur," dedi Şövalye şüpheyle, "ama beklediğim kadar ağlamadın!"

Böylece tokalaştılar, sonra da Şövalye atını ormana doğru sürüp yavaşça oradan uzaklaştı. "Umarım onu *uğurlamak* çok zaman almaz," dedi Alice kendi kendine, durup arkasından bakarken. "İşte gidiyor! Tabii her zamanki gibi tepe üstü! Neyse, atına yeniden kolayca biniyor... atın üzerine bu kadar çok şey asılı olması sayesinde..." Böylece Alice atın yol boyunca sallana saliana gidişini ve Şövalye'nin bir o yana bir bu yana düşüşünü seyrederken bir yandan da konuşmasını sürdürüyordu. Dördüncü ya da beşinci tepetaklak olmadan sonra Şövalye dönemece ulaştı, o zaman Alice ona mendil salladı ve gözden kayboluncaya kadar orada bekledi.

“Umarım bu ona cesaret vermiştir,” dedi Alice tepe boyunca aşağıya doğru koşmak üzere döndüğü sırada: “İşte o en son çay ve sonra Kraliçe olmak! Kulağa ne muhteşem geliyor!” Birkaç adım onu çayın kenarına götürdü. “Nihayet Sekizinci Kare!” diye çığlık attı, karşıya zıplayıp kendini küçük çiçek yataklarıyla beneklenmiş yosun gibi yumuşacık çimenlerin üstüne attı. “Ah, buraya gelmekten ne kadar mutluyum! Peki, kafamdaki bu şey de *ne?*” diye haykırdı dehşete düşerek, bu sırada ellerini yukarı kaldırıp başını sımsıkı saran çok ağır bir şeye değdirmişti.

“Fakat ben bilmeden nasıl olur da bu başıma konmuş *olabilir?*” dedi kendi kendine, ardından da nasıl bir şey olabileceğini anlayabilmek için onu alıp kucağına koydu.

Bu altın bir taçtı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Kraliçe Alice

“Olur şey değil doğrusu, bu harika!” dedi Alice. “Bu kadar kısa sürede Kraliçe olabileceğimi hiç ummamıştım... Majesteleri, bunun ne demek olduğunu bakın size söyleyeyim,” diye devam etti, sert bir ses tonuyla (kendisini böyle aşağılamaya pek düşkündü doğrusu), “bir daha çimenlerde böyle yayılmayacaksınız demek! Hani, Kraliçeler ağırbaşlı olmak zorundalar ya!”

Böylece kalkıp gezinmeye başladı... İlk başta, tacının düşebileceği korkusuyla kaskatı yürüdü, ama sonra onu görecek kimse olmadığı düşüncesiyle rahatladı. “Eğer ki gerçekten Kraliçeysem,” dedi tekrar yere oturduğu sırada, “zaman içerisinde tacımı kafamda tutmayı öğrenirim.”

Her şey öylesine tuhaf gelişiyordu ki, her iki yanına oturmuş Beyaz ve Kızıl Kraliçe’yi görmek onu pek şaşırtmamıştı; buraya nasıl geldiklerini onlara sormayı çok istiyordu; ne var ki bunun kibar bir davranış olmayacağını düşündü. Yine de oyunun bitip bitmediğini sormanın zararı olmazdı. “Lütfen, söyler misiniz...” diye sözlerine başladı, ürkek ürkek Kızıl Kraliçe’ye bakarak.

“Seninle konuşulduğunda konuş!” diye sözünü kesti Kızıl Kraliçe sert bir ifadeyle.

“Ama eğer herkes bu kurala uyarsa,” dedi Alice, küçük birtartışmaya her an hazır biri olarak “ve sadece *size* bir şey söylendiğinde cevap verirseniz, karşınızdaki kişi de hep *sizin* başlamanızı beklerse, bu demek ki, kimse bir şey söyleyemez o zaman...”

“Saçma!” diye bağırdı Kraliçe, “Baksana, görmüyor musun, çocuk...” Tam bu sırada kaşlarını çatarak sustu ve bir dakika düşündükten sonra, birden konuyu değiştirdi. “‘Gerçekten, Kraliçe isem’, sözüyle ne demek istiyorsun sen? Hangi hakla kendini böyle sıfatlandırıyorsun? Biliyorsun ki özel sınavı geçinceye değin, Kraliçe olamazsın. Bu sınava da ne kadar erken başlarsak o kadar iyi.”

“Ben, sadece ‘eğer’, dedim!” diye yalvararak konuştu Alice, acıklı bir ses tonuyla.

İki Kraliçe birbirlerine baktılar, minik bir ürpermeyle Kızıl Kraliçe, “sadece ‘eğer...’ dediğini *söylüyor...*” dedi.

“Fakat bundan daha fazlasını söyledi!” dedi Beyaz Kraliçe sıkıntıdan ellerini ovuşturarak, “Ah, bundan kat kat fazlasını!”

“Öyleyse söylemişsin demek,” dedi Kızıl Kraliçe, Alice’e. “Her zaman doğruyu söyle... konuşmadan önce düşün... sonra da bunu bir kenara yaz.”

“Kesinlikle öyle demek istememiştim, benim...” diye Alice sözlerine başladı, ama Kızıl Kraliçe sözünü kesti.

“İşte benim yakındığım şey de bu ya! Demek istemiş olman *gerekirdi*1 Bir şey demek istemeyen bir çocuğun ne faydası var

sanıyorsun? Şaka bile bir şey demek istemeli... ve ümit ediyorum ki bir çocuk, bir şakadan çok daha önemlidir. Bunu iki elinle inkâr etmeye kalkışsan da edemezsin."

"*Ellerimle* bir şeyleri inkâr etmiyorum," diye karşı çıktı Alice.

"Kimse inkâr ettiğini söylemedi," dedi Kızıl Kraliçe. "Kalkışsan da inkâr edemezsin," dedim.

"Canı *bir şeyleri* inkar etmek istiyor," dedi Beyaz Kraliçe, "... yalnızca neyi inkar edeceğini bilmiyor!"

"Berbat, kötü bir huy," dedi Kızıl Kraliçe; o anda bir iki dakikalık rahatsız edici bir sessizlik oldu.

Kızıl Kraliçe, Beyaz Kraliçe'ye dönüp, "Sizi bu öğleden sonra Alice'in akşam yemeği partisine davet ediyorum," diyerek sessizliği bozdu.

Beyaz Kraliçe, dermansız bir şekilde gülümsedi ve “Ben de *sizi* davet ediyorum,” dedi.

“Bir partim olduğundan hiç haberim yoktu,” dedi Alice, “ama eğer olacaksa, sanırım konukları benim davet etmem gerekir.”

“Bunu yapman için sana fırsat tanıdık,” diye belirtti Kızıl Kraliçe: “Ama sanırım, görgüden yana hiç ders almamışsın.”

“Derslerde görgü kuralları öğretilmez,” dedi Alice. “Aritmetik ve bu türden şeyler öğretilir.”

“Toplama yapabilir misin,” diye sordu Beyaz Kraliçe, “bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı, kaç eder?”

“Bilmiyorum,” dedi Alice. “Sayıyı kaçırdım.”

“Toplama yapamıyor,” diye araya girdi Kızıl Kraliçe. “Çıkarma yapabilir misin? 8’den 9’u çıkar.”

“8’den 9’u çıkaramam, biliyorsun,” diye yanıtladı Alice hazır cevaplılıkla. “Ama...”

“Çıkarma yapamıyor,” dedi Beyaz Kraliçe. “Bölme yapabilir misin? Bir somun ekmeği bıçakla böl... bunun yanıtı ne?”

“Sanırım...” diye söze başlamıştı Alice, fakat Kızıl Kraliçe onun yerine yanıt verdi. “Tabii ki tereyağlı ekmek. Başka bir çıkarmayı deneyelim. Köpekten bir kemiği al. Geriye ne kalır?”

Alice düşündü. "Kemiği köpekten alırsam, o zaman kemik kalmaz... köpek de yerinde kalmaz; gelir beni ısırır... o zaman ben de kalmam, tabii ki!"

"O halde diyorsun ki bir şey kalmaz?" dedi Kızıl Kraliçe.

"Sanırım cevap bu."

"Her zamanki gibi yanlış," dedi Kızıl Kraliçe, "köpeğin siniri kalır."

"Ama, anlamadım nasıl..."

"Bak şimdi!" diye bağırdı Kızıl Kraliçe, "Köpeğin sinirleri ayağa kalkabilir, öyle değil mi?"
"Belki," dedi Alice ihtiyatla.

"Öyleyse köpek giderse, ayağa kalkan sinirleri orada kalır."

Alice de olabildiğince ciddiyetle ekledi: "Farklı yönlere de gidebilirler." Sonra da kendi kendine, "Ne saçma sapan şeyler *konuşuyoruz,* böyle!" dedi.

"Bu, *hiç* işlem yapamıyor," dedi iki Kraliçe aynı anda, üzerine bastıra bastıra.

"*Siz* yapabiliyor musunuz?" dedi Alice, aniden Beyaz Kraliçe'ye dönerek, çünkü bu kadar çok hatasının bulunmasından hoşnut değildi.

Kraliçe'nin nefesi daralmıştı, gözlerini kapadı. "Toplama yapabilirim," dedi, "eğer bana zaman verirsen... ama *hiçbir* koşulda

çıkarma yapamam."

"Tabii ki alfabeni biliyorsundur," dedi Kızıl Kraliçe.

"Kesinlikle," dedi Alice.

"Ben de," diye fısıldadı Beyaz Kraliçe. "Sık sık beraber söyleriz, tatlım. Sana bir sır vereceğim... Ben bir harfin bütün sözcüklerini okuyabilirim. *Bu* müthiş değil mi? Neyse, cesaretin kırılmasın. Zaman içinde sen de bu noktaya gelirsin."

Burada, Kızıl Kraliçe yeniden sözü aldı. "Faydalı bilgilerle ilgili soruları yanıtlayabilir misin?" dedi, "Ekmek nasıl yapılır?"

"*Bunu* biliyorum!" diye atıldı Alice. "Unu alırsınız..."

"Unu nerde toplarsın?" diye sordu Beyaz Kraliçe, "Bahçelerde mi, yoksa çalılıklarda mı?"

"Şey, un *toplanmaz ki,*" diye açıkladı Alice: "Buğday toplanır. Sonra da alınıp değirmen taşının altında dövülür."

"Niye? Çok mu kızmış değirmen taşı buğdaya," dedi Beyaz Kraliçe. "Hiçbir şeyi atlamadan anlatman gerekir."

"Yelpazeyle şunun başını serinlet!" dedi Kızıl Kraliçe kaygıyla araya girerek. "Bu kadar çok düşünmekten ateşi çıkacak." Böyle-ce, yaprak demetleriyle Alice'i yelpazeleme işine koyuldular, ta ki saçları oraya buraya uçuşunca Alice, artık bırakmaları için onlara yalvarmak zorunda kalıncaya değin.

“Şimdi, kendine gelecek,” dedi Kızıl Kraliçe. “Yabancı dil bilir misin?”, “Hobidik-gubidiğin Fransızcası ne?”

“Hobidik-gubidik İngilizce değil ki,” dedi Alice ciddi bir şekilde.

“Kim İngilizce olduğunu söyledi ki?” dedi Kızıl Kraliçe.

Alice bu sefer, bu sıkıntıdan kurtulmanın bir yolunu bulduğunu düşündü. “Hobidik-gubidiğin hangi dilde olduğunu söylerseniz bana, ben de size onun Fransızcasını söylerim!” diye bağırdı zafer kazanmışçasına.

Ne ki, Kızıl Kraliçe yerinde dimdik doğrularak “Kraliçeler asla pazarlık yapmaz,” dedi.

“Keşke, Kraliçeler soru da sormasalar,” diye düşündü Alice kendi kendine.

“Tartışmayalım,” dedi Beyaz Kraliçe endişeli bir ses tonuyla. “Şimşeğin nedeni nedir?”

“Şimşeğin nedeni,” diye gayet kararlı bir şekilde söze başladı Alice, çünkü bu sorunun cevabını bildiğinden çok emindi, “gök gürültüsüdür... yo, yo!” diye hemencecik düzeltti kendini. “Tam tersini söylemek istedim.”

“Düzeltmek için çok geç,” dedi Kızıl Kraliçe, “söz bir kez ağızdan çıktı mı, bitmiştir, sonuçlarına katlanacaksın.”

“Gök gürültüsü dedin de aklıma geldi...” dedi Beyaz Kraliçe, yere bakıp, gergin bir şekilde ellerini kenetleyip çözerek, “geçen Salı *öyle* bir gök gürültülü fırtına vardı ki... yani demek istiyorum ki geçen Salı günü takımlarından birinde!”

"Bizim ülkemizde," diye belirtti Alice, "bir kerede yanlızca bir gün olur."

"Bu bir şeyler yapmak için çok zayıf, cılız bir yol. Oysa bizim *burada,* çoğunlukla bir kerede iki ya da üç gece ve gündüz olur, kışları bazen beş geceyi birlikte yaşarız... ısınmak için hani."

"O halde, beş gece bir geceden daha mı sıcaktır?" diye sormaya kalkıştı Alice.

"Beş kat daha sıcak tabii ki."

"Fakat aynı kuralla gidersek, beş kat da daha *soğuk* olmalı."

"Öyle işte!" diye bağırdı Kızıl Kraliçe.

"Beş kat sıcak *ve* beş kat da soğuk... tıpkı benim senden beş kat zengin *ve* beş kat zeki olmam gibi!"

Alice içini çekti ve uğraşmaktan vazgeçti, "Cevapsız bir bilmece gibi," diye düşündü.

"Yumurta Adam da görmüştü," diye devam etti Beyaz Kraliçe kısık bir sesle, daha çok kendi kendine konuşur gibi. "Elinde bir tirbuşonla kapıya geldi..."

"Niçin?" dedi Kızıl Kraliçe.

"İçeri *gireceğini* söyledi," diye devam etti Beyaz Kraliçe, "bir suaygırı arıyormuş... O sabah da, aksi gibi evde böyle bir şey yoktu."

"Genelde olur mu?" diye sordu Alice afallamış bir halde.

"Şey, sadece Perşembelerde olur."

"Neden geldiğini biliyorum," dedi Alice. "Balığı cezalandırmak istiyordu, çünkü..."

Beyaz Kraliçe tekrar sözü aldı. "Öyle bir fırtına koptu ki, aklın almaz!" ("Bu Kraliçe'nin de aklı *hiç* almaz, hani," dedi Kızıl Kraliçe.) "Çatının bir kısmını yerinden söktü, içeriye o kadar çok gök gürlemesi girdi ki... kocaman topaklar halinde odada yuvarlanıp durdular... masaları ve diğer eşyaları yere devirdiler... ta ki korkumdan kendi adımı unutuncaya değin!"

"Böyle bir kazanın ortasında hiç adımı hatırlamaya *çalışmam* doğrusu! Bunun ne yararı olabilir ki?" diye aklından geçirdi Alice. Ne var ki, zavallı Kraliçe'nin duygularını incitirim korkusuyla, bunu yüksek sesle dile getirmedi.

"Majesteleri onu mazur görsünler," dedi Kızıl Kraliçe Alice'e, Beyaz Kraliçe'nin ellerinden birini elinin içine alıp usulca okşayarak. "Genel olarak, iyi niyetlidir, fakat budalaca şeyler söylemeden edemez."

Beyaz Kraliçe ürkerek kendisine bakarken Alice kibarca bir şeyler söylemesi gerektiğini düşündü, fakat aklına hiçbir şey gelmiyordu.

"Hiç de iyi yetiştirilmediği bir gerçek," diye devam etti Kızıl Kraliçe. "Ama böyle iyi huylu birisi olması ne kadar da şaşırtıcı! Başını okşa da nasıl da mutlu olduğunu gör!" Ne var ki, bu Alice'in cesaret edip de yapabileceği bir şey değildi doğrusu.

"Birazcık sevecenlik... saçlarını sarmak... onda ne mucizeler yaratacaktır..."

Beyaz Kraliçe, derinden bir iç çekti ve başını Alice'in omzuna koydu, “*Öyle* uykum geldi ki!” diye inledi.

“Yoruldu, zavallı şey!” dedi Kızıl Kraliçe. “Saçlarını düzelt... gece başlığını ona ver... sonra da sakinleştirecek bir ninni söyle ona.”

“Yanımda gece başlığı yok,” dedi Alice, ilk talimatı yerine getirmeye uğraştığı sırada, “onu sakinleştirecek bir ninni de hiç bilmiyorum.”

“O zaman bunu kendi başıma yapmalıyım,” dedi Kızıl Kraliçe ve başladı ninni söylemeye:

Uyu uyu Kraliçem, kucağında Alice'in!

Şekerleme yapadur sen şölene değin;

Baloya da gidelim şölen bittiğinde

Kızıl Kraliçe, Beyaz Kraliçe, Alice hep birlikte!

“İşte şimdi sözlerini biliyorsun,” diye ekledi, kafasını Alice'in diğer omzuna koyduğu sırada, “sadece bunu *bana* da söyle. Benim de uykum geliyor.” Derken, iki Kraliçe de derin uykuya dalıp, horlamaya başladılar.

“Şimdi ben ne *yapacağım?”* diye haykırdı Alice, önce bir yuvarlak kafanın, ardından diğerinin omuzlarından yuvarlanıp, külçe halinde kucağında yatışlarını hayretler içinde seyrederken. “Bir anda uykuya geçen iki Kraliçe ile daha önce hiç kimsenin ilgilenmek zorunda kaldığını hiç sanmıyorum! Hayır, İngiltere Tarihinde böyle bir şey asla olmamıştır... Olamaz, çünkü işin doğrusu bir anda birden fazla Kraliçe olmaz. Kalkın, hantal şeyler!” diye devam etti sabırsız bir ses tonuyla; ne var ki kibar bir horlama dışında hiçbir karşılık alamadı.

Horlama gittikçe daha bir belirginleşiyor, tıpkı bir melodiye dönüşüyordu; nihayet ne söylediklerini bile seçmeye başlamış, tam büyük bir hevesle onları dinlemeye koyulmuştu ki, nasıl olduğunu anlamadan iki kocaman kafa birden kucağından kayboldu.

Kemerli bir kapının önünde duruyordu, üzerinde büyük harflerle KRALİÇE ALİCE yazılıydı, kapının her iki yanında birer tokmak vardı: Birinde “Konuk Tokmağı”, diğerinde “Uşak Tokmağı” yazılıydı.

“Şarkı bitene kadar bekleyeyim,” diye aklından geçirdi Alice, “sonra da... tokmakla... ama ***hangi*** tokmakla vuracağım?” diye devam etti, kafası oldukça karışmıştı. “Konuk değilim, uşak değilim. Üzerinde “Kraliçe” yazılı başka bir tokmak daha ***olmalıydı,*** hani...”

Tam o anda kapı birazcık aralandı ve uzun gagalı bir yaratık bir an başını dışarıya uzatıp, "İki hafta sonrasına kadar giriş yok!" dedi ve güm diye kapıyı yüzüne kapadı.

Alice uzun bir süre boşu boşuna kapıyı vurdu, tokmağı çaldı, nihayet bir ağacın altında oturan çok yaşlı bir Kurbağa ayağa kalktı ve ağır ağır, aksayarak Alice'e doğru geldi; parlak sarı kıyafetler giymişti ve ayağında kocaman çizmeler vardı,

"Şimdi ne oldu?" dedi Kurbağa derin boğuk bir fısıltıyla.

Alice, binlerinde her an kusur bulmaya hazır bir şekilde arka-
lice sini döndü. “Kapıya bakacak hizmetçi nerede?” diye söze başladı,

“Hangi kapıya?” dedi Kurbağa.

Alice, Kurbağa’nın ağır ağır konuşmasına öyle sinirlenmişti ki neredeyse ayaklarını yere vuracaktı. “*Bu* kapıya, tabii ki!”

Kurbağa kocaman donuk gözleriyle kapıya bir dakika öylece baktı: sonra da yaklaşıp, sanki boyasının dökülüp dökülmediğini anlamak istercesine, başparmağını kapıya sürttü; ardından da dönüp Alice’e baktı.

“Kapıya bakmak mı? Ne istenmiş oluyor?” Öylesine boğuk konuşuyordu ki, Alice onu neredeyse duymuyordu.

“Ne demek istediğini anlamadım,” dedi Alice.
“İngilizce konuşurum, yoksa değil?” diye devam etti. “Yoksa sağırsın?” Senden ne istiyor ki?”

“Hiçbir şey!” dedi Alice sabırsızca. “Ben kapıya vuruyordum.”
“Yapmamalıydın bunu... yapmamalıydın bunu...” diye homurdandı Kurbağa. “Bu kapının sinirlerini bozduruyor.” Ardından da yukarı çıkıp, kocaman ayaklarından biriyle kapıya bir tekme attı. ”Onu yalnız bırak,” dedi nefes nefese, aksayarak tekrar ağacına doğru giderken, “Biliyorsun, o da seni yalnız bırakır o zaman.” Tam o anda, kapı hızla açıldı ve tiz bir sesin şarkı söylediği duyuldu:

“Ey Ayna dünyasındakiler, Alice dedi ki: ‘Elimde asam, başımda tacım,

Ey Ayna yaratıkları, her ne olursanız olun, Yemek yiyelim beraber, Kızıl Kraliçem,

Beyaz Kraliçem ve ben'"

Ardından da koroya yüzlerce ses katıldı.

"Sonra doldurun bardakları olabildiğince çabuk,

Saçın masanın her bir yanına kepekle tomurcuk:

Kahvelere kedi koyun, çaylara fare...

Hoşgeldin deyin Kraliçe Alice'e otuz çarpı üç kere!"

Sonra da bunu sevinç içindeki bağrış çağırışlar izledi; Alice kendi kendine, "Otuz kere üç doksan eder. Acaba birileri bunu sayıyor mudur?" dedi. Derken yeniden bir sessizlik oldu ve aynı tiz ses başka bir kıtayı söylemeye başladı.

"'Ey Ayna yaratıkları!' buyurdu Alice 'Yaklaşın şöyle!

"Beni görmek bironurdur, bir lütuftur beni dinlemek: Yüksek bir ayrıcalıktır yemek yemek kahve içmek Hep beraber, Kızıl Kraliçe, Beyaz Kraliçe bir de ben!'"

Sonra tekrar koro geldi:

"Doldurun bardakları şeker pekmezi ve mürekkeple,

Ya da içimi hoş başka bir şeyle;

Kum katın elma suyuna, yün şaraba da...

Hoşgeldin deyin Kraliçe Alice'e doksan çarpı dokuz kere!"

"Doksan kere dokuz!" diye tekrarladı Alice umutsuzlukla, "Ah, bunu yapmak mümkün değil! Hemen içeri girsem iyi olacak"... ve girdi de içeri, Alice görünür görünmez ortaya bir ölüm sessizliği çöktü.

Alice geniş salonda ilerlerken, gergin bir halde masaya göz atınca, masada her türden elli kadar konuğun olduğunu fark etti: kimileri hayvan, kimileri kuştu, hattâ aralarında birkaç çiçek bile vardı. "Çağrılmayı beklemeden gelmelerine sevindim," diye düşündü Alice. "Kimlerin çağrılması gerektiğini hiç bilemezdim!"

Masanın başında üç sandalye vardı: ikisini Kızıl Kraliçe ile Beyaz Kraliçe almıştı, fakat ortadaki boştu. Alice, sessizlikten oldukça rahatsız ve binlerinin konuşmaya başlamasına can atar bir şekilde gidip yerine oturdu.

Sonunda, Kızıl Kraliçe söze başladı. “Çorbayla balığı kaçırdın,” dedi. “Budu getirin!” Garsonlar bir koyun budunu getirip Alice’in önüne koydular. Alice, oldukça kaygılı bir halde buda baktı, çünkü daha önce hiç but dilimlememişti.

“Birazcık çekiniyor gibisin; seni koyunun bacağıyla tanıştırayım,” dedi Kızıl Kraliçe. “Alice... bu Koyun Budu ; Koyun Budu, bu Alice.” Koyun Budu, tabakta ayağa kalktı ve birazcık öne eğilerek Alice’i selamladı, Alice de karşılık verdi, korksun mu gülsün mü bilmiyordu.

“Size bir dilim verebilir miyim?” dedi, çatalı bıçağı eline alıp sırayla Kraliçelere bakarken.

“Tabii ki hayır,” dedi Kızıl Kraliçe kararlı bir şekilde. “Sana tanıştırılan birini kesmek görgü kurallarına sığmaz. Budu ortadan kaldırın!” Garsonlar, budu götürdüler, yerine kocaman bir üzümlü puding getirdiler.

“Ne olursunuz, tatlıyla tanıştırılmayayım,” dedi Alice telaşla, “yoksa akşam yemeği yiyemeyeceğiz. Size birazcık verebilir miyim?”

Ne var ki, Kızıl Kraliçe’nin suratı asık gibiydi ve “Puding... bu Alice, Alice... Puding. Puding’i ortadan kaldırın!” diye homurdandı ve Alice, Puding’in selamına karşılık veremeden, garsonlar onu alıp götürdüler.

Ne ki, Alice, Kızıl Kraliçe’nin neden emirleri veren tek kişi olduğunu bir türlü anlayamamıştı, böylece sırf deneme olsun diye, “Garson! Puding’i geri getir!” diye bağırdı, tıpkı bir hokkabazlık numarası yapmış gibi, Puding bir anda geri gelmişti. Öyle kocamandı ki, koyun budunda olduğu gibi onun karşısında da Alice elinde olmadan birazcık utanmıştı; yine de utangaçlığını büyük bir çaba göstererek yenip, Kızıl Kraliçe’ye bir dilim uzatıverdi.

“Bu! Bu ne küstahlık!” dedi Puding. “Ben *senden* bir dilim kesseydim, ne hissederdin, çok merak ediyorum, pis yaratık!”

Alice öylece bakakaldı, nefesi daralmıştı.

“Bir şey söyle!” dedi Kızıl Kraliçe; “Bütün konuşmayı Puding’e bırakmak çok gülünç olur!”

“Biliyor musunuz, bugün bana o kadar çok şiir okundu ki,” diye söze başladı Alice ve daha dudaklarını açar açmaz ortalığa bir ölüm sessizliğinin çöküp, bütün gözlerin ona baktığını görmekten birazcık korktu, “ve çok tuhaf bir şey olsa gerek... bütün şiirler bir şekilde balıklarla ilgiliydi. Burada, herkesin neden bu kadar çok balıklara düşkün olduğunu biliyor musunuz?”

Sözleri Kızıl Kraliçe’ye idi, onun cevabı da birazcık konu dışıydı. “Balıklara gelince,” dedi Kızıl Kraliçe, yavaşça ve ciddi bir yüz ifadesiyle Alice’in kulağına yaklaşarak, “Majesteleri Beyaz Kraliçe, balıklar hakkında pek hoş bir bilmece biliyor... tümüyle şiir formunda... tümüyle balıklarla ilgili. Okusun mu?”

“Majesteleri Kızıl Kraliçe, bundan söz etmekle çok büyük bir incelik gösterdiler,” diye mırıldandı Beyaz Kraliçe, Alice’in diğer kulağına, sesi güvercin ötüşüne benziyordu. “Bu benim için ne büyük bir zevk! Başlayabilir miyim?”

“Lütfen, başlayın,” dedi Alice kibarca.

Beyaz Kraliçe keyif içinde kahkaha attı ve Alice’in yanağını okşadı. Ardından da başladı:

“‘Önce balık yakalanmalı.’

Bu kolay: Çocuk oyuncağı olsa gerek.

‘Sonra balık satın alınmalı.’

Bu kolay: Hepsi hepsi bir peni olsa gerek.

‘Bence şimdi de pişirsen şu balığı!’

Bu kolay, hazır olur en fazla bir dakikada.

‘Şimdi de koy onu bir tabağa!’

Bu kolay, çünkü balık zaten tabakta.

‘Getir onu buraya! Bakayım şöyle bir tadına!’

Ne de kolay konulur böyle bir tabak sofraya.

‘Hele bakayım bir şu kapağın altına!’

Ah, işte *bu* çok zor, gidemez elim oraya!

Zira yapışmış kapak tabağa...

Bir güzel yayılıp yatmış balık tam da aralarına

Hangisini aralamak kolay,

Tabağın mı yoksa bilmecenin mi kapağını?”

“Bir dakika düşün, sonra da tahmin et,” dedi Kızıl Kraliçe. “Bu arada sağlığına içiyoruz... Kraliçe Alice’in sağlığına!” diye bağırdı avazı çıktığınca; diğer bütün konuklar anında içmeye başladılar, ama çok tuhaf bir içiş şekilleri vardı: kimileri kadehleri tıpkı şamdan külahları gibi başlarının üstüne koyuyorlar ve yüzlerinden aşağıya akan damlaları içiyorlardı... bazıları da sürahileri deviriyor ve masanın kenarından akan şarapları içiyorlardı... üçü de (bunlar kanguruya benziyorlardı) kızarmış koyun eti tabağının içine zıplayıp, başladılar et suyunu yalayarak içmeye, “tıpkı yalaktaki domuzlara benziyorlar,” diye düşündü Alice.

“Düzgün bir konuşmayla teşekkürlere yanıt vermelisin,” dedi Kızıl Kraliçe, konuşurken Alice’e dönüp kaş çatarak.

Alice’in birazcık korkarak da olsa, söyleneni derhal yerine getirmek üzere ayağa kalktığı sırada, Beyaz Kraliçe, “Seni desteklemeliyiz, hani,” diye fısıldadı.

“Çok teşekkür ederim,” diye Alice de onun kulağına fısıldadı, “ama desteğiniz olmadan da bunu yapabilirim.”

“Böyle bir şey kesinlikle olmayacak,” dedi Kızıl Kraliçe, pek kararlı bir ifadeyle; bunun üzerine Alice, çaresiz kibarca söylenene boyun eğmeye çalıştı.

(Daha sonraları şölende olup bitenleri ablasına anlatırken, “Bir görsen beni *öyle* itiyorlardı ki!” diyecekti. “Beni sıkıştırıp dümdüz etmek istediklerini düşünürdü insan!”)

Gerçekten de, konuşmasını yaptığı sırada yerinde durmakta oldukça zorlanıyordu; Kraliçelerin ikisi iki yandan onu öyle bir itip sıkıştırıyorlardı ki, nerdeyse havaya kaldıracaklardı: “Teşekkürlere karşılık vermek üzere ayağa kalkmış bulunmaktayım...” diye sözlerine başladı Alice: konuşurken birkaç santimetre yukarı kalktığı yalan da değildi hani; neyse ki masanın kenarına tutundu da, kendini aşağı çekmeyi başardı.

“Kendine dikkat et!” diye çığlık attı Beyaz Kraliçe, her iki eliyle Alice’in saçlarına yapışarak. “Bir şeyler olacak!”

Derken (Alice'in daha sonra tarif ettiği kadarıyla) bir anda bir sürü şey oldu. Şamdanların hepsi tavana yükseldi, tepelerinde maytaplar yanan sazlara benziyorlardı. Şişelere gelince, her biri yanlarına birer çift tabak alıp, bunları aceleyle kendilerine kanat yaptılar, dört çatal da bacakları oldu ve böylece havada uçuşup durdular: "Tıpkı kuşlara benziyorlar," diye düşündü Alice, tabii kopmakta olan dehşet kargaşanın ortasında ne kadar düşünebildiyse. Tam o anda, Alice'in yanında boğuk bir kahkaha sesi yükseldi, Beyaz Kraliçe'ye ne oldu diye dönüp bir baktı; bir de ne görsün, sandalyede Beyaz Kraliçe yerine, bir koyunun bacağı oturuyordu. "İşte buradayım!" diye bağırdı, bir ses çorba tasından; Alice tam sesin geldiği yöne dönüp baktığı sırada, Kraliçe'nin geniş nur yüzünün tasın kenarından bir an ona bakıp kocaman gülümsediğini gördü, ardından da tasa öyle bir daldı ki bir daha onu göremedi.

Kaybedecek bir an bile yoktu. Konuklardan birkaçı çoktan tabakların içine yatmıştı, çorba kepçesi Alice'e doğru yürüyor, yolundan çekilmesi için ona işaret ediyordu.

"Buna daha fazla katlanamam!" diye bağırdı Alice, her iki eliyle masa örtüsünü kaptığı gibi aşağı indirdi; tabaklar, yemekler, konuklar ve şamdanlar, hepsi birden şangır şungur sesleri içinde yerde bir yığın oluşturdular.

"Ve *size* gelince," diye devam etti Alice, bütün bu aksiliklerin tek nedeni olarak gördüğü Kızıl Kraliçe'ye dönüp öfkeyle bakarak... ama Kraliçe artık yanında değildi... bir anda minik bir oyuncak bebek kadar olmuştu ve şimdi masanın üstünde kendi arkasında sürüklenip duran şalının peşi sıra neşe içinde dört dönüyordu.

Başka bir zaman olsa, Alice buna şaşırıp kalırdı, ne ki *şimdi* hiçbir şeye şaşıramayacak kadar heyecan içindeydi. "*Sana* gelince," diye tekrarladı, bu küçük yaratığı masanın üzerine daha yeni konulan bir şişeden atlamak üzereyken yakaladığı sırada "seni öyle bir silkeleyeceğim ki, kedi yavrusuna dönüşeceksin!"

ONUNCU BÖLÜM

Silkeleme

Bir yandan konuşuyor, bir yandan da onu masadan almış, var gücüyle öne arkaya silkeliyordu.

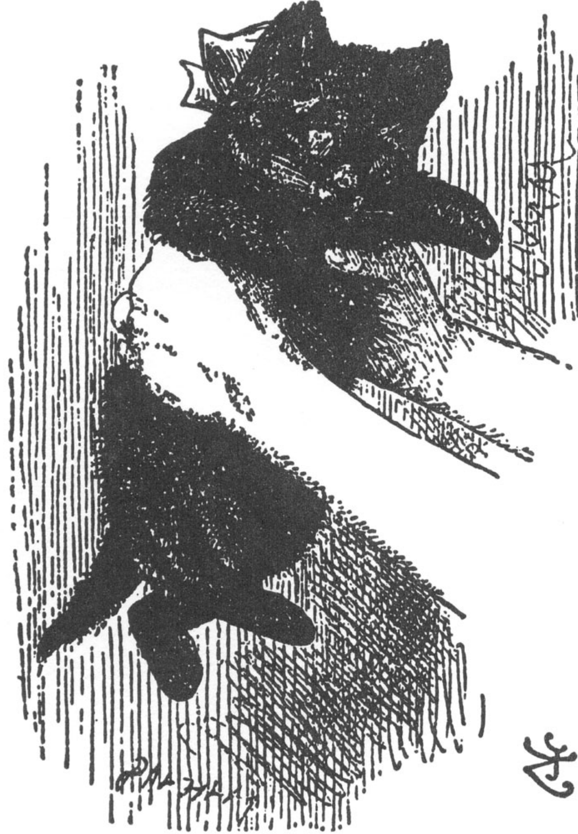
Kızıl Kraliçe, hiçbir direnç göstermiyordu; sadece yüzü ufalmış, gözleri irileşip yemyeşil olmuştu: Alice onu silkelemeye devam ettikçe, Kızıl Kraliçe gittikçe kısaldı ve tombullaştı... ve yumuşacık oldu... ve yuvarlaklaştı... ve...

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Uyanış

… ve artık gerçekten bir kedi yavrusuydu…

ON İKİNCİ BÖLÜM

Bu Düşü Hangisi Gördü?

“Kızıl Majesteleri bu kadar yüksek sesle mırlamamalılar,” dedi Alice, gözlerini ovalayıp kedi yavrusuna saygıyla ama sert bir şekilde hitap ederken. “Beni uyandırdın... ah ne güzel bir düştü! Sen de benimleydin Pisi... Ayna dünyasında kaldığımız bütün o süre boyunca. Bunu biliyor muydun, tatlım?”

Bu kedi yavrularının da çok tatsız bir alışkanlıkları var (bunu bir keresinde Alice söylemişti): Onlara ne söylerseniz söyleyin, *hep* mırlarlar. “‘Evet' derken mırlasalar, ‘Hayır’ derken miyavlasa-lar, ya da işte buna benzer bir kuralları olsa, o zaman insan onlarla konuşmasını sürdürür! Ama hep aynı şeyi söylerlerse, nasıl *konuşulur ki* onlarla?” demişti o zaman Alice.

Kedi yavrusu, şimdi de sadece mırlıyordu: bunun ‘evet’ mi yoksa ‘hayır’ mı olduğunu tahmin etmek imkânsızdı.

Bunun üzerine, Alice masanın üzerindeki satranç taşlarının arasından Kızıl Kraliçe’yi arayıp buldu: Sonra da şömine halısının üzerine diz çöküp, kedi yavrusuyla Kraliçe’yi karşı karşıya koydu. ”Bak Pisi!” diye

haykırdı zafer kazanmışçasına ellerini çırparak. ”İşte şuna dönüştüğünü *itiraf* etmelisin!”

(“Ama yüzüne bile bakmadı,” demişti Alice, olanları daha sonra ablasına anlattığı *sırada.* “Kafasını başka bir yöne çevirdi ve

Kraliçe'yi görmezden geldi. Yine de yaptığından da *birazcık* utanmış gibiydi, o yüzden bence Kızıl Kraliçe’ye dönüşmüş olduğu *kesin.”)*

“Biraz daha dik otur, tatlım!” diye haykırdı Alice sevinçle kahkaha atarak. “Ne söylemen... Neye mırlaman gerektiğini düşünürken, Kraliçe’ye reverans yap! Unutma ki bu sana zaman kazandıracaktır.” Sonra kediyi kollarına aldı ve ‘hani sırf onun bir zamanlar Kızıl Kraliçe olması onuruna!’ yanağına ufacık bir öpücük kondurdu.

“Kar Tanem, cicim!” diye devam etti, yalanıp temizlenmeye hâlâ sabırla katlanan Beyaz Yavru’ya omzunun üstünden bakarak, ”Acaba, Dinah senin işini ne zaman *bitirecek* Beyaz Majesteleri? Düşümde öyle pejmürde oluşunun nedeni buydu galiba...

Dinah, bir Beyaz Kraliçe'yi yalayıp temizlediğini biliyor muydun? Gerçekten öyle. Çok saygısızlık ediyorsun. Sana çok şaşırdım doğrusu!"

"Acaba Dinah neye dönüşmüştü?" diye çocukça konuşmasını devam ettirdi, rahat bir şekilde yere yerleşip bir dirseği kilimde, çenesini avucunun içine alıp yavruları seyrederken. "Hadi söyle Dinah, yoksa Yumurta Adam'a mı dönüşmüştün? Galiba öyleydi... Yine de bundan şimdilik arkadaşlarına söz etmesen iyi olur, çünkü emin değilim."

"Bu arada Pisi, gerçekten keşke düşümde beraber olsaydık, çok hoşlanacağın bir şey vardı... Bir sürü şiir dinledim, hepsi de balıklarla ilgiliydi! Yarın sabah gerçek bir ziyafet çekeceksin. Sen her kahvaltı yaptığında, sana 'Mors *ile Dülger*[1] şiirini okuyacağım böylece kendini yediğinin istiridye olduğuna inandırabilirsin, tatlım!"

"Şimdi Pisi, bu düşü kim gördü, bir düşünelim bakalım. Bu çok ciddi bir soru tatlım, patini öyle yalayıp durma... Sanki Dinah bu sabah seni yalayıp temizlemedi! Görüyorsun ya Pisi, bu düşü ya ben gördüm, ya da Kızıl Kral. Tabii ki o da benim düşümün bir parçası... ama ben de onun düşünün bir parçasıyım! Bu düşü gören Kızıl Kral mıydı, Pisi? Sen onun karışıydın tatlım, bilmen gerekir... Ah, Pisi, bunu *çözmeme* yardım et! Eminim ki patin biraz bekleyebilir!" *Ne* var ki sinir bozucu kedi yavrusu, soruyu duymazdan gelip diğer patisine başlamıştı.

Sizce bu düşü kim gördü?

Altında bir sandal güneşli bir göğün,

Lâkin aheste salınıyor içinde düşlerin İlerliyor akşamlarından birinde Temmuzun...

Can atarak üç çocuk sokulmuş yanıbaşıma Etrafımda pürdikkat kulaklar, hevesli gözlerle Pek sevinçliler basit bir masal dinleyecekler diye...

Loş artık her taraf o güneşli göğün ardından:

Eridi yankılar, eser kalmadı hatıralardan:

Aldı güz ayazları sıcağını Temmuzdan.

Sürmekte izimi hayalet gibi hâlâ,

Alice bu uçuşan, gökkubbenin altında Ne ki görülmez uyanık gözlerle asla.

Can atarak yine çocuklar buluşacak masalla, Etrafımda hevesli gözleri, pürdikkat kulaklarıyla, Letafetleriyle sokulacaklar yanıbaşıma.

İçindeler Harikalar Diyarı'nın boylu boyunca, Düşleriyle yol alırlar günler gelip geçtikçe,

Düşleriyle yol alırlar yazlar eriyip bittikçe.

Engelsiz kapılırlar ırmağın akışına Lâkin aheste hep altın parıltılarda...

Lütfen söyleyin nedir zaten yaşam bir düşten başka?

Paskalya Selamı

ALICE’İ SEVEN TÜM ÇOCUKLARA

SEVGİLİ ÇOCUK... Benim de bütün kalbimle dilediğim gibi, sana mutlu bir Paskalya dilemesinden pek hoşnut kalacağın bir arkadaşından, tanıdığın bildiğin gerçek bir arkadaşından gelen gerçek bir mektubu okuduğunu hayal etmeye çalış lütfen şu an.

Bir yaz sabahı kuş cıvıltıları ve açık bırakılan pencereden içeriye doğru esen tatlı bir meltemle uyandığımız andaki o enfes düşsel duyguyu bilir misin?.. Ya gözlerin yarı kapalı tembel tembel öylece yere uzandığında dans eden yeşil dalları, altın ışıkta usulca dalgalanan suları rüyadaymışçasına yaşadığın o anki duyguyu? Tıpkı güzel bir resim ya da şiirde olduğu gibi insanın gözünden yaş getirten hüzne çok yakın bir zevktir bu. Perdeni açan anneciğinin o yumuşacık elleri ve artık uyanmanı isteyen o yumuşacık sesi değil de nedir ki bu? Kalkmak ve gün ışığıyla beraber, her yer karanlıkken gördüğün ve seni korkutan o kötü rüyaları unutmak... sana bu güzel güneşi gönderen o görünmez Arkadaş’a teşekkür için kalkıp diz çökmek ve başka bir güzel güne kavuşmak değil midir bu?

Bunlar, *Alice* gibi masallar yazan birinin ağzından çıkan çok tuhaf laflar, değil mi? Bu, bir saçmalıklar kitabı için çok tuhaf bir mektup, değil mi? Belki de öyle. Kimbilir belki de birileri beni ciddi ve şen şakrak şeyleri birbirine karıştırmakla suçlayabilir; kimileri de gülümseyip kilisede, Pazar günleri dışında böyle ciddi şeylerin konuşulmasını tuhaf karşılayabilirler; fakat sanırım... yok aslında eminim... bazı çocuklar da, benim yazdığım ruh hali içinde tatlı tatlı, seve seve okuyacaklardır bunu.

Çünkü inanmıyorum ki Tanrı bizden yaşamı ikiye bölmemizi istesin... Pazar günleri gelince ciddi bir yüz ifadesi takınmak, hafta içindeyse Tanrı'dan o kadar söz etmenin uygunsuz olduğunu düşünmek. Sanıyor musunuz ki o sadece diz çöküp yakaranları görür ve duyar... ve gün ışığında zıplayıp duran kuzuları görmek, samanların içinde yuvarlanıp duran çocukların seslerini işitmek hoşuna gitmez? Hiç kuşku yok ki çocukların o masum kahkahaları, Tanrı'nın kulaklarında kimi 'görkemli katedrallerin loş dini ışıklarından' yükselip gelen o en yüce ilahiler kadar tatlıdır.

O çok sevdiğim çocuklar için yazılmış kitaplara, o masum ve yararlı eğlence hâzinesine katkım olsun diye bir şey yazdıysam, ileride, gölgeler vadisinden yürüyüp geçme sırası bana geldiğinde, kesinlikle utanç ve üzüntü duymaksızın dönüp bakmayı umabileceğim bir şeydir bu (yaşamın ne kadarı böyle anılabilirse!).

Bu Paskalya güneşi, sevgili çocuk, senin üzerine doğacak ve 'yaşamı her bir uzvunda' hissedecek, kendini bir an önce dışarı atıp taze sabah havasını içine çekmek isteyeceksin... güçten düşüp, saçların aklaşmadan, yorgun argın iki büklüm dışarıya, son bir kez daha güneşe çıkma vaktin gelmeden böyle daha birçok Paskalya göreceksin... fakat şimdi bile bazen 'Doğruluk Gü-neşi'nin kanatlarındaki şifa ile beraber doğacağı' o yüce sabahı düşünmek güzel.

Bir gün bundan daha parlak bir şafağı görecek olman, hiç kuşkusuz şu anki sevincinin azalmasını gerektirmez... o gün ki, dans eden ağaçlardan ya da usulca dalgalanan sulardan çok daha güzel görüntülerle

karşılaşacaksın... perdelerini melek eller açacak ve sevgi dolu annenin ağzından çıkanlardan bile daha tatlı sesler seni yeni ve görkemli bir güne uyandıracak... ve bütün bu üzüntüler, günahlar, şu küçük dünyadaki karanlık yaşamlar artık geçmişte kalan bir gecenin düşleri gibi unutulacak!

Seni seven arkadaşın,

Lewis Carroll

Paskalya, 1876

Noel Selamları

BİR PERİDEN BİR ÇOCUĞA

Aziz Leydim, keşke şu periler Vazgeçseler bir anlığına

Kurnaz numaralarından, cin oyunlarından Şu mutlu Noel'in hatırına.

Çocuklar ne söylemiş bir bir duyuldu...

O çok sevdiğimiz güzel çocuklar...

Çok çok önceleri, Noel Günü'ydü,

Bir dilek dilemişti yukarılar.

Neyse ki Noel gelip çattığında,

Bir kez daha anımsadılar bu dileği...

Neşe dolu o ses hâlâ yankılanmakta,

Dünyada barışı ister, insanda temiz yüreği.

Yürekler ki, çocuklarınki kadar masum olmalı Böylesi ilahi konukların eğleştiği yüreklerimiz...

Bir gün olmalı ki çocuklar neşeyle dolmalı Senenin tüm günleri bizim Noel'imiz.

İşte, Aziz Leydim unutarak bir anlığına,

Şu numaraları ve oyunları,

Diliyoruz size bütün kalbimizle,

Mutlu Noelleri, sevinç dolu nice yılları.

Noel, 1887

1

Note: Hem nota, hem de yazılı not anlamında, *-yhn*

2

Kuzgunun çıkardığı kısıtlı sesler ve not kâğıtlarının düz oluşu anlamında, *-yhn*

3

Raven/Kuzgun sözcüğünün tersten yazılışı nevar, ki never/asla gibi telaffuz edilir.

4

-yhn

5

75

6

99